

FUGLENE VED BLÅVANDSHUK

1963-1992

Udgivet af: Dansk Ornitologisk Forening og Ribe Amt 2008.

Forfatter: Bent Jakobsen

Redaktion og layout: Bent Jakobsen
John Frikke
Karen Jacobsen

Fotografer: John Frikke
Bent Jakobsen
Per Poulsen
Carsten Gadgaard
Jan Petersen
Knud Pedersen
Arkivfoto Blåvand Fuglestation

Figurer: Bent Jakobsen

Produktion: Detlevsen Fotografik

ISBN: 87-7054-175-2

Oplag: 1.000 stk.

Udgivet med støtte fra Ribe Amt og Carlsbergfondet.

Indholdsfortegnelse

Indledning	7	Skeand	41
Geografi	8	Rødhovedet And	41
Den ornitologiske historie	8	Taffeland	41
Observationsperioder	11	Hvidøjet And	42
Materiale og metode	12	Troldand	42
Ringmærkning	12	Bjergand	42
Artsgennemgang	14	Ederfugl	43
Lommer og Lappedykkere	15	Havlit	44
Rødstrubet Lom	15	Sortand	45
Sortstrubet Lom	15	Fløjsand	46
Rødstrubet/Sortstrubet Lom	15	Hvinand	47
Islom	16	Lille Skallesluger	47
Hvidnæbbet Lom	17	Toppet Skallesluger	47
Lille Lappedykker	17	Stor Skallesluger	48
Toppet Lappedykker	17	Rovfugle	49
Gråstrubet Lappedykker	18	Hvepsevåge	49
Nordisk Lappedykker	19	Sort Glente	49
Sorthalset Lappedykker	19	Rød Glente	49
Stormfugle	21	Havørn	50
Mallemuk	21	Rørhøg	50
Kuhls Skråpe	21	Blå Kærhøg	50
Storskråpe	21	Hedehøg	51
Sodfarvet Skråpe	22	Duehøg	51
Almindelig Skråpe	22	Spurvehøg	51
Middelhavsskråpe	23	Musvåge	52
Lille Stormsvale	23	Fjeldvåge	53
Stor Stormsvale	24	Kongeørn	54
Stormsvaler	25	Fiskeørn	54
Suler, Skarver, Hejrer, Storke og Flamingoer	27	Tårnfalk	54
Sule	27	Aftenfalk	54
Skarv	28	Dværgfalk	55
Topskarv	28	Lærkefalk	56
Fiskehejre	29	Jagtfalk	56
Hvid Stork	29	Vandrefalk	56
Europæisk Flamingo	29	Hønsfugle, Vandhøns og Traner	57
Chileflamingo	29	Urfugl	57
Svaner, Gæs og Ænder	31	Agerhøne	57
Knopsvane	31	Vagtel	58
Pibesvane	31	Fasan	58
Sangsvane	32	Vandrikse	58
Sædgås	32	Plettet Rørvagtel	58
Kortnæbbet Gås	32	Grønbenet Rørhøne	58
Blisgås	33	Blishøne	58
Grågås	33	Trane	58
Snegås	35	Vadefugle	59
Canadagås	35	Strandskade	59
Bramgås	35	Klyde	59
Lysbuget Knortegås	35	Lille Præstekrave	60
Mørkbuget Knortegås	36	Stor Præstekrave	60
Knortegæs	37	Hvidbrystet Præstekrave	61
Rustand	37	Pomeransfugl	61
Gravand	37	Hjejle	62
Pibeand	37	Strandhjejle	62
Knarand	38	Vibe	63
Krikand	38	Islandsk Ryle	64
Gråand	39	Sandløber	65
Spidsand	40	Dværgryle	67
Atlingand	41	Temmincksryle	67
		Krumnæbbet Ryle	68
		Sortgrå Ryle	68

Almindelig Ryle	68	Natravne, Skrigefugle og Spætter	107
Brushane	70	Natravn	107
Enkeltebekkasin	70	Mursejler	107
Dobbeltbekkasin	70	Alpesejler	107
Tredækker	71	Isfugl	107
Skovsneppe	71	Biæder	107
Stor Kobbersnepe	72	Hærfugl	108
Lille Kobbersnepe	72	Vendehals	108
Lille Regnspøve	74	Grønspætte	109
Stor Regnspøve	74	Stor Flagspætte	109
Sortklire	75	Spurvefugle	111
Rødben	75	Toplærke	111
Hvidklire	76	Hedelærke	111
Svaleklire	77	Sanglærke	112
Tinksmed	77	Bjerglærke	113
Mudderklire	78	Digesvale	113
Stenvender	78	Landsvale	114
Odinshane	80	Bysvale	114
Thorshane	80	Storpiber	115
Kjover, Måger og Terner	81	Markpiber	115
Mellemkjove	81	Taigapiber	116
Almindelig Kjove	82	Skovpiber	116
Lille Kjove	83	Engpiber	116
Storkjove	84	Rødstrubet Piber	117
Sorthovedet Måge	85	Skærpiber	117
Dværgmåge	85	Gul Vipstjert	118
Sabinemåge	86	Bjergvipstjert	118
Hættemåge	87	Hvid Vipstjert	119
Stormmåge	87	Silkehale	120
Sildemåge	88	Vandstær	120
Sølvmåge	89	Gærdesmutte	120
Hvidvinget Måge	90	Jernspurv	121
Gråmåge	91	Rødhals	122
Svartbag	91	Nattergal	123
Ride	92	Sydlig Nattergal	123
Sandterne	93	Blåhals	124
Rovterne	93	Sydlig Blåhals	124
Splitterne	93	Husrødstjert	124
Fjordterne	94	Rødstjert	126
Havterne	94	Bynkefugl	126
Fjord/Havterne	95	Sortstrubet Bynkefugl	127
Dværgterne	96	Sibirisk Sortstrubet Bynkefugl	128
Sortterne	96	Stenpikker	128
Alkefugle	97	Ringdrossel	129
Lomvie	97	Solsort	129
Alk	98	Sjagger	131
Alk/Lomvie	99	Sangdrossel	131
Polarlomvie	99	Vindrossel	132
Tejst	99	Misteldrossel	134
Søkonge	99	Stribet Græshoppesanger	134
Lunde	100	Græshoppesanger	134
Duer, Gøge og Ugler	101	Vandsanger	135
Huldue	101	Sivsanger	135
Ringdue	102	Kærsanger	135
Tyrkerdue	103	Rørsanger	135
Turteldue	104	Lille Gulbug	136
Gøg	104	Lille Gulbug/Steppegulbug	136
Kirkeugle	105	Gulbug	137
Skovhornugle	105	Spottesanger	137
Mosehornugle	106	Hvidskægget Sanger	138

Høgesanger	138	Nøddekrige	155
Gærdesanger	138	Allike	155
Tornsanger	139	Råge	157
Havesanger	140	Krage	157
Munk	141	Ravn	158
Lundsanger	141	Stær	159
Fuglekongesanger	141	Gråspurv	159
Hvidbrynet Løvsanger	143	Skovspurv	160
Humes Sanger	143	Bogfinke	160
Brun Løvsanger	143	Kvækerfinke	161
Vestlig Bjergløvsanger	143	Bog/Kvækerfinke	162
Skovsanger	143	Gulirisk	163
Gransanger	143	Grønirisk	163
Løvsanger	144	Stillits	164
Fuglekonge	145	Grønsiken	165
Rødtoppet Fuglekonge	147	Tørnirisk	165
Grå Fluesnapper	147	Bjergirisk	167
Lille Fluesnapper	148	Gråsisiken	167
Broget Fluesnapper	148	Hvidsisiken	168
Brun Fluesnapper	149	Hvidvinget Korsnæb	168
Skægmejse	149	Lille Korsnæb	169
Halemejse	149	Stor korsnæb	170
Sumpmejse	149	Karmindompap	170
Topmejse	149	Rosendompap	170
Sortmejse	150	Dompap	170
Blåmejse	150	Kernebider	172
Musvit	151	Laplandsværling	173
Spætmejse	152	Snespurv	173
Træløber	152	Gulspurv	174
Korttået Træløber	152	Hortulan	175
Pungmejse	153	Pileværling	175
Pirol	153	Dværgværling	175
Rødrygget Tørnskade	153	Rørspurv	176
Rosenbrystet Tørnskade	154	Hætteværling	176
Stor Tørnskade	154	Bomlærke	177
Rødhovedet Tørnskade	154	Publiceret materiale fra Blåvand Fuglestation	179
Skovskade	154	Anvendt litteratur	182
Husskade	155	Ringmærkning ved Blåvand Fuglestation	186

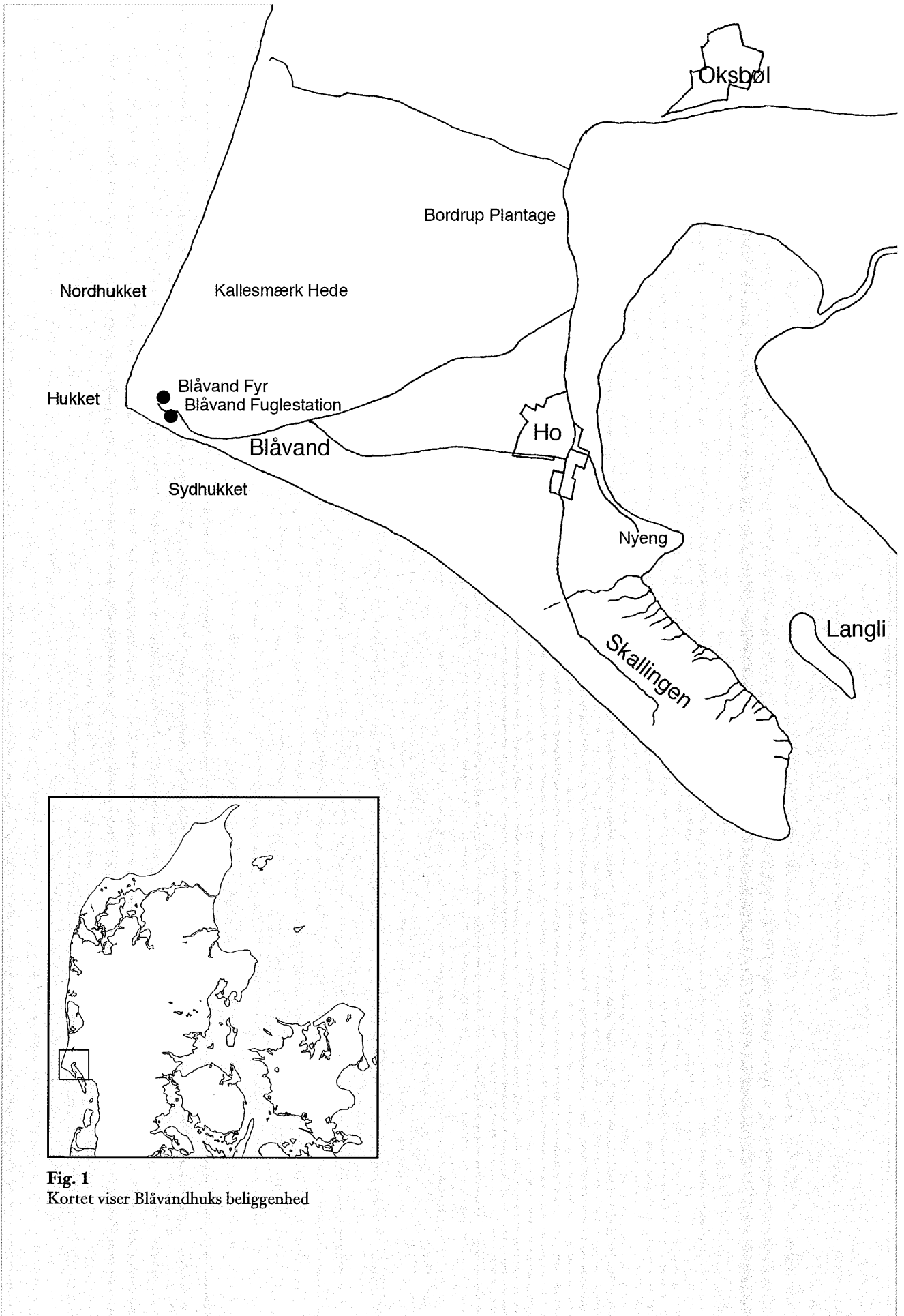

Fig. 1
Kortet viser Blåvandhuks beliggenhed

Indledning

Fuglene ved Blåvandshuk 1963-92 er en sammenstilling af resultaterne af de titusinder af timers observationer, der er foretaget af trækkende og rastende fugle ved Blåvandshuk. Som en del af nærværende bearbejdning er alle ca. 255.000 observationer lagt ind i en database. Disse 30 års observationer giver et godt indblik i fuglenes fænologi ved Blåvandshuk, og det er tillige muligt at følge de enkelte arters årsvariationer, og se eventuelle nedgange eller stigninger i forekomsterne. Udover observationerne er der fra 1984 foretaget standardiseret ringmærkning, hvorved især nat-trækkende sangfugle har kunnet overvåges.

Tidligere er flere artsgrupper blevet behandlet i Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift; men nærværende er den første samlede oversigt over alle observationer ved Blåvandshuk. Det er samtidig en af de længste, næsten sammenhængende perioder med trækobservationer, der findes fra Danmark. Ikke mindst Carlsbergfondet kan vi takke for at det er lykkedes. Gennem en lang årrække gav Carlsbergfondet tilskud til at få udført observationerne ved Blåvand, og i den afsluttende fase gav fondet desuden tilskud til selve bearbejdningen af materialet.

Uden observatørerne havde der ikke været noget materiale, og derfor skal en stor tak til alle observatører og ring-

mærkere, der som ansatte eller frivillige har trodset morgentrætheden og kæmpet sig på stranden eller ud til nettene for at gennemføre de obligatoriske 3 timers morgenobservationer fra Hukket eller 5 timers ringmærkning ved fuglestationen. Der har også altid været velvillighed hos de mange gæster, som har besøgt fuglestationen til at hjælpe med observationer og stille deres notater til rådighed.

Jan Durinck kreerede sidst i 1980'erne den database, som alle observationer er indtastet i, og uden den havde det ikke været muligt at fremlægge dette skrift, mens John Frikke, Helge Røjle Christensen, Peter Lyngs og Hans Meltofte kritisk har gennemlæst manuskriptet og brugt adskillige røde kuglepenne. John Frikke har desuden givet en hjælpende hånd i den afsluttende fase. Henrik Knudsen har været behjælpelig med kontrol af datoer og antal og Mikkel Lausten takkes for indtastning af observationer fra 1980'erne

Til sidst en tak til min familie, som har udvist stor tålmodighed i de situationer, hvor jeg har foretrukket computeren frem for familielivet.

De skal alle have tak for råd og dåd.

Geografi

Blåvandshuk, beliggende 55.33 N - 08.05 E er Danmarks vestligste punkt. Mod nord findes den ca. 200 km lange vestjyske kystlinie, som ved Blåvandshuk drejer fra sydvest mod sydøst, hvorved den danner en spids ud i Nordsøen. Kystlinien fortsætter under havet mod sydvest fra Blåvandshuk, som det ca. 40 km lange Horns Rev. Revet blev tidligere kaldt Djævelens Horn, da det blev regnet for et af de farligste rev i verden. Ud mod vest ligger Nordsøen, mens havet syd for Hukket udgør den nordligste del af Vadehavet. Dette område påvirkes af en tidevandsforskel på ca. 1,5 m, så der ved lavvande blotlægges en del sandbanker syd for Blåvandshuk.

Selve Hukket er under 5000 år gammelt, idet kystlinien tidligere lå ved Grærup Langsø ca. 12 km nordøst for Blåvand. Hukket er dannet ved, at havet har bygget sandvold på sandvold uden på den gamle stenalderkyst, ligesom vinden har sammenblæst store mængder flyvesand til klitterne oven på strandvoldene.

Området er præget af klitter med typisk klitvegetation og inde bag ved klitterne nordøst for Hukket ligger en stor afblæsningsflade, Kallesmærsk Hede. Dette er i dag sammen med områderne øst og nord for (ialt 6000 ha) militært øvelsesområde.

Langs den sydlige kyststrækning er der inden for de seneste årtier bygget et stort antal sommerhuse i klitterne, og området udgør i dag et af Danmarks mest besøgte turistområder. Dette sætter sit tydelige præg både på landskabet og naturen. Øst for Blåvand By ligger plantagerne Bordrup og Ho Klitplantager, som er 100-150 år gamle, og hovedsagelig består af nåletræer.

Den ornitologiske historie

Allerede i september - oktober 1930 foretoges de første fugleregistreringer ved Blåvandshuk. Det var tyskerne R. Drost og E. Bock, der i forbindelse med en undersøgelse af fugletrækket over Nordsøen foretog systematiske optællinger af især småfugletrækket tre timer hver morgen, hvilket blev offentliggjort i artiklen "Über den Vogelzug im Nordseegebiet nach den Ergebnissen des Internationalen Beobachternetzes im Herbst 1930" (Drost & Bock 1931).

Det næste, der hørtes fra Blåvand, var i 1937 i form af en artikel i Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift. V. Stuhr, der var ansat på Blåvand Radio, beskrev en snestorm ultimo januar og igen ultimo februar 1937. Der blev gjort et stort arbejde for at redde nødstedte fugle og han skriver bl.a.: "*Der blev rekvireret 20 kg hakket Talg og Affaldskød straks ved Fuglenes Ankomst. Dette blev forteret allerede den første Dag... Fra Blaavand By blev der pr. Kane rekvireret alle de valsede Havregryn, som man laa inde med, og med dette Foder som Supplement til kogte Kartoffler, Rug- og Sigtebrød, Gryn etc. var det muligt at holde Liv i de udmattede Fugleflokke*". Alligevel betød uvejret døden for tusindvis af fugle. Disse massedødsfald resulterede da også i Blåvands første aflæsning af en ringmærket fugl. "*En Grønirisk med Ring om benet blev fundet død i Sneen 16. Januar 1937. Vogelwarte paa Helgoland har oplyst, at Fuglen er indfanget og ringsat den 29. Oktober 1936*" (Stuhr 1937).

Den Anden Verdenskrig medførte, at store strækninger af strandene og klitterne var lukkede for færdsel pga. af miner udlagt i området.

Dansk Ornitologisk Forenings tidligere formand Lorenz Ferdinand opdagede i forbindelse med sine ferier ved

Grærup Strand, 15 km nord for Blåvandshuk, et meget betydeligt vadefugletræk langs vestkysten og især ved Blåvandshuk. Ferdinand skriver på et tidspunkt: *"Det er efterhånden blevet klart for mig, at der langs den jyske vestkyst foregår et kraftigt træk af måger og vadefugle og tildels ænder, noget som tidligere har været delvist upåagtet"*. Det udmyntede sig i 1953 i artiklen "Sandløberens trækforhold i Nord-europa" (Ferdinand 1953), som hovedsagelig var baseret på hans observationer ved den jyske vestkyst.

"Ved at studere kortet fandt man, at Blåvandshuk måtte være et egnet sted til disse observationer. Efter en lang strækning i retning nord-syd drejer Jyllands kyst skarpt mod øst, og her formodedes fuglene at samle sig under trækket sydpå. En ekspedition blev planlagt til september 1954 og en midlertidig fuglestation oprettet ved Blåvandshuk" (Nisbet 1955).

Iagttagelser på de britiske fuglestationer viste, at mange fugle hvert efterår krydsede Nordsøen. Efter at have studeret trækket i Sydnorge blev observationerne udvidet til det vestlige Jylland. De engelske ornitologer D. Jenkins og I.C.T. Nisbet skulle foretage denne "ekspedition" til Vestjylland. Dr. Knud Paludan henledte englændernes opmærksomhed på Blåvandshuk som velegnet for fugletrækstudier. Dr. Finn Salomonsen hjalp desuden med gode råd og planlægning, mens Lorenz Ferdinand sammen med Erik Hansen og Erik Thomsen fra Dansk Ornitologisk Forening (DOF) selv hjalp til med arbejdet.

Studierne var især rettet mod småfugletrækket og foregik i perioden 8. september - 2. oktober 1954. Der blev foretaget systematiske optællinger af småfuglenes og rovfuglenes daglige trækbevægelser fra fire forskellige poster, og trækket blev sammenlignet med Sydnorge og Sydsverige. Mange nattrækkende småfugle sås raste i buske og træer, og området viste sig at være perfekt til ringmærkning. En såkaldt "Helgolandsruse" blev opstillet til fangst af nattrækkerne, og der blev ringmærket 46 fugle. Der foretoges ligeledes daglige optællinger af rastende nattrækkere.

Det var egentlig ikke hensigten at foretage studier af havfugletrækket, men trækkets intensitet overraskede observatørerne, så der foretoges også optællinger af dette træk.

En del sjældnere arter iagttoges ligeledes og den samlede konklusion var: *"Hukket er således vel beliggende for en fuglestation, de fysiografiske ledelinjer (kysten, klitterne, randen af heden) løber sammen her, de højere klitter frembyder udmærkede udsigtspunkter, der er begrænset bevoksning, således at de rastende trækfugle samles i store flokke og desuden let kan indfanges, og man kan daglig foretage omhyggelige optællinger på et bestemt afgrænset område"* (Jenkins & Nisbet 1955).

I dagene 2.-10. august 1955 afholdt DOF sin fjerde studielej i Blåvandshukområdet. Leder af lejren var bl.a. Lorenz Ferdinand, og det var Ian Nisbet, der var lejrens "instruktør". Formålet med denne studielej var at studere fugletrækkets intensitet og sammensætning på en 30-40 kilometer lang strækning af den jyske vestkyst. Derudover foretoges hastighedsmålinger på de forbitrækkende fugle-flokke. Sortand, Strandskade og Storspove blev konstateret talrigt og resultaterne af undersøgelserne blev nærmere bearbejdet (Ferdinand et al. 1956).

Om Sortand skriver L. Ferdinand og I.T.H. Nisbet: *"10-8-1955 - Aftentur, Skallingen - kl. 21 iagttoges fra ob-*

servationsposten ved Skallingen 2 store, sorte "kager" af fugle på den stille havoverflade, formodentlig 3-4 km ude. Med 25 X kikkert kunne de enkelte fugle ikke ses. De lå tæt pakket sammen, og det må dreje sig om tusinder af Sortænder - ingen af dem fløj - "kagens" grænser var skarpe - et ejendommeligt fascinerende syn - vist det sydligste sted større mængder af Sortænder har været iagttaget i feldningsområdet. Vi anslog løseligt antallet til 10-20.000".

I september-oktober 1955 besøger I.C.T. Nisbet igen Blåvandshuk sammen med flere danskere og englændere. Igen er det småfugletrækket, der skal studeres, men en stor del af tiden benyttes til havfugleobservationer. Adskillige af de på den tid sjældne stormfugle iagttoges, f.eks. Lille Stormsvale, Almindelig Skråpe og Thorshane, og ikke mindre end godt 1000 Suler. I den efterfølgende afhandling står bl.a. *"Det kan ligeledes fastslås, at Blåvandshuk er en vigtig observationspost for studiet af kystfugletrækket"* (Nisbet 1956).

I forbindelse med en kortlægning af forårstrækket over Danmark 1957-1962 holdes påskelejr ved Blåvandshuk i perioden 3.-7. april 1958 og igen den 14.-18. april 1960. På disse lejre deltog bl.a. Lorenz Ferdinand, Niels Otto Preuss, Bertel Bruun og Jan Dyck (Ferdinand & Christensen 1964).

Det feltornitologiske udvalg under DOF holdt en studielej i Blåvandshukområdet i efteråret 1959. Lejren var ledet af Benny Gensbøl og Niels Otto Preuss, men allerede fra den 21. september optaltes fugletrækket af Niels Hesselbjerg Christensen, senere afløst af Kaj Robert Svendsen, Lorenz Ferdinand m.fl. Observationerne afsluttedes den 23. oktober. Udover at undersøge trækket og ringmærke fugle, foretoges en optælling ved Filsø, Skallingen og Rømødæmningen. Det hele mundede ud i en duplikeret rapport.

I dagene 19. juli - 11. august 1960 foretoges daglige trækfugletællinger af Thomas Thelle, Chr. Hertel Wulff m.fl. Allerede i perioden 16.-23. oktober var der igen ornitologer i området, idet en studielej under ledelse af Niels Otto Preuss optalte fugletrækket og ringmærkede småfugle ved Blåvandshuk. Desuden besøgte de nærliggende lokaliteter som Skallingen og Filsø.

Det var nu på tide at se sig om efter et egnet hus til fuglestation. Blåvand Fyr var blevet elektrificeret, og DOF fik lov til at låne det gamle petroleums- og hønsehus, som var ca. 15 kvadratmeter stort. Arne Møller fra Nyborg indlogerede sig, og den 10. august 1963 foretog han de første observationer som observatør. Blåvand Fuglestation var en realitet.

Dagligt optaltes trækket forbi Hukket samt de rastende småfugle, og tallene blev hver dag skrevet ind i dagsrapporter. Som noget nyt observerede Arne Møller også under efterårets storme, og det revolutionerede ornitologien i Danmark, idet han under disse vejrforhold oplevede et stort træk af havfugle såsom Suler, kjoever, stormsvale og Sabinemåger, arter som blev regnet for meget sjældne herhjemme. Bortset fra 14 dage midt i november foretoges observationer frem til den 19. december. Det var barske forhold, observatøren blev budt, idet huset var uden strøm og så utæt, at der til tider lå snedriver inden for døren. Dette afskrækkede dog ikke kommende observatører, og i 1964 løb fuglestationens anden sæson af stabelen. Rutinearbejdet var blevet påbegyndt.

I 1965 bevilgede Carlsbergfondet penge til arbejdet, og observatøren kunne få den fyrstelige løn af 10 kr. om dagen. Bevillingen betød, at det nu også var muligt at få observatører om foråret. I 1968 blev Blåvand Fyr automatiseret. Det betød, at en fyrassistentbolig blev ledig, og med støtte fra Kulturministeriet lejede DOF sig ind i

denne, noget større bolig. Flere observatører havde nu mulighed for at bo på fuglestationen samtidigt, så der blandt andet kunne foretages heldagsobservationer af vadefugletrækket. I 1971 og 1973 blev der også foretaget kædeobservationer langs den jyske vestkyst, og i 1967 og 1973 inddrog også Revtangen i Norge.

Den overordnede styring foretoges fra 1971 af en selvbestaltet "Blåvandgruppe" bestående af tidligere Blåvand-observatører, og kontakten fra gruppen til stationen blev forestået af Hans Meltofte, som også hjalp og stimulerede observatørerne, så arbejdet blev udført tilstrækkeligt systematisk.

Under observationer af havfugle sad man godt i læ i en gammel tysk bunker og en god observationsbunker lå hundrede meter inde i det militære område. Dette gav ofte stridigheder, når militæret skulle rydde området inden øvelserne. Ud over trækoptællinger påbegyndtes også optællinger af måger i alle arter og aldre, og Bjarne Bertel udfærdigede i samarbejde med "Blåvandgruppen" en bestemmelsesguide til mågernes dragter. Dette skete allerede i 1973. I efteråret 1974 foretoges fra primo august udelukkende mågetællinger 6 gange om dagen.

I 1977 mente Blåvandgruppen, at deres mål var nået, og de besluttede sig for opløsning. Den 24. november slutter den sidste dagsrapport med bemærkningen: "*Det kan heller ikke skjules, at det er med tårer i øjnene, jeg forlader dig i morgen og drager til den østlige side af Storebælt - hvad bliver Blåvand uden fuglestation*". En historisk beretning fra denne periode af stationens historie gives af Meltofte (1983) i beretning fra den tredje Nordiske Ornitologiske Kongres. Dansk Ornitologisk Forening bevarer dog lejemålet af bygningen. Efter at have ligget delvis stille, kun med enkelte spredte besøg, indlogerede Bent Jakobsen sig på stationen i efteråret 1980 og igen i foråret 1981 for at foretage optællinger på Skallingen for den daværende Fredningsstyrelse, men også for at ringmærke og observere fugle ved Blåvandshuk for DOF.

I forårene 1981 og 1982 afholdtes ungdomslejre på fuglestationen. Mange nye ornitologer blev efterhånden tilknyttet stedet, og der dannedes en ny selvbestaltet Blåvandgruppe af brugerne af stationen til at varetage arbejdet. Fra foråret 1984 lagdes arbejdet igen i faste rammer med observationer efter samme system som tidligere. Især det visuelle efterårstræk dækkedes med 3 timers morgenobservationer, men også systematiseret ringmærkning både forår og efterår efter Christiansø-modellen påbegyndtes. Arbejdet foregik helt på frivillig basis.

Bygningerne ejedes stadig af Farvandsdirektoratet, og de var efterhånden præget af forfald, da direktoratet ikke var interesseret i dem mere. I 1987 købte Skov- og Naturstyrelsen ejendommen for derefter at leje den ud til Ribe Amt, som samme år restaurerede husene, så de var som nye. En af håndværkerne udtalte under arbejdet: "*Det er godt nok et gammelt hus, men fantastisk solidt bygget*". Huset blev opført i 1888.

Blåvand Fuglestation blev nu en del af Blåvand Naturcenter, som også indeholder en udstilling, der fortæller om naturen i Blåvandshukområdet og fuglestationens arbejde. I den tomme lejlighed ved siden af fuglestationen oprettedes en naturskole, som drives af Ribe Amt og Fiskeri- og

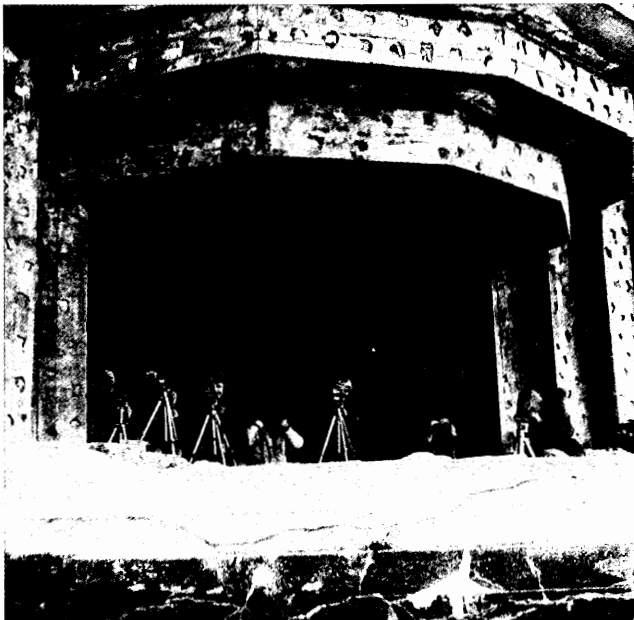
Søfartsmuseet med tilskud fra Blåvandshuk Kommune. Naturcentret indviedes den 15. maj 1988 ved at amtsborgmester Frode Madsen slap en ringmærket fugl løs. En ny æra var begyndt. Fra at være et sted kun forbeholdt ornitologer og deres arbejde, blev fuglestationen nu et mere

åbent foretagende, der via naturvejlederen, som er tilknyttet naturskolen, fremviser ringmærkningen af fuglene, fortæller om fugletrækket og laver fugleture for grupper, skoler, børnehaver og turister i omegnen.

Tabel 1

Observationsperioder

1963: 2. halvår: 10/8 - 8/11, 22/11 - 19/12	1979: Ingen observationer.
1964: 1. halvår: 11/3 - 19/4 2. halvår: 22/7 - 30/8, 19/9 - 4/10, 18/10 - 24/10	1980: 2. halvår: 3/9 - 18/11 (primært ringmærkning).
1965: 2. halvår: 18/7 - 4/11	1981: 1. halvår: 6/1 - 11/4, 16/4 - 20/4, 30/4 - 12/5 2. halvår: 8/8 - 11/8, 31/8 - 11/11, 28/11
1966: 1. halvår: 5/3 - 30/6 2. halvår: 1/7 - 18/12 + 31/12	1982: 1. halvår: 23/1 og 10/2, 6/4 - 14/4 2. halvår: 1/8 - 7/9, 18/9 - 19/9, 21/9 - 22/9, 26/9 - 2/12, 17/12
1967: 1. halvår: 1/1 - 16/1 2. halvår: 15/7 - 7/8 (trækobs.), 7/8 - 25/10 (kun ringmrk.)	1983: 1. halvår: 4/1 - 7/1, 21/1 - 31/1, 31/3 - 11/4, 29/4 - 2/5, 22/5 og 12/6 2. halvår: 18/7, 23/7 - 11/8, 26/8 - 8/9, 14/9, 24/9 - 31/12
1968: 1. halvår: 7/3 - 4/4, 10/4 - 8/6 2. halvår: 30/6 - 27/11	1984: 1. halvår: 1/1 - 29/5 2. halvår: 8/7 - 8/11
1969: 1. halvår: 29/3 - 17/5, 15/6 - 26/6 2. halvår: 1/7 - 25/12	1985: 1. halvår: 13/1 - 18/1, 5/3 - 4/6 2. halvår: 23/7 - 19/11
1970: 1. halvår: 29/3 - 31/3, 5/5 - 30/6 2. halvår: 1/7 - 31/12	1986: 1. halvår: 1/1 - 11/1, 15/3 - 1/6 2. halvår: 1/7 - 31/12
1971: 1. halvår: 1/1 - 8/6, 19/6 - 30/6 2. halvår: 1/7 - 15/11	1987: 1. halvår: 1/1, 21/1 - 25/1, 20/2 - 12/3, 28/3 - 2/6 2. halvår: 15/7 - 24/11
1972: 2. halvår: 20/7 - 22/10	1988: 1. halvår: 10/3 - 5/6 2. halvår: 1/7 - 16/11
1973: 1. halvår: 1/3 - 30/6 2. halvår: 1/7 - 31/12	1989: 1. halvår: 7/3 - 28/6 2. halvår: 1/7 - 28/11
1974: 1. halvår: 1/1 - 31/5 2. halvår: 6/7 - 5/8 (trækobs.), 15/8 - 20/12 (kun mågetællinger).	1990: 1. halvår: 16/3 - 22/5 2. halvår: 30/6 - 17/11
1975: 1. halvår: 1/1 - 1/3, 27/3 - 2/4, 17/6 - 30/6 2. halvår: 1/7 - 31/12	1991: 1. halvår: 1/1 - 18/6 2. halvår: 8/7 - 15/7, 23/7 - 15/11
1976: 1. halvår: 1/1 - 30/6 2. halvår: 1/7 - 26/8, 28/9 - 24/10	1992: 1. halvår: 17/3 - 10/6, 28/6 - 30/6 2. halvår: 1/7 - 12/11.
1977: 1. halvår: 22/1 - 9/3, 3/4 - 15/4, 6/5 - 30/5 2. halvår: 1/7 - 24/11	
1978: 1. halvår: 16/4 - 23/4 2. halvår: 17/9	

Materiale og metode

Observationerne til denne rapport er foretaget i årene 1963-1992, men er fortsat hvert år siden. Dog var fuglestationen delvis ubemandet i 1978 og 1979 (Tabel 1). I alle årene er det især de trækkende vade- og havfugle, der er blevet registreret. Observationsrutinerne blev fra 1963 fastlagt til at blive påbegyndt i det kvarter, hvor solen stod op. Trækoptællingerne fortsatte derefter 3 timer. Da der ofte også er gang i trækket til aften, lød rutinen i perioden 1963-77 også på 1½ times aftenobservation. Især på dage med kraftige vestlige vinde, hvor der var chance for at se havfugle, fortsatte observationerne nogle gange det meste af dagen for at se så mange skråper, stormsvale og Suler som muligt.

I 1967, 1972 og 1973 foretoges under vadefugletrækket i juli og august observationer i alle døgnets lyse timer bl.a. for at kortlægge vadefuglenes døgnrytme under trækket og dette er behandlet af Meltofte (1988). I 1967 var hovedvægten desuden lagt på ringmærkning og i 1974 på optælling af rastende måger og ternere, hvor samtlige mågearter optaltes og aldersbestemtes 6 gange dagligt (Meltofte & Faldborg 1987).

Registreringerne er under vadefugletrækket i juli og august foretaget fra stranden, da hovedparten af vadefuglene oftest kommer lige langs med kystlinien. Senere på året rykker observatørene op i klitterne eller en gammel tysk bunker. Sidstnævnte er i de senere år kun benyttet under kraftige vestlige storme, da udsynet herfra er begrænset.

Efter 1984 er der ud over de nævnte observationsteder ofte benyttet en klittop, hvor der også er et godt udsyn ind over land, hvorved rov- og småfugletrækket bedre kan dækkes.

Trækket er noteret i forbindelse med at fuglene passerer Blåvandshuk. Nedskrivningen i 1963-77 foregik i 15 minutters intervaller med notering af trækretning eller som rastende. Når det var muligt, er der for visse arters

vedkommende registreret køn, alder eller race. Derudover er vejret noteret.

I 1963-83 var registreringen af trækkende og rastende fugle ud over det egentlige hav- og kysttræk meget uregelmæssig og afhang for det meste af observatøernes lyst til at registrere dette mere diffuse træk. I 1984-92 er også registreringen af dette træk blevet standardiseret. Også trækkende og rastende fugle, som ses mere eller mindre tilfældigt, de såkaldte 'diverse observationer', blev nu noteret, og det blev dagligt anslået, hvor mange nattrækere, der raster omkring fuglestationen, delvis ud fra ringmærkningen.

I alle årene er der foretaget en daglig sammentælling af de trækkende fugle, og disse tal er indført i dagsrapporter. Her står vejr, observationstidspunkter og observerede fugle. En del af materialet er behandlet til afhandlinger primært i Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift, og indtil nu foreligger 29 meddelelser fra Blåvand Fuglestation. For årene 1971-77, 1984-85, 1987 og 1991 foreligger tillige dupliserede rapporter. Disse opsummerer årets forekomst af de enkelte fuglearter. Derudover er der i mange forskellige blade skrevet adskillige småartikler om stedet og fugletrækket (se side 179).

Observationerne er gennem hele perioden foretaget af amatørornitologer, som har haft stor erfaring med feltbestemmelse af fugle. Observatørene har under opholdet været bosat på fuglestationen, og som oftest været tilknyttet en hel sæson ad gangen.

Udviklingen i feltornitologien er gået meget stærkt. Mange fuglekiggere rejser i udlandet og litteraturen er blevet meget bedre, hvorved kendskabet til og bestemmelserne af arterne er blevet bedre. Samtidig er optikken blevet betydeligt mere udviklet. Observationerne blev tidligere "kun" foretaget med håndkikkert og enkelte teleskoper. Efterhånden benyttedes mest teleskoper med forstørrelser på op til 30 - 40 gange ved artsbestemmelserne. Dette kan betyde, at især vanskelige bestemmelser af denne grund muligvis optræder mere hyppigt i de seneste årtier.

Ringmærkning

1954-83

Selv om formålet i 1954 først og fremmest var at studere det synlige dagtræk af småfugle, blev man også opmærksom på de mange nattrækkende småfugle, der rastede i området. Derfor konstrueredes en ruse af Helgolandtypen og et klapnet, der blev brugt til ringmærkning de sidste 10 dage af september.

Under en Blåvandlejr i juli-august og igen i oktober 1960 foretoges ringmærkning i buskadsene omkring fyret og i et krat på Skallingen. Om ringmærkningen i stationshaverne skriver N.O. Preuss (1960): "*Til fangst af fugle til ringmærkning anvendtes tre japanske spejlnet på henholdsvis 5, 9 og 12 meters længde (nettene var stillet til rådighed af dr. phil. Finn Salomonsen, Zoologisk Museums ornitologiske afdeling), samt en 12 meter lang Helgolandsruse, stillet til rådighed af*

Amtsborgmester Frode Madsen indvier Blåvand Naturcenter den 15. maj 1988 ved at slippe en ringmærket løvsanger fri.

professor Niels Nielsen, Skallinglaboratoriet. Nettene blev hovedsageligt anvendt i den lille granplantage for enden af fyrmesterens have, samt i mindre grad i plantagen ved kroen og i bevoksningen bag Det Gule Hus".

Vi skal frem til 1964 før der igen udførtes ringmærkning ved Blåvand, og igen i 1965 i perioden 10. august - medio oktober blev der ringmærket efter morgenobservationerne, hvis vejret tillod det. Første gang, der blev prøvet ringmærkning om foråret, var i 1966, hvor der benyttedes op til 10 net, men stadig måtte morgenobservationerne først gennemføres. I efteråret 1966 blev der for første gang ringmærket et helt efterår med op til 14 net. Ud over stationshaverne og krattet bag det gule hus, fik man lov til at sætte net op i plantagen ved Vestgården, ca. 1 km øst for fuglestationen. Dette gav i alt 2800 fugle med maksimumdage på 327 og 237 fugle.

Denne succes blev fulgt op i 1967, hvor hovedaktiviteten blev lagt på ringmærkning af fugle. Fra medio august blev der i perioder fanget med mere end 20 net fra de yderste klitter til plantageområderne lige før Oksby. For at effektivisere fangsten i klitterne udplantedes afhugne fyrregrene omkring nettene, og udbyttet pr. net i klitterne var næsten lige så stort som i områderne med naturlig bevoksning (Larsen 1968). I alt blev der dette efterår ringmærket 4158 fugle, hvilket var ny rekord.

I 1968 fortsatte ringmærkningen på noget lavere blus, da der både forår og efterår kun blev fanget fugle efter

morgenobservationerne og når tid og lyst var der. Der blev benyttet maksimum 10 net.

I efteråret 1969 skete ikke de store ændringer, og i 1970 blev der overhovedet ikke ringmærket.

De kommende år foregik ringmærkningen mere tilfældigt i stationshaverne med 4-11 net, og efter foråret 1974 blev den totalt indstillet.

I efteråret 1980 skete igen en opblomstring af ringmærkningen, og indtil 1983 foretoges uregelmæssig ringmærkning med 4-10 net i stationshaven. Desuden blev der om vinteren anvendt en trådfælde til frøedere.

1984-92

I foråret 1984 blev ringmærkningen standardiseret og den er siden foretaget på faste netpladser med 150-180 netmeter i stationens egen have, bag det gule hus og i årene 1984-88 desuden i Fyrhaven.

I perioden 1984-92 blev der anvendt japanske nylonnet med 4 fag og længder på 6, 9 og 12 m. Maskestørrelsen har været på 2,7 cm. Enkelte vintre er benyttet trådfælde til indfangning af frøedere og drosler.

Fangstsæsonerne er fastlagt til 17. marts - 10. juni og 30. juli - 11. november. Derudover er der nogle år foretaget tilfældig ringmærkning både før og efter sæsonerne.

Det grundlæggende er den daglige fangst, som er foretaget fra solopgang og 5 timer frem med minimum 60 meter net, altså mindst 300 netmetertimer (NMT) pr. dag. Det har dog været tilladt at anvende flere NMT end de fastlagte 300 og at ringmærke ud over de 5 første morgentimer.

For hver dag er der udregnet et standardiseret mål, "R" (R-mærke), der udgøres af antallet af ringmærkede fugle de første 5 morgentimer omregnet til fangsten på 300 NMT. For eksempel giver 30 Fuglekonger ringmærket på 750 NMT en "R" på $(300 \times 30/750) = 14,4$. "R" angives med én decimal. For hver sæson opsummeres de daglige "R", og totalen benyttes til at sammenligne fangsterne fra år til år. Den totale ringmærkning 1954-92 fremgår af siderne 186-191. Ringmærkningen før 1984 er desuden sammenstillet i en rapport: Ringmærkning ved Blåvand 1954-83 (Jakobsen 1984).

Artsgennemgang

De enkelte arter er omtalt med status og forekomst i 30 års-perioden.

Status:

Her angives artens hyppighed, regelmæssighed og faunistiske kategori opdelt i 1. og 2. halvår.

Følgende inddelinger er benyttet:

Meget sjælden:	1-4 ex. på 30 år
Sjælden:	5-10 ex. på 30 år
Meget fåtallig:	11-30 ex. på 30 år
Ret fåtallig:	1-10 ex./fugledage pr. sæson
Fåtallig:	11-50 ex./fugledage pr. sæson
Ret almindelig:	51-200 ex./fugledage pr. sæson
Almindelig:	201-1000 ex./fugledage pr. sæson
Meget almindelig:	>1000 ex./fugledage pr. sæson

Regelmæssighed som trækgæst:

Uregelmæssig trækgæst forår: forekomster i 5-15 år.

Regelmæssig trækgæst forår: forekomster i mere end 15 år.

Uregelmæssig trækgæst efterår: forekomster i 5-20 år.

Regelmæssig trækgæst: forekomster i 21-30 år.

Forekomst:

Omtalen af hver arts forekomst er delt op i 1. halvår og 2. halvår. For flere arters vedkommende, især vadefugle,

påbegyndes 2. halvår allerede den 10. juni. Ved Gravand og Lille Korsnæb skilles allerede 1. juni, da en stor del Gravænder passerer på fældningstræk allerede i juni og invasioner af Lille Korsnæb også begynder i juni. Artsrækkefølgen er efter Olsen (1992). For sjældne arter er kun medtaget forekomster, der er godkendt af Dansk Ornitologisk Forenings Sjældenhedsudvalg.

Første og sidste iagttagelsesdatoer er angivet, og for flere af arterne er middeldatoen for tidligste og seneste observation udregnet. Maksimumforekomsterne er oftest nævnt med de 3 højeste antal.

Observationsmaterialet er beregnet ud fra antallet af fugledage, hvor f.eks. 7 fugledage svarer til 7 fugle set én dag, eller én fugl set i 7 dage. Begrebet fugledage dækker over antallet af bogførte individer, uden at der er korrigeret for registreringer af samme fugl(e) i flere dage.

Aldersbestemmelser og -betegnelser

Køns- og aldersbestemmelse er overvejende foretaget efter Svensson (1992).

Følgende aldersbetegnelser er brugt:

1K	= første kalenderår
2K	= andet kalenderår
2K+	= andet kalenderår eller ældre
3K+	= tredje kalenderår eller ældre
Adult	= fuldt udvokset, yngledygtig fugl
Ung	= en fugl i sit første efterår (1K)

Lommer og Lappedykkere

Rødstrubet Lom

Gavia stellata

Status: Meget almindelig, regelmæssig forårs- og efterårs-trækgæst. Fåallig sommergæst.

I alt 7485 lommer er artsbestemt til Rødstrubet Lom. Deraf er 5527 (73,8%) bestemt i perioden 1989-92. Bedre feltbestemmelsesartikler og bedre optik har gjort feltbestemmelsen af lommer nemmere og mere sikker.

Sortstrubet Lom

Gavia arctica

Status: Ret almindelig - almindelig, regelmæssig forårs- og efterårstrækgæst.

1038 lommer er artsbestemt til Sortstrubet Lom; flest i perioden 1968-71 med i alt 600. Det er 57,8% af alle bestemte Sortstrubede Lommer. Iflg. de nyere observationer er Rødstrubet Lom langt den talrigeste (se under Rødstrubet/Sortstrubet Lom), så artsbestemmelserne tidligere antages at være usikre.

Rødstrubet/Sortstrubet Lom

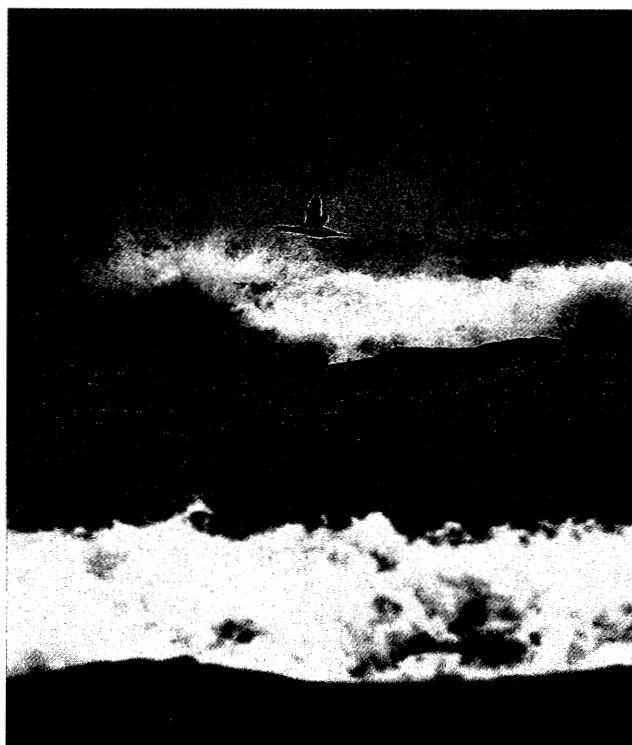
Gavia stellata/arctica

Status: Meget almindelige, regelmæssige forårs- og efterårstrækgæster.

1. halvår: I alt 151.752 fugledage med op til 36.061 fugledage/halvår. Højeste antal 6387 den 7. marts 1973, 5963 den 12. marts 1973 og 5489 den 1. maj 1966.

De fleste trækbevægelser mellem efterårstrækket i oktober - november og forårstrækket sidst i april og i maj (Fig. 2) drejer sig om kompenstræk for strømadrift, idet farvandet ud for Blåvandshuk er af international betydning som overvintringsområde for Rød- og Sortstrubet Lom, hvor optællinger fra skib har vist forekomster på op til 24.000 fugle (Skov et al. 1995).

Rekorddagen i maj er derimod direkte forårstræk. Hændelsen er beskrevet som følger: "Den 1. maj 1966 gjordes en højst bemærkelsesværdig iagttagelse. Under morgen-

observationen fra kl. 04.35-07.35 sås 337 lommer trække mod syd og 152 mod nord. Kl. 06.50 kom en kæmpeflok lommer trækkende fra SSØ. Flokken var ca. 2 km lang og indeholdt 3-5000 fugle. Trækhøjden var fra havoverfladen til ca. 50 m, og afstanden fra Hukket ca. 1 km. Da flokken passerede, lettede en del af de rastende lommer fra vandet og fløj sammen med flokken i N-NNV-lig retning" (Meltotte & Kiørboe 1973).

Det egentlige forårstræk foregår oftest i stor højde, hvor fuglene kommer fra sydøst, drejer ved Hukket og fortsætter mod nord. Nogle gange skærer fuglene Hukket af og krydser over land inden om Blåvand Fyr.

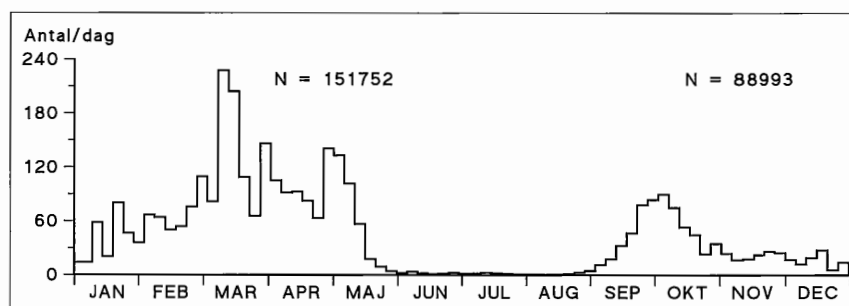
På dage i marts og april med over 500 trækkende fugle indenfor de første 3 timer efter solopgang kom 75% på den første time, hvilket tyder på, at disse trækbevægelser

Fig. 2.

Fænologien for Rød/Sortstrubet Lom ved Blåvandshuk 1963-92.

Kurven viser det gennemsnitlige antal fugle pr. dag i 5-dages perioder.

Phenology of Red/Blackthroated Diver *Gavia stellata/arctica* at Blåvandshuk 1963-92, expressed as mean number of birds per day in 5-day pentades.

primært udgør kompensationsstræk for strømadrift i løbet af natten. (Meltofte & Kiørboe 1973).

2. halvår: I alt 88.993 fugledage med op til 6207 fugledage/halvår. Efterårstrækket kulminerer ultimo september - primo oktober (Fig. 3). Højeste antal var 962 den 29. september 1992, 895 den 10. oktober 1985 og 851 den 5. oktober 1968. Modsat forårstrækket foregår efterårstrækket oftest i lav højde over bølgerne.

På 4 dage i perioden ultimo september - primo oktober 1963-71 med over 200 trækkende lommer, kulminerede trækket i den anden time efter solopgang. På 6 dage i samme periode med 50-100 trækkende fugle på de første 3 timer efter solopgang kom 76% i løbet af den første time, hvilket tyder på at de største trækdage er udtryk for reelt efterårstræk (Meltofte & Kiørboe 1973).

I vinterhalvåret ses ingen dominerende trækretning, så disse bevægelser må formodes at være fourageringstræk eller strømkompensationsstræk. I april og maj foregår det egentlige forårstræk i nordgående retning, mens i september og oktober registreres efterårstrækket i sydlig retning (Fig. 4).

Ud af de i alt 240.745 noterede Lommer er kun 3,5% bestemt til art. Fordelingen er 87,8% Rødstrubede Lommer og 12,2% Sortstrubede Lommer. Ved den hollandske kyst er 83% bestemt til Rødstrubet Lom (Camphuysen & Dijk 1983). Årsvariationen fremgår af fig. 5.

Islom

Gavia immer

Status: Sjælden - meget fåtallig trækgæst.

Der er i løbet af 30 år godkendt 16 iagttagelser af 18 fugle af Dansk Ornitologisk Forenings Sjældenhedsudvalg.

Fuglene er set i perioden 9. september - 10. december. Årsvis fordeling: 1966 4, 1969 4, 1970 1, 1971 7, 1989 1 og 1992 1.

I 1963 og 64, inden oprettelsen af Sjældenhedsudvalget, foreligger 5 iagttagelser af 7 fugle. Heraf er 4 af fuglene set i perioden 4.-17. april.

I alt er der i dagbøgerne noteret 113 Islommer. Heraf er 34 fra foråret 1973, hvor arten i øvrigt ikke skulle forelægges

Fig. 3.

Fænologien for Rød/Sortstrubet Lom ved Blåvandshuk 1963-92. Kurven viser antal fugle pr. observationstime i 5-dages perioder.

Phenology of Red/Blackthroated Diver Gavia stellata/arctica at Blåvandshuk 1963-92 expressed as birds per observationhour in 5-day pentades.

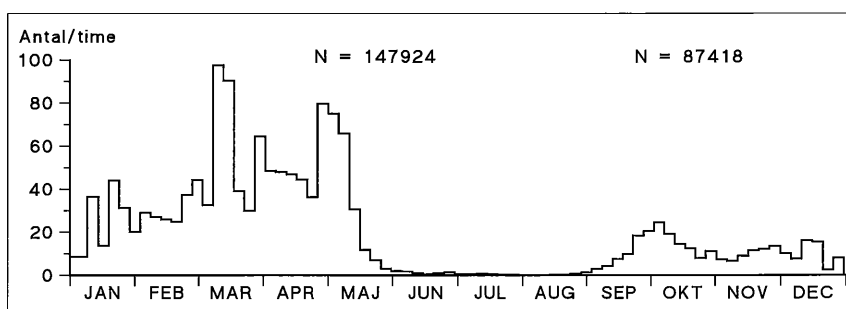
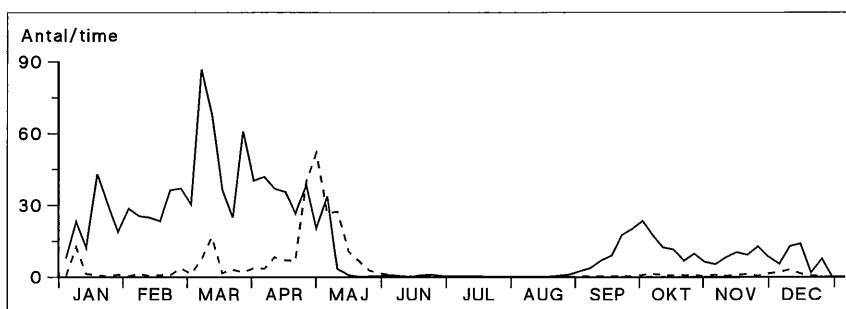

Fig. 4.

Fænologien for Rød/Sortstrubet Lom ved Blåvandshuk 1963-92. Kurven viser trækretningen for antal observerede fugle pr. time i 5-dages perioder i årene 1963-92. Fuld optrukken linie = sydtrækkende fugle. Punkteret linie = nordtrækkende fugle.

Phenology of Red/Blackthroated Diver Gavia stellata/arctica at Blåvandshuk 1963-92. The figure shows the flightdirection expressed as birds per observationhour in 5-day pentades. Full line = migration to the south. Dots = migration to the north.

Sjældenhedsudvalget og 32 fra efteråret 1969. Pålideligheden i disse store antal må betvivles.

Bestemmelseskriterierne for lommerne er forbedret meget gennem årene og fra Blåvandshuk foreligger kun 2 accepterede fund efter 1984. Det må formodes at mange af de tidligere iagttagelser af Islom drejer sig om Sortstrubet Lom, som jo er større end Rødstrubet Lom. Sidstnævnte er den talrigeste lom ved Blåvandshuk.

Arten er sjælden i det meste af Nordsøen med undtagelse af Skotland, hvor de regelmæssigt overvintrer i hundredvis (Skov et al. 1995).

Hvidnæbbet Lom

Gavia adamsii

Status: Sjælden efterårstrækgæst.

2. halvår: 1 den 29. oktober 1971, 1 den 22. september 1985, 1 den 6. oktober 1985, 1 den 12. september 1986, 1 den 27. oktober 1988, 1 den 5. november 1990.

Lille Lappedykker

Tachybaptus ruficollis.

Status: Meget sjælden forårstrækgæst. Meget fåtallig efterårstrækgæst.

1. halvår: På selve hukket er set 1 den 31. marts 1985, 1 den 1. maj 1986, 1 den 2. april 1988.

Arten yngler med ét par i et lille vådområde 2,5 km nord for fuglestationen.

2. halvår: I alt 12 ex. på 8 år i perioden 14. august - 3. december. Kun i 1970 4 og 1977 2 er set mere end et enkelt individ pr. efterår. 1970 er det eneste år med dage, hvor

der er set mere end en fugl. 2 syd den 14. august og 2 syd den 16. november. Den 18. november 1977 fandtes en fyrfalden.

Toppet Lappedykker

Podiceps cristatus

Status: Ret fåtallig - fåtallig, regelmæssig forårstrækgæst. Ret almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 298 fugledage (22 år) med op til 77 fugledage/halvår. Højeste antal 67 den 9. januar 1967, 20 den 16. februar 1975, 12 den 18. marts 1976.

De høje tal i januar og februar skyldes kuldeflugt, hvor indsøerne fryser til. Den 9. januar 1967 var temperaturen faldet til minus 3 - minus 5 gr. C, hvor den de foregående dage havde ligget på frysepunktet. Ikke mindre end 42 trak på kun en halv time (Jakobsen 1988). Også ved den hollandske Nordsøkyst er der observeret et kraftigt sydtræk i forbindelse med kuldefremstød om vinteren (Camphuyzen & Dijk 1983). Det egentlige forårstræk medio marts-maj ses kun fåtalligt ved Blåvandshuk.

2. halvår: I alt 1694 fugledage (28 år) med op til 192 fugledage/halvår. Højeste antal 22 den 11. oktober 1987, 19 den 24. november 1985, 19 den 28. oktober 1991.

Efterårstrækket begynder allerede i juli måned (Fig. 6). Hunnerne forlader på dette tidspunkt ynglepladserne og samles på bestemte fældningslokaliteter (Cramp & Simmons 1977). Det egentlige efterårstræk mod sydvest kulminerer medio oktober - medio december (Fig. 6.), hvor fuglene forlader indvandene for at søge mod kysterne (Cramp & Simmons 1977).

Fig. 5.

Antal fugledage i efteråret hos Rød/Sortstrubet Lom ved Blåvandshuk i efterårene 1963-92.

De skraverede søjler viser efterår, der ikke er dækket tilfredsstillende i artens trækperiode.

Number of bird-days of Red/Blackthroated Diver Gavia stellata/arctica at Blåvandshuk in autumns 1963-92.

Periods with incomplete coverage are hatched.

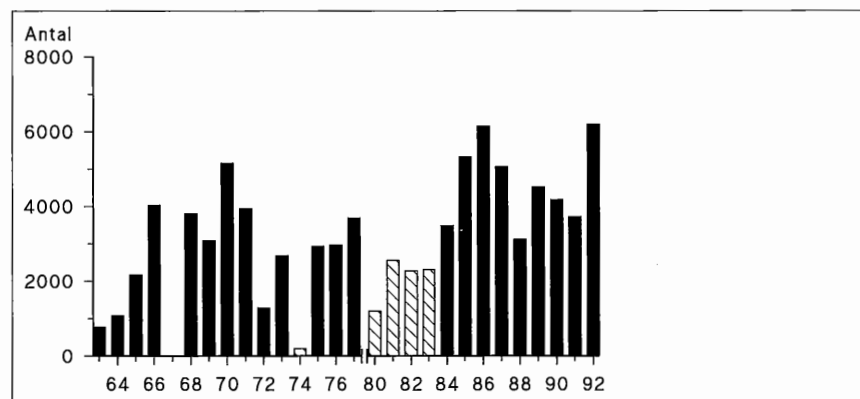

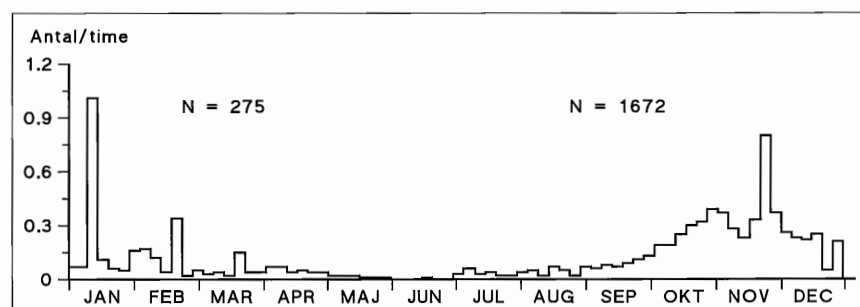
Fig. 6.

Toppet Lappedykkers fænologi ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 3.

Phenology of Great Crested Grebe Podiceps cristatus at Blåvandshuk 1963-92.

Explanation as fig. 3.

Årsvariationen fremgår af fig. 7.

Trækket af Toppede Lappedykker foregår altid i bølgedalene lige over havoverfladen, hvor fuglene kan være vanskelige at opdage.

Gråstrubet Lappedykker

Podiceps grisegena

Status: Et enkelt år ret almindelig vintertrækgæst, ellers ret fåtallig, regelmæssig forårstrækgæst. Ret almindelig - almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 332 fugledage (16 år) med op til 45 fugledage/halvår. I 1974 dog 156. Højeste antal 32 den 28. februar 1974, 29 den 2. marts 1974 og 27 den 8. januar 1974. Maksimumtallene falder inden det egentlige forårstræk, og er som for Toppet Lappedykker i forbindelse med kuldeflugt. Ved strenge vintre ses et influx ved de engelske kyster (Cramp & Simmons 1977). Det egentlige forårstræk mærkes kun svagt ved Blåvand (Fig. 8).

2. halvår: I alt 2816 fugledage (27 år) med op til 322 fugledage/halvår (Fig. 9). Højeste antal 107 den 18. oktober 1971, 48 den 17. oktober 1983 og 46 den 31. oktober 1986. Allerede i august ses de første fugle på fældningstræk (Fig. 8) hvilket hænger sammen med, at nogle af fuglene tidligt forlader yngleområderne og fælder på overvintringsstedet (Folkestad 1978). Det egentlige efterårstræk passerer i oktober-november, og flest fugle ses ved vinde mellem syd og vest ofte ved kraftige vindstyrker (Jakobsen 1988). Dette skyldes uden tvivl, at arten uden for yngletiden lever til havs (Folkestad 1978).

Trækket foregår altid lavt over havet, ofte i bølgedalene (egne observationer). Arten er set talrigere inden for de seneste 13 efterår, 1963-77 1121, 1980-92 1695 (Fig. 9). Dette kan skyldes en fremgang, men observatøernes bedre optik betyder også, at fuglene langt nemmere kan findes i bølgedalene.

I området omkring Horns Rev overvintrer normalt ca. 200 (Skov et al. 1995).

Fig. 7.

Antal fugledage i efteråret hos Toppet Lappedykker ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days of Great Crested Grebe Podiceps cristatus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

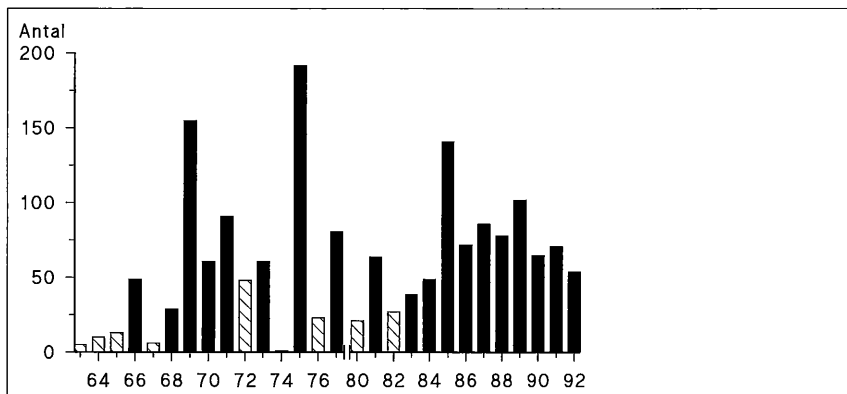

Fig. 8.

Gråstrubet Lappedykkers fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 3.

Phenology of Rednecked Grebe Podiceps grisegena at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 3.

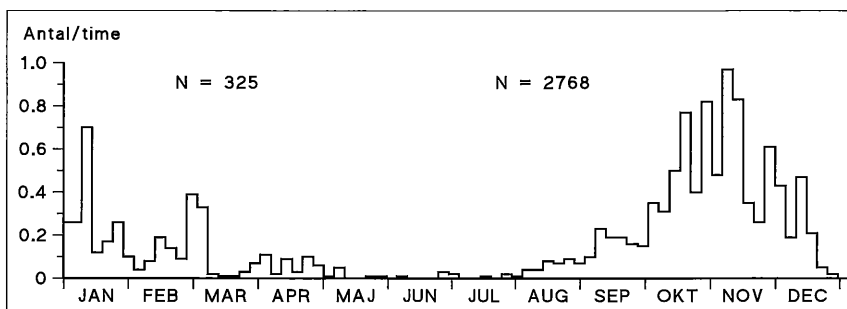
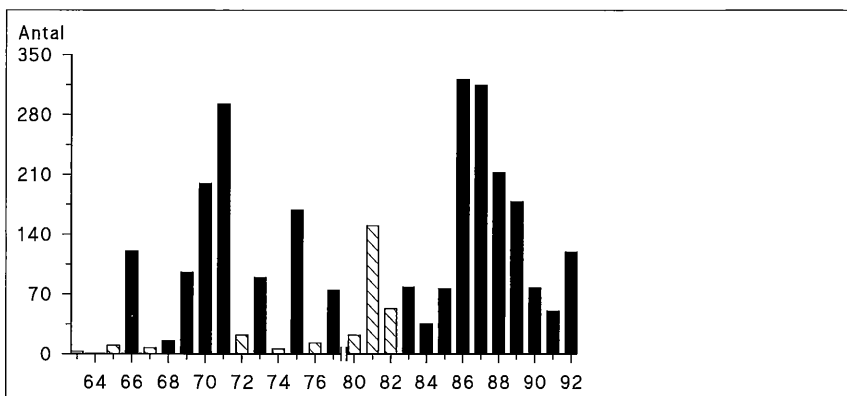

Fig. 9.

Antal fugledage i efteråret hos Gråstrubet Lappedykker ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days of Rednecked Grebe Podiceps grisegena at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

Nordisk Lappedykker

Podiceps auritus

Status: Meget fåtallig, uregelmæssig vinter- og forårs-trækgæst. Ret fåtallig - fåtallig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 13 fugledage (6 år) med op til 5 fugledage/halvår i perioden 8. januar - 2. april (Fig. 10). Højeste antal 3 den 28. februar 1974.

2. halvår: I alt 131 fugledage (18 år) med op til 26 fugledage/halvår i perioden 12. september - 23. november. Højeste antal 12 den 17. oktober 1983 og 8 den 28. oktober 1986.

De fleste fugle ses i sydlige vinde i oktober-november (Fig. 10), og det må formodes, at det drejer sig om østlige fugle på vej til vinterkvarteret langs Nordvesteuropas kyster (Jakobsen 1988). Denne formodning styrkes ved, at der i Nordjylland 1886-1974 kun er set 8 individer (Møller 1978), mens der langs den Hollandske kyst 1974-79 er set 222 (Camphuysen 1983). Hovedtrækruten fra Østersøen går sandsynligvis over Slesvig-Holsten, hvor der 1952-74 blev registreret 337 ex. (Berndt & Drenckhahn 1974).

Efter 1980 er arten set hyppigere ved Blåvandshuk (Fig. 11). Dette skyldes uden tvivl et bedre kendskab til flyvende lappedykkeres kendetegn samt bedre optik.

Sorthalset Lappedykker

Podiceps nigricollis

Status: Meget sjælden forårstrækgæst. Ret fåtallig, uregelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: 1 den 22. april 1978 og 1 den 1. april 1985.

2. halvår: I alt 46 ex. på 11 år i perioden 1. juli - 3. december. 76% af efterårsfuglene er set på 4 år. 1971 19, 1977 7, 1984 5, 1969 4 (Fig. 12). Bedste dag var 4 den 5. oktober 1971.

Tidligere ansås Sorthalset Lappedykker for mere almindelig end Nordisk Lappedykker. Ved den jyske vestkyst har dette senere vist sig ikke at være tilfældet, hvorfor der kan være forvekslinger mellem de to arter i 1960'erne og 70'erne. Optikken den gang var heller ikke så god. Se også under Nordisk Lappedykker.

Fig. 10. Nordisk Lappedykkers fænologi ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 2.
Phenology of Slavonian Grebe Podiceps auritus at Blåvandshuk 1963-92.
Explanation as fig. 2.

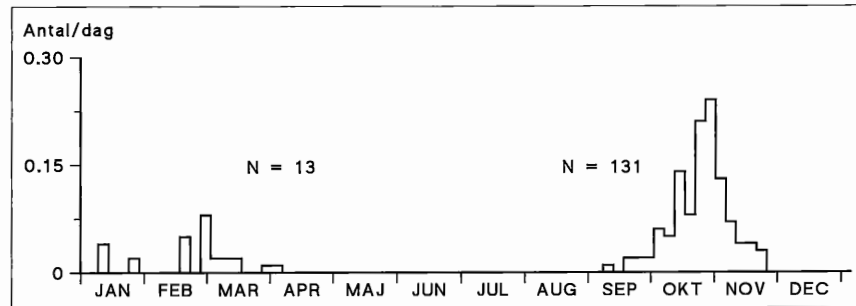

Fig. 11. Antal fugledage i efteråret hos Nordisk Lappedykker ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days of Slavonian Grebe Podiceps auritus at Blåvandshuk 1963-92.
Explanation as fig. 5.

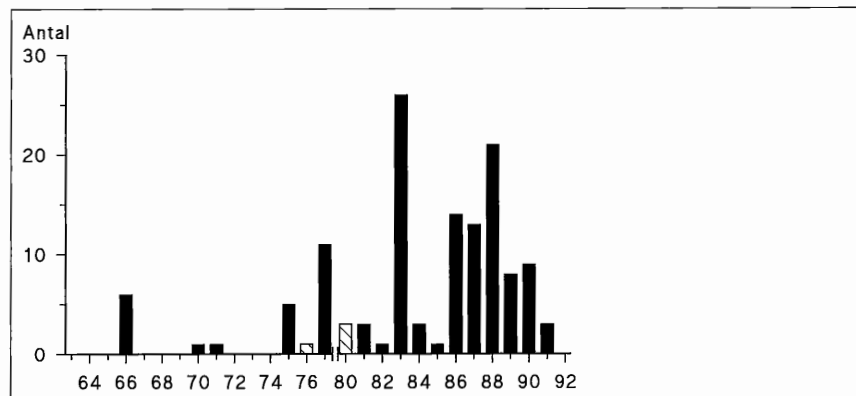
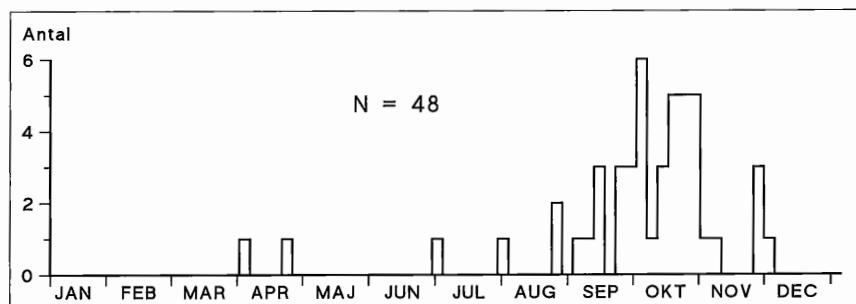

Fig. 12. Sorthalset Lappedykkers fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Diagrammet viser antallet af fugle set pr. 5-dages periode.

Phenology of Blacknecked Grebe Podiceps nigricollis at Blåvandshuk 1963-92.
The figure shows the number of birds in 5-day pentades.

Stormfugle

Mallemuk

Fulmarus glacialis

Status: Meget fåtallig vintergæst og forårstrækgæst. Ret fåtallig - ret almindelig, uregelmæssig sommergæst. Tidligere ret fåtallig - ret almindelig, nu ret almindelig - meget almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: De 275 fugledage (11 år) er meget spredt i løbet af halvåret, hvor 260 af fugledagene falder i maj og juni måned (Fig. 13). Højeste antal 204 den 17. juni 1987, 12 den 21. juni 1976 og 8 den 5. juni 1991.

2. halvår: I alt 16.705 fugledage (26 år) med op til 7232 fugledage/halvår. Højeste antal 6454 den 19. september 1988, 1524 den 21. september 1986 og 791 den 30. september 1991.

Forekomsterne veksler meget fra år til år (Fig. 14), og det er især i forbindelse med kraftige vestlige vinde i september, oktober og november at de fleste Mallemukker observeres (Fig. 13).

De højeste antal er set nordtrækkende langs med sydstranden. Især i de senere år er foretaget hyppige observationer ved sydstranden, hvilket er en af grundene til, at arten nu ses så talrigt.

På ynglepladserne er arten også gået markant frem (Cramp & Simmons 1977), hvilket formentlig afspejler sig i forekomsten ved Blåvandshuk (Fig. 14). 565 fugledage i perioden 1963-77 mod 16.115 fugledage 1980-92.

Mallemukken er den almindeligste havfugl ude på Nordsøen (Skov et. al. 1995). Den undgår dog den jyske kyststrøm, som er bredest ved Blåvandshuk, hvorfor der ses færre Mallemukker her end på nordligere steder langs den jyske vestkyst (Jan Durinck pers. com.).

Kuhls Skråpe

Calonectris diomedea

Status: Meget sjælden efterårstrækgæst.

1 trak nord den 1. oktober 1991.

19. fund i Danmark.

Storskråpe

Puffinus gravis

Status: Meget sjælden efterårstrækgæst.

1 trak nord den 14. september 1980.

5. fund i Danmark.

Fig. 13.

Mallemukkens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Fulmar Fulmarus glacialis at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

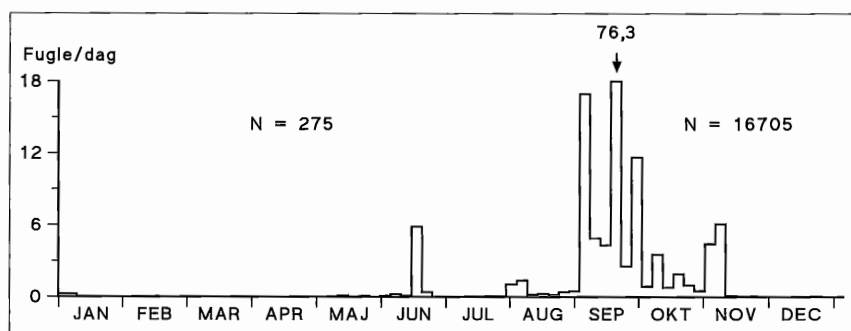
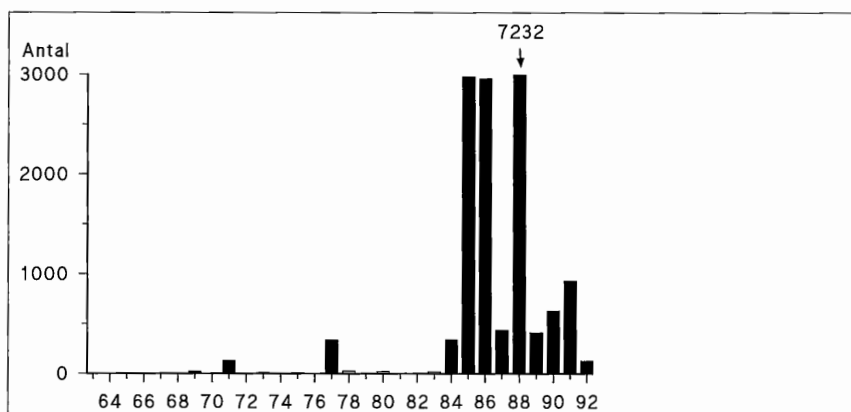

Fig. 14.

Antal fugledage i efteråret hos Mallemuk ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days of Fulmar Fulmarus glacialis at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

Sodfarvet Skråpe

Puffinus griseus

Status: Sjælden sommergæst. Ret fåtallig - ret almindelig efterårstrækgæst. Meget sjælden vintergæst.

1. halvår: 1 rastede den 11. januar 1983 og 1 den 20. juni 1976.

2. halvår: I alt 732 fugledage (24 år) med op til 160 fugledage/halvår i perioden 10. juli - 27. november (Fig. 15).

Højeste antal 120 den 7. oktober 1984, 49 den 8. oktober 1992 og 36 den 19. september 1988.

Fåtallig i juli-august, inden den bliver regelmæssig i september-oktober, hvilket svarer til forekomsten langs den hollandske kyst (Camphuysen & Dijk 1983). Flest Sodfarvede Skråper i perioden 1963-71 sås ved vindretninger mellem sydvest og nordvest og i vindstyrker fra 5-8 Beaufort (Noer & Sørensen 1974). Iflg. Rasmussen (1985) skyldes det stigende antal af Sodfarvet Skråpe i Nordsøen en kraftig tilvækst i mængden af tobis *Ammodytes* spp., hvilket sandsynligvis også er grunden til det stigende antal ved Blåvandshuk (Fig. 16).

Almindelig Skråpe

Puffinus puffinus

Status: Sjælden sommergæst. Ret fåtallig - fåtallig, regelmæssig efterårstrækgæst. Meget sjælden vintergæst.

1. halvår: 1 den 5. januar 1976 og 2 den 17. juni 1987.

2. halvår: 151 fugledage (21 år) med op til 33 fugledage/halvår i perioden 14. juli - 20. november (Fig. 17). Desuden foreligger en vinterobservation fra den 27. december 1988. Højeste antal 25 den 5. september 1970, 8 den 18. august 1989 og 4 den 6. september 1970.

Den kraftige kulmination primo september skyldes rekorddagen. Flest Almindelige Skråper i perioden 1963-71 blev set ved vindretninger mellem sydvest og nordvest og i vindstyrker fra 5 til 8 Beaufort (Noer & Sørensen 1974). Fænologien følger forekomsten langs den hollandske kyst (Camphuysen & Dijk 1983).

Arten er sjælden i Nordsøen, hvor den er hyppigst i den vestlige del (Stone et al. 1995). Årsvariationen fremgår af fig 18.

Fig. 15.

Sodfarvet Skråpes fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Sooty Shearwater Puffinus griseus at Blåvandshuk 1963-92.
Explanation as fig. 2.

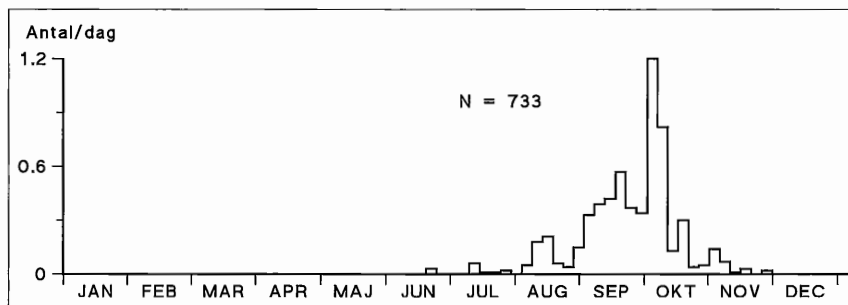

Fig. 16.

Antal fugledage i efteråret hos Sodfarvet Skråpe ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days of Sooty Shearwater Puffinus griseus at Blåvandshuk 1963-92.
Explanation as fig. 5.

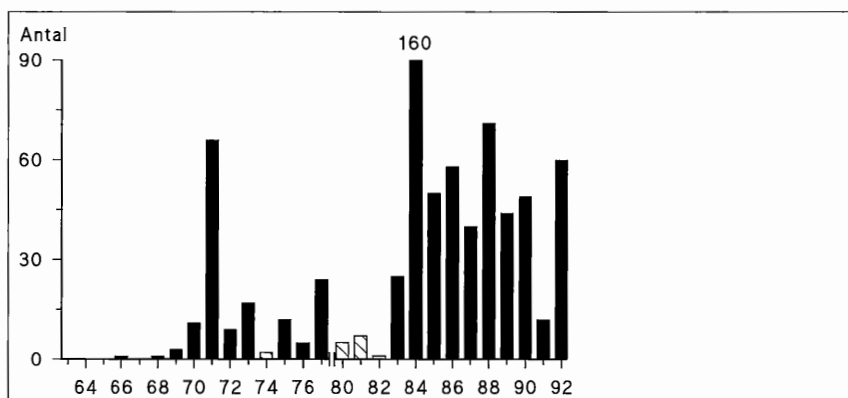
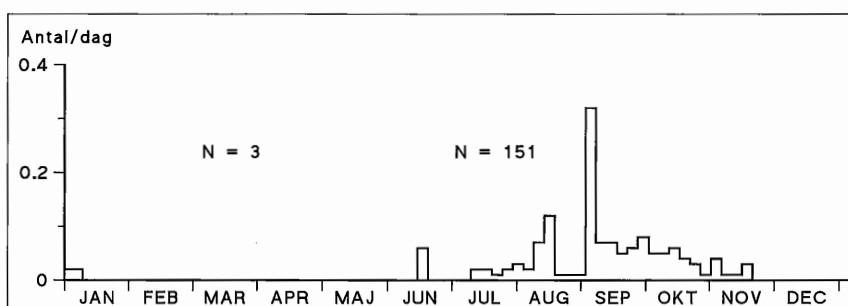

Fig. 17.

Almindelig Skråpes fænologi ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Manx Shearwater Puffinus puffinus at Blåvandshuk 1963-92.
Explanation as fig. 2.

Højeste antal 22 den 21. september 1990, 20 den 31. oktober 1965 og 14 den 2. november 1965. Maksimumdagen falder sammen med et influks i Holland, hvor der den 21.-23. september 1990 sås 15 langs kysterne. Her sås kun 6 individer i perioden 1982-88 (British Birds 1991).

Flest ses ellers medio oktober - primo november (Fig. 19). Dette er senere end Stor Stormsvale, hvilket hænger sammen med, at de Små Stormsvaler først forlader ynglepladserne i september-november (Cramp & Simmons 1977). Kulminationen i september skyldes dog primært rekorddagen. Iflg. Stone et al. (1995) er den Lille Stormsvale ret fåtallig i Nordsøen, hvilket også fremgår af de få observationer ved Blåvandshuk. Også i Sverige ses arten mere fåtalligt end Stor Stormsvale med kulmination medio oktober - primo november (Breife et al. 1990). Årsvariationen fremgår af fig. 20.

Stor Stormsvale

Oceanodroma leucorhoa

Status: Ret fåtallig - almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst. Meget sjælden vintergæst.

1. halvår: 1 den 2. januar 1978.

2. halvår: 1078 fugledage (22 år) med op til 227 fugledage/halvår i perioden 2. september - 3. december (Fig. 21). Højeste antal 146 den 15. september 1987, 98 den 19. september 1990 og 55 den 29. september 1988. Flest ses i september-oktober i forbindelse med kraftige vinde mellem sydvest og nordvest. Antallet i Atlanterhavet stiger i september-oktober, når forældrefuglene forlader ungerne (Cramp & Simmons 1977), hvilket er sammenfaldende med kulminationen ved Blåvandshuk og langs den hollandske kyst (Camphuysen & Dijk 1983).

Fig. 20.

Antal fugledage i efteråret hos Lille Stormsvale ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

*Number of bird-days of Storm Petrel *Hydrobates pelagicus* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.*

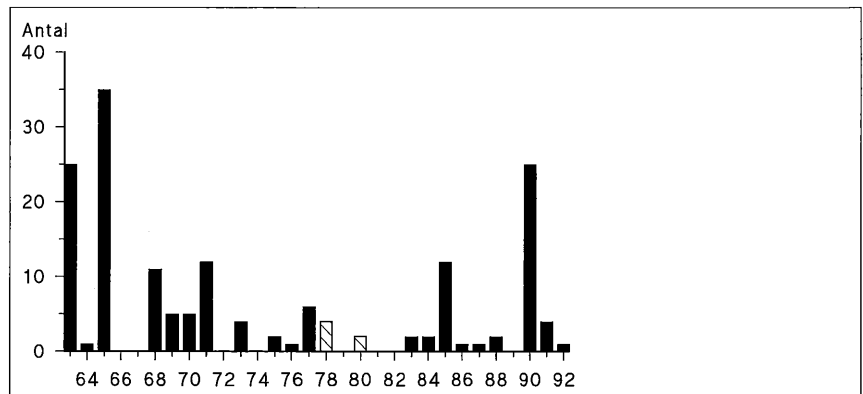

Fig. 21.

Stor Stormsvalers fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

*Phenology of Leach's Storm Petrel *Oceanodrom leucorhoa* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2*

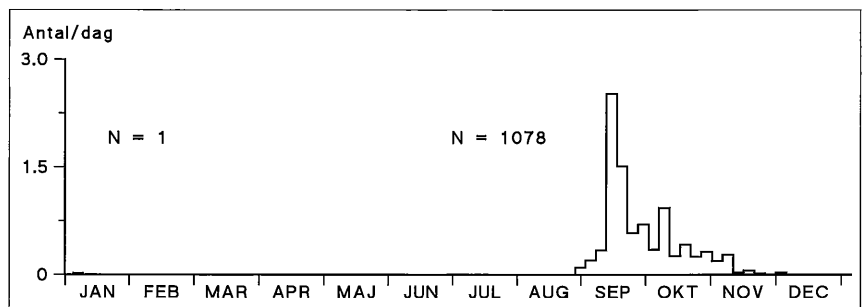
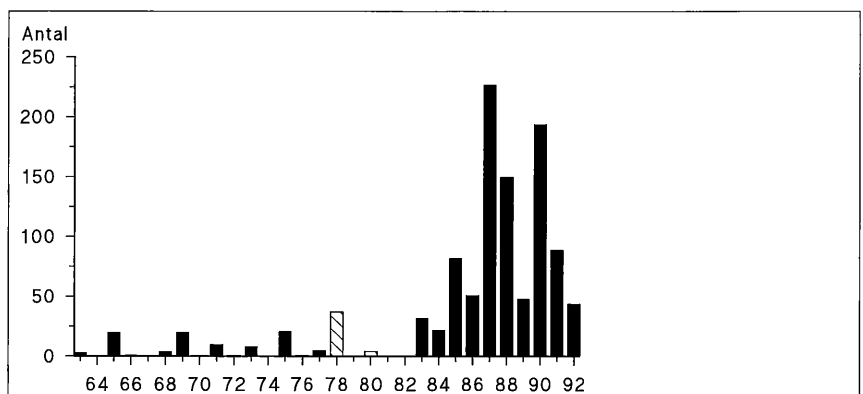

Fig. 22.

Antal fugledage i efteråret hos Stor Stormsvale ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

*Number of bird-days of Leach's Storm Petrel *Oceanodrom leucorhoa* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.*

I Sverige kulminerer Stor Stormsvaler en måned senere end ved Blåvandshuk. Her er Stor Stormsvaler også blevet hyppigere inden for de seneste år (Breife et al. 1990). Blåvand er det sted i Danmark, der ses flest Store Stormsvaler. Arten er fåtallig i Nordsøen, men dog hyppigere end Lille Stormsvaler (Stone et al. 1995). Årsvariationen fremgår af fig. 22.

Stormsvaler

Hydrobates pelagicus/Oceanodroma leucorhoa

Der er i alt iagttaget 1770 stormsvaler ved Blåvandshuk. Stormsvalerne er vanskelige at artsbestemme, især på af-

stand, og af de artsbestemte fugle var 1079 Stor Stormsvaler og 168 Lille Stormsvaler (se ovenfor). 523 har det ikke været muligt at artsbestemme. 1382 (78%) af stormsvalerne er set efter 1977.

Dette afspejler nok ikke en generelt hyppigere forekomst, men snarere, at havobservationer nu dyrkes mere intensivt, samtidig med at optikken er blevet meget bedre. Stormsvaler ses ultimo august - medio september (Fig. 23). Maksimum var 149 den 17. september 1978, hvoraf 37 blev bestemt til Stor Stormsvaler og 4 til Lille Stormsvaler. Årsvariationen for Lille/Stor Stormsvaler fremgår af fig. 24.

En Stormsvaler med helt mørk overgump iagttoges forbi trækkende den 22. oktober 1989.

Fig. 23.
Fænologien hos Lille, Stor og ubestemte Stormsvaler ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Storm Petrel, Leach's Storm Petrel Hydrobates pelagicus/Oceanodroma leucorhoa at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

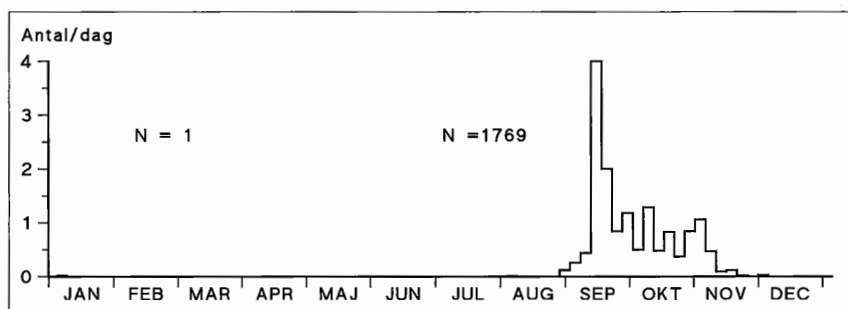
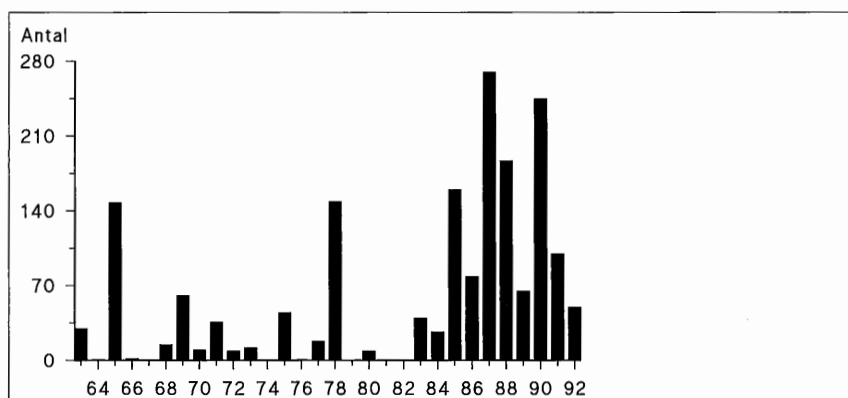

Fig. 24.
Antal fugledage i efteråret hos Lille, Stor og ubestemte Stormsvaler ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days of Storm Petrel, Leach's Storm Petrel and unspecified Stormpetrels Hydrobates pelagicus/Oceanodroma leucorhoa at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

Suler, Skarver, Hejrer, Storke og Flamingoer

Sule

Sula bassana

Status: Fåtalig - almindelig, regelmæssig forårstrækgæst. Tidligere almindelig - meget almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst. Nu meget almindelig efterårstrækgæst. Sjældent vintergæst.

1. halvår: I alt 1988 fugledage med op til 444 fugledage/halvår. I januar-februar er set 11 fugle. 8 af disse var adulte. Det egentlige forårstræk foregår i april, men ses sandsynligvis ikke ved Blåvandshuk. I maj-juni ankommer ungfuglene (Fig. 27; Meltofte & Overlund 1974), som trækker nordpå for at opholde sig nær de kommende yngleområder. Højeste antal 149 den 17. juni 1987, 141 den 5. juni 1991 og 67 den 14. maj 1976.

2. halvår: I alt 58.842 fugledage med op til 6657 fugledage/halvår. I juli og august passerer enkelte fugle Hukket, inden efterårstrækket rigtigt sætter ind i september-okto-

ber, med en klar kulmination i månedsskiftet (Fig. 25). Sulernes forekomst ved Blåvandshuk er dog næppe udtryk for regulært træk, men for tilstedeværelsen af en population, som især under efterårstrækket opholder sig i Nordsøen, og som især under kraftige vestlige kommer ind til den jyske vestkyst (Meltofte & Overlund 1974). Andelen af syd- og nordtrækkende fugle er også næsten lige stor (Fig. 26). De fleste Suler ses ved vindretninger mellem sydvest og nordvest og vindstyrker fra 4 til 6 Beaufort (Meltofte & Overlund 1974). Iflg. Nelson (1978) foregår et fourageringstræk ind i Nordsøen nord om Skotland efter yngletiden. I november ebber trækket ud og fra december foreligger kun observationer af 6 fugle.

Iflg. Meltofte & Overlund (1974) viser adultprocenten en klar stigning i løbet af efteråret for at ligge over 50% ultimo oktober. Desuden var aldersfordelingen blandt ungfuglene indbyrdes i perioden 21. september - 31. oktober 17% 1K, 34% 2K, 22% 3K og 27% 4K.

Fig. 25. Sulens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

*Phenology of Gannet *Sula bassana* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.*

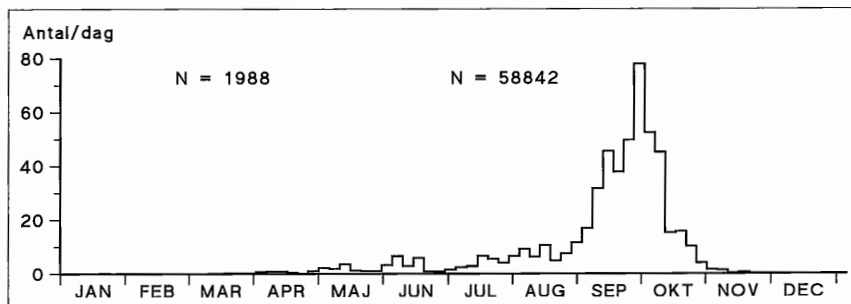

Fig. 26. Sulens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 4.

*Phenology of Gannet *Sula bassana* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 4.*

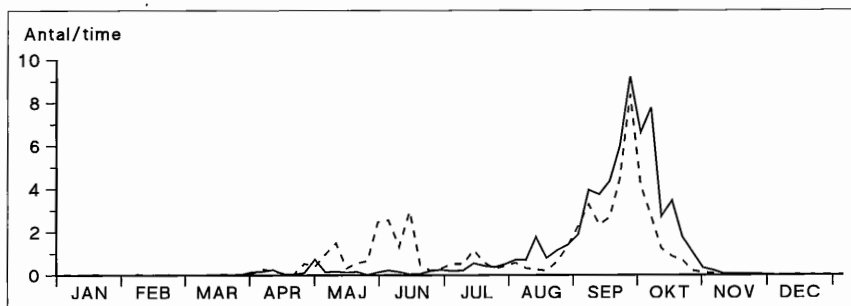
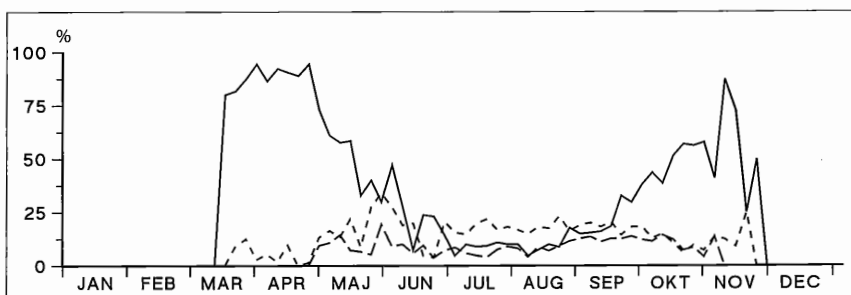

Fig. 27. Sulens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92 fordelt på alder. Hel linie = ad. Stiplet linie = immature. Prikker = 1K.

*Phenology of Gannet *Sula bassana* at Blåvandshuk 1963-92. Whole line = adult, line with spaces = immature, dots = 1. calendaryears.*

Højeste antal 3763 den 30. september 1977, hvor næsten samtlige trak nord; 1328 den 7. oktober 1971, hvor 650 rastede og resten trak syd; og 950 den 13. september 1988, hvor alle rastede og fouragerede aktivt. På maksimumdagen foretoges observationerne fra Nordhukket, hvorfor det reelle antal uden tvivl har været noget højere.

Sulen er blevet mere regelmæssig ved Blåvandshuk (Fig. 28). Dette kan skyldes, at arten er gået frem på ynglepladserne (Nelson 1978), men også at man er blevet opmærksom på det nordgående træk langs med sydstranden ved Blåvandshuk. Sulen er meget talrig i Nordsøen, og det meste af året ses større koncentrationer ud for Horns Rev (Skov et al. 1995).

Skarv

Phalacrocorax carbo

Status: Ret fåtallig - fåtallig, regelmæssig forårstrækgæst. Almindelig - meget almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 482 fugledage fordelt med op til 143 fugledag/år. Før 1970 foreligger kun 4 fugledage.

Højeste antal 20 den 30. marts 1987 og 20 den 31. marts 1990.

2. halvår: I alt 7986 fugledage med op til 3834 fugledage/halvår. Højeste antal 435 den 29. september 1992, 384 den 4. oktober 1992 og 328 den 30. september 1992.

Bestanden af Skarv i Danmark er i perioden 1971-92 steget fra 282 par til 29.141 par (Bregnballe 1996). Denne stigning registreres også i træktallene fra Blåvandshuk, især inden for de seneste 9 år (Fig. 30). I perioden 1963-77 var antallet af fugledage 285 mod 7524 i 1984-92.

Topskarv

Phalacrocorax aristotelis

Status: Meget fåtallig efterårstrækgæst.

2. halvår: I alt 14 ex. på 9 år i perioden 6. september - 30. november. 13 af registreringerne er gjort i perioden 6. sep-

Fig. 28.

Antal fugledage i efteråret hos Sule ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days of Gannet Sula bassana at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

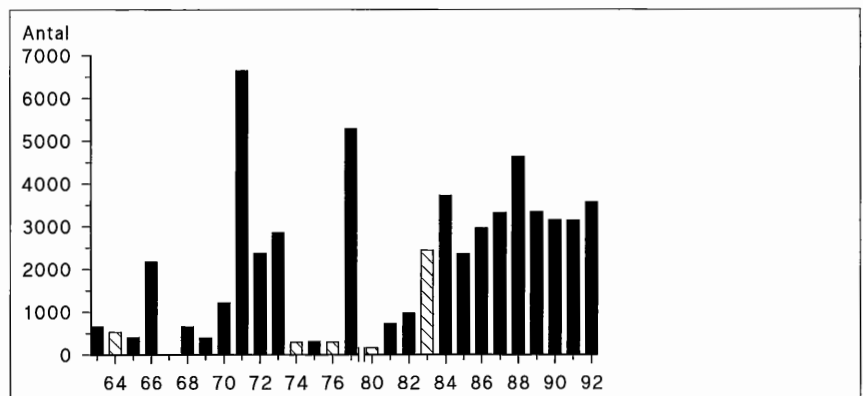

Fig. 29.

Skarvens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Cormorant Phalacrocorax carbo at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

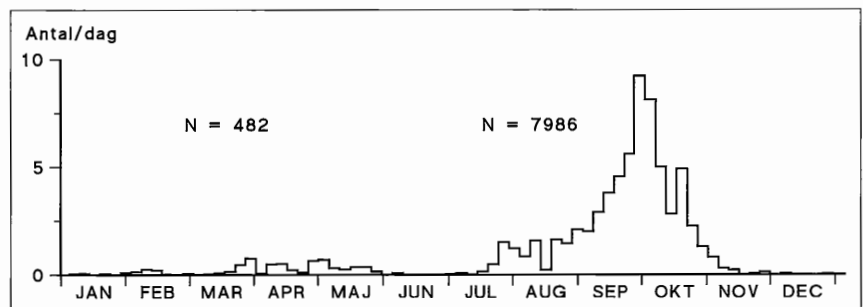
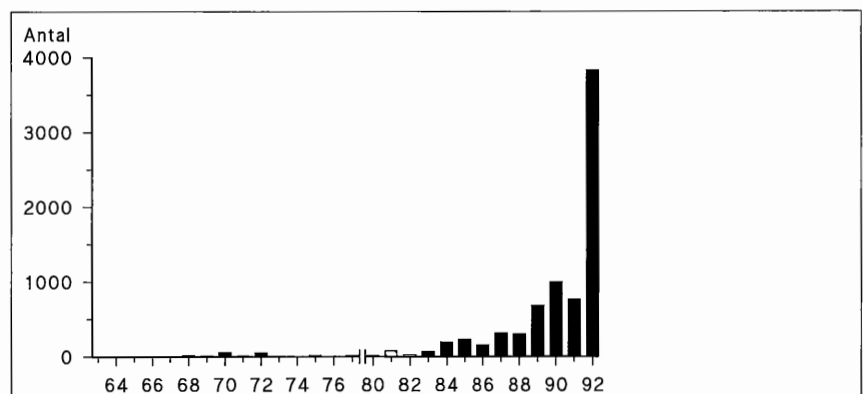

Fig. 30.

Antal fugledage i efteråret hos Skarv ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days of Cormorant Phalacrocorax carbo at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

tember - 20. oktober. Årsfordeling 1969 2, 1970 4, 1971 2, 1974 1, 1975 2, 1988 1, 1990 1 og 1992 1.

Fordelingen af 6 aldersbestemte fugle er 4 adulte og 2 1K.

Fiskehejre

Ardea cinerea

Status: Ret fåtallig - fåtallig, regelmæssig forårstrækgæst. Ret almindelig - almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 182 fugledage fordelt med op til 24 fugledage/halvår. Højeste antal 14 den 16. marts 1973 og 14 den 21. marts 1974. Det fåtallige forårstræk kulminerer medio marts, men denne kulmination udgøres primært af de to maksimumdage (Fig. 31). Fuglene i april-maj kan være nordligere fugle på vej mod ynglepladserne; men det kan også være senere trækkende immature fugle.

2. halvår: I alt 1810 fugledage fordelt med op til 220 fugledag/år. Højeste antal 35 den 3. august 1986, 29 den 9. august 1992 og 28 den 9. juli 1970.

Allerede ultimo juni stiger antallet under ungfuglenes mellemtræk, som varer til primo september. Herefter påbegyndes det egentlige efterårstræk, som varer til ultimo oktober. (Fig. 31; Cramp og Simmons 1977).

Efter jagtfredningen i 1982 er antallet af trækkende Fiskehejrer ved Blåvandshuk steget, og de årlige observationer ligger nu over gennemsnittet 1963-92 (Fig. 32). I Danmark er bestanden også steget fra 2673 par i 1978 til 6735 par i 1992 (Frederiksen 1992).

Det er især ved østlige vinde Fiskehejren ses ved Blåvand.

Hvid Stork

Ciconia ciconia

Status: Meget sjælden forårstrækgæst og sjælden efterårstrækgæst.

1. halvår: 1 den 29. marts 1973, 1 den 14. maj 1975 og 2 den 18. april 1978.

2. halvår: 1 den 11. september 1968, 1 den 7. august 1971, 1 den 8. september 1971, 4 den 26. august 1975, 1 den 18. august 1977 og 1 den 13.-15. oktober 1990.

Med kun én observation efter 1978 følger observationerne ved Blåvandshuk den nedadgående tendens i den danske bestand, hvor der kun var 7 par i 1993 (Grell 1993).

Europæisk Flamingo

Phoenicopterus ruber roseus

Status: Meget sjælden forårstrækgæst

1 rastede den 12.-13. maj 1976, trak væk om aftenen den 13. maj. 1 trak syd den 5 april 1991.

Chileflamingo

Phoenicopterus chilensis

2 rastede og trak senere syd den 12. maj 1973. 5 rastede den 12.-13. maj 1976, trak væk om aftenen den 13. maj. 2 trak syd den 15. maj 1976, 1 rastede ved Hvidbjerg den 3.-9. april 1977, 14 trak syd den 19. juli 1984, 4 trak nord den 19. april 1985.

Fig. 31.

Fiskehejrens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Grey Heron Ardea cinerea at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

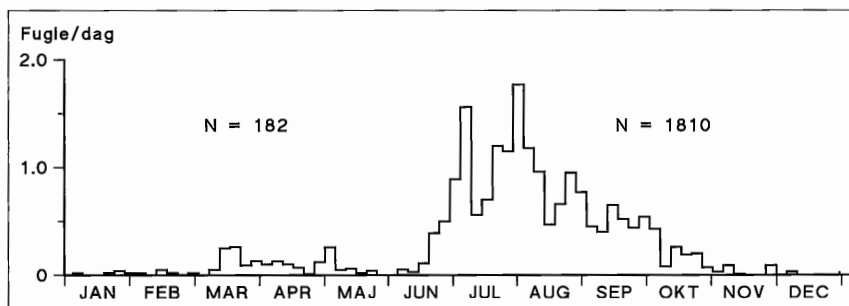

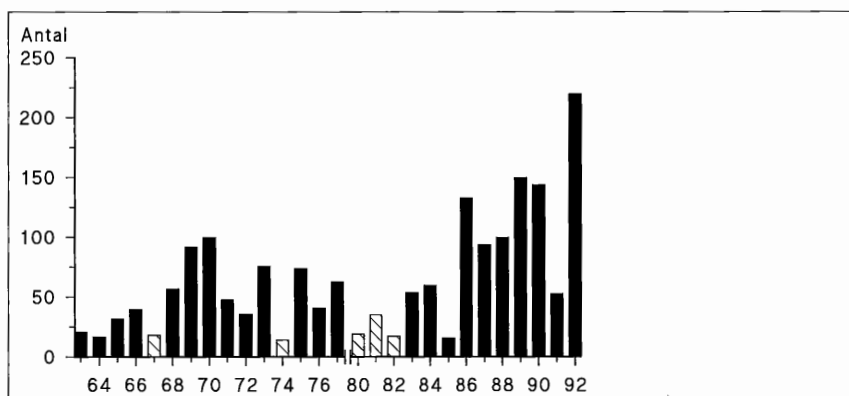
Fig. 32.

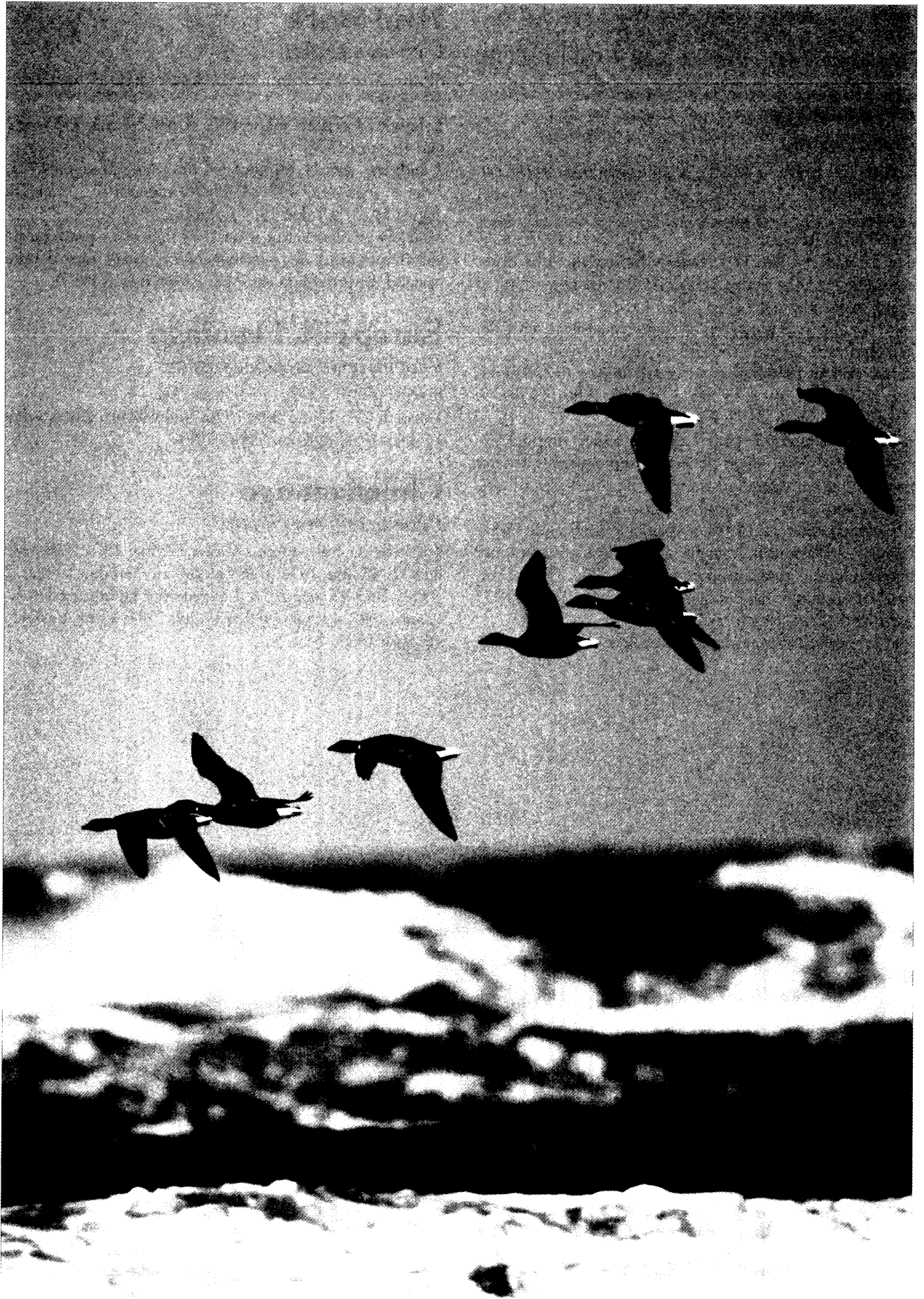
Antal fugledage i efteråret hos Fiskehejre ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days of Grey Heron Ardea cinerea at Blåvandshuk 1963-92.

Explanation as fig. 5.

Svaner, Gæs og Ænder

Knopsvane

Cygnus olor

Status: Ret fåtallig - fåtallig, uregelmæssig forårs-, efterårs- og vintertrækgæst.

1. halvår: I alt 189 på 13 år. Det egentlige forårstræk kulminerer i februar-marts (Fig 33.). Højeste antal 35 den 8. januar 1974, 18 den 19. marts 1976 og 17 den 14. marts 1973. Maksimumdagen er i forbindelse med et kuldefremstød, hvor også adskillige Gråstrubede Lappedykkere sås på kuldeflugt.

2. halvår: I alt 127 på 18 år. Efterårstrækket synes at kulminere i september-oktober, men fugle forekommer ellers spredt gennem halvåret (Fig. 33). Højeste antal 12 den 19. juli 1965 og 11 den 10. oktober 1990.

Pibesvane

Cygnus columbianus

Status: Meget sjælden forårstrækgæst. Ret almindelig, uregelmæssig efterårstrækgæst. Meget fåtallig vintertrækgæst.

1. halvår: 2 den 17. februar 1977, 14 den 14. februar 1991 og 1 den 11.-13. marts 1991, som rastede i branddammen nord for fyret.

2. halvår: I alt 758 på 19 år i perioden 2. oktober - 1. december (Fig. 34). Højeste antal 69 den 12. oktober 1980 og 56 den 21. oktober 1988. Arten er blevet hyppigere (Fig. 35). Evt. årsag se under Sangsvane. 1963-77 i alt 140 på 18 observationsdage (8 år). 1980-92 ialt 618 på 39 observationsdage (10 år).

Fig. 33.

Knopsvanens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 12.

Phenology of Mute Swan Cygnus olor at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 12.

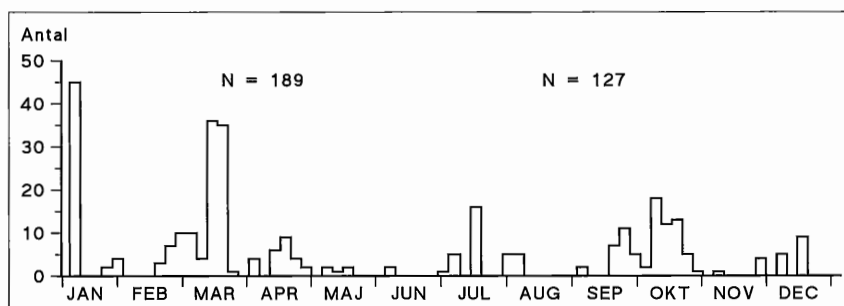

Fig. 34.

Pibesvanens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 12.

Phenology of Bewick's Swan Cygnus columbianus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 12.

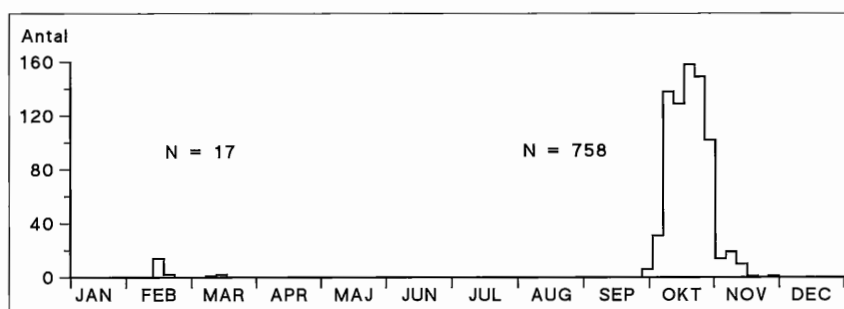

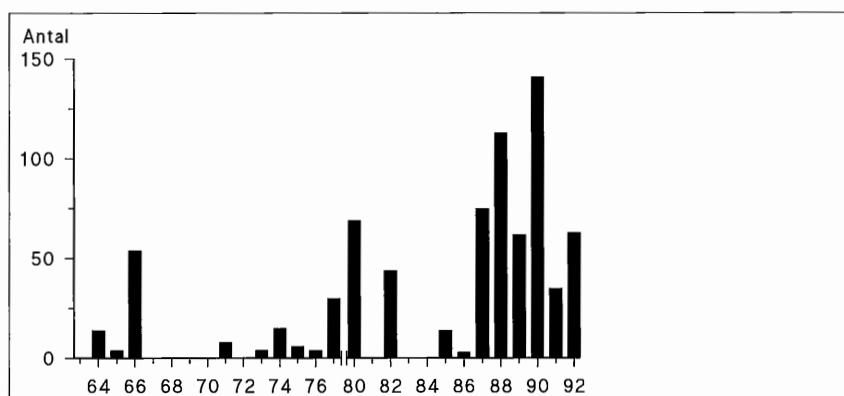
Fig. 35.

Antal fugledage i efteråret hos Pibesvane ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days of Bewick's Swan Cygnus columbianus at Blåvandshuk 1963-92.

Explanation as fig. 5.

Ud af 310 aldersbestemte fugle var 9% ungfugle. Data fra Nordjylland 1971-93 og Tipperne 1976-91 viser en gennemsnitlig ungfugleandel på 5,9% (Laubek 1995).

Sangsvane

Cygnus cygnus

Status: Fåtallig, uregelmæssig vinter- og forårstrækgæst. Ret almindelig, uregelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 140 ex. på 6 år i perioden 5. januar - 19. april (Fig. 36). Højeste antal 40 den 22. marts 1976.

2. halvår: I alt 556 på 16 år i perioden 4. oktober - 30. november (Fig. 36). Desuden 3 den 31. december 1970. Højeste antal 65 den 19. oktober 1968, 57 den 19. oktober 1982.

Arten er blevet mindre hyppig (Fig. 37). 1963-77 ialt 377 på 27 dage (9 år). 1980-92 i alt 176 på 18 dg. (7 år).

Ud af 155 aldersbestemte var 6% ungfugle. Data fra Nordjylland 1971-93 og Tipperne 1976-90 giver en gennemsnitlig ungfugleandel på 12,6% (Laubek 1995).

Den mindre hyppighed nu kan skyldes forveksling med Pibesvane i 60'erne og 70'erne, hvor Pibesvane blev regnet for mere sjælden end den er i dag. Dette bestyrkes af at Pibesvane fremviser det modsatte mønster.

Sædgås

Anser fabalis

Status: Sjælden forårs- og efterårstrækgæst.

1. halvår: 1 den 16. april 1964, 1 den 19. marts 1966, 4 den 30. marts 1969.

2. halvår: 3 den 15. oktober 1963, 4 den 28. september 1971, 1 den 1. oktober 1972, 1 den 14. oktober 1976, 1 den 27. oktober 1991.

Kortnæbbet Gås

Anser brachyrhynchus

Status: Fåtallig - enkelte år ret almindelig, regelmæssig forårstrækgæst. Før 1982 ret almindelig - almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst. Efter 1982 meget almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 1839 fugledage (17 år) med op til 929 fugledage/halvår. Seneste iagttagelse 13. maj. Højeste antal 500 den 21. januar 1984, 340 den 22. januar 1984 og 167 den 25. januar 1974.

2. halvår: I alt 88.078 fugledage (27 år) med op til 20.179 fugledage/halvår (Fig. 39) Tidligste iagttagelse 17. september. Efterårstrækket kulminerer i oktober (Fig. 38). Højeste antal 18.141 den 24. oktober 1987, 7500 den 4.

Fig. 36.

Sangsvanens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 12.

Phenology of Whooper Swan Cygnus cygnus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 12.

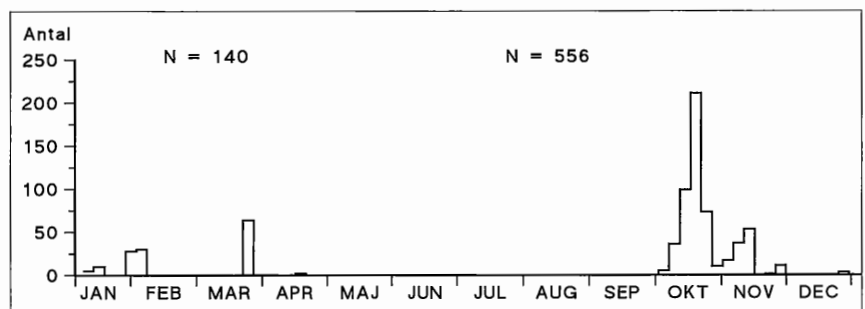
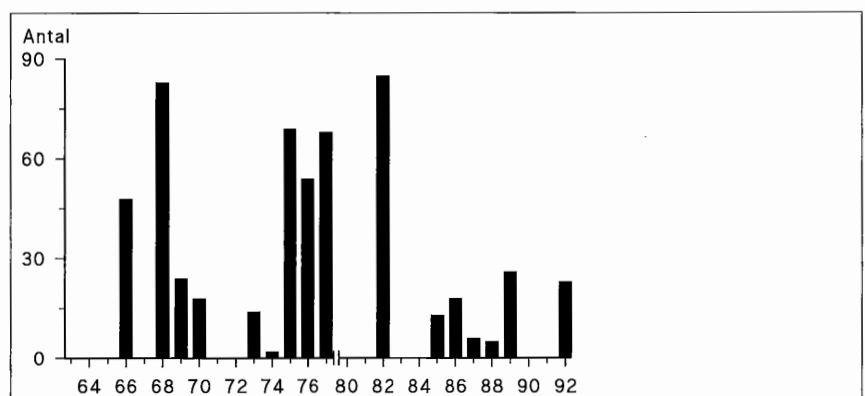

Fig. 37.

Antal fugledage i efteråret hos Sangsvane ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days of Whooper Swan Cygnus cygnus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

oktober 1992 og 6909 den 6. oktober 1985. Maksimum-dagen skyldtes intensiv jagt på fuglene aftenen inden ved Filsø nord for Blåvand. Efter at fuglene var gået til overnatning på søen, blev de jaget op gentagne gange, og allerede samme aften trak 1020 forbi Blåvand (Jakobsen 1991). Den næste morgen hørtes de første trækkende gæs, allerede inden det var blevet lyst.

Tidligere forlod de Kortnæbbede Gæs først Vestjylland i november (Meltote 1973). Det tidligere træk skyldes konkurrencen med de norske Grågæs, som kommer tidligere til de danske rasteplasser end de Kortnæbbede Gæs, og derved opspiser føderesourcerne (Madsen et al. 1999).

Fuglene ses oftest i østlige vinde, da de ellers trækker inden om Blåvandshuk. I klart vejr kan fuglene ses allerede, når de forlader Filsø nord for Blåvand.

Ynglebestanden på Svalbard har siden midt i halvfjerdserne været stigende (Madsen et al. 1999).

Blisgås

Anser albifrons

Status: Meget sjælden forårstrækgæst. Meget fåtallig, uregelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: 1 den 14. januar 1984, 1 den 19. marts 1986.

2. halvår: I alt 52 ex. (6 år) i perioden 24. september - 18. oktober. Bedste år 1982 med 37. Højeste antal 23 trækkende den 19. oktober 1982.

Hyppigere forekomst 1982-92. Ud af i alt 9 observationsdage er de 7 fra denne periode.

Grågås

Anser anser

Status: Fåtallig - almindelig, regelmæssig forårstrækgæst. Før 1984 ret almindelig til almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst. Derefter meget almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 1278 fugledage (20 år) med op til 369 fugledage/halvår. Forårstrækket kulminerer ultimo april - primo maj (Fig. 40) hvilket er norske fugle, som trækker gennem landet, da disse fugle raster i Holland til ultimo april - primo maj (Madsen et al. 1999). Højeste antal 116 den 1. maj 1986, 115 den 21. april 1986, 95 den 29. april 1989. Seneste iagttagelse 7. juni.

2. halvår: I alt 21.836 fugledage (27 år) med op til 4549 fugledage/halvår. Første fugle på efterårstræk 18. juli. Ef-

Fig. 38.
Fænologien hos Kortnæbbet Gås ved Blåvandshuk 1963-92.
Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Pinkfooted Goose Anser brachyrhynchus at Blåvandshuk 1963-92.
Explanation as fig. 2.

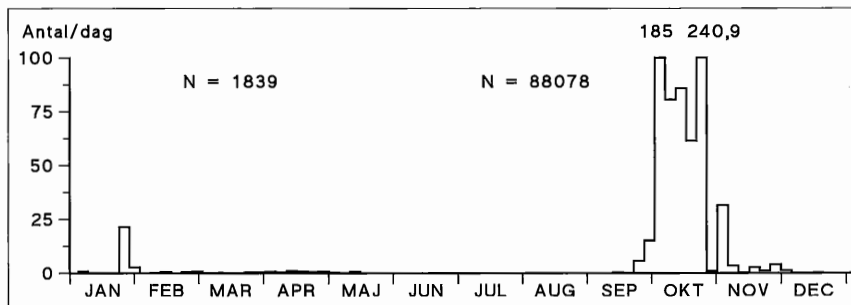

Fig. 39.
Antal fugledage i efteråret hos Kortnæbbet Gås ved Blåvandshuk 1963-92.
Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days of Pinkfooted Goose Anser brachyrhynchus at Blåvandshuk 1963-92.
Explanation as fig. 5.

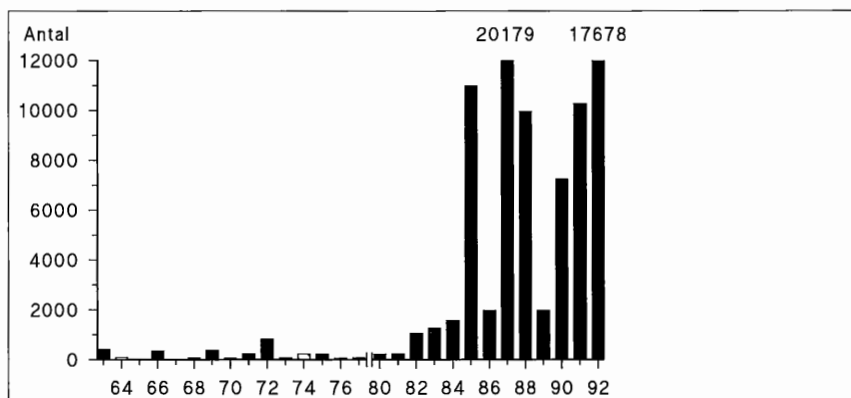
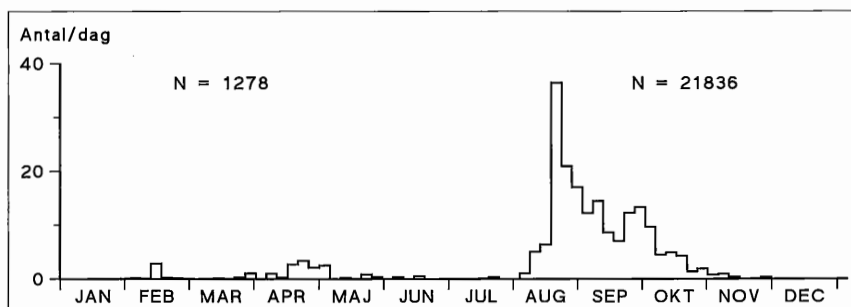

Fig. 40.
Grågåsens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Greylag Goose Anser anser at Blåvandshuk 1963-92.
Explanation as fig. 2.

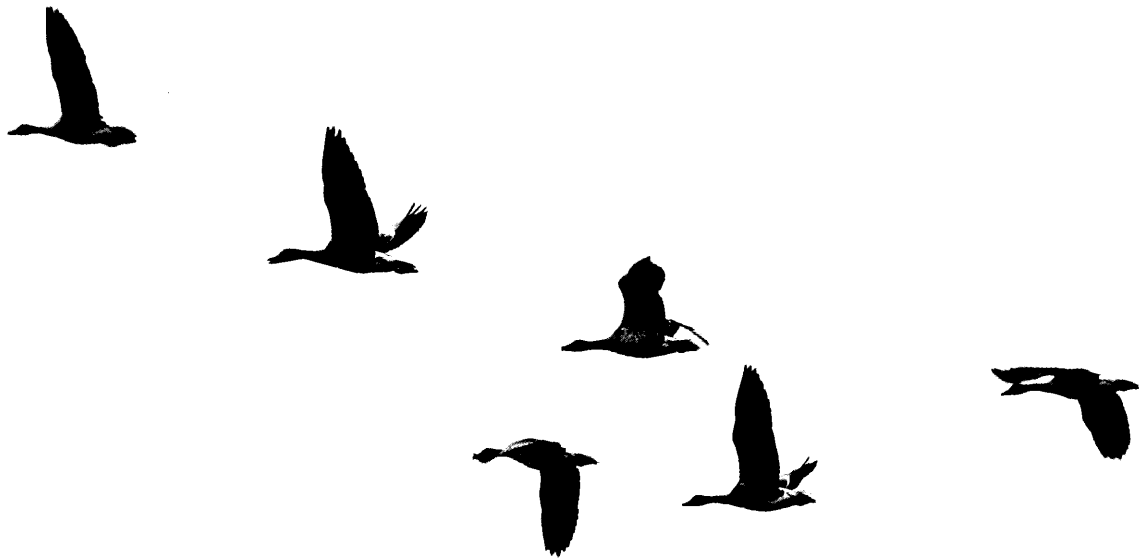

Fig. 41.
 Antal fugledage i efteråret hos Grågås ved
 Blåvandshuk 1963-92.
 Øvrig forklaring som fig. 5.

*Number of bird-days of Greylag Goose Anser
 anser at Blåvandshuk 1963-92.
 Explanation as fig. 5.*

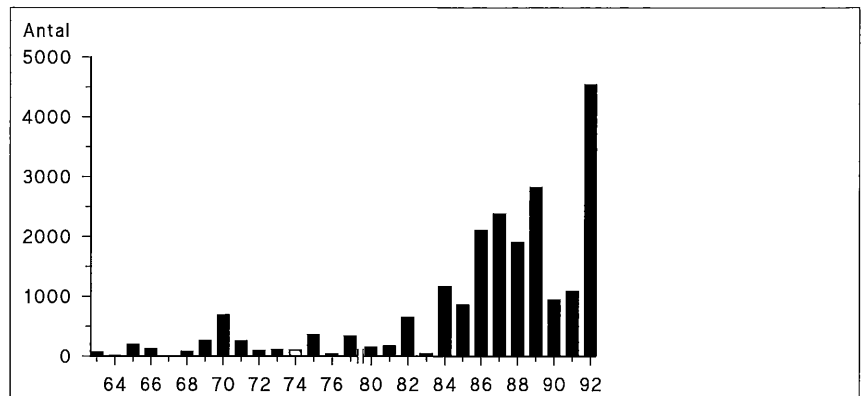

Fig. 42.
 Bramgåsens fænologi ved Blåvandshuk
 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

*Phenology of Barnacle Goose Branta
 leucopsis at Blåvandshuk 1963-92.
 Explanation as fig. 2.*

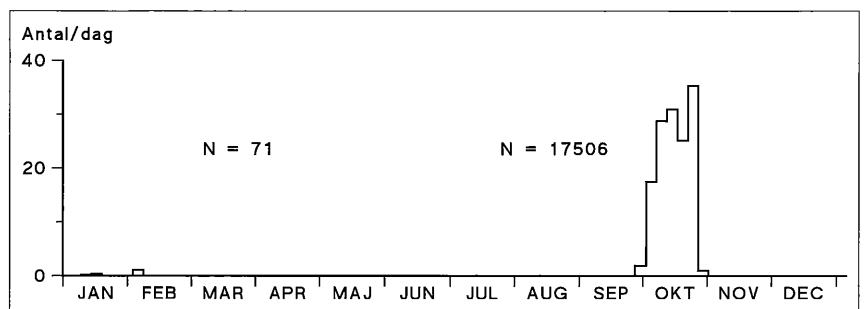
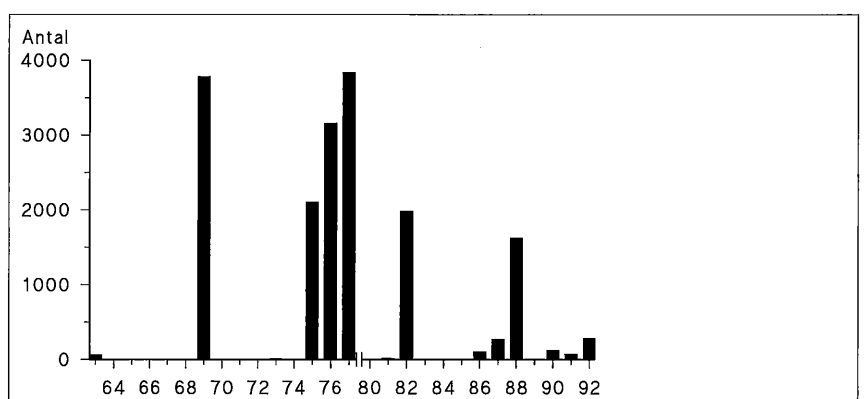

Fig. 43.
 Antal fugledage i efteråret hos Bramgås
 ved Blåvandshuk 1963-92.
 Øvrig forklaring som fig. 5.

*Number of bird-days of Barnacle Goose
 Branta leucopsis at Blåvandshuk 1963-92.
 Explanation as fig. 5.*

terårstrækket kulminerer ultimo august, og en mindre top forekommer ultimo september (Fig. 40). I 1963-71 kulminerede trækket primo september (Meltofte 1973). Den tidligere kulmination skyldes øget jagttryk i Norge, hvorfor Grågæssene kommer tidligere til Danmark (Madsen et al. 1999). Ynglebestanden i nordvesteuropa er steget markant siden 1970'erne (Madsen et al. 1999). Dette afspejles også i et øget antal af forbitrækkende fugle ved Blåvandshuk (Fig. 41). Højeste antal 2398 den 20. august 1992, 756 den 2. oktober 1987 og 578 den 23. august 1986. Seneste iagttagelse 27. november.

Snegås

Anser caerulescens

Status: Meget sjælden vinter- og efterårstrækgæst.

1. halvår: 1 den 2. januar 1974, 1 den 30. januar 1974.

2. halvår: 1 den 13. september 1974 og 2 den 17. oktober 1990.

Canadagås

Branta canadensis

Status: Meget sjælden forårs- og efterårstrækgæst.

1. halvår: 2 den 30. marts 1970,

2. halvår: 9 den 24. december 1973, 1 den 27. august 1977 og 1 den 16. september 1991.

Bramgås

Branta leucopsis

Status: Ret fåtallig - fåtallig, uregelmæssig forårstrækgæst.

Fåtallig - meget almindelig, uregelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: 71 fugledage (5 år) med op til 40 fugledage/halvår med 65 den 5. januar - 21. februar, 5 den 2.-7. april og 1 den 24. maj (Fig. 42). Flest set i 1977 40 og 1974 25.

2. halvår: 17.506 fugledage (14 år) med op til 3840 fugledage/halvår. De første er set den 30. august og den 13. september, men først fra 29. september bliver den talrig (Fig. 42).

Højeste antal 3200 den 23. oktober 1969, 1938 den 7. oktober 1977 og 1461 den 11. oktober 1982.

Antalsmæssigt er der meget stor forskel de enkelte år (Fig. 43), og arten optræder især i perioder med kraftige vinde mellem syd og øst (Meltofte 1973).

Lysbuget Knortegås

Branta bernicla hrota

Status: Ret fåtallig - fåtallig, uregelmæssig forårstrækgæst. Almindelig - meget almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: 274 fugledage (12 år) med op til 110 fugledage/halvår. Maksimum 85 den 25. april 1974, 70 den 28. marts 1987 og 30 den 12. april 1964. Allerede fra februar passerer enkelte fugle på forårstrækket (Fig. 44).

2. halvår: 10.313 fugledage (24 år) med op til 1814 fugledage/halvår. Maksimum 655 den 20. september 1987, 422 den 13. september 1988 og 388 den 9. september 1989. Trækket kulminerer medio september (Fig. 44), hvilket er 14 dage tidligere end Mørkbuget Knortegås.

De Lysbugede Knortegås, som ses ved Blåvandshuk, yngler på Svalbard og i Nordgrønland. Denne bestand er steget fra 1600-2000 individer i 1960'erne til 5000-6000 i 1990'erne (Madsen et al. 1999). Denne stigning ses også tydeligt af forekomsten ved Blåvandshuk (Fig. 45). I 1987 passerede således 37% af bestanden ved Blåvandshuk.

Fig. 44.

Fænologien hos Lysbuget Knortegås ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Lightbellied Brent Goose Branta bernicla hrota at Blåvandshuk 1963-92.

Explanation as fig. 2.

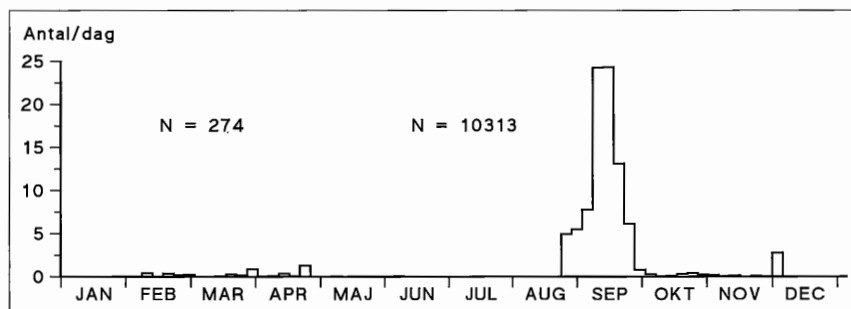
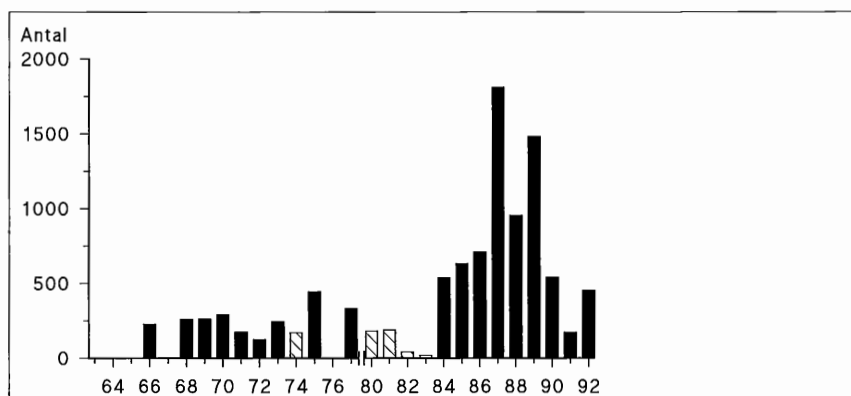

Fig. 45.

Antal fugledage i efteråret hos Lysbuget Knortegås ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days of Lightbellied Brent Goose Branta bernicla hrota at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

Mørkbuget Knortegås

Branta bernicla bernicla

Status: Ret almindelig - meget almindelig, regelmæssig forårs- og efterårstrækgæst.

1. halvår: 7738 fugledage (24 år) med op til 2136 fugledage/halvår.

I milde vintre ses arten fåtalligt allerede fra januar. Forårstrækket kulminerer i marts-april (Fig. 46), samtidig med at fuglene ankommer til de danske rasteplasser (Madsen et al. 1999). Maksimum 670 den 17. marts 1974, 255 den 20. marts 1974 og 186 den 9. april 1976. Oversommende enkeltindivider iagttages af og til.

2. halvår: 38.480 fugledage (25 år) med op til 12.029 fugledage/halvår. Efterårstrækket er mere markant end forårstrækket og kulminerer ultimo september - oktober (Fig. 46). De største antal ses især ved sydøstlige vinde (Melftofte 1973). Maksimum 10.146 den 29. september

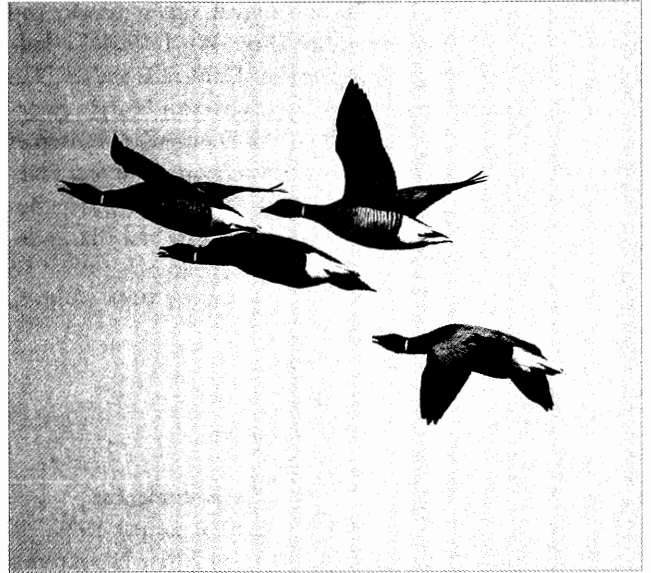

Fig. 46.

Fænologien hos Mørkbuget Knortegås ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Darkbellied Brent Goose Branta bernicla bernicla at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

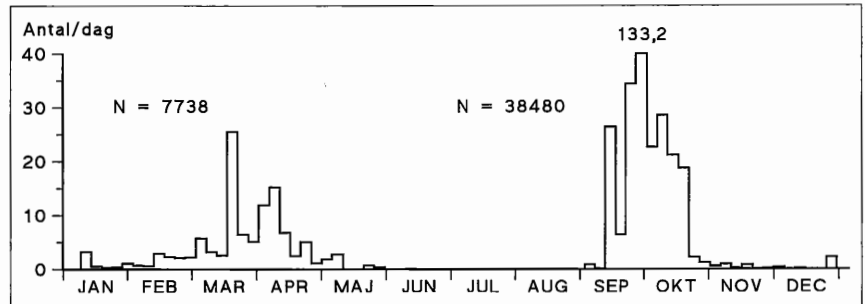

Fig. 47.

Antal fugledage i efteråret hos Mørkbuget Knortegås ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days of Darkbellied Brent Goose Branta bernicla bernicla at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

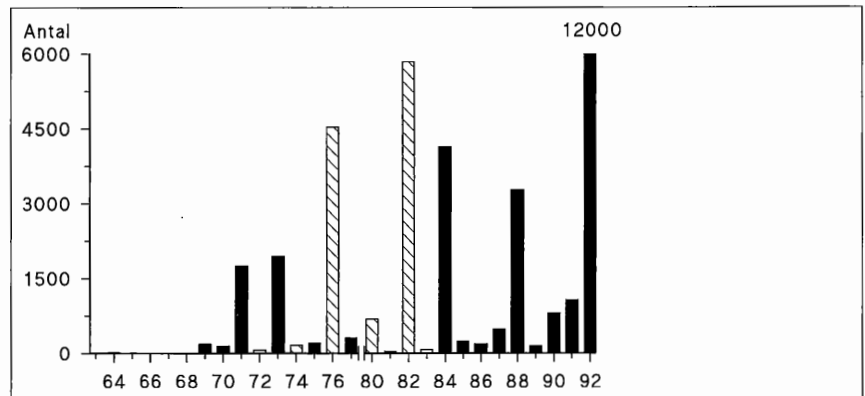
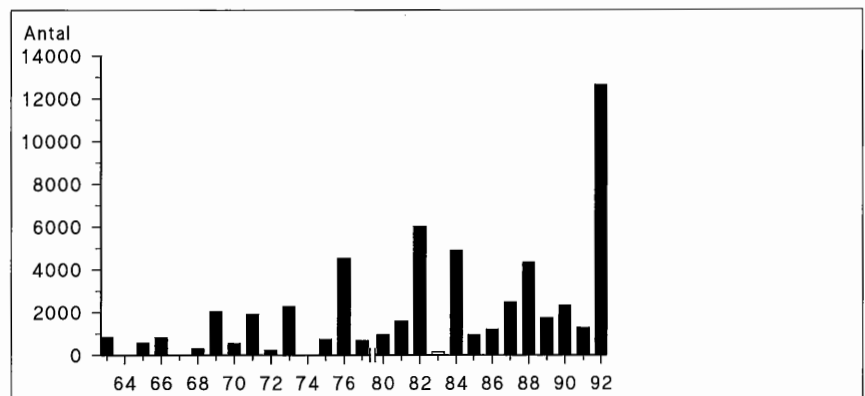

Fig. 48.

Antal fugledage i efteråret hos Lysbuget, Mørkbuget og ubestemte Knortegæs ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days of Lightbellied -, Darkbellied and unspecified Brent Geese Branta bernicla at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

1992, 3908 den 30. september 1976 og 2599 den 10. oktober 1982.

Antallet af Mørkbuget Knortegås ved Blåvand er steget de seneste 10-20 år (Fig. 47). Dette stemmer godt overens med en forøgelse af bestanden fra ca. 20.000 individer i 1950'erne til ca. 250.000-300.000 i 1990'erne (Madsen et al. 1999). Se også under Knortegås.

Knortegås

Branta bernicla

I alt er der set 66.251 Knortegås ved Blåvand. Heraf er 46.218 bestemt til mørkbuget og 10.587 til lysbuget. 9446 er ikke racebestemt, og det er især i perioden 1963-1971, hvor det ikke var en indarbejdet rutine at alders- og racebestemme fuglene og hvor optikken ikke var så god. Hovedparten af de iagttagne ikke racebestemte Knortegås har uden tvivl været Mørkbugede Knortegås, idet de ligger i træktiden for denne race.

Årsvariationen fremgår af fig. 48.

Rustand

Tadorna ferruginea

Status: Meget sjælden sommertrækgæst.

1 trak syd den 15. juli 1973.

Gravand

Tadorna tadorna

Status: Ret almindelig, regelmæssig forårstrækgæst. Al-

mindelig - meget almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 1816 fugledage med op til 311 fugledage/halvår.

De første fugle ses allerede i januar, og forårstrækket forløber jævnt indtil 1. juni (Fig. 49). Højeste antal 58 den 24. februar 1977, 41 den 6. marts 1973 og 32 den 19. maj 1988.

2. halvår (fra 1/6): I alt 22.780 fugledage med op til 3207 fugledage/halvår. Kulminationen medio juni - medio juli (Fig. 49) falder sammen med fuglenes fældningstræk. Fuglene fælder i den tyske del af Vadehavet, hvor op til 180.000 er optalt på højsandene ud for Elbmundingen (Nehls et al. 1992). Døgnrytmen ved Ottenby viser størst trækintensitet de sidste timer inden solnedgang (Edelstam 1972). Dette er også tilfældet ved Blåvand.

Petersen (1974) tolker kurverne som at Gravanden primært er nattrækker, og skønner at gennemsnitligt 12.000 Gravander passerer Blåvand hver sommer. Det ser ud til, at der ved Blåvand har været en markant tilbagegang siden 1970'erne (Fig. 50), og det til trods for at bestandene i Nordeuropa skulle være stigende (Cramp & Simmons 1977). Højeste antal 1001 den 14. juli 1973, 242 den 16. juli 1969 og 214 den 25. juni 1973.

Pibeand

Anas penelope

Status: Ret almindelig - almindelig, regelmæssig forårstrækgæst. Meget almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 7790 fugledage (25 år) med op til 2004 fugledage/halvår. Forårstrækket kulminerer ultimo marts

Fig. 49.

Gravandens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Shelduck Tadorna tadorna at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

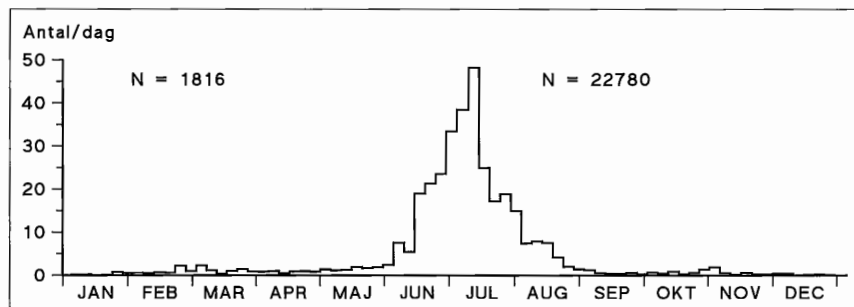
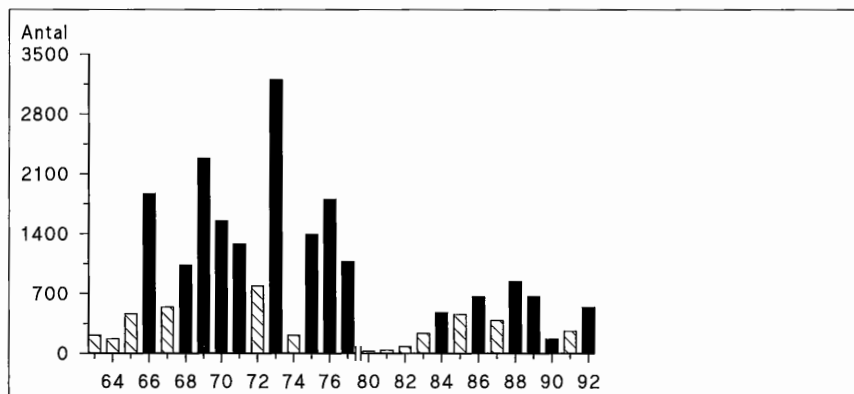

Fig. 50.

Antal fugledage i efteråret hos Gravand ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days of Shelduck Tadorna tadorna at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

(Fig. 51). En stor del af forårstrækket foregår i sydlig retning og kan være fugle, der er kommet for langt mod nord, og søger tilbage mod Vadehavet for at raste inden det videre træk. Dette bekræftes af Meltofte et al. (1994), der angiver kulminationen af forårstrækket i Vadehavet til medio april - medio maj. I juni iagttages enkelte fugle på fældningstræk (Fig. 51). Højeste antal 783 den 17. marts 1974, 337 den 24. marts 1964 og 283 den 25. marts 1984.

2. halvår: I alt 87.122 fugledage (28 år) med op til 11.164 fugledage/halvår. Efterårstrækket kulminerer september - medio oktober (Fig. 51). Årsvariationen fremgår af fig. 52. Arten er blevet talrigere efter 1980, hvilket også maksimumdagene indikerer. Scott & Rose (1996) angiver da også en årlig stigning på 7,48% inden for de seneste 20 år af bestanden i nordvesteuropa. Højeste antal 3193 den 4. september 1990, 2574 den 19. september 1981 og 2510 den 24. september 1990. De største trækdage forekommer ved sydøstlige vinde (Petersen 1974).

Efter at jagtstarten i 1982 blev flyttet fra 16. august til 1. september skete også en ændring i svømmeændernes træk, således at der nu forekommer en mindre kulmination primo september i forbindelse med jagtstarten (Jakobsen 1991).

Knarand

Anas strepera

Status: Ret fåtallig, uregelmæssig forårs- og efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 14 ex. (7 år) i perioden 17. marts - 28. juni. Månedsvis fordeling marts 2, april 4, maj 1, juni 7.

Maksimum 4 den 28. juni 1989.

2. halvår: I alt 16 ex. (6 år) i perioden 13. august - 20. oktober. Månedsvis fordeling august 6, september 7, oktober 3. Højeste antal 6 den 13. august 1976.

Arten er blevet hyppigere inden for de seneste 20 år og antallet af observationsdage er (antal fugle i parentes): 1970 1 (3), 1974 1 (1), 1975 1 (1), 1976 1 (6), 1977 2 (3), 1978 1 (1), 1980 1 (1), 1988 1 (2), 1989 1 (4), 1991 2 (4), 1992 2 (4).

Krikand

Anas crecca

Status: Almindelig, regelmæssig forårstrækgæst. Almindelig - meget almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 7405 fugledage (24 år) med op til 853 fugledage/halvår. Højeste antal 341 den 25. marts 1984, 244

Fig. 51.

Pibeandens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 3.

*Phenology of Wigeon *Anas penelope* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 3.*

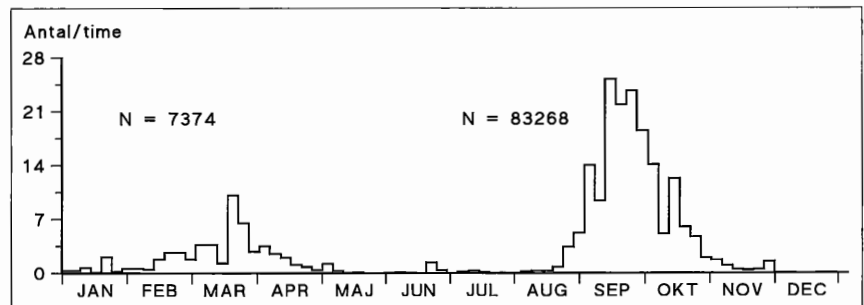

Fig. 52.

Antal fugledage i efteråret hos Pibeand ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 5.

*Number of bird-days of Wigeon *Anas penelope* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.*

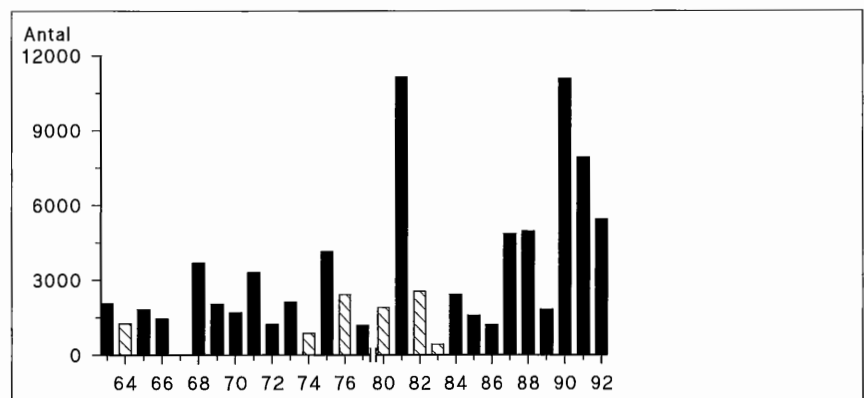
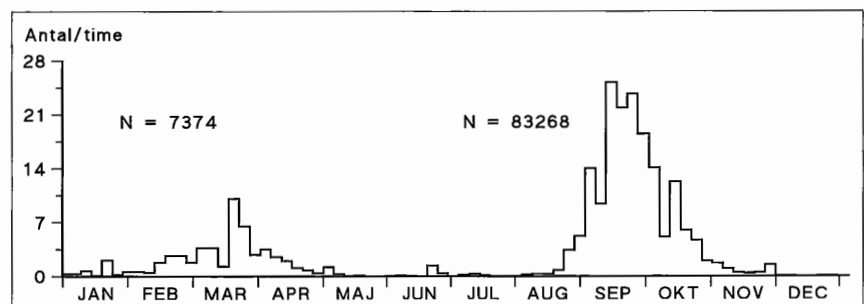
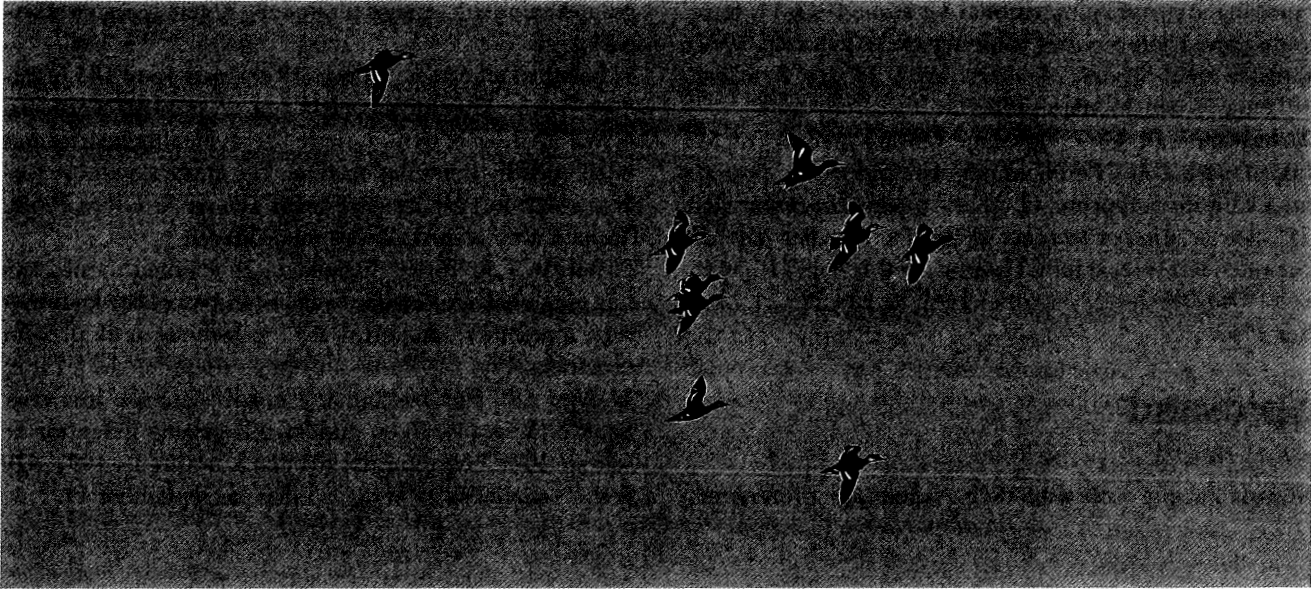

Fig. 53.

Krikandens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 3.

*Phenology of Teal *Anas crecca* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 3.*

den 21. april 1966 og 206 den 4. april 1976. Forårstrækket kulminerer ultimo marts - medio april (Fig. 53). Toppen ultimo marts skyldes dog rekorddagen. I midten af juni konstateres en mindre stigning, hvilket skyldes fældnings-træk (Petersen 1974).

2. halvår: I alt 21.871 fugledage (28 år) med op til 2613 fugledage/halvår. Efterårstrækket kulminerer medio august - medio oktober (Fig. 53). Årsvariationen fremgår af fig. 54. Arten er blevet talrigere efter 1980. Dette bestyrkes af Scott & Rose (1996) som angiver en årlig stigning på 2,54% pr år i perioden 1967-93. Højeste antal 741 den 14.

oktober 1976, 676 den 2. september 1988 og 674 den 4. september 1990.

Gråand

Anas platyrhynchos

Status: Ret almindelig - almindelig, regelmæssig forårs- og efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 2119 fugledage (24 år) med op til 295 fugledage/halvår. Observationerne viser to kulminationer henholdsvis primo februar og i marts (Fig. 55). Petersen 1974

Fig. 54.
Antal fugledage i efteråret hos Krikand ved Blåvandshuk 1963-92.
Øvrig forklaring som fig. 5.

*Number of bird-days of Teal *Anas crecca* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.*

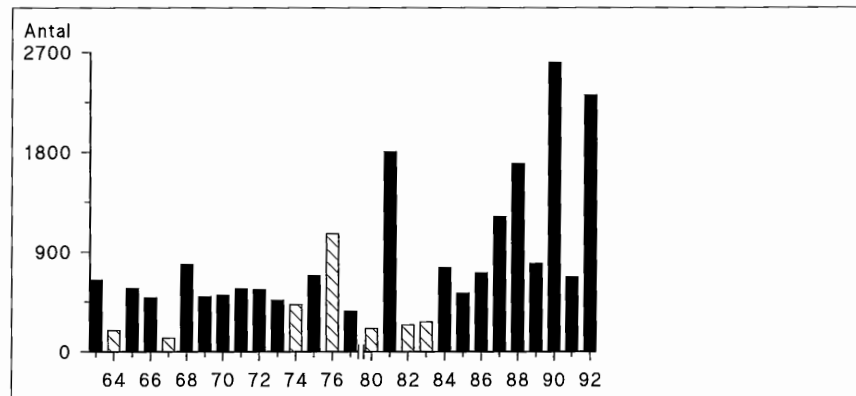
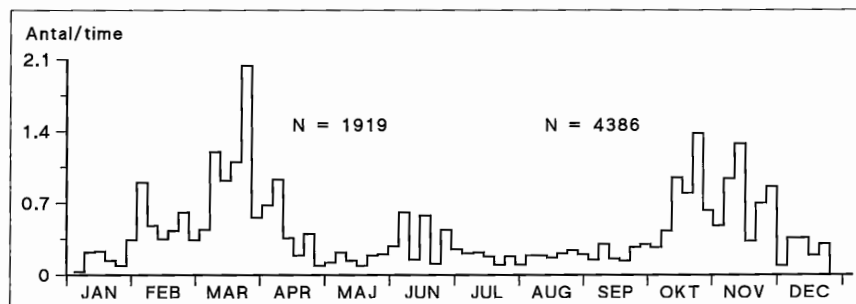

Fig. 55.
Gråandens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 3.

*Phenology of Mallard *Anas platyrhynchos* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 3.*

fundt ingen større kulminationer for årene 1963-71. Forekomsterne i juni skyldes fældningstræk (Petersen 1974). Højeste antal 88 den 24. marts 1964, 77 den 5. februar 1976 og 76 den 26. marts 1964.

2. halvår: I alt 4487 fugledage (28 år) med op til 517 fugledage/halvår. Forekommer fåtalligt hele efteråret med kulmination primo oktober - medio november (Fig. 55). Årsvariationen fremgår af fig. 56. Antallet har hele perioden været ret stabilt. Højeste antal 106 den 14. oktober 1976, 100 den 23. oktober 1969 og 100 den 24. oktober 1969.

Spidsand

Anas acuta

Status: Fåtallig - ret almindelig, regelmæssig forårstræk-

gæst. Almindelig - meget almindelig regelmæssig efterårs-trækgæst.

1. halvår: I alt 584 fugledage (17 år) med op til 145 fugledage/halvår. Højeste antal 105 den 22. april 1971, 25 den 4. maj 1971 og 22 den 21. marts 1973. Fåtallig hele foråret uden egentlig kulmination (Fig. 57). Dette skyldes at forårstrækket foregår længere østpå (Bauer & Glutz 1968). Toppen ultimo april skyldes rekorddagen.

2. halvår: I alt 16.195 fugledage (28 år) med op til 2188 fugledage/halvår. Fåtallig i juli. Efterårstrækket kulminerer i september, men arten ses i varierende antal til ind i december (Fig. 57). Forekomsterne varierer en del fra år til år (Fig. 58). For bestanden i nordvesteuropa fremviser Scott & Rose (1996) en mindre tilbagegang inden for de seneste 20 år. Højeste antal 983 den 3. november 1992, 629 den 4. september 1990 og 323 den 13. september 1992.

Fig. 56.

Antal fugledage i efteråret hos Gråand ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

*Number of bird-days of Mallard *Anas platyrhynchos* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.*

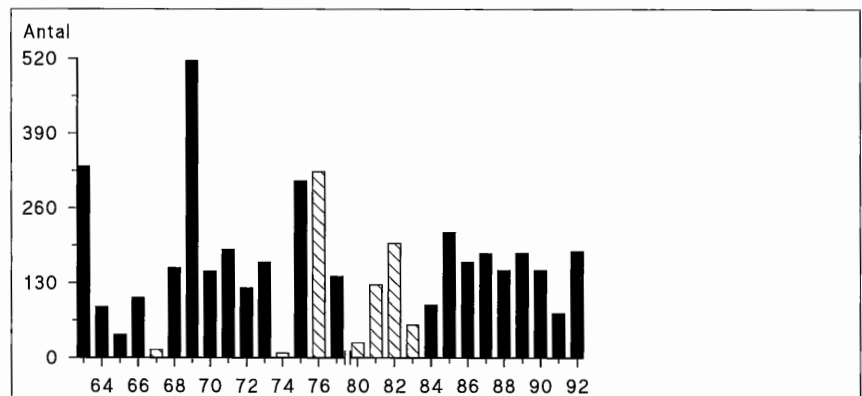

Fig. 57.

Spidsandens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 3.

*Phenology of Pintail *Anas acuta* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 3.*

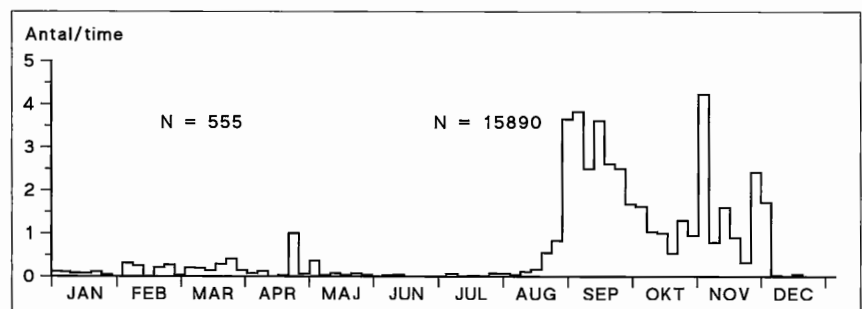
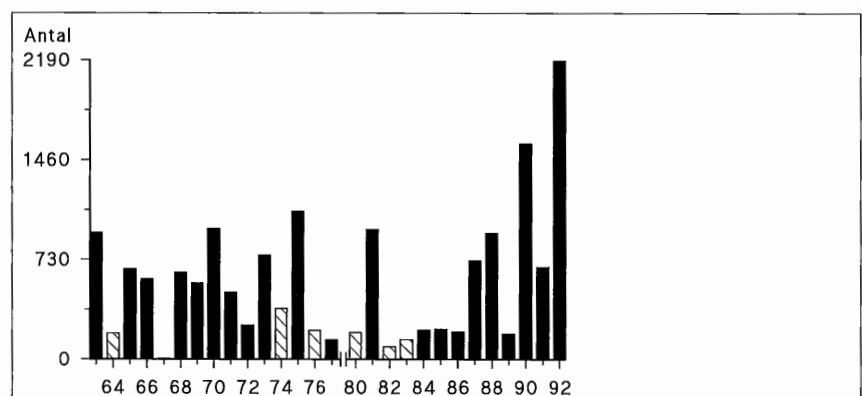

Fig. 58.

Antal fugledage i efteråret hos Spidsand ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

*Number of bird-days of Pintail *Anas acuta* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.*

Atlingand

Anas querquedula

Status: Ret fåtallig, uregelmæssig forårstrækgæst. Meget fåtallig, uregelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 60 ex. på 12 år i perioden 24. marts - 1. juni. Trækket kulminerer medio april (Fig. 59). 1966 med 14 og 1968 med 20 er eneste år med over 10. Højeste antal 8 den 18. april 1968.

2. halvår: I alt 27 ex. på 10 år i perioden 18. juli - 16. oktober (Fig. 59). Kun i 1971 med 8 er der set mere end 4 på et efterår. Højeste antal 6 den 4. august 1971. Om efteråret kan Atlinganden ofte være vanskelig at finde i de øvrige svømmeandeflokke, da de minder meget om Krikand.

Skeand

Anas clypeata

Status: Ret fåtallig - fåtallig, regelmæssig forårstrækgæst. Ret fåtallig - ret almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 194 fugledage (19 år) med op til 49 fugledage/halvår i perioden 14. februar - 6. juni (Fig. 60). For-

årstrækket kulminerer medio - ultimo april. Højeste antal 12 den 22. april 1973 og 10 den 12. april 1991.

2. halvår: I alt 651 fugledage (28 år) med op til 57 fugledage/halvår i perioden 13. juli - 10. november (Fig. 60). Efterårstrækket kulminerer omkring 1. august, men fortsætter til hen i september-oktober. Årsvariationen fremgår af fig. 61. Højeste antal 25 den 26. juli 1985, 23 den 15. august 1966 og 17 den 20. september 1975.

Rødhovedet And

Netta rufina

Status: Meget sjælden efterårstrækgæst.

2. halvår: 1 den 12. oktober 1989.

Taffeland

Aythya ferina

Status: Ret fåtallig - fåtallig, uregelmæssig forårstrækgæst. Ret fåtallig - ret almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 242 fugledage (13 år) med op til 79 fugledage/halvår. Forårstrækket kulminerer ultimo marts (Fig.

Fig. 59.

Atlingandens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 12.

Phenology of Garganey Anas querquedula at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 12.

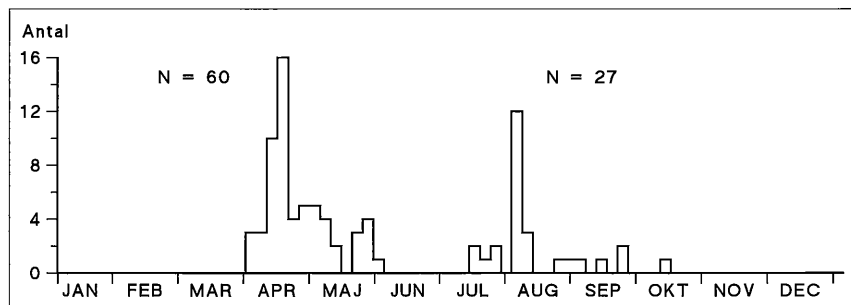

Fig. 60.

Skeandens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Shoveller Anas clypeata at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

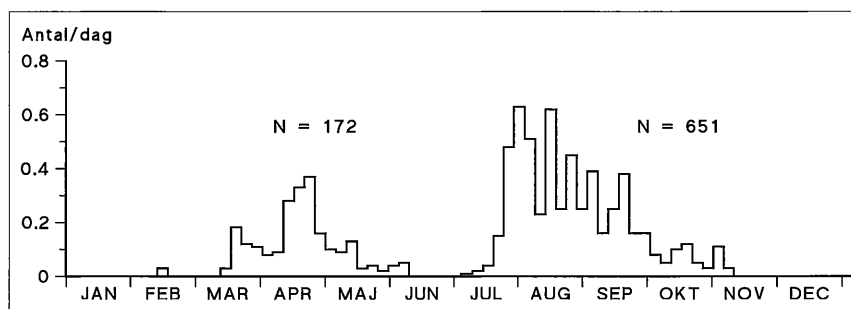

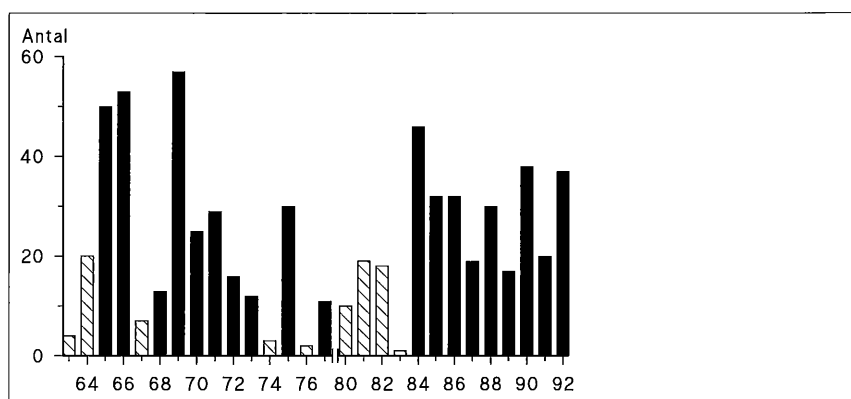
Fig. 61.

Antal fugledage i efteråret hos Skeand ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days of Shoveller Anas clypeata at Blåvandshuk 1963-92.

Explanation as fig. 5.

62). Seneste iagttagelse den 24. maj. Højeste antal 40 den 30. marts 1974, 23 den 21. marts 1976 og 21 den 24. marts 1976.

2. halvår: I alt 585 fugledage med op til 169 fugledage/halvår. Tidligste iagttagelse den 17. juli. Efterårstrækket kulminerer i oktober (Fig. 62). Årsvariationen fremgår af fig. 63. Arten optræder meget sporadisk, men til tider i større flokke. Højeste antal 61 den 13. oktober 1976, 55 den 20. oktober 1977 og 48 den 24. oktober 1969.

Hvidøjet And

Aythya nyroca

Status: Meget sjælden efterårstrækgæst.

1. den 24. oktober 1969. Rastede i branddam i Øster Oksby.

Troldand

Aythya fuligula

Status: Fåtallig - ret almindelig, regelmæssig forårstrækgæst. Fåtallig - ret almindelig, enkelte år almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 549 fugledage (20 år) med op til 97 fugledage/halvår. Optræder fåtalligt hele foråret med en mindre kulmination i første halvdel af maj (Fig. 64). Højeste antal 31 den 24. april 1973, 23 den 19. maj 1970 og 23 den 24. maj 1970.

2. halvår: I alt 1714 fugledage med op til 334 fugledage/halvår. Efterårstrækket kulminerer i oktober (Fig. 64). Årsvariationen fremgår af fig. 65. Optræder i meget varierende antal. Højeste antal 100 den 24. oktober 1969, 85 den 26. oktober 1988 og 79 den 24. oktober 1988.

Bjergand

Aythya marila

Status: Ret fåtallig - fåtallig, enkelte år ret almindelig, regelmæssig forårstrækgæst. Fåtallig - ret almindelig, et år dog almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

I alt 292 individer.

1. halvår: I alt 292 fugledage (16 år) med op til 81 fugledage/halvår. Optræder fåtalligt i foråret (Fig. 66). Seneste iagttagelse den 15. maj. Højeste antal 44 den 4. januar 1986, 30 den 30. april 1976, 21 den 1. maj 1976.

2. halvår: I alt 2180 fugledage med op til 531 fugledage/halvår.

Fig. 62.

Taffelandens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Pochard Aythya ferina at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

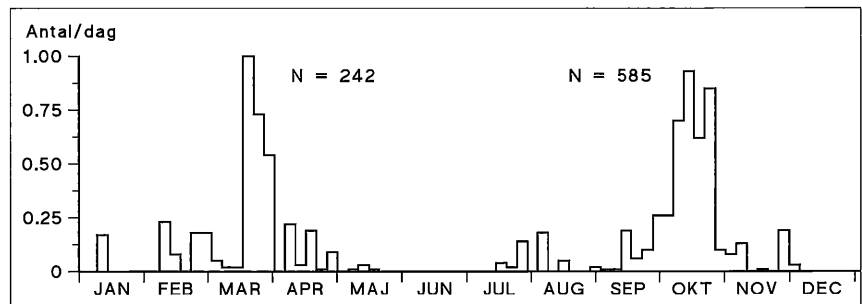

Fig. 63.

Antal fugledage i efteråret hos Taffeland ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days of Pochard Aythya ferina at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

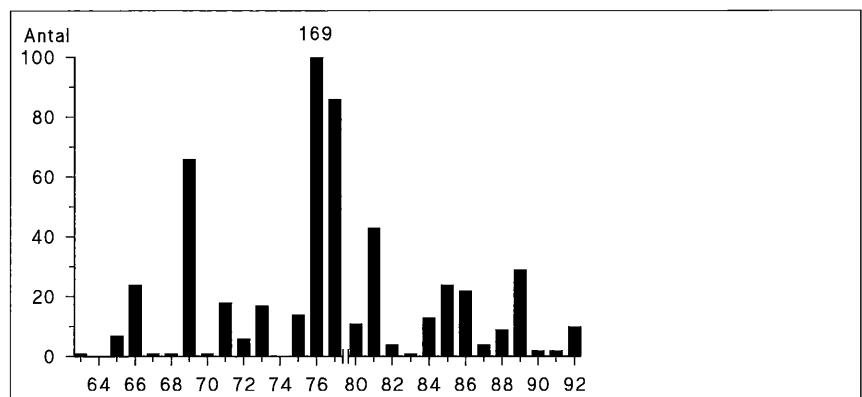
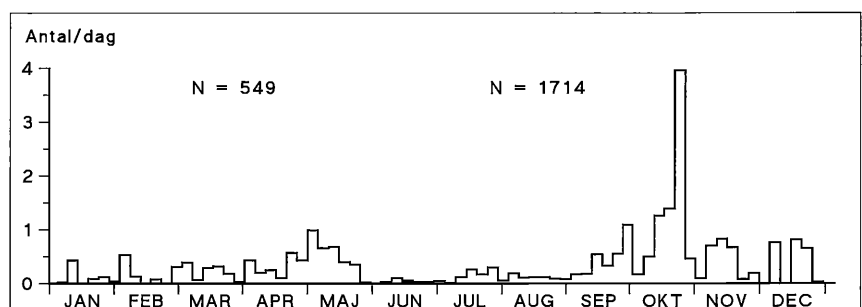

Fig. 64.

Troldandens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Tufted Duck Aythya fuligula at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

ge/halvår. Allerede i juli passerer de første, og en mindre kulmination ultimo juli - primo august er fugle på fældningstræk til Ijsselmeer, hvor op til 1000 fugle fælder (Cramp & Simmons 1977). Det egentlige efterårstræk kulminerer i oktober-november (Fig. 66). Af fig. 67 ses, at det årlige antal varierer meget, idet arten ofte optræder få dage i større flokke. Højeste antal 233 den 28. oktober 1988, 99 den 20. november 1982 og 60 den 20. oktober 1969.

Ederfugl

Somateria mollissima

Status: Meget almindelig, regelmæssig forårs-, efterårs- og vintertrækgæst. Fåttalig, regelmæssig sommergæst. Især i kolde vintre, hvor de indre farvande og Vadehavet fryser til, ses ofte mange rastende Ederfugle ud for kysten. Maksimumdagene ligger da også i forbindelse med hårde vintre. 35.000 den 29. januar 1986, 23.200 den 8. marts

Fig. 65.

Antal fugledage i efteråret hos Troldand ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days of Tufted Duck Aythya fuligula at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

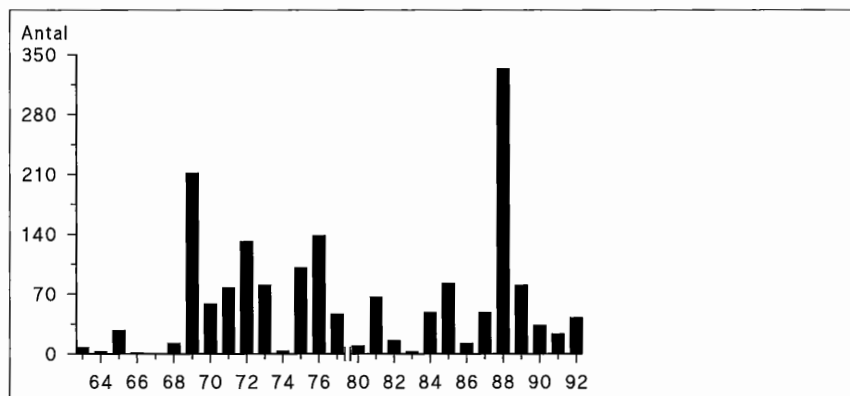

Fig. 66.

Bjergandens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Scaup Aythya marila at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

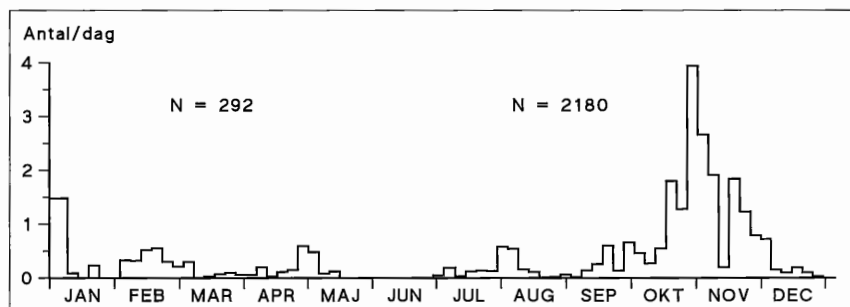
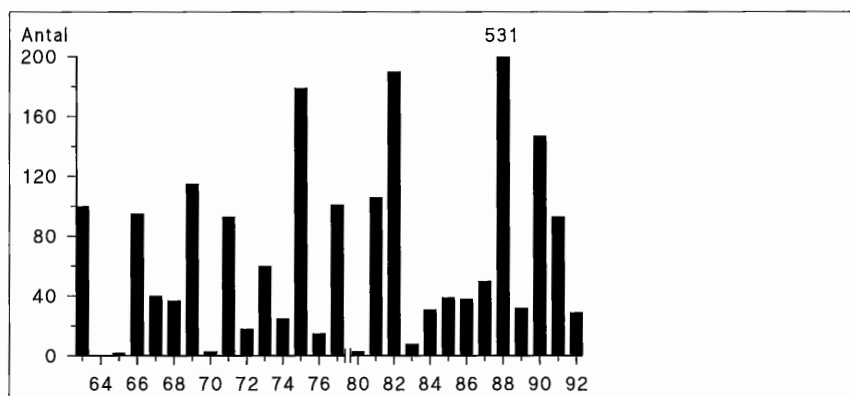

Fig. 67.

Antal fugledage i efteråret hos Bjergand ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days of Scaup Aythya marila at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as Fig. 5.

1985, 19.000 den 12. marts 1985. At disse store forekomster netop ligger i 1985 og 1986, hænger uden tvivl sammen med, at hovedparten af de overvintrende Ederfugle i det danske Vadehav lå omkring Langli pga. overfiskning af blåmuslinger i den øvrige del (Jakobsen & Hansen 1987). Fra først i februar flyver lidt over 50% af de trækkende fugle mod nord (Fig. 69), hvilket hænger sammen med, at fuglene forlader Vadehavet på dette tidspunkt (Meltofte et al. 1994). Fra april optræder arten ret fåtalligt (Fig. 68). I forbindelse med hannernes fældningstræk ultimo maj-juni ses en svag stigning i antallet, og andelen af hanner stiger til over 70%. Derimod iagttages kun ganske få hanner i fældningstiden (Fig. 70). På dette tidspunkt trækker næsten 100% af fuglene mod syd mod fældeområderne i Vadehavet (Fig. 69).

Det egentlige efterårstræk foregår i oktober-november. I dette træk deltager årets ungfugle, hvorfor antallet af adulte hanner igen falder til under 50% (Fig. 70). Efterårets maksimumtal var 30.000 den 24. november 1986, 17.379 den 9. november 1989 og 6039 den 14. november 1985.

Havlit

Clangula hyemalis

Status: Almindelig - meget almindelig, vinter-, forårs- og efterårstrækgæst. Sjælden sommergæst.

1. halvår: Middeldato for seneste iagttagelse 27. april (30/3-21/5). Højeste antal 2000 den 12. marts 1985, 1032 den 5. marts 1987 og 814 den 24. februar 1987 (Fig. 71).

Overvintringsområdet udgøres primært af Østersøen (Cramp & Simmons 1977). Det er især i hårde vintre, Havlitten optræder talrigt ved Blåvandshuk. Maksimumforekomsterne falder da også sammen med isvintre, hvor de indre farvande fryser til og fuglene tvinges ud i Nord-søen. Omkring Bornholm er Havlitten talrigest januar-marts. Her aftager antallet ultimo februar i milde vintre, mens antallet kan vokse gennem februar og marts i isvintre (Génsbøl 1973).

2. halvår: Tre sommerobservationer 20. juli 1968, 12. juli 1992 og 25. juli 1992. Middeldato for tidligste iagttagelse 29. september (3/9-18/10). Højeste antal 185 den 28. december 1973, 150 den 24. december 1973 og 140 2. december 1973 (fig. 71).

Fig. 68.

Ederfuglens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Eider Somateria mollissima at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

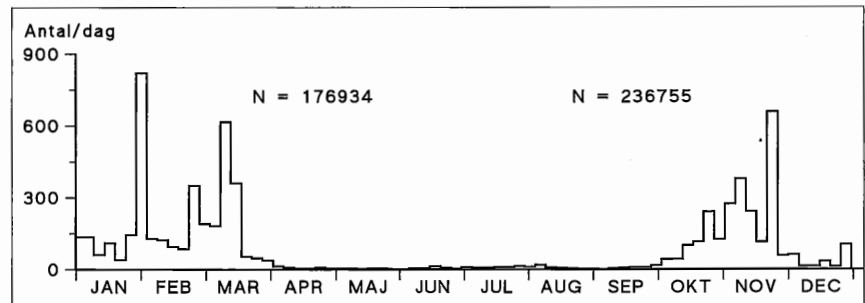

Fig. 69.

Fænologien hos Ederfugl ved Blåvandshuk 1963-92. Kurven viser trækretningen for antal observerede fugle pr. dag i 5-dages perioder i årene 1963-92.

Fuld optrukken linie = sydtrækkende fugle. Punkteret linie = nordtrækkende fugle.

Phenology of Eider Somateria mollissima at Blåvandshuk 1963-92. The figure shows the flightdirection expressed as birds per observationday in 5-day pentades. Full line = migration to the south. Dots = migration to the north.

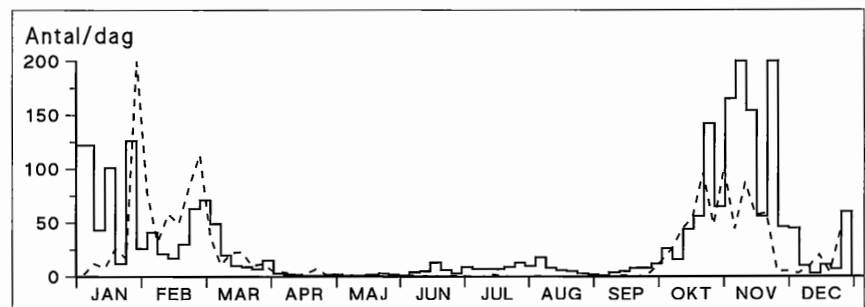
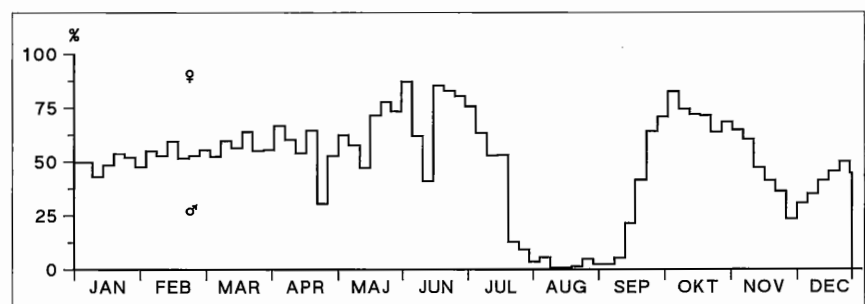

Fig. 70.

Fænologien hos Ederfugl ved Blåvandshuk 1963-92 fordelt procentvis på han og hun.

Phenology of Eider Somateria mollissima at Blåvandshuk in percent of male and female.

Petersen 1974 angiver arten som værende meget fåtallig ved Blåvand. Dette skyldes nok, at månederne januar-marts i perioden 1963-71 kun var dækket i 1971.

Sortand

Melanitta nigra

Status: Meget almindelig gæst hele året.

Med 3.143.842 noterede individer er Sortanden den talrigeste fugl ved Blåvandshuk. Især i hårde vintre, hvor de indre farvande er frosset til, ses i januar og februar mange Sortænder i de isfri områder ud for kysten. Fuglene raster fra kystlinien og flere kilometer ud, og ved optællinger i stille vejr og med god sigtbarhed ses titusinder af Sortænder liggende på havet. De store maksimumtal januar-

marts (Fig. 72) skyldes da også optællinger på sådanne dage. Topforekomsterne var 200.000 den 28. januar 1984 og 214.000 den 8. marts 1985, som også er de højeste antal overhovedet. Dette er ca. 12% af den nordvesteuropæiske bestand (Scott & Rose 1996), hvilket gør området til et af verdens vigtigste overvintringsområder for Sortand. Begge dage var i øvrigt i forbindelse med isvintre. På rekorddagen den 8. marts 1985 var det vindstille, skydækket 6-8/8 og sigtbarheden 2-3 km. Fuglene lå tæt fra Hukket til Skallingen og luften var en konstant summen af hannernes parringsstemme. Den 28. januar 1984 var vinden sydøst 5 m/s, skydække 2/8 og sigtbarheden 3 km. Her lå fuglene fra Hukket nordpå til Vejers i et 300 m bredt bælte. Der er ikke nogen dominans af hverken syd- eller nordtræk forbi Hukket i januar-marts (Fig. 74). Bevægelser i

Fig. 71.

Havlittens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Longtailed Duck Clangula hyemalis at Blåvandshuk 1963-92.

Explanation as fig. 2.

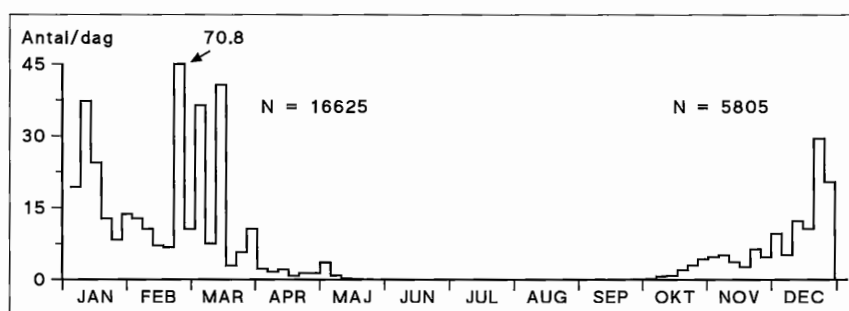

Fig. 72.

Sortandens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Common Scoter Melanitta nigra at Blåvandshuk 1963-92.

Explanation as fig. 2.

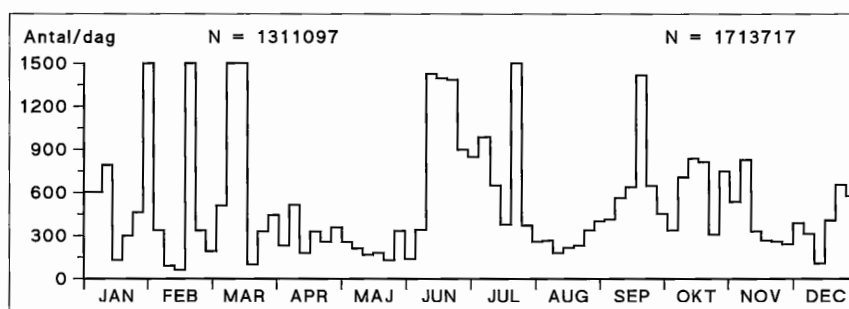

Fig. 73.

Sortandens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 3.

Phenology of Common Scoter Melanitta nigra at Blåvandshuk 1963-92.

Explanation as fig. 3.

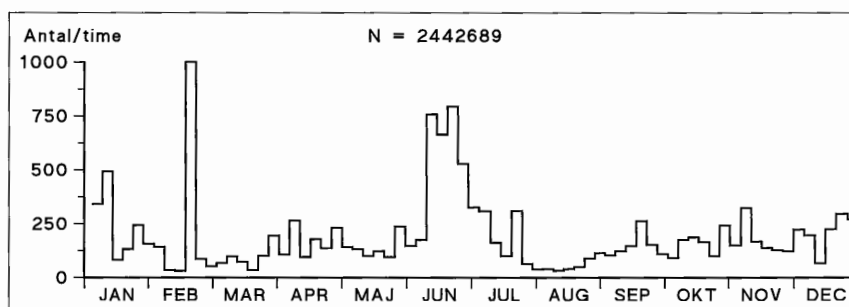
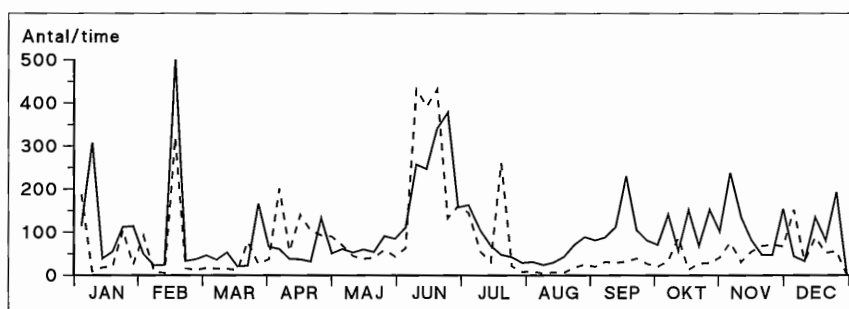

Fig. 74.

Sortandens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 4.

Phenology of Common Scoter Melanitta nigra at Blåvandshuk 1963-92.

Explanation as fig. 4.

denne periode må nok henregnes til lokale bevægelser. Det må formodes, at det er et strømkompen-sationstræk, da strømmen ud for Hukket hovedsageligt er nordgående, og de fleste fugle flyver mod syd (Petersen 1974). Iflg. Salomonsen (1967) foregår forårstrækket af Sortænder ultimo marts - primo maj. Dette ses også ved Blåvandshuk, hvor der i denne periode er en dominans af nordtrækken-de fugle (Fig. 74). Det er dog begrænset, hvor mange Sortænder der ses på forårstræk ved Blåvand, idet hovedtræk- ket foregår om natten, hvor fuglene flyver tværs over Jyl- land til Østersøen.

Allerede i juni ses der igen store koncentrationer af Sortænder ud for Blåvandshuk (Fig. 72). Det kan være op til

flere hundrede tusinde fugle, der gennemfører deres svingfjersfældning i området adskillige kilometer fra ky- sten mellem Blåvandshuk og Rømø (Laursen et. al. 1997). Området er rigt på trugmuslinger, *Spisula* sp. og *Macra* sp., som Sortænderne dykker efter (Durinck et al. 1993). Maksimum optalt fra stranden i denne periode er 20.788 den 13. juni 1976. Efterhånden som fuglene påbegynder fældningen ses ikke så mange fra stranden, men når hun- nerne og 1K fuglene ankommer ultimo august-september indtræffer en ny kulmination (Fig. 72) med højeste antal 60.000 den 21. september 1968. Oktober-december er an- tallet mere stabilt, og det er primært lokale overvintrende fugle som ses (Fig. 72). Højeste antal i oktober 43.038 den 8. oktober 1988, i november 25.316 den 9. november 1989 og i december 5750 den 22. december 1973. De årlige maksimumtal viser ikke de store variationer, og Scott & Rose (1996) angiver da også den nordvesteuropæiske be- stand som ret stabil.

Fløjsand

Melanitta fuscus

Status: Ret almindelig - almindelig, regelmæssig forårs- træk-gæst. Ret almindelig - meget almindelig, regelmæssig efterårstræk-gæst.

1. halvår: I alt 4897 fugledage (24 år) med op til 1403 fugledage/halvår. Optræder i meget varierende antal hele foråret. Højeste antal 1023 den 31. marts 1985, 324 den 28. marts 1987 og 200 den 12. marts 1985. Topdagene i 1985 var i forbindelse med en isvinter, hvor fuglene fra Kattegat formentlig var søgt ud til Nordsøen (se også under Sortand).

2. halvår: I alt 6484 fugledage (28 år) med op til 906 fugle-

Fig. 75.

Fløjsandens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Surf Scoter Melanitta fuscus at Blåvandsbuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

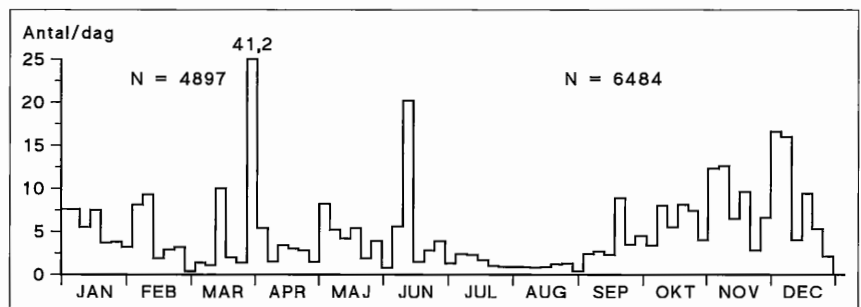
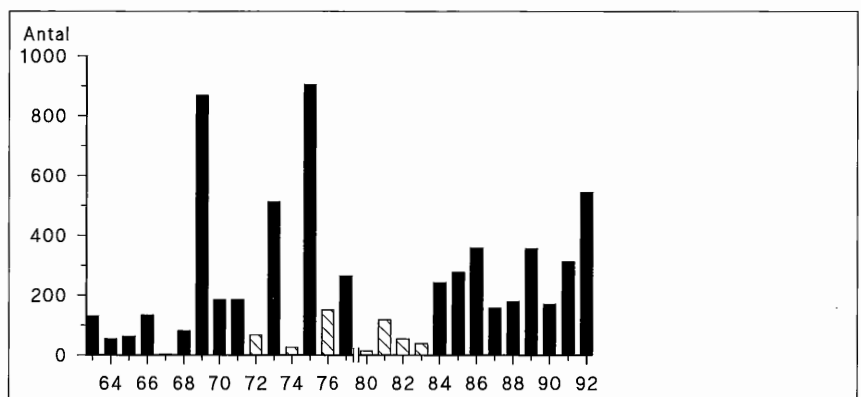

Fig. 76.

Antal fugledage i efteråret hos Fløjsand ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days of Surf Scoter Melanitta fuscus at Blåvandsbuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

dage/halvår. Enkelte ses sammen med Sortænder i juli-august, men arten bliver først talrig fra september og året ud (Fig. 75). Årsvariationen fremgår af fig. 76. Højeste antal 403 den 19. september 1975, 242 den 4. november 1969 og 199 den 21. november 1973.

Arten raster oftest sammen med Sortænder, hvor de bedst opdages, når de letter fra havoverfladen.

Hvinand

Bucephala clangula

Status: Ret almindelig - almindelig, regelmæssig forårs- og efterårstrækgæst. Almindelig vintergæst. Ret fåtallig - fåtallig sommertrækgæst.

1. halvår: I alt 10.265 fugledage med op til 2185 fugledage/halvår. Især i svintre ses arten talrigt januar-marts (Fig. 77). Højeste antal 1800 den 11. januar 1986, 750 den 22. januar 1985 og 609 den 5. marts 1987.

2. halvår: I alt 5327 fugledage med op til 1096 fugledage/halvår. Optræder med få individer juli-august. Efterårstrækket passerer fra medio oktober (Fig. 77). Højeste antal 402 den 23. oktober 1969, 198 den 24. oktober 1969 og 169 den 30. november 1973. Årsvariationen fremgår af fig. 78.

Lille Skallesluger

Mergus albellus

Status: Meget fåtallig vintergæst. Meget sjælden forårs- og efterårstrækgæst.

I alt 17 ex. (8 år) i perioden 16. november - 13. april.

Månedsvis fordeling: januar 6, februar 1, marts 1, april 1, november 4, december 4.

Observationerne er ret koncentreret i perioden 1971-77 med i alt 16 ex. Desuden 1 ex. i 1992.

Samtlige fugle er blevet kønsbestemt og fordelingen er 10 hanner og 7 hunfarvede.

Toppet Skallesluger

Mergus serrator

Status: Almindelig, regelmæssig forårs- og efterårstrækgæst.

1. halvår: Kun få ses overvintrende langs med kysten. Under forårstrækket stiger antallet til en kulmination i april med op til 16 fugle/dag (Fig. 79), hvilket falder sammen med forårstrækket langs den hollandske kyst (Camp-huysen & Dijk 1983). Maksimum 272 den 3. maj 1973,

Fig. 77.
Hvinandens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Goldeneye Bucephala clangula at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

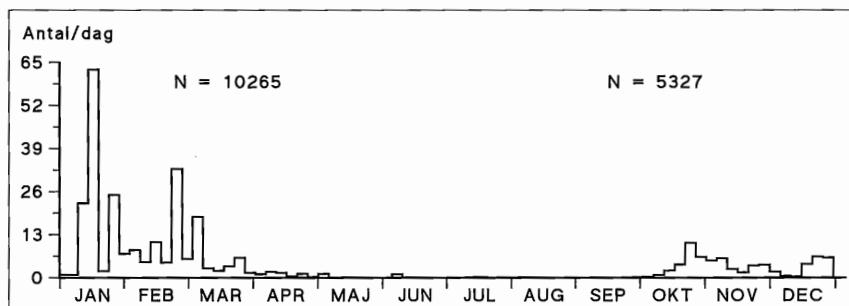

Fig. 78.
Antal fugledage i efteråret hos Hvinand ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days of Goldeneye Bucephala clangula at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

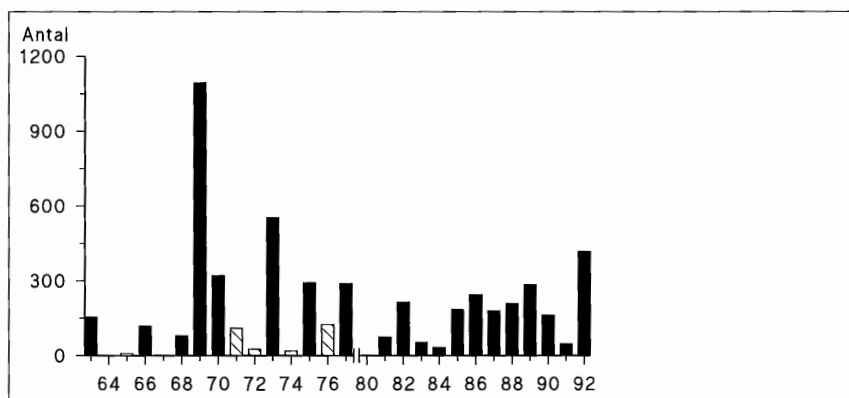
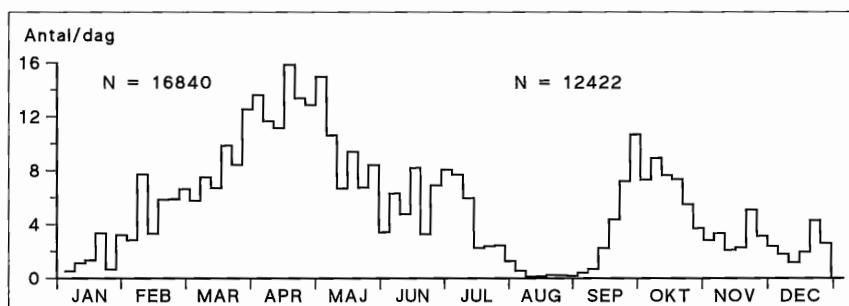

Fig. 79.
Fænologien hos Toppet Skallesluger ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Redbreasted Merganser Mergus serrator at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

139 den 1. april 1964 og 131 den 20. april 1966. Ved Blåvand fortsætter trækket til primo juli.

2. halvår: I august, hvor arten fælder, ses kun enkelte ved Blåvand. Efterårstrækket påbegyndes i september og kulminerer ultimo september - medio oktober (Fig. 79), hvilket stemmer overens med trækkulminationen ved Ottenby (Edelstam 1972) og langs den hollandske kyst (Camp-huysen & Dijk 1983). Maksimum 119 den 2. oktober 1976, 114 den 13. oktober 1970 og 106 den 30. september 1976. Den årlige forekomst i perioden 1. september - 15. november ses af fig. 80. Arten er tilsyneladende gået tilbage siden 1970'erne.

I alt er noteret 29.262 Toppede Skalleslugere.

Stor Skallesluger

Mergus merganser

Status: Fåtallig, regelmæssig forårs- og efterårstrækgæst. Fåtallig - ret almindelig, i hårde vintre almindelig, regelmæssig vintergæst.

1. halvår: I alt 1234 fugledage med op til 411 fugledage/halvår. Højeste antal 113 den 7. januar 1967, 105 den 26. januar 1984, 84 den 31. januar 1976. Arten ses talrigest januar-februar (Fig. 81).

2. halvår: I alt 1115 fugledage med op til 424 fugledage/halvår. Højeste antal 252 den 20. december 1969, 174 den 30. november 1973, 38 den 19. december 1969. De første dukker op i september, men først i november-december kulminerer forekomsten (Fig. 81).

Årsvariationen fremgår af fig. 82.

Fig. 80.

Antal fugledage i efteråret hos Toppet Skallesluger ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days of Redbreasted Merganser Mergus serrator at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

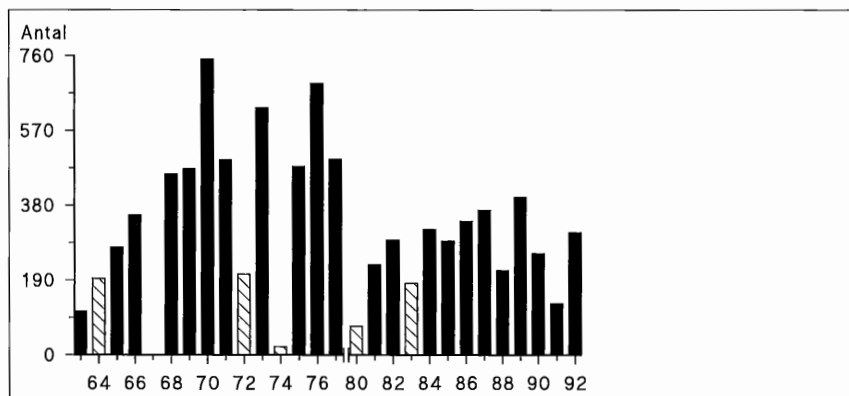

Fig. 81.

Fænologien hos Stor Skallesluger ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Goosander Mergus merganser at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as Fig. 2.

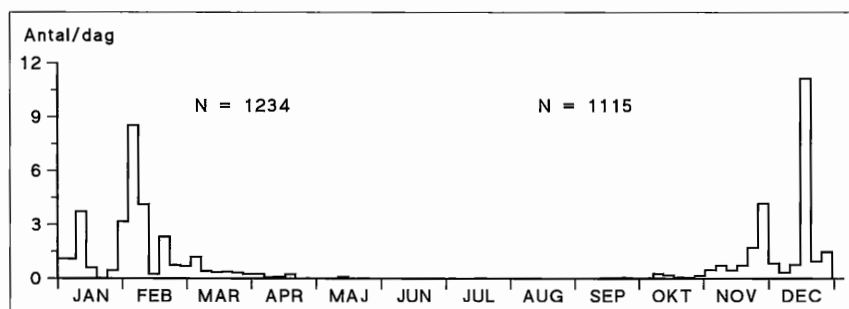
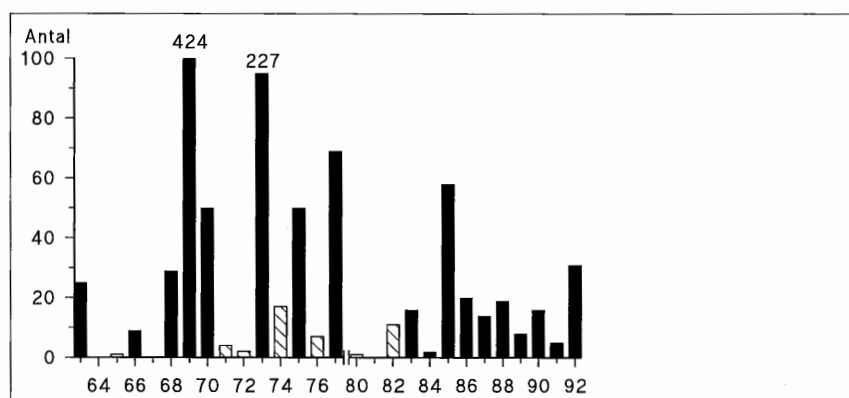

Fig. 82.

Antal fugledage i efteråret hos Stor Skallesluger ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days of Goosander Mergus merganser at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

Rovfugle

Hvæpsevåge

Pernis apivorus

Status: Sjælden forårstrækgæst. Ret fåtallig, uregelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 10 ex. på 5 år i perioden 12. maj - 19. juni (Fig. 83). Efter 1976 foreligger ingen forårsfund.

2. halvår: I alt 50 ex. på 14 år i perioden 30. juli - 10. oktober (Fig. 83). Højeste antal 7 den 11. september 1989, 5 den 27. august 1972 og 4 den 20. september 1980.

Hvæpsevågen forekommer hovedsageligt i forbindelse med østlige vinde (Frikke 1988).

Sort Glente

Milvus migrans

Status: Sjælden forårs- og sommertrækgæst.

1 den 27. april 1966, 1 den 1.-5. maj 1970, 1 den 10. maj

1970, 1 den 27. juli 1973, 1 den 19. maj 1974, 1 den 29. april 1987.

Rød Glente

Milvus milvus

Status: Ret fåtallig efterårstrækgæst. Meget sjælden vinter- og forårstrækgæst.

1. halvår: 2 den 2. januar 1986, 1 den 12. april 1976, 1 den 18. maj 1976, 1 den 13. marts 1984, 1 den 7. maj 1986 og 1 den 24. maj 1991.

2. halvår: 17 ex. (10 år) i perioden 2. august - 2. november (Fig. 84). Antal ex. pr måned: August 1, September 2, Oktober 14.

Arten er blevet hyppigere inden for de seneste 10 år (Fig. 85), hvilket måske kan relateres til ekspansionen af ynglefuglene i det østlige Jylland (Bomholt 1997).

Fig. 83.

Hvæpsevågens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 12.

Phenology of Honeybuzzard Pernis apivorus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 12.

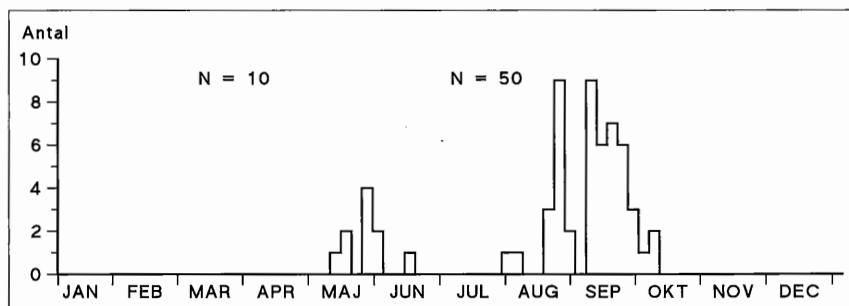

Fig. 84.

Fænologien hos Rød Glente ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 12.

Phenology of Red Kite Milvus milvus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 12.

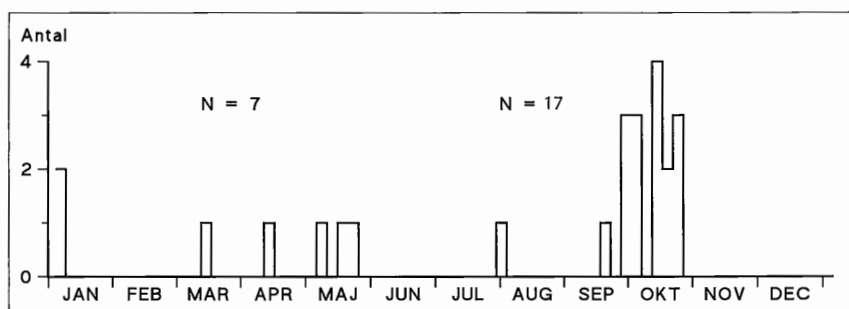
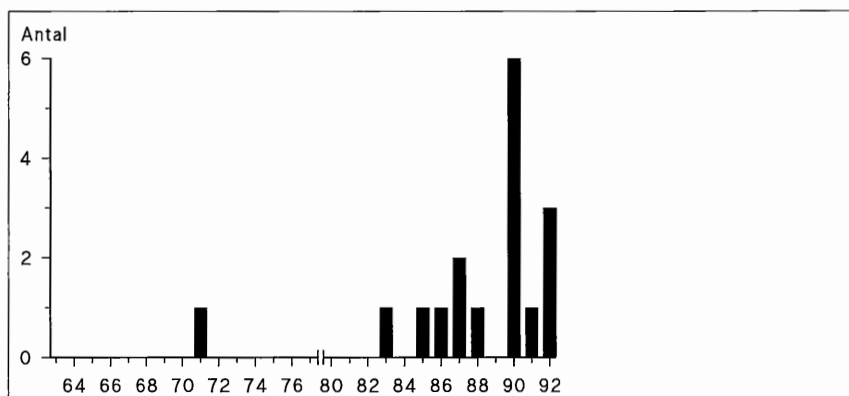

Fig. 85.

Antal fugledage i efteråret hos Rød Glente ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days of Red Kite Milvus milvus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

Havørn

Haliaeetus albicilla

Status: Ret fåtallig efterårstrækgæst og vintergæst.

I alt 13 ex. på 9 år i perioden 24. oktober - 29. januar.

Alle iagttagelser drejer sig om yngre fugle.

Før 1985 kun 2 ex. set. Derefter årlig (undtagen i 1986) med maksimum 3 trækkende i 1988.

Rørhøg

Circus aeriganeus

Status: Ret fåtallig, uregelmæssig forårstrækgæst. Ret fåtallig - fåtallig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: 50 fugledage på 14 år fordelt med op til 10 fugledage/halvår i perioden 18. marts - 7. juni (Fig. 86).

2. halvår: 212 fugledage (28 år) fordelt med op til 38 fugledage/halvår i perioden 1. juli - 21. oktober. Trækket kulminerer i august-september (Fig. 86). Højeste antal 7 den 20. august 1992. Derudover 3 dage med 5 ex.

Ligesom ved trækstederne Stignæs og Stevns er Rørhøgen også ved Blåvandshuk blevet mere talrig inden for de seneste 5 år.

I perioden 1963-87 91 fugledage mod 110 fugledage i 1988-92 (Fig. 87).

Det er især ved østlige vinde Rørhøgen optræder ved Blåvand, hvor de ses enten trække ud over havet eller følge kysten mod sydøst til Skallingen (Frikke 1988).

I alt 166 er alders- og kønsbestemt fordelt på 37 forårsfugle og 129 efterårsfugle. Af forårsfuglene var 16,2% han, som er set i perioden 18. marts - 8. maj, 54,1% hun i perioden 6. april - 29. maj og 29,7% 2K fugle i perioden 3. maj - 7. juni.

Aldersfordelingen om efteråret af 103 fugle set efter 1978 er han adult 10,6%, hun adult 19,4%, 1K 67% og 2K 2,9%. De tilsvarende tal for Stignæs 1991-93 er han adult 11,9%, hun adult 18,3% 1K 69,2% og 2K 0,6% (Andersen 1991, 1992, 1993). Falsterbo angiver 1986-92 77,4% 1K (Kjellén 1993).

Blå Kærhøg

Circus cyanus

Status: Ret fåtallig - fåtallig uregelmæssig forårstrækgæst.

Fåtalig - ret almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 114 fugledage (19 år) fordelt med op til 31

Fig. 86.

Rørhøgens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Marsh Harrier Circus aeriganeus at Blåvandshuk 1963-92.

Explanation as fig. 2.

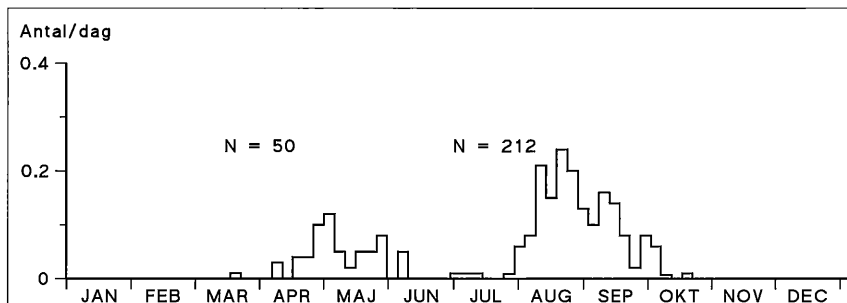

Fig. 87.

Antal fugledage i efteråret hos Rørhøg ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days of Marsh Harrier Circus aeriganeus at Blåvandshuk 1963-92.

Explanation as fig. 5.

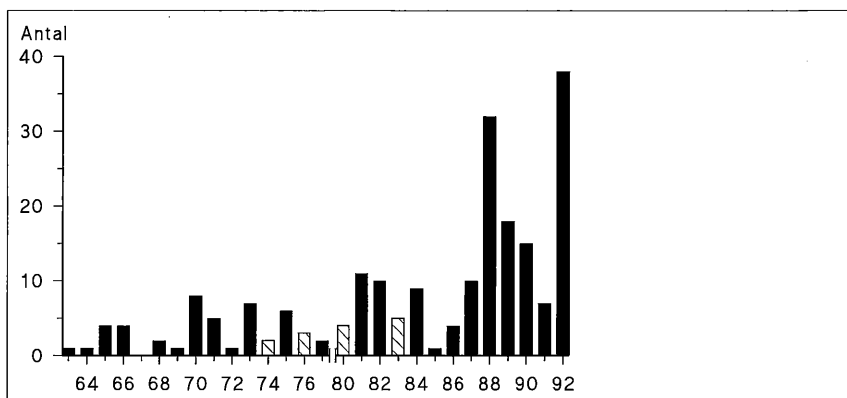
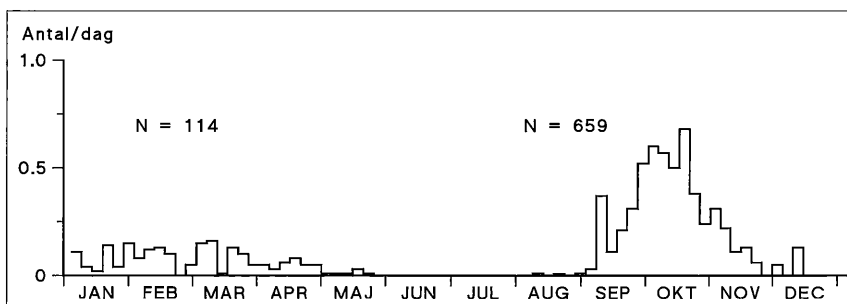

Fig. 88.

Fænologien hos Blå Kærhøg ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Hen Harrier Circus cyanus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

fugledage/halvår. Arten optræder jævnt januar-april (Fig. 88). Middeldato for seneste iagttagelse er 19. april (27/3-25/5). Højeste antal 3 den 11. marts 1973 og 3 den 21. marts 1981.

2. halvår: 659 fugledage (26 år) med op til 74 fugledage/halvår i perioden 10. august - 14. december. Middeldato for første iagttagelse er 15. september (29/8-28/9). To observationer den 10. og 19. august 1992 er ikke medregnet i middeldatoen, da det drejer sig om lokale ungfugle. Højeste antal er 23 den 11. september 1989. Derudover fire dage med 10 ex. Trækkulmination ultimo september - medio oktober (Fig. 88) indtræffer på samme tid som ved Falsterbo (Ulfstrand 1974).

I alt 343 fugle er køns- og aldersbestemt, fordelt med 128 1963-76 og 215 1978-92. Frikke (1988) angiver 44% adulte han for for årene 1963-76, hvilket er præcis det samme som for 1978-92. Det øgede kendskab til feltbestemmelse har betydet, at 188 ex. i de seneste 15 efterår er kønsbestemt, hvoraf 144 også er aldersbestemt. Heraf udgjorde adulte hanner 18,6%. Frikke (1988) angiver andelen af adulte hanner om efteråret 1963-76 til 9%. Adulte hunner udgjorde 17,4%, mens 1K fugle udgjorde 58,3%. Materiale fra Falsterbo 1986-92 viser en ungfugleprocent på 58,8% (Kjellén 1993). Årsvariationen fremgår af fig. 89.

Hedehøg

Circus pygargus

Status: Meget fåtallig forårs- og efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 17 ex. på 10 år i perioden 21. april - 15. juni (Fig. 90).

2. halvår: I alt 26 ex. på 12 år i perioden 1. juli - 18. september (Fig. 90).

Ud af 39 køns- og aldersbestemte fugle sås 13 adulte hanner, 13 adulte hunner, 3 hunner/1K, 10 1K. I perioden 21. april - 11. maj er i alt set 7 fugle, som alle var adulte hanner, hvilket passer med, at hannerne ankommer tidligere til ynglepladserne end hunnerne. Tidligste 1K er set den 31. juli.

Duehøg

Accipiter gentilis

Status: Meget fåtallig forårsstrefgæst. Ret fåtallig efterårstræk- og strefgæst.

1. halvår: I alt 12 ex. på 10 år fordelt med januar 4, februar 1, marts 5, april 1 og maj 1. Højeste antal 2 den 27. marts 1992.

2. halvår: I alt 54 ex. på 17 år i perioden 26. juli - 2. december. Højeste antal 4 den 23. oktober 1982, hvilket også er eneste dag med mere end et individ. 18 fugle er ud fra størrelsen kønsbestemt med fordelingen hun 12 og han 6. Ud af 12 aldersbestemte fugle var 9 ungfugle.

Adskillige af fuglene er uden tvivl strefgæster fra den lokale ynglebestand i plantager øst og nord for Blåvand. Men det større antal august-november (Fig. 91 s. 52) indeholder sandsynligvis også nordlige trækgæster.

Spurvehøg

Accipiter nisus

Status: Ret fåtallig - fåtallig, regelmæssig forårstrækgæst. Tidligere fåtallig - ret almindelig, nu ret almindelig - almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

Fig. 89.

Antal fugledage i efteråret hos Blå Kærhøg ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days of Hen Harrier Circus cyaneus at Blåvandshuk 1963-92.

Explanation as fig. 5.

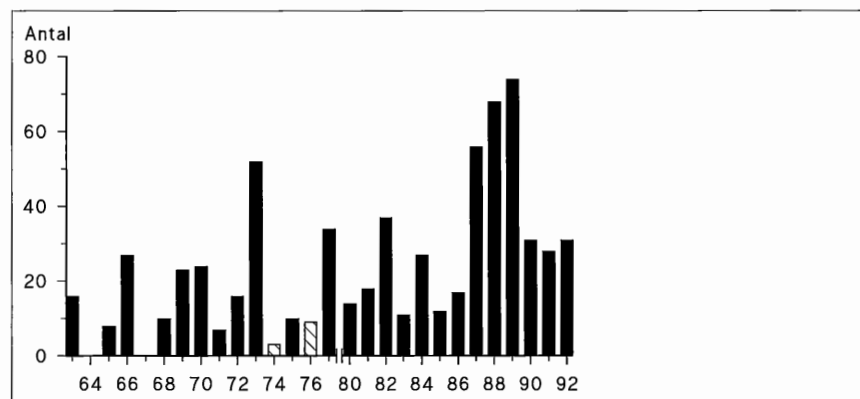
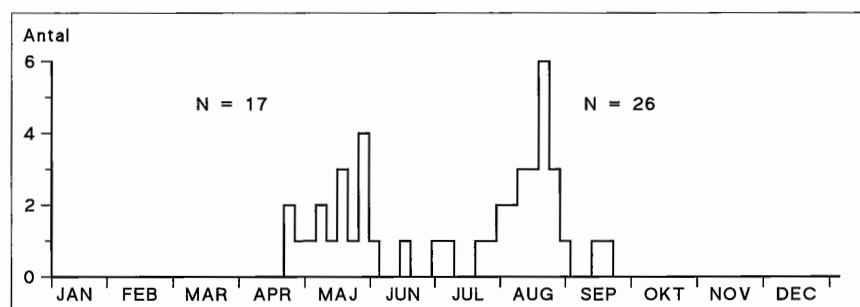

Fig. 90.

Hedehøgens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 12.

Phenology of Montagu's Harrier Circus pygargus at Blåvandshuk 1963-92.

Explanation as fig. 12.

1. halvår: I alt 114 fugledage (22 år) med op til 20 fugledage/halvår. Forekommer fåtalligt januar-maj (Fig. 92). Højeste antal 3 den 6. februar 1976.

2. halvår: I alt 5516 fugledage (27 år) med op til 552 fugledage/halvår. To kulminationer på efterårstrækket medio september og medio - ultimo oktober (Fig. 92). Ungfugletrækket kulminerer i september, mens de adulte topper i oktober (Kjellén 1993). Ved Blåvand er antallet steget efter 1980 (Fig. 93) ligesom ved Falsterbo, hvor arten er øget i antal siden 1970'erne (Roos 1993). Højeste antal 99 den 18. oktober 1981, 89 den 7. september 1981, 84 den 15. september 1984.

Musvåge

Buteo buteo

Status: Ret fåtallig - fåtallig, regelmæssig forårstrækgæst. Fåtallig - ret almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 177 fugledage fordelt med op til 34 fugledage/halvår. Højeste antal 6 den 17. april 1992, 5 den 27. april 1988.

Set i hele perioden (Fig. 94). Mange af forårsfuglene er sikkert ynglefugle fra plantagerne øst for fuglestationen, som strejfer ud til klitterne ved Blåvandshuk for at jage.

2. halvår: I alt 1431 fugledage med op til 269 fugledage

Fig. 91.

Duehøgens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 12.

Phenology of Goshawk Accipiter gentilis at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 12.

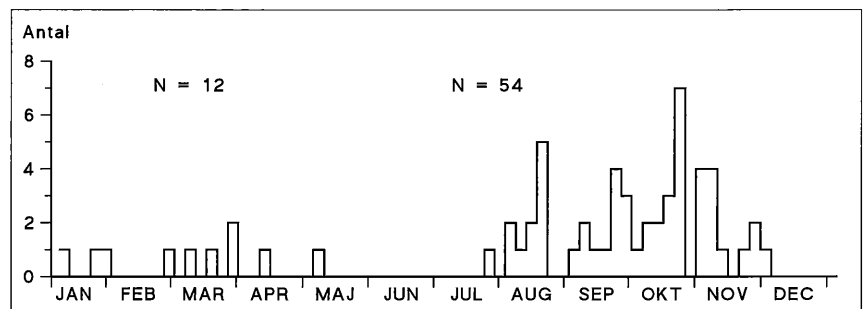

Fig. 92.

Spurvehøgens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Sparrowhawk Accipiter nisus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

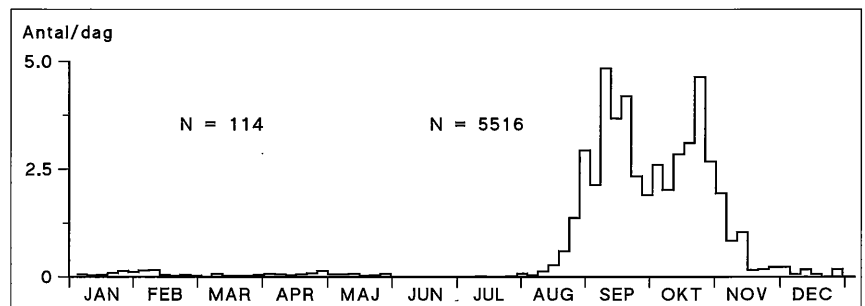

Fig. 93.

Antal fugledage i efteråret hos Spurvehøg ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the autumn of Sparrowhawk Accipiter nisus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

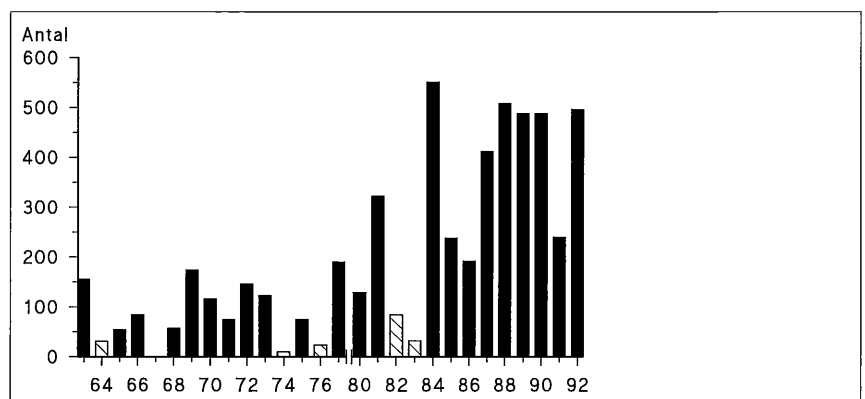
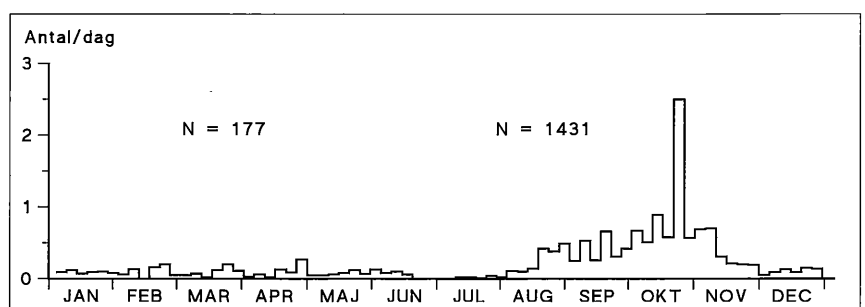

Fig. 94.

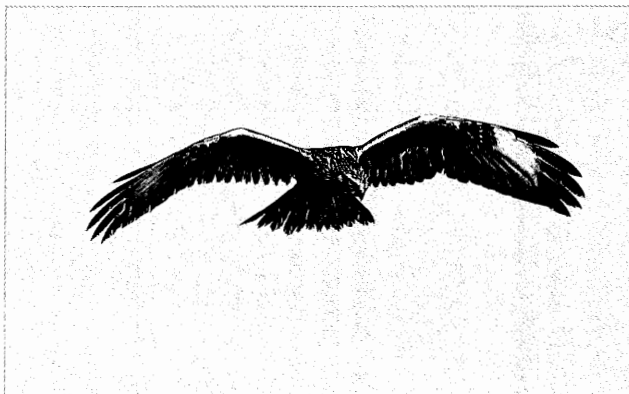
Musvågens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Buzzard Buteo buteo at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

ge/halvår. Højeste antal 210 den 24. oktober 1985, 60 den 2. november 1984, 46 den 11. november 1983.

De seneste 10-15 år er der set flere Musvåger ved Blåvandshuk end tidligere (Fig. 95). Dette skyldes uden tvivl en generel stigning i Musvågebestanden (Jørgensen 1998), samtidig med en øget overvågning af "landtrækket" ved Blåvand. Trækkende Musvåger iagttages hovedsageligt i østlige vinde (Frikke 1988). Trækket ved Blåvandshuk stiger jævnt gennem efteråret og er på sit højeste ultimo oktober - primo november (figur 94), hvilket er ca. 3 uger senere end ved Ottenby (Edelstam 1972) og Falsterbo (Ulfstrand et al. 1974). Den meget kraftige top ultimo oktober skyldes rekorddagen.

Fjeldvåge

Buteo lagopus

Status: Ret fåtallig, regelmæssig forårstrækgæst. Ret fåtal- lig - ret almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: 68 fugledage på 15 år med op til 12 fugledage/halvår. Seneste iagttagelse 20. maj. Højeste antal 4 den 17. april 1989.

2. halvår: 313 fugledage på 23 år med op til 73 fugledage/halvår. Middeldato for tidligste iagttagelse 13. oktober (30/9-11/11) og kulmination medio oktober - medio november (Fig. 96). Direkte træk ses især i perioder med relativ hård østenvind (Frikke 1988).

Højeste antal 27 den 18. oktober 1981, 11 den 24. oktober 1985. Årsvariationen fremgår af fig. 97.

Fig. 95.

Antal fugledage i efteråret hos Musvåge ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the autumn of Buzzard Buteo buteo at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

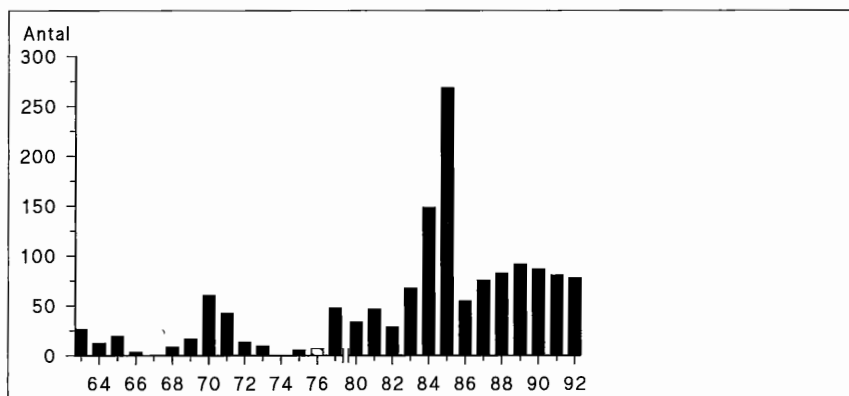

Fig. 96.

Fjeldvågens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Rough-legged Buzzard Buteo lagopus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

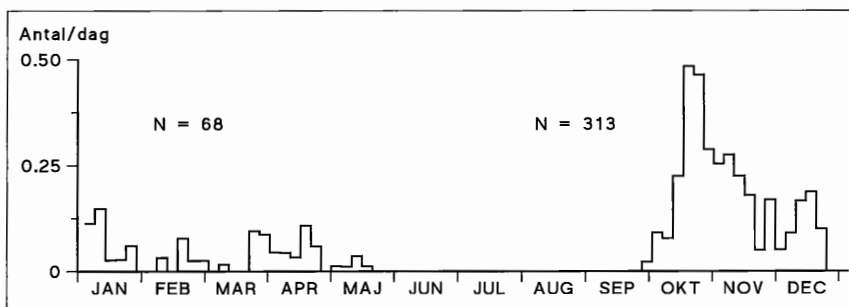
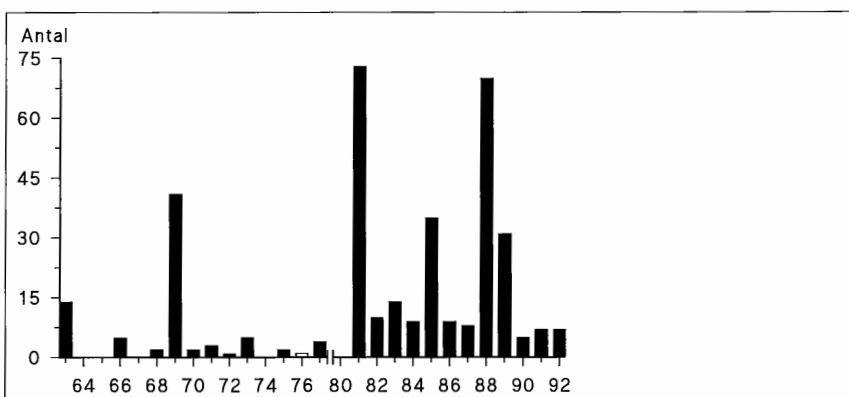

Fig. 97.

Antal fugledage i efteråret hos Fjeldvåge ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the autumn of Rough-legged Buzzard Buteo lagopus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

Kongeørn

Aquila chrysaetos

Status: Meget sjælden efterårstrækgæst.

1 2K den 29. november 1983 og 1 1K den 27. og 30. oktober 1991.

Fiskeørn

Pandion haliaetus

Status: Sjælden forårstrækgæst og sommergæst. Ret fåtal-
lig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 7 ex. på 6 år i perioden 26. april - 17. maj.

2. halvår: I alt 88 ex. i perioden 30. juli - 15. oktober.
Derudover en sommerobservation den 1. juli 1971.

Højeste antal var 5 den 22. august 1971 og 7 den 23.
august 1971, begge dage med kraftig sydøstenvind.

I alt 12 fugle er aldersbestemt, og heraf var 4 adulte set i
perioden 20. - 27. august, og 8 1K set i perioden 24. august
- 21. september.

Trækket kulminerer i perioden 19. august - 7. september
(Fig. 98), hvor 60% af fuglene er set. Dette stemmer over-
ens med trækket ved Ottenby og Falsterbo (Edelstam
1972, Ulfstrand et al. 1974).

Forekomsten af Fiskeørn har været ret stabil gennem 30
års perioden (Fig. 99).

Tårnfalk

Falco tinnunculus

Status: Ret fåtal-
lig - ret almindelig, regelmæssig forårs-
trækgæst. Ret fåtal-
lig - almindelig, regelmæssig efterårs-
trækgæst.

1. halvår: 379 fugledage (20 år) med op til 90 fugledage/
halvår. Højeste antal 6 den 8. april 1989, 5 den 4. april
1976, 5 den 18. maj 1976. Forekommer fåtal-
ligt gennem
hele vinteren og foråret (Fig. 100)

2. halvår: 3042 fugledage (28 år) med op til 293 fugleda-
ge/halvår. Højeste antal 79 den 11. september 1989, 44
den 23. august 1971, 41 den 25. august 1971, 41 den 28.
september 1992.

Trækket indledes ultimo juli og kulminerer i august-sep-
tember (Fig. 100). Ved Falsterbo påbegyndes trækket pri-
mo august og kulminerer tilsvarende ultimo august -
medio september (Kjellén 1993).

Årsvariationen fremgår af fig. 101.

Aftenfalk

Falco vespertinus

Status: Meget sjælden forårs- og efterårstrækgæst.

1. halvår: 1 den 25. juni 1976, 1 den 10. maj 1985, 1 den
31. maj 1989.

2. halvår: 1 den 13. august 1972.

Fig. 98.

Fiskeørnens fænologi ved Blåvandshuk
1963-92. Øvrig forklaring som fig. 12.

*Phenology of Osprey Pandion haliaetus at
Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 12.*

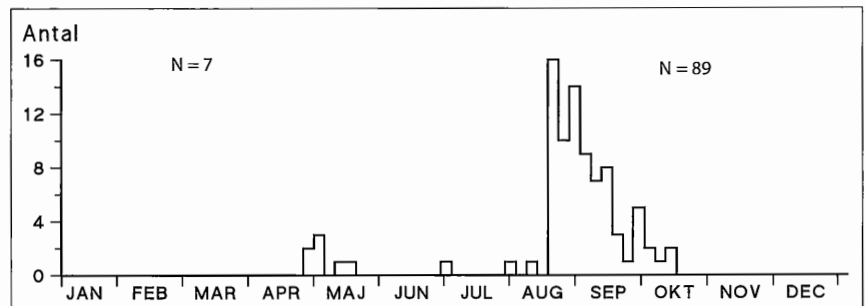
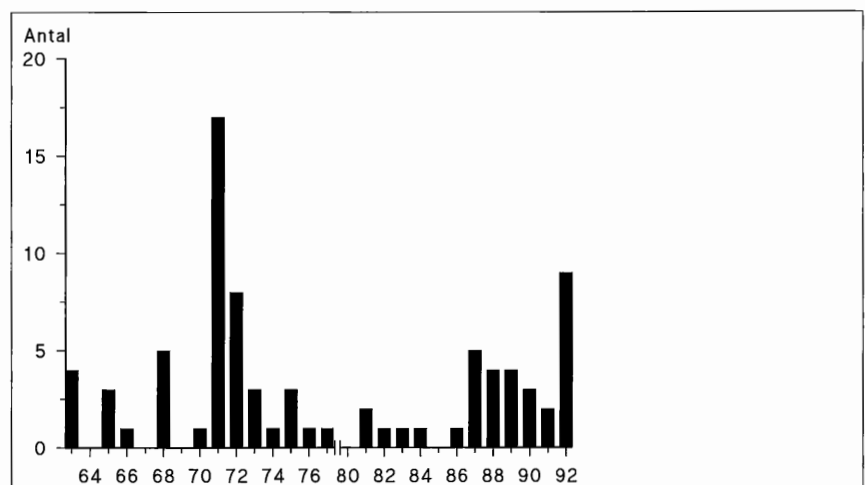

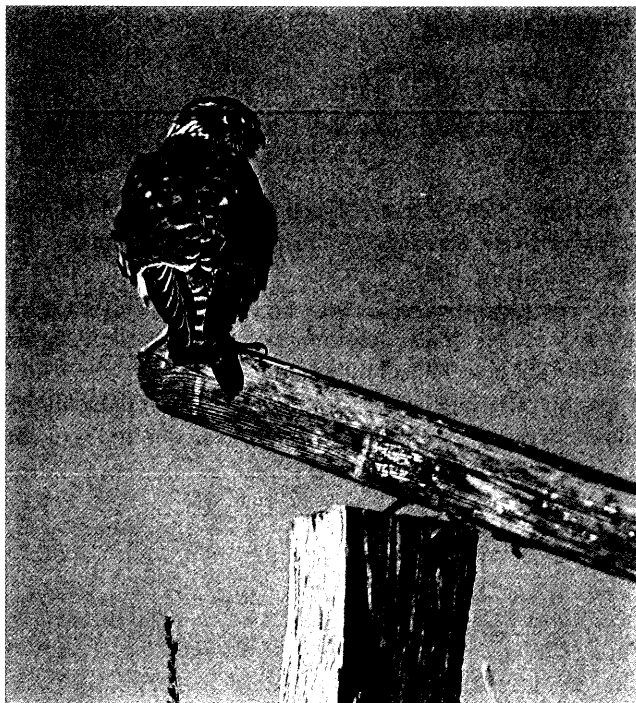
Fig. 99.

Antal fugledage i efteråret hos Fiskeørn
ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 5.

*Number of bird-days in the autumn of
Pandion haliaetus at Blåvandshuk 1963-92.
Explanation as fig 5.*

Dværgfalk

Falco columbarius

Status: Ret fåtallig - fåtallig, regelmæssig forårstrækgæst. Fåtallig - ret almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 92 fugledage med op til 15 fugledage/halvår i perioden 11. januar - 22. maj (Fig. 102). Middeldato for seneste iagttagelse er 30. april (31/3-22/5). Højeste antal 4 den 28. april 1974.

2. halvår: I alt 1398 fugledage med op til 153 fugledage/halvår i perioden 20. august - 30. november (Fig. 102). Middeldato for tidligste iagttagelse er 1. september (20/8-18/9). Højeste antal 26 den 9. september 1988, 25 den 11. september 1989, 17 den 3. oktober 1992.

Arten er ikke så vejrafhængig, som mange andre rovfuglearter, og den ses trække i praktisk taget alle vindretninger (Frikke 1988).

Antallet er steget i 80'erne (Fig. 103 side 56), hvilket kan skyldes den øgede observationsaktivitet ind over land.

Ved Blåvandshuk kulminerer arten medio september - primo oktober, hvilket også er tilfældet ved Ottenby (Edelstam 1972).

Fig. 100.
Tårnfalkens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Kestrel Falco tinnunculus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

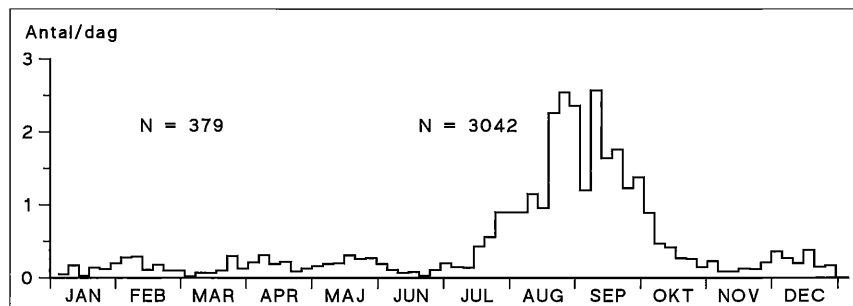

Fig. 101.
Antal fugledage i efteråret hos Tårnfalk ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the autumn of Kestrel Falco tinnunculus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

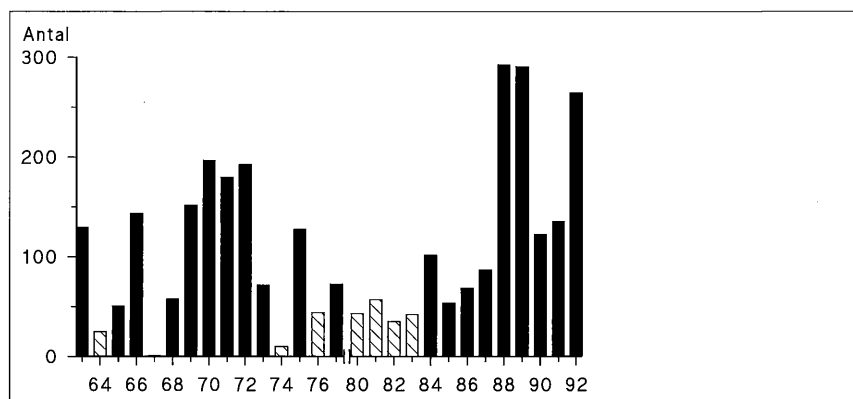
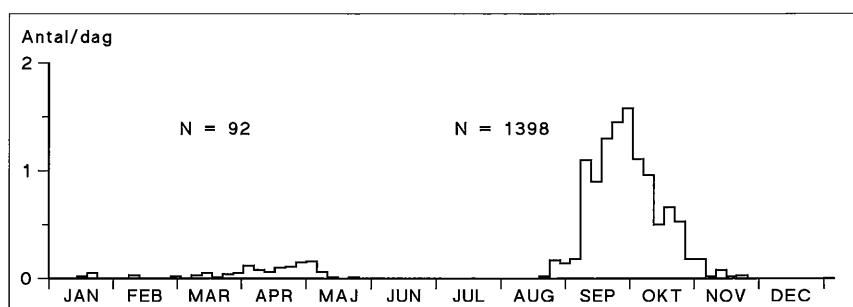

Fig. 102.
Dværgfalkens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Merlin Falco columbarius at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

Lærkefalk

Falco subbuteo

Status: Sjælden forårstrækgæst og sommergæst. Ret fåtal-
lig efterårstrækgæst

1. halvår: I alt 8 ex. på 5 år i perioden 10. maj - 1. juni. Års-
fordeling: 1973 1, 1976 2, 1983 1, 1984 1, 1985 3.

2. halvår: 40 observationer på 16 år i perioden 5. august -
15. oktober. Månedsvise fordeling: Juli 4, august 7, septem-
ber 17, oktober 4.

Forekomsten i løbet af de 30 år har ikke ændret sig, dog
foreligger der i de senere år flere sommeragttagelser, hvil-
ket kan skyldes, at arten muligvis er begyndt at yngle inden
for rimelig afstand.

Jagtfalk

Falco rusticola

Status: Meget sjælden efterårstrækgæst.
1 1K trækkende den 7. november 1986.

Vandrefalk

Falco peregrinus

Status: Meget sjælden forårstrækgæst. Ret fåtal-
lig, regelmæssig efterårstrækgæst. Meget sjælden vinter-
gæst.

1. halvår: 1 den 30. marts 1964, 1 den 19. april 1978.

2. halvår: I alt 66 ex. på 23 år i perioden 12. august - 11.
november (Fig. 104).

I alt 35 er aldersbestemt, især i de senere år. Heraf var 11
adult, 6 2K og 18 1K. Samtidig er 24 kønsbestemt og de
fordeler sig med 12 han og 12 hun.

Ligesom på mange andre træksteder er Vandrefalken også
blevet hyppigere ved Blåvandshuk, hvor der 1963-77 sås
19 imod 1978-92 med 49 (Fig. 105).

Fig. 103.

Antal fugledage i efteråret hos Dværgfalk
ved Blåvandshuk 1963-92.
Øvrig forklaring som fig. 5.

*Number of bird-days in the autumn of Merlin
Falco columbarius at Blåvandshuk 1963-92.
Explanation as fig. 5.*

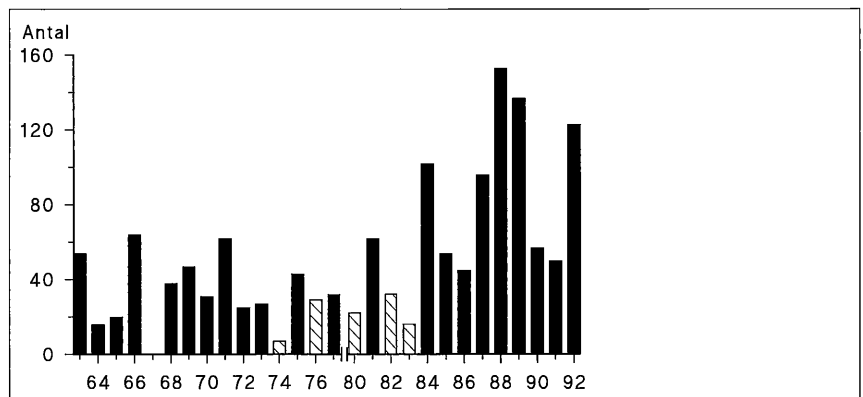

Fig. 104.

Vandrefalkens fænologi ved Blåvandshuk
1963-92. Øvrig forklaring som fig. 12.

*Phenology of Peregrine Falco peregrinus at
Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 12.*

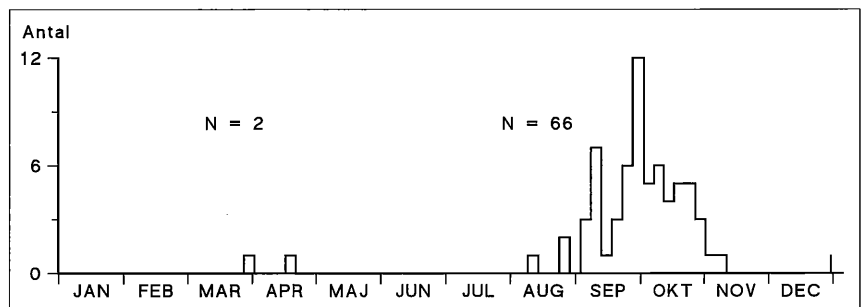
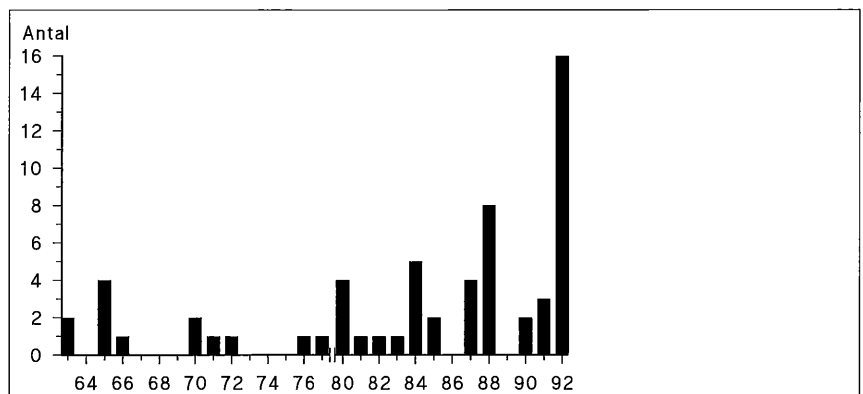

Fig. 105.

Antal fugledage i efteråret hos Vandrefalk
ved Blåvandshuk 1963-92.
Øvrig forklaring som fig. 5.

*Number of bird-days in the autumn of
Peregrine Falco peregrinus at Blåvandshuk
1963-92. Explanation as fig. 5.*

Hønsfugle, Vandhøns og Traner

Urfugl

Tetrao tetrix

Status: Tidligere fåtallig ynglestandfugl.

Ynglede tidligere på Kallesmærsk Hede, og sås derfor ofte i forbindelse med optællinger, især i området nord for Blåvandshuk Fyr. Urfuglene er registreret årligt til og med 1977, hvor 1 hun sås den 17. november som den sidste. Ofte kunne spillende hanner høres fra fuglestationen, og det hændte også, at vi havde besøg af dem i haven.

Største antal var 8 den 28. august 1973, 7 den 27. marts 1973 (han 3 og hun 4), og 4 den 23. oktober 1965.

Så sent som den 15. juni 1973 sås en hun med et ikke nærmere angivet antal kyllinger.

Disse dejlige fugles forsvinden har nok to årsager:

1. En kraftig øget militær aktivitet på Kallesmærsk Hede giver nu så megen forstyrrelse og ødelæggelse af vegetationen, at området ikke mere er tiltrækkende.

2. I forbindelse med det kraftige sommerhusbyggeri i og omkring Blåvand er der flere steder foretaget grundvands-sænkninger, samtidig med at grøfterne på Kallesmærsk Hede er blevet uddybet. Da Urfuglens kyllinger lever af insekter, som bl.a. er knyttet til disse vådområder, har kyllingerne derved fået forringede muligheder for at skaffe sig føde.

Agerhøne

Perdix perdix

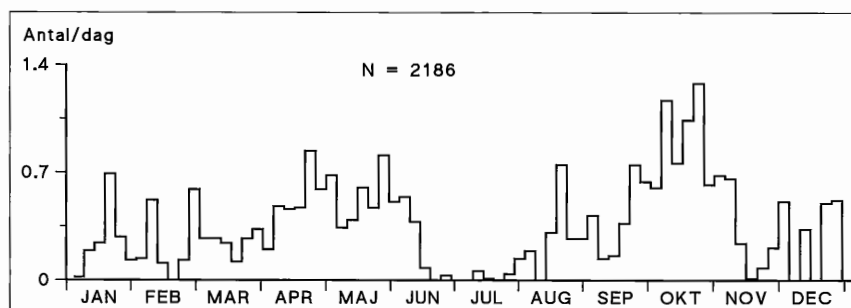
Status: Fåtallig ynglefugl. Ses hele året.

De lokale ynglefugle ses omkring fuglestationen hele året. De fleste observationer ligger om foråret, hvor hannernes parringskald høres både aften og morgen. 3-5 par yngler i stationens umiddelbare nærhed. Mens ungerne er små, gemmer fuglene sig ofte, og antallet af observationer daler (Fig. 106). I løbet af efteråret, når ungerne er blevet store,

Fig. 106.

Agerhønenes fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

*Phenology of Partridge *Perdix perdix* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.*

dukker familieflokkene op, og det er nu de fleste fugle ses til trods for at antallet af observationer ikke er så stort som om foråret. Vinteren byder stadig på familieflokke, dog er flokkene nu blevet mindre. I modsætning til bestandene på landbrugsjordene (Grell 1998) ser antallet i klitterne ud til at være ret stabilt.

Højeste antal 25 den 22. oktober 1988.

Vagtel

Coturnix coturnix

Status: Meget sjælden forårs-, sommer- og efterårstrækgæst.

1. halvår: 1 den 10.-11. maj 1977, 1 den 29. maj 1981.

2. halvår: 1 den 21. juli 1966, 1 indtrækkende den 30. august 1990 og 1 ringmærket den 12. september 1992.

Fasan

Phasiania colchius

Status: Sjælden strejfgæst.

I alt 9 ex. på 4 år. 1 den 23. marts 1971, 1 den 22.-24. april 1973, 1 den 19. maj 1976, 2 den 27. maj 1976, 1 den 26. marts 1989, 1 den 15. september 1989, 2 den 9. oktober 1989.

Fuglene stammer uden tvivl fra udsætninger foretaget af den lokale jagtforening.

Vandrikse

Rallus aquaticus

Status: Meget sjælden forårstrækgæst. Sjælden efterårstrækgæst.

1. halvår: 1 indtrækkende den 6. april 1966, 1 indtrækkende den 30. marts 1974 og 2 indtrækkende den 28. april 1974.

2. halvår: 7 ex. på 6 år i perioden 12. august - 31. oktober. 1968 2, 1971 1, 1972 1, 1975 1, 1984 1, 1991 1.

Tre af fuglene er registreret som døde med henholdsvis et fyrfald og to fløjet mod telefonledninger.

Plettet Rørvagtel

Porzana porzana

Status: Meget sjælden forårs- og efterårstrækgæst.

1. halvår: 1 fundet død den 2. maj 1966.

2. halvår: 1 fyrfalden den 9. oktober 1975.

Grønbenet Rørhøne

Gallinula chloropus

Status: Meget fåtallig forårstrækgæst. Meget sjælden efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 17 ex. på 10 år i perioden 24. marts - 21. maj. 11 af fuglene er set i perioden 19.-30. april. 2 den 26. april 1971 er eneste dag med mere end én. Bedste år er 1971 med 5.

2. halvår: 1 den 24. september 1971, 1 den 30. september 1982, 1 den 8. november 1989.

De fleste rørhøns ses raste i klitterne eller i stationshaverne, dog iagttages arten af og til komme trækkende ind direkte fra havet.

I et mindre vådområde 2 km nord for fuglestationen yngler 1-2 par.

Blishøne

Fulica atra

Status: Sjælden trækgæst.

1 trak syd den 19. marts 1964, 1 trak syd den 28. juli 1972, 2 rastede i mosen den 7. maj 1981, 1 rastede ved stranden den 11. oktober 1987 og 1 hørtes på nattræk den 24. marts 1991.

Arten yngler med 2-3 par i nogle små søer, det såkaldte Navelsvand, ca. 2 km nord for fuglestationen, og herfra foreligger adskillige observationer.

Trane

Grus grus

Status: Meget sjælden forårstrækgæst.

1 trak nord den 4. april 1969, 1 adult trak nordøst den 5. maj 1976.

Vadefugle

Strandskade

Haemantopus ostralegus

Status: Almindelig - meget almindelig, regelmæssig forårstrækgæst. Meget almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 45.340 fugledage (25 år) med op til 11.240 fugledage/halvår. Fåttallig i januar og februar. De to kulminationer henholdsvis ultimo marts og ultimo april-maj (Fig. 107) udgør sandsynligvis to forskellige populationer fra henholdsvis Norge og Nordrusland (Meltofte & Lyngs 1981). På de store trækdage kulminerer trækket umiddelbart inden solnedgang og ofte i forbindelse med svage vindstyrker mellem sydsydøst og vest (Meltofte & Lyngs 1981). Højeste antal 3400 den 30. marts 1973, 1890 den 24. marts 1968, 1448 den 24. marts 1973.

2. halvår (fra 10/6): I alt 555.898 fugledage (28 år) med op til 50.715 fugledage/halvår. Strandskaderne er en meget markant og synlig del af vadefugletrækket ved Blåvandshuk. Dette træk kulminerer ultimo juli-august (Fig. 107). Det anslås at knap 80% af fuglene der passerer Blåvandshuk er trukket ud fra det sydlige Norge (Thelle 1970). Fuglene fortsætter over havet i sydlig retning og trækker ind til Vadehavet omkring Rømø og Sild (Thelle 1970). Trækket er formentlig lige så stort om natten, så det må formodes, at omkring 100.000 Strandskader årligt passerer Blåvandshuk (Meltofte 1993). Størst træk ses i vestlige

vinde, som presser trækket over Nordsøen ind mod Vestkysten (Meltofte & Rabøl 1977), og ifølge Thelle (1970) er denne vindretning ved Blåvandshuk ofte sammenfaldende med nordlige vinde i Vestnorge, hvilket kan være en trækudløsende faktor. På gode dage fortsætter trækket relativt jævnt hele dagen (Meltofte 1988). I 1986-92 var andelen af juvenile kun 3,6%, dog med en variation mellem 1,6% og 14,7% (Meltofte 1993). Sidst i september udgør andelen af juvenile 50% af trækket, men på dette tidspunkt er trækket dog også ved at ebbe ud (Meltofte 1993).

Årsvariationen fremgår af fig. 108. Antallet har været forholdsvis stabilt. De høje antal i årene 1971-73 skyldes heldagsobservationer i vadefuglenes træktid. Højeste antal 8367 den 14. august 1971, 8200 den 2. august 1964, 7119 den 14. august 1972.

Klyde

Recurvirostra avosetta

Status: Ret fåttallig - fåttallig, uregelmæssig forårs- og efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 112 ex. på 13 år i perioden 21. marts - 23. juni (Fig. 109)

Hyppigst observeret blev arten i 1974 med 12 fugle på 5 observationsdage og i 1970 med 11 fugle på 5 observationsdage. Dog er 1964 31 og 1992 16 de talrigeste år, men disse tal dækker begge år over en enkelt observeret flok.

Fig. 107. Strandskadens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 3.

Phenology of Oystercatcher Haemantopus ostralegus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 3.

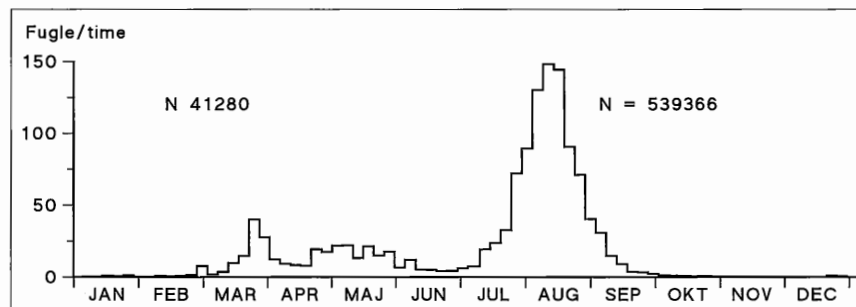
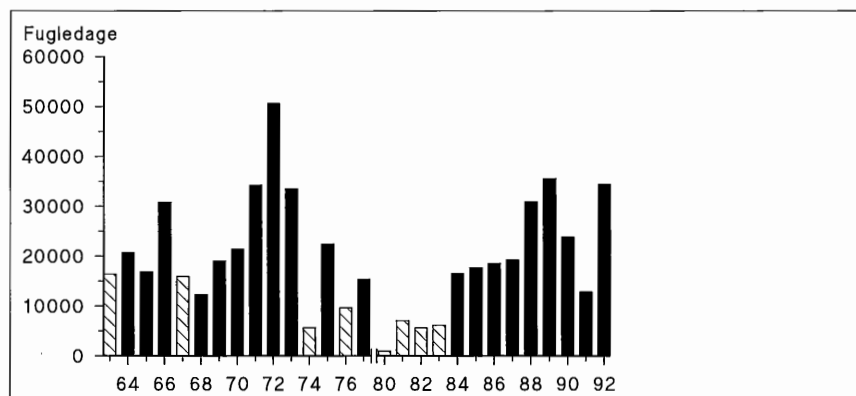

Fig. 108. Antal fugledage i efteråret hos Strandskade ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the autumn of Oystercatcher Haemantopus ostralegus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

2. halvår: I alt 192 ex. på 16 år i perioden 3. juli - 7. oktober.

Hyppigst observeret blev arten i 1970 med 14 fugle på 4 observationsdage og i 1971 med 6 fugle på 4 observationsdage. Højeste antal var 47 den 3. oktober 1988 og 26 den 3. oktober 1982.

Antalsmæssigt er der ikke sket større ændringer, hvorimod hyppigheden er faldet ret markant. 1963-77 155 på 44 observationsdage og 1978-92 149 på 16 observationsdage (Fig. 110).

Lille Præstekrave

Charadrius dubius

Status: Meget sjælden forårstrækgæst. Meget fåtallig, uregelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: 1 den 15. juni 1991.

2. halvår: I alt 11 ex. på 5 år i perioden 2. august - 2. september. Højeste antal 4 den 24. august 1970. Den 2.-4. august 1991 rastede op til 3 1K fugle på stranden.

Årsvis fordeling 1970 4, 1973 1, 1974 1, 1977 1, 1982 1, 1991 3.

Stor Præstekrave

Charadrius hiaticula

Status: Ret almindelig, regelmæssig forårstrækgæst. Meget almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: 2030 fugledage (24 år) med op til 380 fugledage/halvår. Normalt under 130 fugledage/halvår. I milde vintre ses de første fugle allerede i januar, men normalt ankommer de i februar. Forårstrækket kulminerer ultimo marts, hvorefter kun de lokale ynglefugle ses. Trækket af den nordlige race C.h. tundrae, som kulminerer ultimo maj - primo juni, berører ikke Blåvandshuk til trods for at mange raster i Vadehavet og på Tipperne (Melftofte 1993) (Fig. 111). Højeste antal 105 den 18. marts 1973, 61 den 20. marts 1974, 50 den 21. marts 1973.

På stranden yngler årligt 3-5 par.

2. halvår (fra 10/6): 15.720 fugledage med op til 1251 fugledage/halvår. Trækket kulminerer ultimo juli - primo september (Fig. 112). Disse fugle antages at stamme fra subarktiske og arktiske bestande, især C.h. tundrae fra Nordeuropa og Nord Sibirien og i mindre grad C.h. hiaticula fra Grønland - Canada (Melftofte & Rabøl 1977). Dette bekræftes af at arten er en meget udpræget sydøsten-

Fig. 109.

Klydens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 12.

Phenology of Avocet Recurvirostra avosetta at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 3.

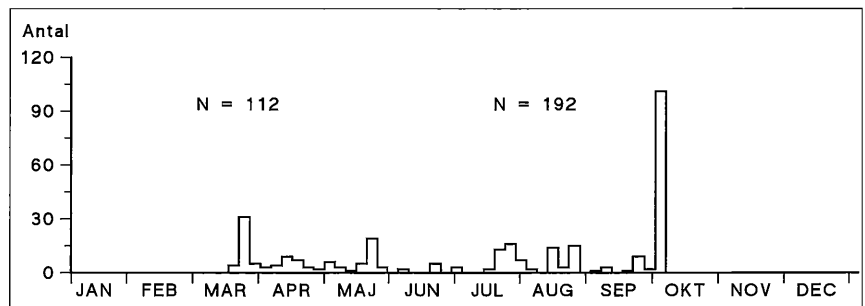

Fig. 110.

Antal fugledage i efteråret hos Klyde ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the autumn of Avocet Recurvirostra avosetta at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

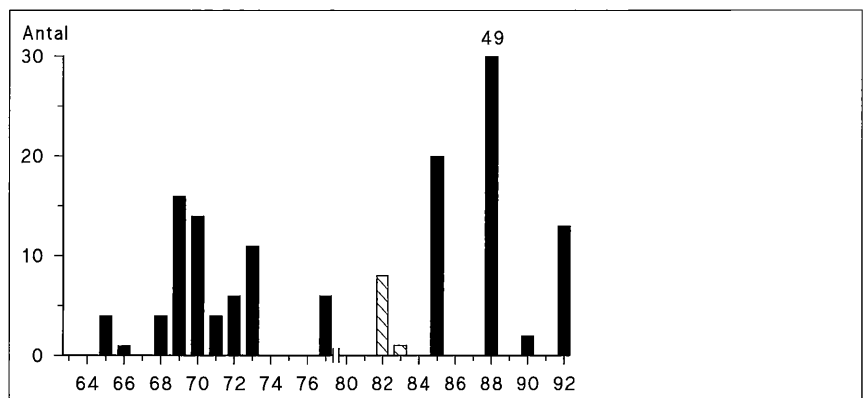
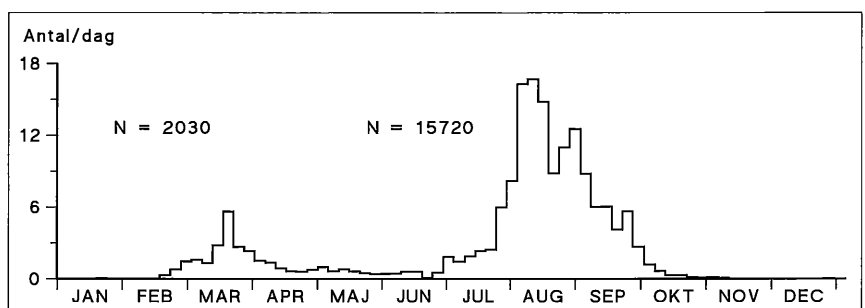

Fig. 111.

Fænologien hos Stor præstekrave ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Ringed Plover Charadrius hiaticula at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

Hvidbrystet Præstekrave

Charadrius alexandrinus

Status: Meget sjælden forårstrækgæst. Ret fåtallig, uregelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: 1 den 10. april 1966, 1 den 6. juni 1970.

2. halvår: I alt 38 ex. på 11 år i perioden 2. juli - 26. august. Bedste år var 1973 11 og 1969 6. Største antal var 4 den 31. juli 1973, 3 den 7. august 1964, 3 den 15. juli 1973, 3 den 16. august 1973.

Arten følger tendensen på landsbasis med en kraftig tilbagegang. 1963-77 23 observationsdage med i alt 34 individer. 1978-92 4 observationsdage med i alt 6 individer. Faktisk er arten ikke observeret ved Blåvandshuk siden 1988.

vindstrækker ved Blåvandshuk (Meltofte & Rabøl 1977). Stor Præstekrave viser aftagende træk i løbet af dagen (Meltofte 1988). Årsvariationen fremgår af fig. 113 og 114). Højeste antal 290 den 13. august 1972, 223 den 9. august 1992, 209 den 8. august 1975.

Pomeransfugl

Charadrius morinellus

Status: Meget fåtallig, uregelmæssig efterårstrækgæst.

2. halvår: I alt 12 ex. på 6 år i perioden 10. august - 1. oktober

Fig. 112.
Fænologien hos Stor præstekrave ved Blåvandshuk 1963-92.
Øvrig forklaring som fig. 3.

Phenology of Ringed Plover Charadrius hiaticula at Blåvandshuk 1963-92.
Explanation as fig. 3.

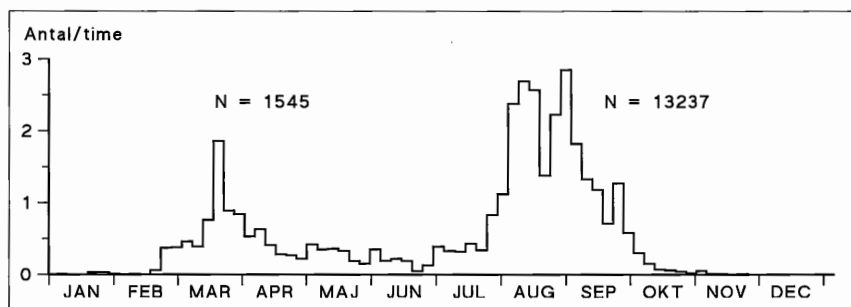

Fig. 113.
Antallet af sydtrækkende Store Præstekraver i efteråret ved Blåvandshuk 1963-92.

The number of southmigrating Ringed Plover Charadrius hiaticula in the autumn at Blåvandshuk 1963-92.

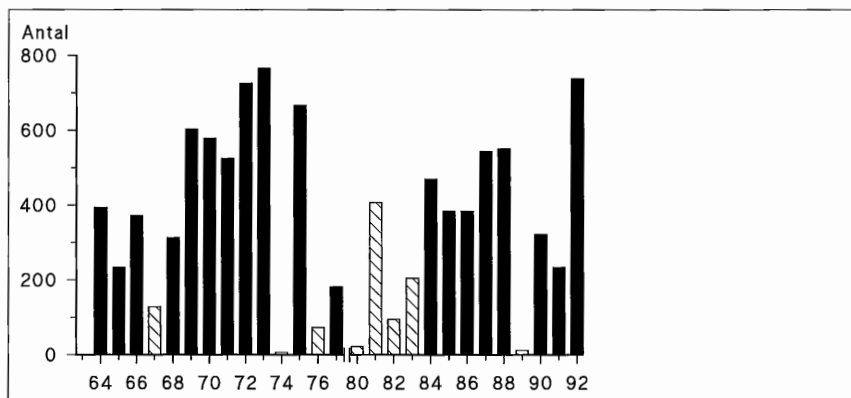
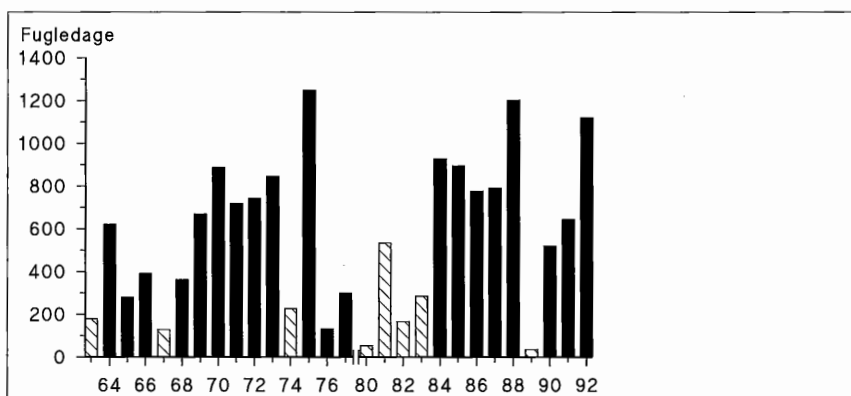

Fig. 114.
Antal fugledage i efteråret hos Stor Præstekrave ved Blåvandshuk 1963-92.
Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the autumn of Ringed Plover Charadrius hiaticula at Blåvandshuk 1963-92. *Explanation as fig. 5.*

ber. Årsvis fordeling 1963 3, 1965 1, 1966 1, 1972 1, 1986 5, 1990 1.

8 fugle er aldersbestemt, og heraf var 1 adult og 7 1K. Den 27. august 1986 sås en flok på 5 (1 adult og 4 1K). De rastede kortvarigt på stranden og dette er også det højeste antal observeret på en dag.

Hjejele

Pluvialis apricaria

Status: Fåtalig - ret almindelig, regelmæssig forårstrækgæst. Ret almindelig - almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 553 fugledage (22 år) med op til 112 fugledage/halvår. To observationer af enkeltfugle i februar. De første fugle på forårstrækket ses primo marts, og trækket kulminerer ultimo april - primo maj (Fig. 115). Seneste forårsgttagelse er 25. maj. Højeste antal 100 den 27. april 1984, 41 den 18. april 1973, 34 den 1. maj 1983.

2. halvår (fra 10/6): I alt 11.331 fugledage (28 år) med op til 1142 fugledage/halvår. Tidligste fugl på efterårstræk er 19. juni. Trækket kulminerer ultimo juli - august (Fig. 115). Årsvariationen ses af fig 116. Trækket af Hjejler er

ikke så kystbundet, hvorfor arten ikke er så talrig. Der ses en lidt større trækintensitet ved vinde mellem øst og syd (Meltofte & Rabøl 1977). Trækket kulminerer om formiddagen og kan være udtryk for at fuglene er startet i Nordjylland samme morgen (Meltofte 1988). Højeste antal 529 den 2. august 1969, 230 den 13. august 1972, 192 den 3. september 1985.

Strandhjejele

Pluvialis squatarola

Status: Ret fåtalig - ret almindelig, regelmæssig forårstrækgæst. Almindelig - meget almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 293 fugledage (19 år) med op til 69 fugledage/halvår. Enkelte fugle ses allerede i februar, inden arten bliver mere regelmæssig i marts-april. Kulmination på forårstrækket medio - ultimo maj (Fig. 117). Forårstrækket domineres af sydtrækkende fugle, der er fugle på vej til Vadehavet efter at have passeret Nordsøen (Meltofte & Lyngs 1981). Højeste antal 57 den 25. maj 1970, 29 den 22. maj 1976, 20 den 22. maj 1968.

2. halvår (fra 10/6): I alt 13.432 fugledage (28 år) med op

Fig. 115.

Hjejlens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 3.

*Phenology of Golden Plover *Pluvialis apricaria* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 3.*

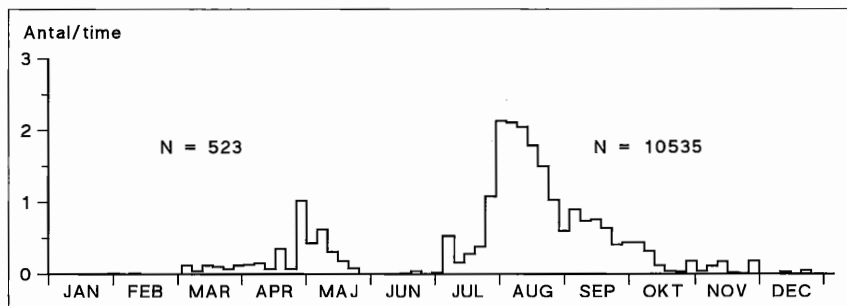

Fig. 116.

Antal fugledage i efteråret hos Hjejele ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 5.

*Number of bird-days in the autumn of Golden Plover *Pluvialis apricaria* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.*

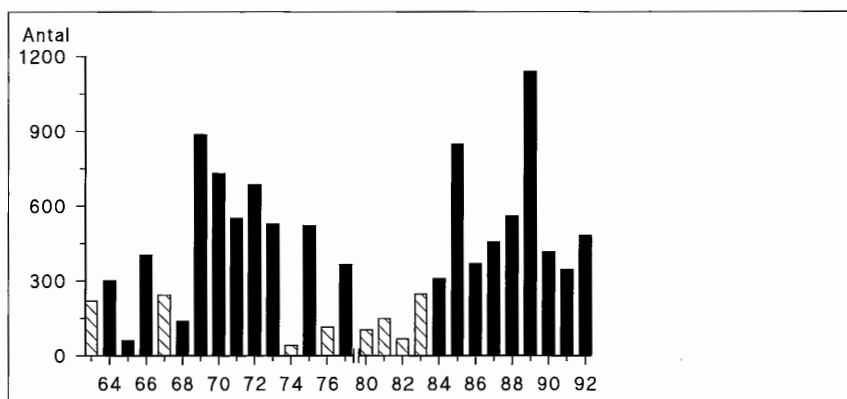
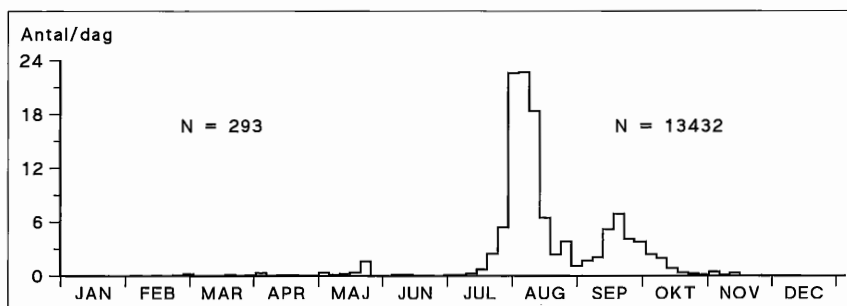

Fig. 117.

Strandhjejlens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

*Phenology of Grey Plover *Pluvialis squatarola* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.*

til 1856 fugledage/halvår. Adulttrækket kulminerer ultimo juli - medio august, og ungfugletrækket medio - ultimo september (Fig. 118; Meltofte 1993). Dette stemmer overens med trækket ved Ottenby (Edelstam 1972). Arten er udpræget sydøstenvindstrækker, og langt den overvejende del af fuglene kommer da også østfra (Meltofte og Rabøl 1977).

Den årlige forekomst ses af fig. 120. De tre maksimumår er sammenfaldende med de højeste dagstotaler. Seneste iagttagelse 27. november. Højeste antal 943 den 9. august 1992, 928 den 2. august 1969, 777 den 7. august 1964.

Vibe

Vanellus vanellus

Status: Fåtalig - meget almindelig, regelmæssig forårstrækgæst.

Ret fåtalig - almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: 5954 fugledage (23 år) med op til 1969 fugledage/halvår. Forårstrækket kulminerer i marts (Fig. 121). Trækket ses for det meste i østlige vinde, og ofte kommer fuglene ind fra Nordsøen og fortsætter i sydøstlig eller nordøstlig retning (Meltofte & Lyngs 1981). Til tider ses

Fig. 118.
Strandhjelens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 3.

*Phenology of Grey Plover *Pluvialis squatarola* at Blåvandshuk 1963-92.*
Explanation as fig. 3.

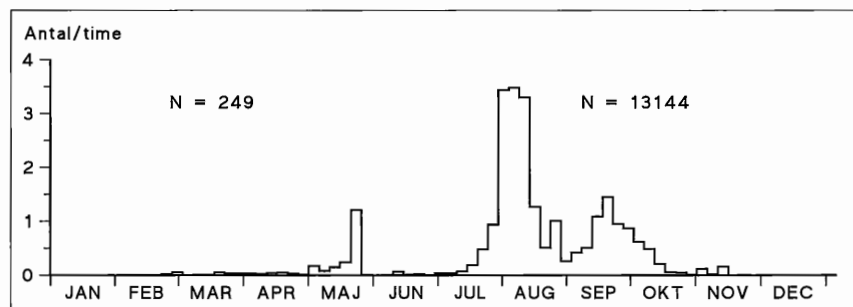

Fig. 119.
Strandhjelens fænologi af 1K fugle ved Blåvandshuk 1963-92.

*Phenology of juvenile Grey Plover *Pluvialis squatarola* at Blåvandshuk 1963-92.*

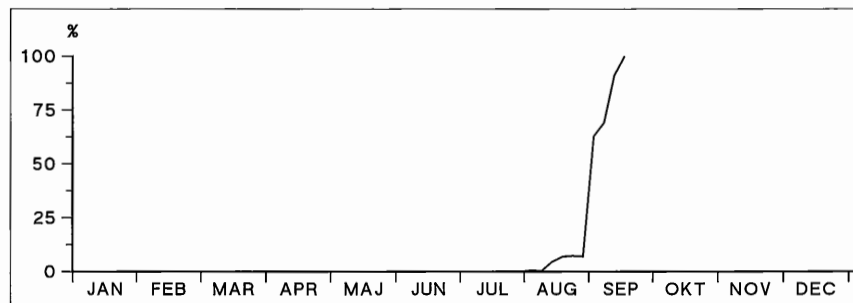

Fig. 120.
Antal fugledage i efteråret hos Strandhjele ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

*Number of bird-days in the autumn of Grey Plover *Pluvialis squatarola* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.*

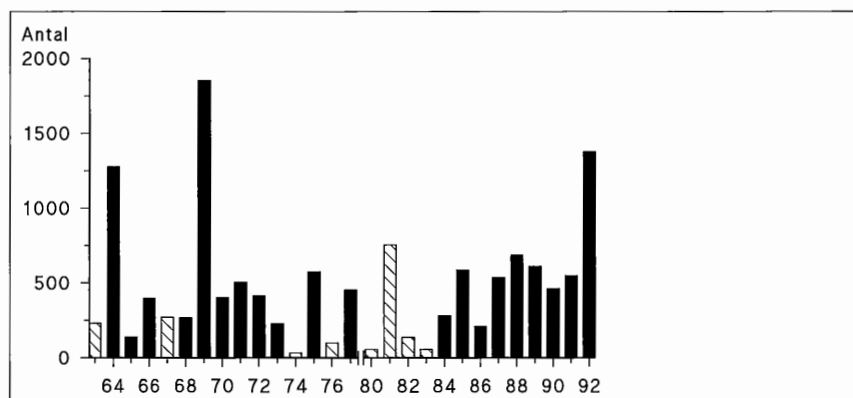
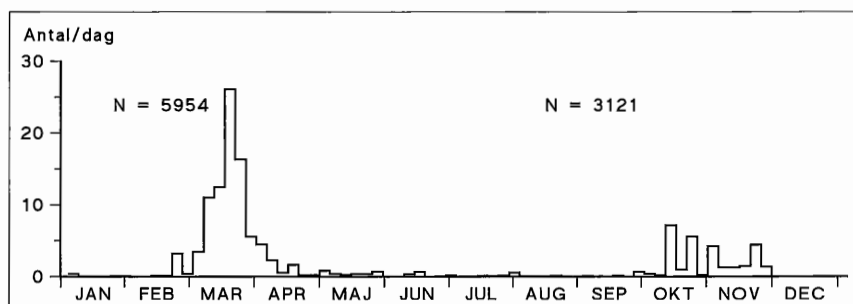

Fig. 121.
Vibens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

*Phenology of Lapwing *Vanellus vanellus* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.*

returtræk, hvis fuglene overraskes af kulde og sne. Sådanne år kan adskillige raste i vejrabatter og haver. Højeste antal 722 den 21. marts 1964, 468 den 24. marts 1964, 404 den 7 marts 1974, 345 den 21. marts 1976.

2. halvår: 3121 fugledage (27 år) med op til 936 fugledage/halvår. Højeste antal 746 den 14. oktober 1976, 275 den 4. november 1963, 266 den 25. november 1969. Efterårstrækket er især kendetegnet ved, at der ses større flokke på enkelte dage, hvorfor der i kulminationsperioden oktober-november heller ikke ses en egentlig top (Fig. 121). Det må formodes at fuglene, der observeres i dette tidsrum kommer fra danske rasteplasser, idet hverken Ottenby (Edelstam 1972) eller Falsterbo (Ulfstrand 1974) har større Vibetræk på dette tidspunkt. Dette kan dog være tilfældet ved Stignæs (Andersen 1991 og 1993), hvor der også er rasteplasser nord for.

Antallet af Viber i foråret er faldet gennem årene. I 1964-77 var gennemsnittet 518 fugledage/halvår mod 83 fugledage/halvår 1984-92. Kun år med tilfredsstillende dækning er medregnet. Grell (1998) angiver en reduktion i den danske Vibebestand på 70% siden 1975. I efteråret optræder arten mere uregelmæssigt og her er det ikke muligt at se en generel tendens i bestandsudviklingen (Fig. 122).

Islandsk Ryle

Calidris canutus

Status: Fåtalig - almindelig, regelmæssig forårstrækgæst. Meget almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 29.939 fugledage (24 år) med op til 26.908 fugledage/halvår, som var i 1973 (Fig. 123). Næsthøjeste årssum er 574 i 1976. Flest Islandske Ryler ses ellers i marts, hvor hovedparten trækker mod syd. Det indikerer, at det er fugle, som i sydlige vinde er kommet for langt mod nord, og nu søger tilbage mod Vadehavet (Meltofte & Lyngs 1981). Det drejer sig om nearktiske fugle, der opholder sig i Vadehavet fra marts til primo maj (Meltofte 1993). Den 8.-14. maj 1973 iagttoges således et markant træk af ialt 26.080. Højeste antal 8650 den 8. maj 1973, 7854 den 9. maj 1973, 7460 den 13. maj 1973. Trækket foregik i stor højde i timerne lige før solnedgang og androg flokke på helt op til 3500. Flokkene kom i stor højde langs med Skallingens vestkyst, og fortsatte derefter forbi Blåvandshuk og ud over havet i nordvestlig retning. Det må formodes, at det var nearktiske fugle, idet disse forlader Vadehavet i første halvdel af maj (Meltofte 1993). Vejret var i perioden med vinde mellem sydvest og nord-

Fig. 122.

Antal fugledage i efteråret hos Vibe ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the autumn of Lapwing Vanellus vanellus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

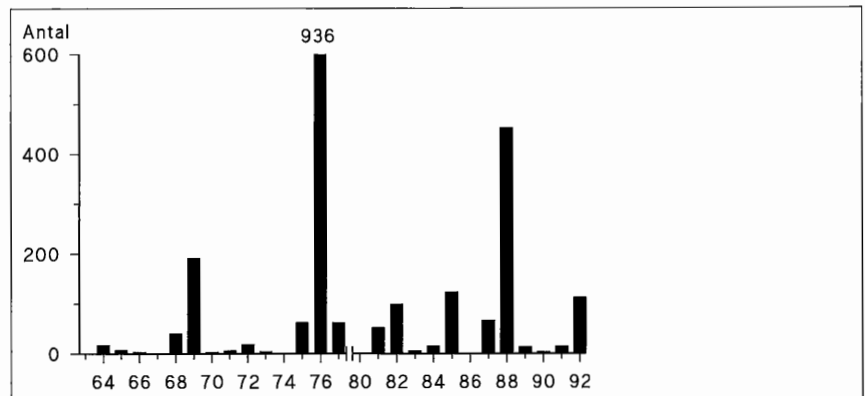

Fig. 123.

Fænologien hos Islandsk Ryle ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Knot Calidris canutus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

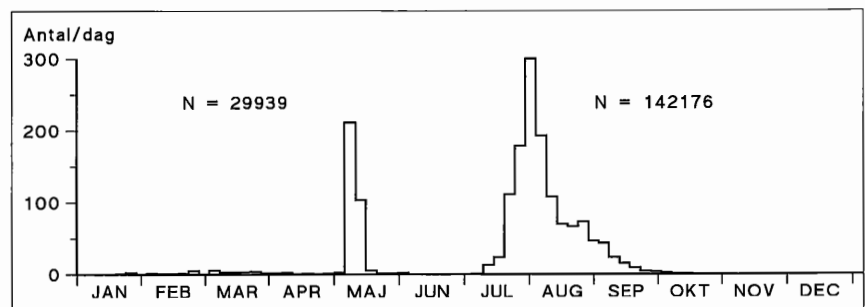
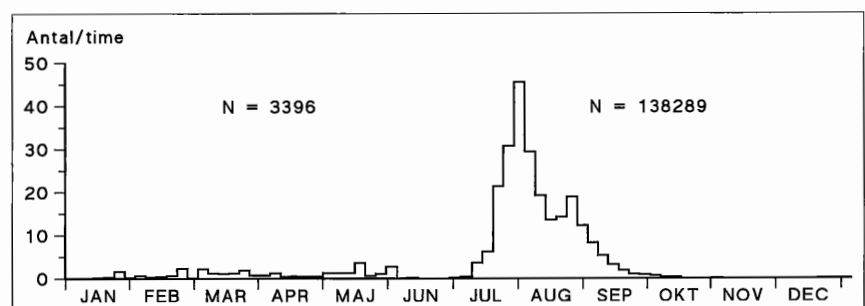
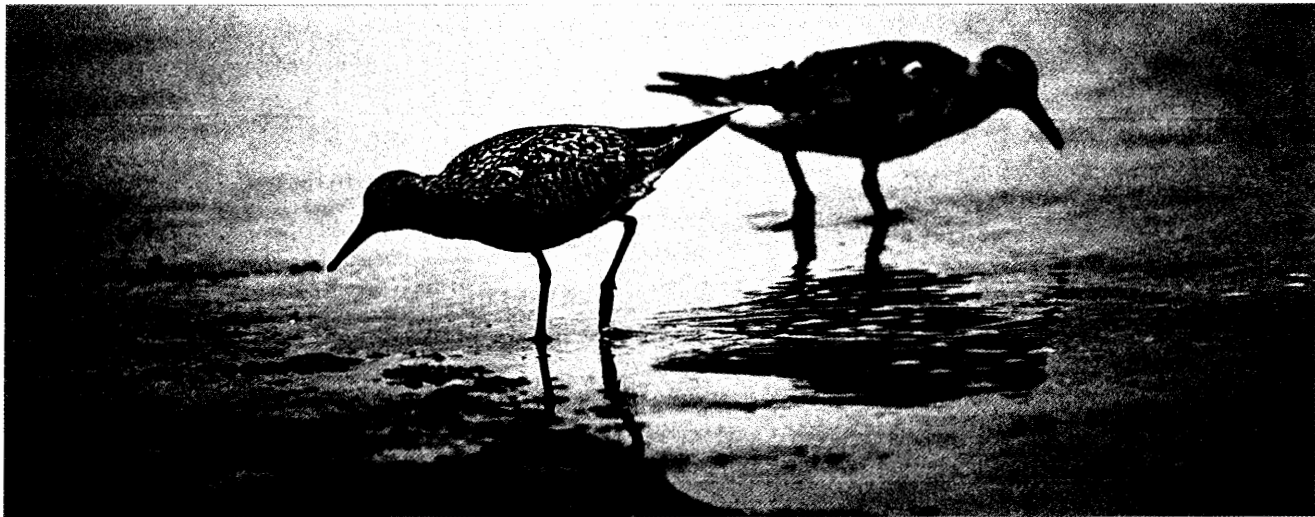

Fig. 124.

Fænologien hos Islandsk Ryle ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 3.

Phenology of Knot Calidris canutus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 3.

vest, 2-5 Beaufort, og ret diset. I Holland sås i samme periode sidst på eftermiddagen store opbrud af Islandske Rylere, som trak mod nordvest (Overlund & Sørensen 1973). Trækket af de sibiriske fugle, som forlader Vadehavet ultimo maj - primo juni (Meltofte 1993) mærkes kun meget svagt ved Blåvandshuk (Fig. 123). Højeste antal (-1973) 152 den 15. maj 1976, 125 den 31. maj 1973.

2. halvår (fra 10/6): I alt 142.176 fugledage (28 år) med op til 12.911 fugledage/halvår. Fuglene, der passerer Blåvandshuk, kommer fra både den nearktiske og den sibiriske population (Netterstrøm 1970). Flest ses i vinde mellem sydvest og sydsydøst (Meltofte & Rabøl 1977). Hvis man regner med et ligeligt træk i alle døgnets 24 timer, hvilket sammenlignende observationer Revtangen-Blåvand tyder på (Meltofte 1988) vil det sige, at der årligt passerer ca. 30.000

Islandske Rylere forbi Blåvandshuk (Netterstrøm 1970). Den store kulmination i månedsskiftet juli-august er adulte, mens ungfuglene kulminerer ultimo august (Fig. 124; Meltofte 1993). Årsvariationen fremgår af fig. 125. Arten har været rimelig stabil over 30 års perioden. Højeste antal 2738 den 4. august 1990, 2043 31. juli 1986, 2030 den 7. august 1972.

Sandløber

Calidris alba

Status: Meget almindelig, regelmæssig forårs- og efterårstrækgæst. Meget almindelig vintergæst.

1. halvår: I milde vintre optræder Sandløberen talrigt ved Blåvandshuk i januar og februar (Fig. 126), hvor fuglene fouragerer i opskyllet i strandkanten. Der ses på dette tids-

Fig. 125.
Antal fugledage i efteråret hos Islandsk Ryle ved Blåvandshuk 1963-92.
Øvrig forklaring som fig. 5.
Number of bird-days in the autumn of Knot Calidris canutus at Blåvandshuk 1963-92.
Explanation as fig. 5.

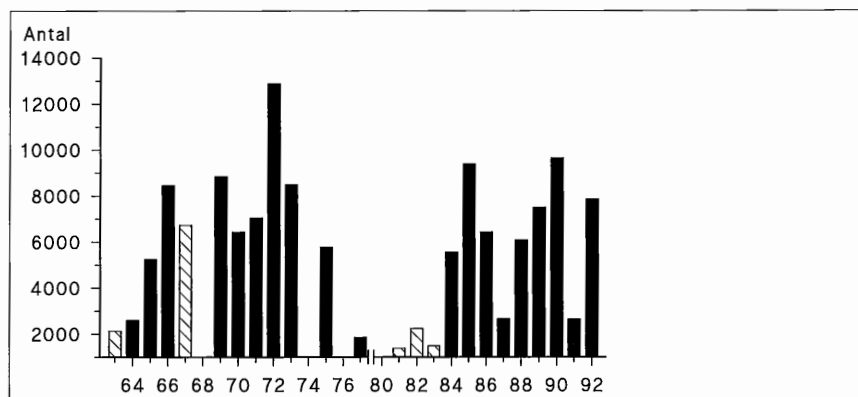
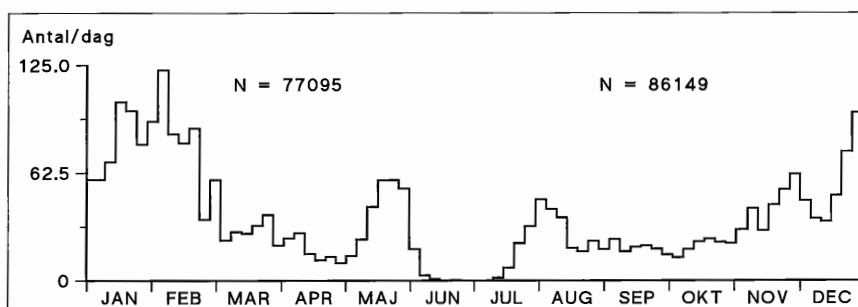
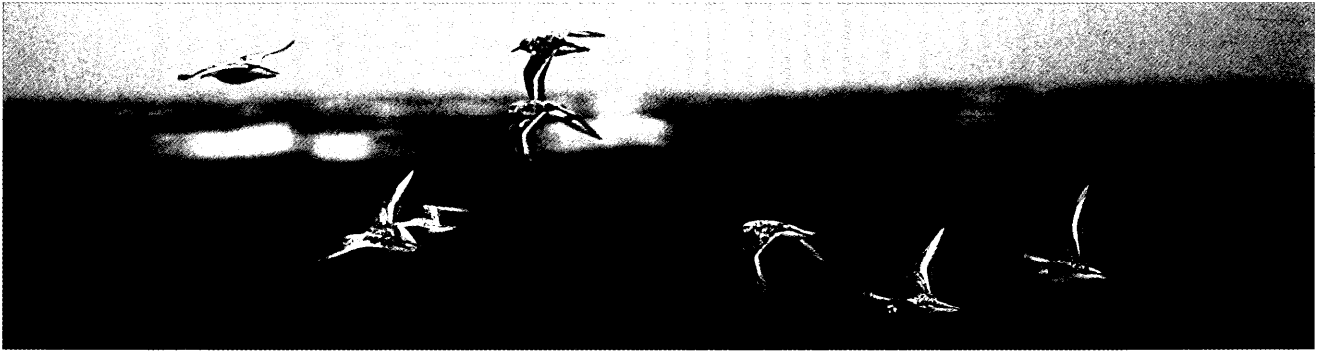

Fig. 126.
Sandløberens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.
Phenology of Sanderling Calidris alba at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

punkt både syd- og nordgående trækbevægelser (Fig. 127), hvilket må henregnes til lokalt fouragerings- og overnatningstræk. Fuglene overnatter ofte samlet, og i to tilfælde er der om natten observeret en flok stående ved klitfoden nord for Hukket. Overnatningstrækket forløber primært mod syd, og det må formodes, at fuglene overnatter på sandflakkene ved Skallingen syd for Hukket. Maksimum i januar-februar var 1391 den 31. januar 1974 og 1078 den 15. januar 1974. Efter at færre fugle raster på stranden i marts-april stiger antallet igen i maj - primo juni, hvor det

egentlige forårstræk passerer Blåvand. Dette stemmer overens med trækket i Holland (Camphuysen & Dijk 1983). Maksimum 499 den 19. maj 1974, 477 den 8. maj 1976. Mange af disse raster på stranden, og også her er der åbenbart tale om lokale trækbevægelser (Fig. 127).

2. halvår: De første adulte fugle på efterårstrækket ses primo juli, og trækket kulminerer ultimo juli - primo august (Fig. 126). Maksimum 475 den 3. august 1984, 450 den 9. august 1992, 416 den 9. august 1981. Meltofte (1993) antager, at hovedparten af de Sandløbere, der passerer

Fig. 127.

Sandløberens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 4.

Phenology of Sanderling Calidris alba at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 4.

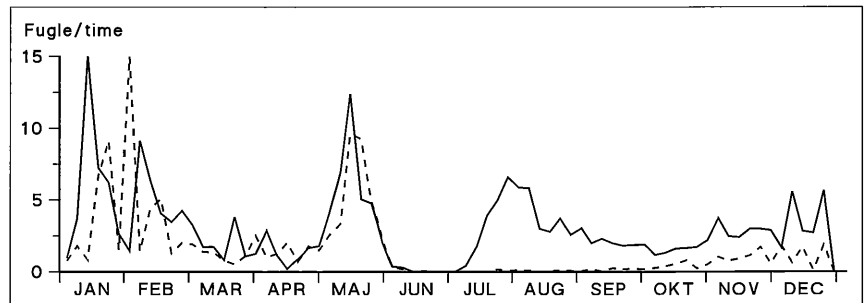

Fig. 128.

Antal fugledage i efteråret hos Sandløber ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the autumn of Sanderling Calidris alba at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

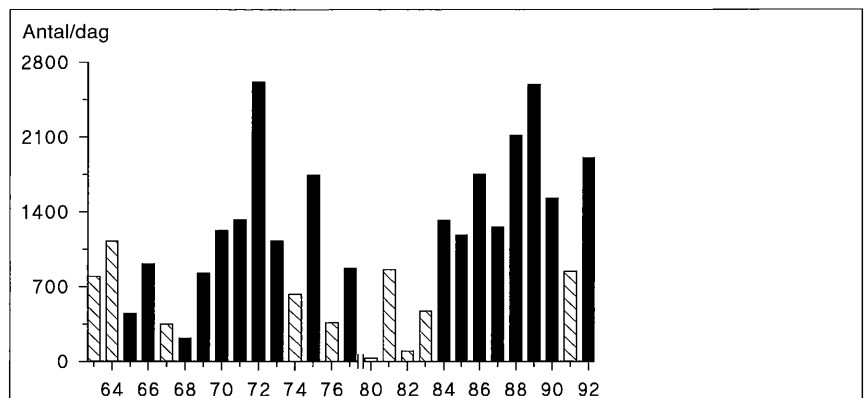
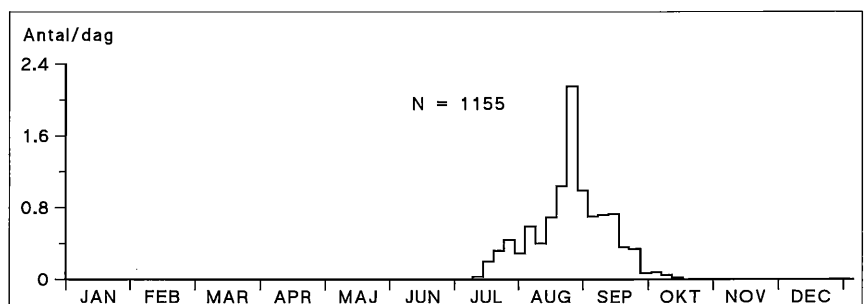

Fig. 129.

Dværgrylens fænologi ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Little Stint Calidris minuta at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

Blåvand er grønlandske fugle. Arten ses primært ved vinde mellem syd og nordvest (Meltofte 1977). Der vises en aftagende trækintensitet i løbet af dagen (Meltofte 1988). Den tidligste ungfugl er et enkelt år set den 8. august, ellers ankommer de første den 15. august, hvorefter andelen stiger i løbet af august-september. I november-december er antallet igen stort med maksimum 750 den 28. december 1973, 529 den 10. november 1973. I denne periode er det primært ungfugle, der opholder på stranden.

Årsvariationen fremgår af fig. 128.

Dværgryle

Calidris minuta

Status: Fåttallig - ret almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

2. halvår: I alt 1155 fugledage (28 år) med op til 169 fugledage/halvår. Tidligste observation den 14. juli.

Trækket kulminerer ultimo august - medio september

(Fig. 129), hvor ungfuglene passerer (Meltofte 1993). Tidligste 1K 11. august. I år med god ynglesucces kan arten optræde meget talrigt, hvilket også ses af den årlige variation (Fig. 130). Højeste antal 107 den 24. august 1975, 39 den 21. august 1991 og 32 den 28. august 1988. Middeldato for seneste iagttagelse 22. september (19/8-13/10).

Temmincksryle

Calidris temminckii

Status: Ret fåttallig efterårstrækgæst.

2. halvår: I alt 46 ex. på 15 år i perioden 14. juli - 5. september. Trækket kulminerer ultimo juli - primo august (Fig. 131). Højeste antal 5 den 8. august 1964, 5 den 3. august 1966.

Arten er gået kraftig tilbage i løbet af 30-årsperioden (Fig. 132); men forveksling med adulte Dværgryler i 1960'erne og 70'erne kan ikke udelukkes.

Fig. 130.

Antal fugledage i efteråret hos Dværgryle ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the autumn of Little Stint Calidris minuta at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

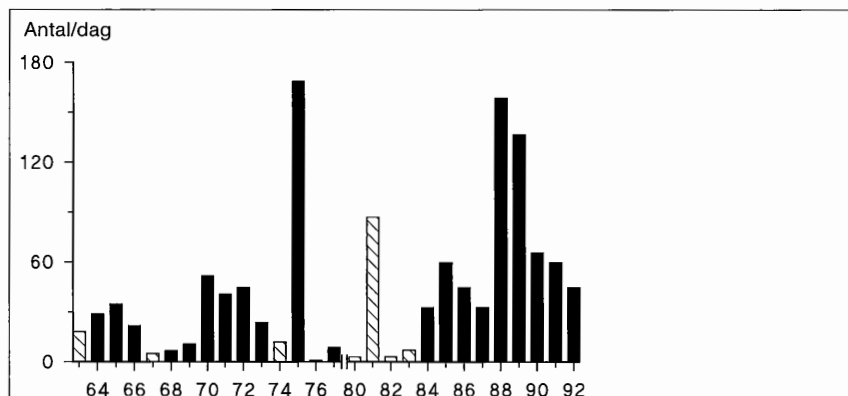

Fig. 131.

Fænologien hos Temmincks Ryle ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 12.

Phenology of Temminck's Stint Calidris temminckii at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 12.

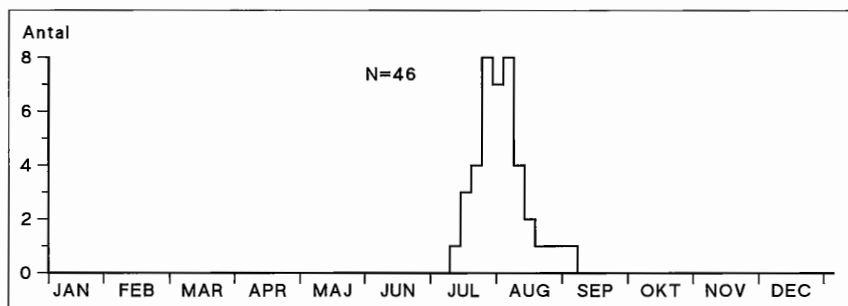
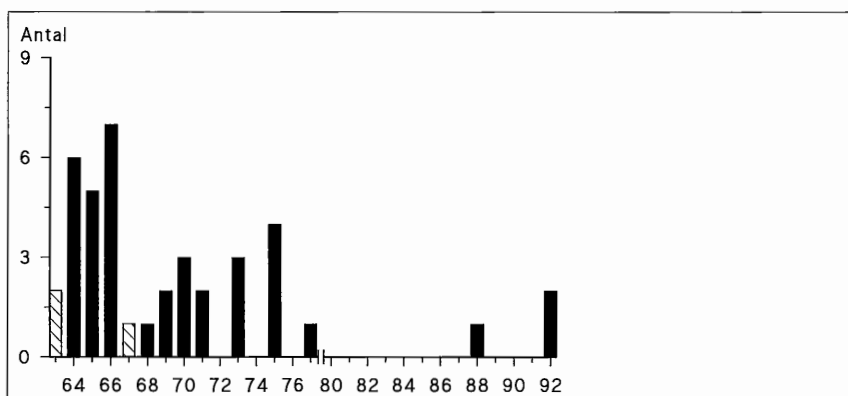

Fig. 132.

Antal fugledage i efteråret hos Temmincks Ryle ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the autumn of Temminck's Stint Calidris temminckii at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

Krumnæbbet Ryle

Calidris ferruginea

Status: Meget sjælden forårstrækgæst. Fåtalig - almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: 1 den 10. maj 1970.

2. halvår: I alt 2067 fugledage (28 år) med op til 408 fugledage/halvår. Tidligste iagttagelse 10. juli. Adulttrækket kulminerer ultimo juli, mens juveniltrækket kulminerer i august (Fig. 133; Meltofte 1993). Det er især ved østlige vinde, at mange adulte fugle passerer Blåvandshuk. Ungfuglene raster ofte ved de små strandsøer, som med mellemrum opstår på stranden. Tidligste 1K den 10. august 1989. Årsvariationen er stor (Fig. 134), og ofte afhængig af vejrforholdene på kulminationstidspunktet.

Højeste antal 172 den 24. juli 1992, 139 den 25. juli 1992, 135 den 29. juli 1971. Middeldato for seneste iagttagelse den 12. september (19/8-2/10).

Sortgrå Ryle

Calidris maritima

Status: Ret fåtalig - ret almindelig, uregelmæssig forårs-

træk. Ret fåtalig - ret almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 227 fugledage (9 år) med op til 159 fugledage/halvår. Flest ses i februar-marts (Fig. 135). Højeste antal 14 den 27. februar 1974, 13 den 18. marts 1974. Seneste iagttagelse den 30. maj.

2. halvår: I alt 528 fugledage (26 år) med op til 61 fugledage/halvår. Middeldato for tidligste iagttagelse 24. august (31/7-28/9). Efterårstrækket kulminerer i oktober (Fig. 135). Årsvariationen fremgår af fig. 136. Højeste antal 12 den 22. august 1973, 10 den 11. oktober 1981, 10 den 8. oktober 1990.

Almindelig Ryle

Calidris alpina

Status: Almindelig - meget almindelig, regelmæssig forårstrækgæst. Meget almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 12.674 fugledage (24 år) med op til 2123 fugledage/halvår. Enkelte fugle ses i januar. De første trækbevægelser i marts består af ryler, der har overvintret på De Britiske Øer, og som trækker til det nordlige Vade-

Fig. 133.

Fænologien hos Krumnæbbet Ryle ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Curlew Sandpiper Calidris ferruginea at Blåvandshuk 1963-92.

Explanation as fig. 2.

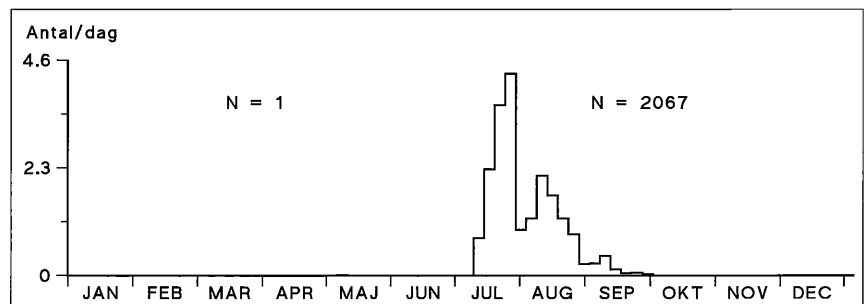

Fig. 134.

Antal fugledage i efteråret hos Krumnæbbet Ryle ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the autumn of Curlew Sandpiper Calidris ferruginea at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

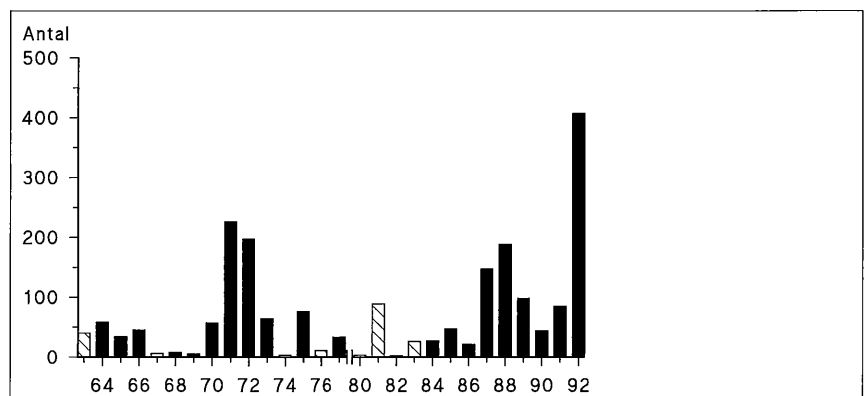

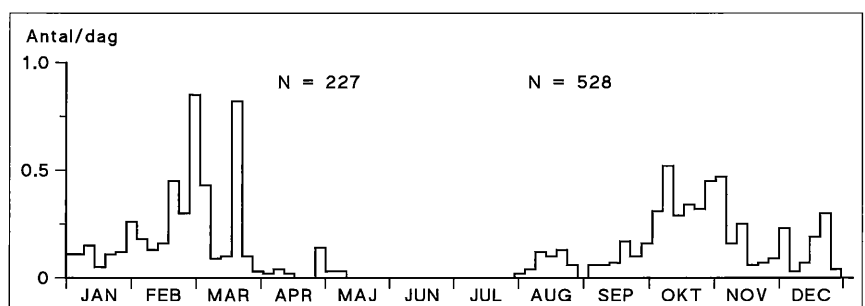
Fig. 135.

Fænologien hos Sortgrå Ryle ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Purple Sandpiper Calidris maritima at Blåvandshuk 1963-92.

Explanation as fig. 2.

hav på dette tidspunkt (Meltofte 1993). Rylerne ses primært i vinde mellem østnordøst og vestsydvest, og da hovedparten af fuglene var sydtrækkende betyder det mod- eller sidevinde, og på de største dage var der desuden også dårlig sigtbarhed og regn. Højeste antal 770 den 11. marts 1984, 543 den 9. april 1969, 470 den 25. marts 1984. I maj og primo juni ses endnu en trækbølge (Fig. 137), som består af fugle på vej mod ynglepladserne (Meltofte 1993). Højeste antal 177 den 18. maj 1976, 120 den 24. maj 1968. **2. halvår** (fra 10/6): I alt 163.874 fugledage (28 år) med op til 17.394 fugledage/halvår. Primo juli starter adulttrækket, som kulminerer ultimo juli - primo august (Fig. 137). Trækket kulminerer en uge tidligere ved Ottenby (Edelstam 1972), hvilket kan indikere at vadefugletrækket ved Blåvand generelt i højere grad består af arktiske bestande end det er tilfældet ved Østersølokaliteterne (Meltofte & Rabøl 1977). Flest fugle ses i vinde mellem øst og sydvest, men også en tendens til et forøget antal i vinde mellem sydvest og nordvest (Meltofte og Rabøl 1977). Arten viser aftagende trækintensitet i løbet af dagen, hvilket kan skyldes at fuglene afbryder trækket om dagen for at raste og fouragere (Meltofte 1988). Højeste antal 8307 9. august 1981,

7717 den 2. august 1969, 6012 den 29. juli 1971. Tidligste 1K er 15. juli. Fra ultimo august iagttages primært ungfugle (Fig. 138), som er mere tilbøjelige til at raste på stranden i større antal. Højeste antal 1100 den 30. september

Fig. 136.
Antal fugledage i efteråret hos Sortgrå Ryle ved Blåvandshuk 1963-92.
Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the autumn of Purple Sandpiper Calidris maritima at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

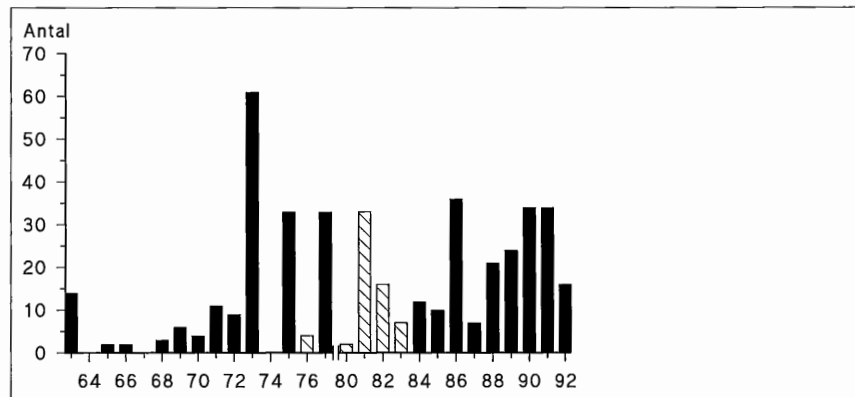

Fig. 137.
Fænologien hos Almindelig Ryle ved Blåvandshuk 1963-92.
Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Dunlin Calidris alpina at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

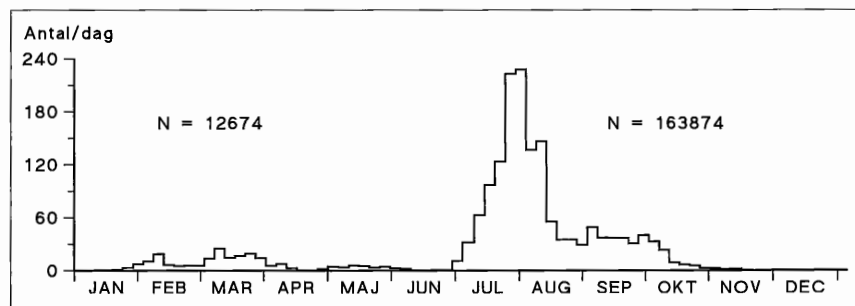
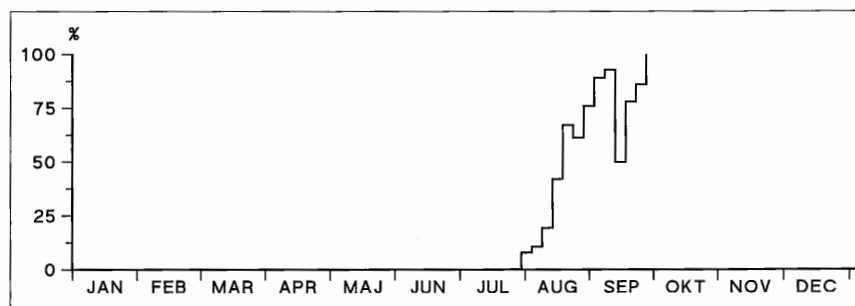

Fig. 138.
Fænologien hos 1K Almindelige Rylere ved Blåvandshuk 1963-92.

Phenology of juvenile Dunlin Calidris alpina at Blåvandshuk 1963-92.

1974, 650 den 6. september 1974. I november og december ses kun få ryler. Den årlige variation fremgår af fig. 139.

Brushane

Philomachus pugnax

Status: Meget fåtallig forårstrækgæst. Fåtallig - ret almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: 15 fugledage (8 år) med op til 5 fugledage/halvår i perioden 25. marts - 24. maj (Fig. 140). Højeste antal 5 den 25. marts 1984.

2. halvår (fra 10/6): I alt 787 fugledage (25 år) med op til 76 fugledage/halvår. Middeldato for seneste iagttagelse den 27. september (29/8-1/11). Allerede i juni ankommer de adulte hanner, og ultimo juli kulminerer de adulte hunner, hvorimod kulminationen i august er ungfugle (Fig 140, Meltofte 1993). Højeste antal 42 den 7. august 1964, 32 den 9. august 1981, 29 den 14. september 1981.

Årsvariationen fremgår af fig. 141.

Enkeltbekkasin

Lymnocyrtus minimus

Status: Meget sjælden forårstrækgæst. Sjælden efterårstrækgæst.

1. halvår: 1 den 1. april 1968, 1 den 5. april 1984, 1 den 28. marts 1984.

2. halvår: I alt 10 ex. på 8 år i perioden 30. august - 27. november. Månedsfordeling august 1, september 4, oktober 4, november 1. Årsfordeling 1968 1, 1973 2, 1976 1, 1977 1, 1984 1, 1985 2, 1987 1, 1990 1.

Fuglene den 3. oktober 1968 og 2. oktober 1984 var fyrfaldne.

Dobbeltbekkasin

Gallinago gallinago

Status: Ret fåtallig - fåtallig, regelmæssig forårstrækgæst. Fåtallig - ret almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

Fig. 139.

Antal fugledage i efteråret hos Almindelig Ryle ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the autumn of Dunlin Calidris alpina at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

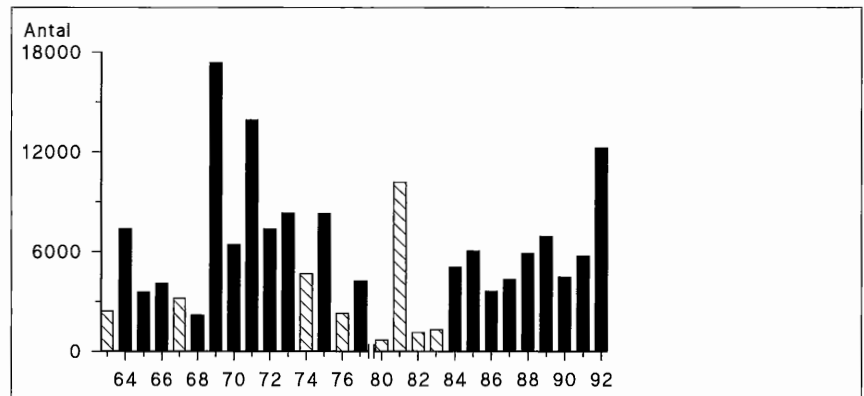

Fig. 140.

Fænologien hos Brushane ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Ruff Philomachus pugnax at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

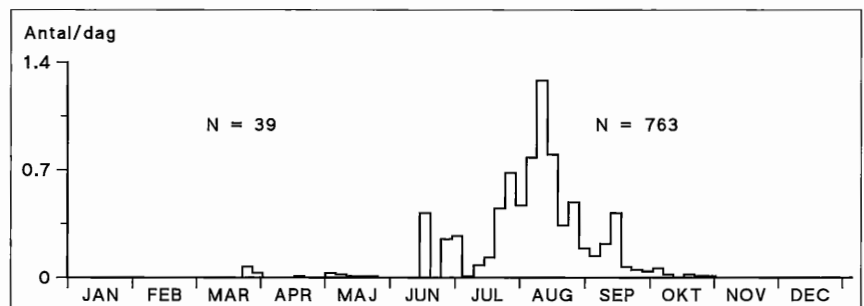
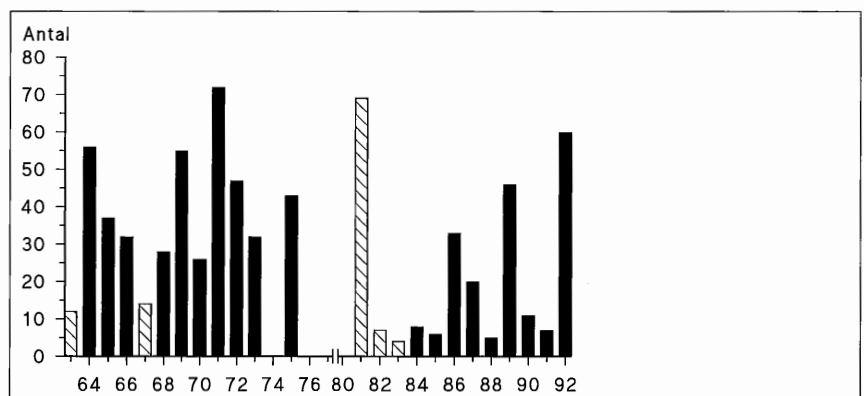

Fig. 141.

Antal fugledage i efteråret hos Brushane ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the autumn of Ruff Philomachus pugnax at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

1. halvår: 122 fugledage (16 år) med op til 21 fugledage/halvår. Enkelte ses i januar-februar, og fra medio marts bliver den regelmæssig (Fig. 142). Højeste antal 8 den 13. maj 1973, 6 den 7. maj 1981.

2. halvår: 1655 fugledage (27 år) med op til 192 fugledage/halvår i perioden 14. juli - 29. november. Tre adskilte kulminationer henholdsvis ultimo juli, ultimo august og ultimo september (Fig. 142). Også ved Ottenby i Sverige ses en tydelig kulmination ultimo juli (Edelstam 1972). I Danmark topper Dobbeltbekkasinen august-oktober, og store forekomster ses i Vestjylland i oktober-november (Meltofte 1993). Dette ses ikke ved et træksted som Blåvandshuk, da bekkasinerne på denne årstid uden tvivl næsten udelukkende er nattrækkere. Årsvariationen fremgår af fig. 143.

Højeste antal 88 den 30. september 1975, 44 den 21. september 1989, 44 den 23. september 1992.

Tredækker

Gallinago media

Status: Meget sjælden efterårstrækgæst.

1 den 12. oktober 1984 og 1 den 11. september 1990.

Skovsneppe

Scolopax rusticola

Status: Ret fåtallig, regelmæssig forårstrækgæst. Ret fåtallig - fåtallig, regelmæssig efterårstrækgæst. Meget fåtallig vintergæst.

1. halvår: 77 fugledage (17 år) med op til 9 fugledage/halvår. Seneste iagttagelse den 1. maj. Arten kulminerer ultimo marts - primo april (Fig. 144). Højeste antal 4 den 5. april 1964, 4 den 9. april 1984.

2. halvår: 128 fugledage på 20 år med op til 21 fugledage/halvår i perioden 26. september - 28. november. Derudover 1 den 9. august 1969. Kulminationen indtræffer medio oktober - medio november (Fig. 144). Efter 1984 er

Fig. 142.
Fænologien hos Dobbeltbekkasin ved Blåvandshuk 1963-92.
Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Snipe Gallinago gallinago at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

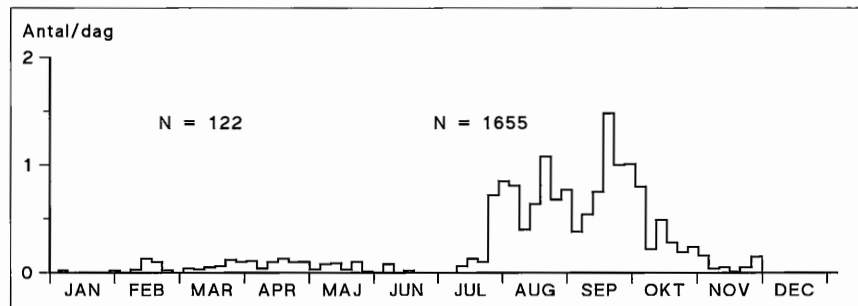

Fig. 143.
Antal fugledage i efteråret hos Dobbeltbekkasin ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the autumn of Snipe Gallinago gallinago at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

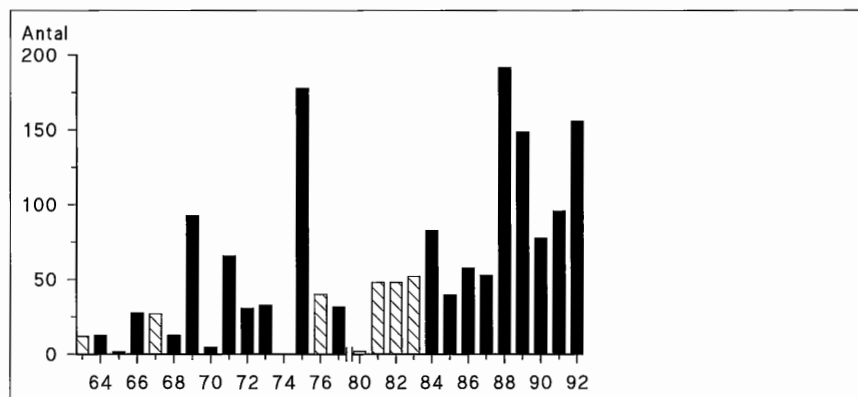
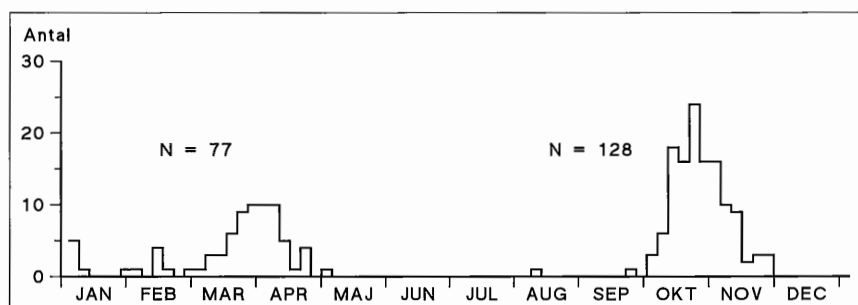

Fig. 144.
Fænologien hos Skovsneppe ved Blåvandshuk 1963-92.
Øvrig forklaring som fig. 12.

Phenology of Woodcock Scolopax rusticola at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 12.

arten blevet mere talrig (Fig. 145 og 146). Dette skal nok snarere ses i lyset af et højere aktivitetsniveau blandt observatørerne. Højeste antal 4 den 27. oktober 1986, 4 den 12. november 1986, 4 den 17. oktober 1988.

Fuglene ses oftest raste i klitterne eller i bevoksningerne omkring fuglestationen og fyret.

Stor Kobbersneppe

Limosa limosa

Status: Sjælden forårstrækgæst. Meget fåtallig, uregelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: 2 den 19. april 1982, 1 den 4. maj 1986, 1 den 19. marts 1990, 3 den 27. marts 1990.

2. halvår: I alt 15 ex. på 9 år i perioden 8. juli - 26. september. Månedsfordelingen er juli 5, august 7, september 3. Årsfordeling 1963 1, 1964 4, 1972 1, 1973 2, 1983 1, 1984 2, 1985 2, 1987 1, 1991 1. Den 7. august 1964 sås 4 som højeste dagstotal.

Arten er blevet mere regelmæssig de seneste 10 år. Den danske bestand er da også gået frem siden 1970 (Grell 1998).

Lille Kobbersneppe

Limosa lapponica

Status: Ret almindelig - meget almindelig, regelmæssig forårstrækgæst. Almindelig - meget almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 7976 fugledage (24 år) med op til 1616 fugledage/halvår (1966). To trækkulminationer henholdsvis ultimo marts og ultimo april - primo maj (Fig. 147) udgøres af fugle, som har overvintret henholdsvis i Vesteuropa og i Vestafrika, og som er på vej til Vadehavet (Melftofte 1993). Det meste af trækket går mod syd, hvilket formentlig skyldes fugle, der er kommet lidt for langt mod nord pga. sydlige vinde og usigtbart vejr, og som søger ned mod Vadehavet (Melftofte & Lyngs 1981). Højeste antal 542 den

Fig. 145.

Antal fugledage i foråret hos Skovsnepe ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the spring of Woodcock Scolopax rusticola at Blåvandshuk 1963-92.

Explanation as fig. 5.

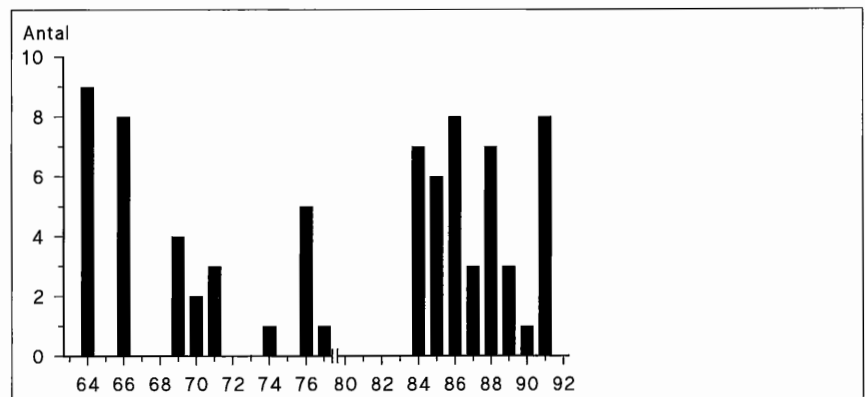

Fig. 146.

Antal fugledage i efteråret hos Skovsnepe ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the autumn of Woodcock Scolopax rusticola at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

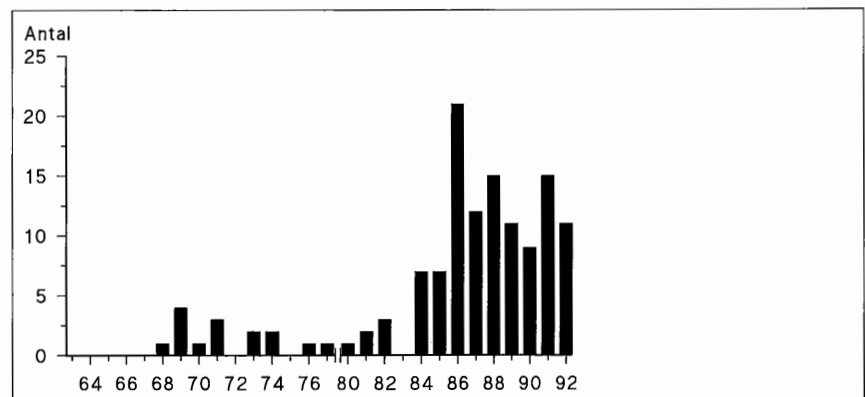

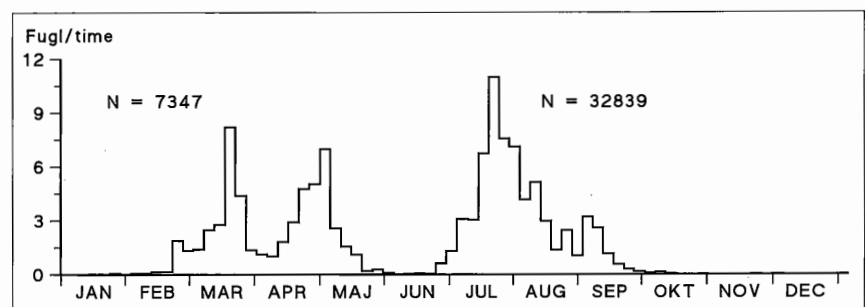
Fig. 147.

Fænologien hos Lille Kobbersneppe ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 3.

Phenology of Bartailed Godwit Limosa lapponica at Blåvandshuk 1963-92.

Explanation as fig. 3.

17. marts 1974, 313 den 31. marts 1966, 310 den 27. april 1966.

2. halvår (fra 10/6): I alt 33.255 fugledage (28 år) med op til 2949 fugledage/halvår. Første fugle på efterårstræk er set den 10. juni. Trækket af adulte fugle kulminerer medio juli - medio august (Fig. 147). Ultimo august ses primært ungfugle (Fig. 148). Artens forekomst er primært korrele-

ret med sydvestlige - sekundært med sydøstlige vinde, og størst træk ses i forbindelse med frontpassager (Meltofte & Rabøl 1977). Arten viser aftagende træk i løbet af dagen (Meltofte 1988). Antallet varierer meget fra år til år (Fig. 149).

Højeste antal 1039 den 24. juli 1991, 880 den 9. august 1992, 659 den 29. juli 1971.

Fig. 148.
Fænologi hos 1K Lille Kobbersneppe ved Blåvandshuk 1963-92.

Phenology of juvenile Bartailed Godwit Limosa lapponica at Blåvandshuk 1963-92.

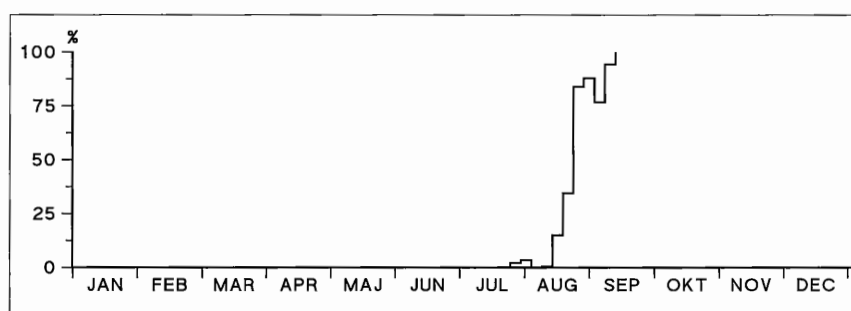
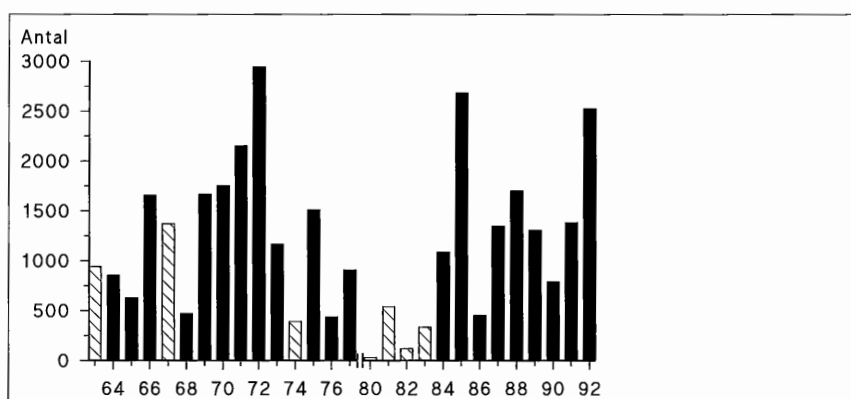

Fig. 149.
Antal fugledage i efteråret hos Lille Kobbersneppe ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the autumn of Bartailed Godwit Limosa lapponica at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

Lille Regnspove

Numenius phaeopus

Status: Fåttallig - ret almindelig, regelmæssig forårstrækgæst. Ret almindelig - almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 727 fugledage (19 år) med op til 204 fugledage/halvår. Tidligste iagttagelse den 14. april i 1968 og 1988. Forårstrækket kulminerer primo - medio maj (Fig. 150). Højeste antal 106 den 8. maj 1970, 98 den 9. maj 1973, 49 den 11. maj 1966. Seneste iagttagelse af forårstræk den 3. juni.

2. halvår (fra 10/6): I alt 6149 fugledage (28 år) med op til 770 fugledage/halvår. Tidligste fugl på efterårstræk den 13. juni. Efterårstrækket kulminerer juli - medio august (Fig. 150). Langt de fleste fugle ses i sydlige vinde (Meltofte & Rabøl 1977). Arten fremviser en markant trækbølge startende 6-8 timer efter daggry, hvilket kan indikere at fuglene er startet i Sydnorge eller Sydsverige ved solopgang (Meltofte 1988). Af årsvariationen (Fig. 151) ses, at

antallet er gået tilbage siden begyndelsen af 1970'erne, hvilket også maksimumtallene indikerer. Seneste iagttagelse den 5. oktober 1973. Højeste antal 295 den 8. august 1973, 232 den 6. august 1966, 199 den 5. august 1973.

Stor Regnspove

Numenius arquata

Status: Ret almindelig - almindelig, regelmæssig forårs- og efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 4962 fugledage (24 år) med op til 715 fugledage/halvår. Tidligste iagttagelse 20. januar. Kulmination ultimo marts (Fig. 152), hvor indtrækket til de danske rastpladser foregår (Meltofte 1993).

Højeste antal 275 den 17. marts 1974, 249 den 24. marts 1964, 180 den 6. april 1964.

2. halvår (fra 10/6): I alt 8844 fugledage (28 år) med op til 839 fugledage/halvår. Højeste antal 168 den 8. november 1982, 166 den 20. august 1972, 153 den 14. august 1973. Trækket af adulte hunner kulminerer ultimo juni - primo

Fig. 150.

Fænologien hos Lille Regnspove ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Whimbrel Numenius phaeopus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

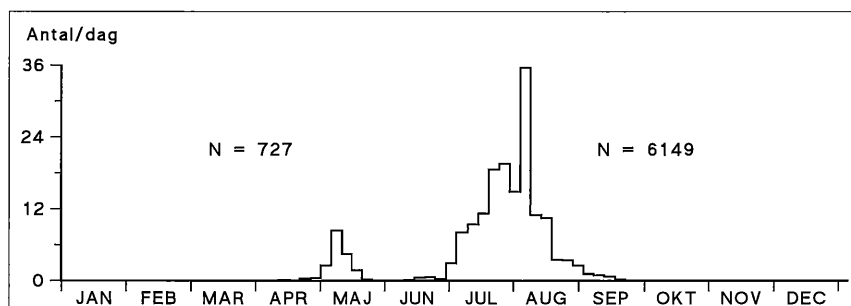

Fig. 151.

Antal fugledage i efteråret hos Lille Regnspove ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the autumn of Whimbrel Numenius phaeopus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

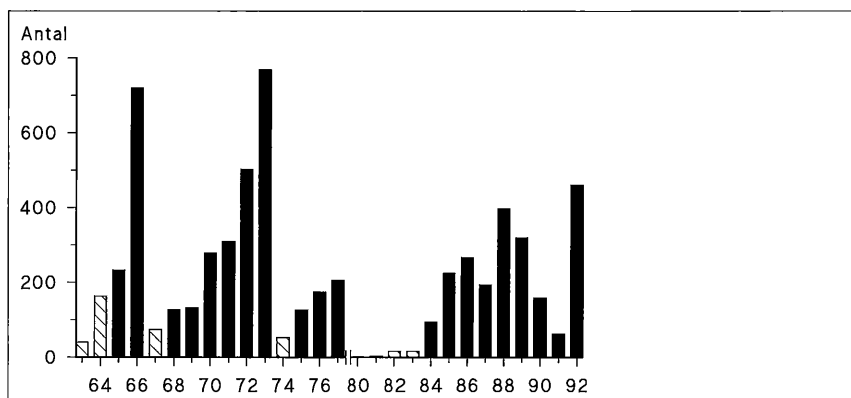
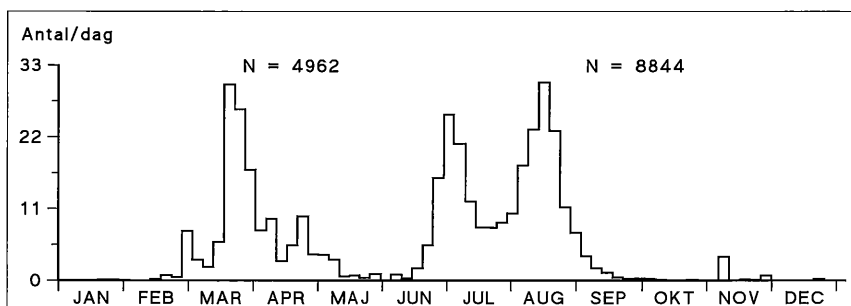

Fig. 152.

Fænologien hos Stor Regnspove ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Curlew Numenius arquata at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

juli, mens kulminationen i august udgøres af ungfugletrækket (Fig 152; Melftofte 1993). Toppen i november skyldes maksimumdagen, som falder helt uden for træk-tiden, og skyldes en flyttælling over Vadehavet, hvor fuglene fortrak til Blåvandshuk og landede på revlerne. Årsvariationen fremgår af fig. 153.

Sortklire

Tringa erytropus

Status: Meget fåtallig forårstrækgæst. Fåtallig - ret almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: 20 fugledage (5 år) med op til 5 fugledage/halvår i perioden 29. april - 24. maj (Fig. 154). Højeste antal 4 den 29. april 1973.

2. halvår (fra 10/6): I alt 539 fugledage (24 år) med op til 103 fugledage/halvår. Tidligste fugl på efterårstrækket set den 25. juni. Middeldato for seneste iagttagelse 9. sep-

tember (18/8-26/10). Seneste observation er desuden den eneste oktoberobservation. Trækket i juli består af adulte, mens juvenile givetvis dominerer i august-september (Melftofte 1993).

Årsvariationen fremgår af fig. 155. Højeste antal 46 den 2. august 1969, 25 den 25. juli 1992, 16 den 24. juli 1992.

Rødben

Tringa totanus

Status: Ret fåtallig - fåtallig, regelmæssig forårstrækgæst. Almindelig - meget almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 359 fugledage (21 år) med op til 50 fugledage/halvår (Fig. 156). Højeste antal 40 den 5. marts 1985, 21 den 14. maj 1970, 11 den 16. maj 1973.

2. halvår (fra 10/6): I alt 22.043 fugledage (28 år) med op til 3786 fugledage/år. Efterårstrækket kulminerer juli-

Fig. 153.

Antal fugledage i efteråret hos Stor Regnspove ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the autumn of Curlew Numenius arquata at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

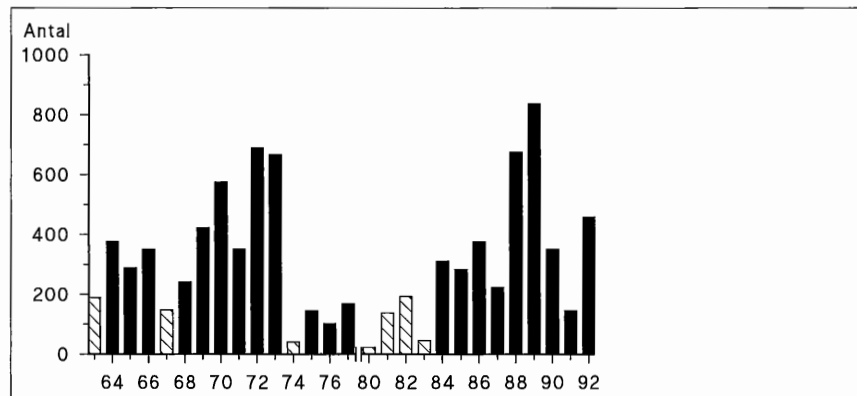

Fig. 154.

Fænologien hos Sortklire ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Spotted Redshank Tringa erytropus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

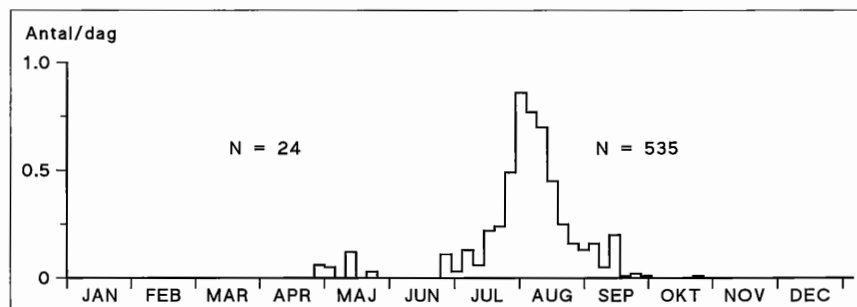
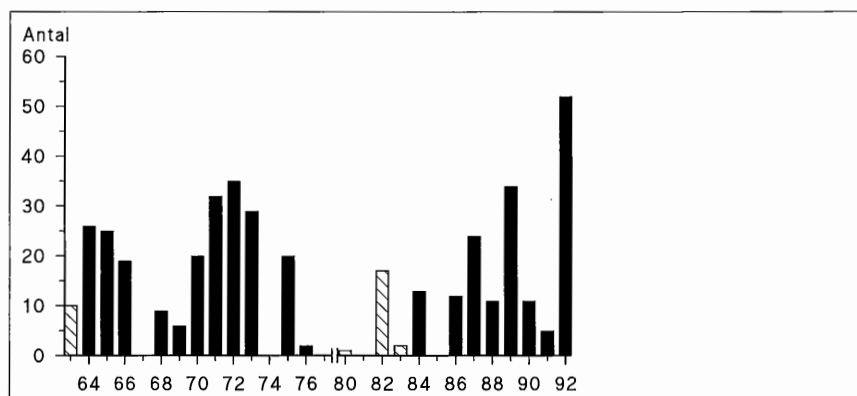

Fig. 155.

Antal fugledage i efteråret hos Sortklire ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the autumn of Spotted Redshank Tringa erytropus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

august (Fig. 156). De to toppe udgøres af forskellige populationer, idet toppen medio juli er adulte sydlige Rødben, mens toppen omkring månedsskiftet juli-august er adulte nordlige fugle (Meltofte & Rabøl 1977). Rødbenet er ved Blåvand overvejende østvindstrækker (Meltofte & Rabøl 1977). Desuden ses ofte en udpræget aftenkulmination (Meltofte 1988). De høje årstotaler 1969-72 (Fig. 157) kan hænge sammen med, at der foretoges heldagesobservationer disse år. Højeste antal 985 den 13. august 1972, 910 den 1. august 1969, 874 den 2. august 1969.

Hvidklire

Tringa nebularia

Status: Ret fåtallig - fåtallig, regelmæssig forårstrækgæst. Ret almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 145 fugledage (17 år) med op til 60 fugledage/halvår. Forårstrækket berører kun i ringe grad Blåvandshuk med kulmination primo - medio maj (Fig. 158). Tidligste iagttagelse 21. april 1969. Højeste antal 50 den 11. maj 1966, 9 den 3. maj 1986.

Fig. 156.

Fænologien hos Rødben ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

*Phenology of Redshank *Tringa totanus* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.*

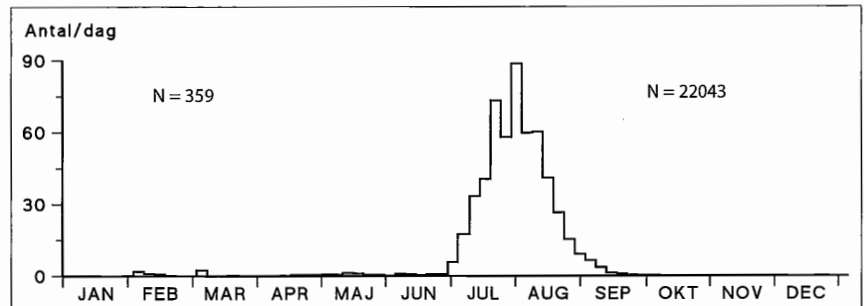

Fig. 157.

Antal fugledage i efteråret hos Rødben ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 5.

*Number of bird-days in the autumn of Redshank *Tringa totanus* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.*

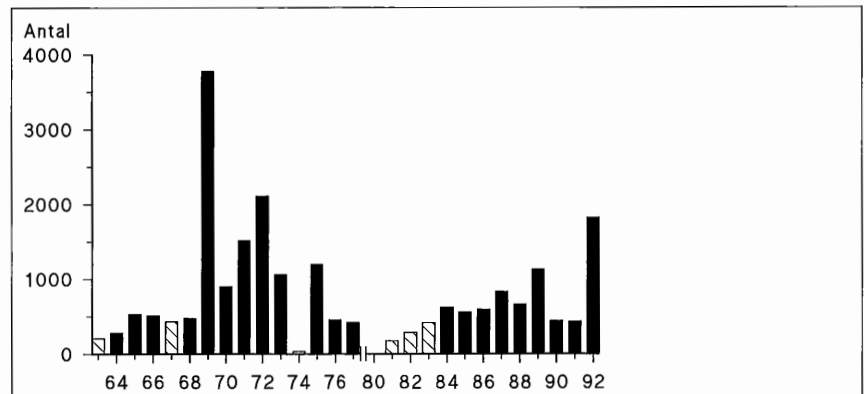

Fig. 158.

Fænologien hos Hvidklire ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 2.

*Phenology of Greenshank *Tringa nebularia* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.*

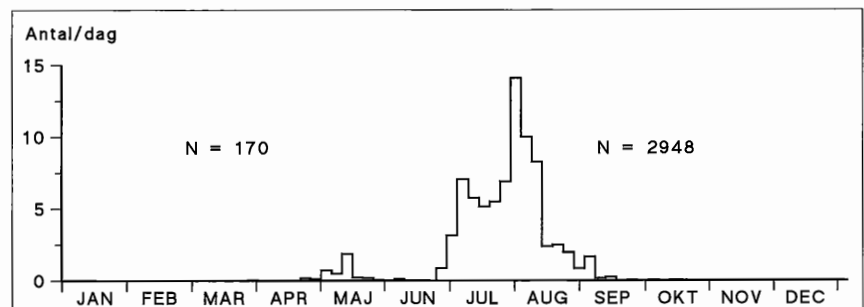
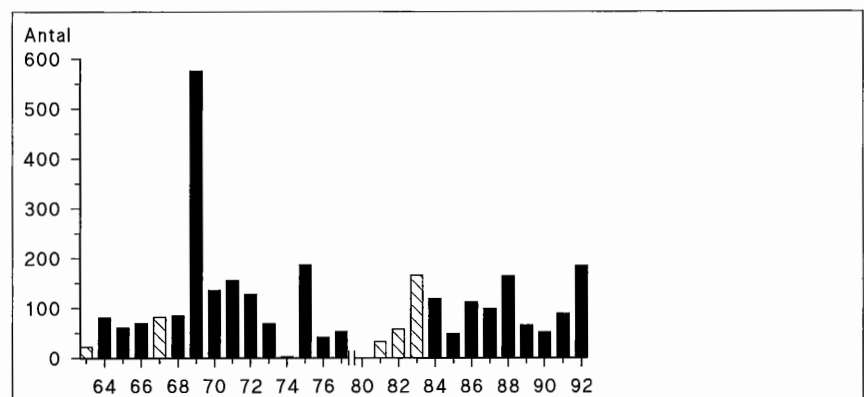

Fig. 159.

Antal fugledage i efteråret hos Hvidklire ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 5.

*Number of bird-days in the autumn of Greenshank *Tringa nebularia* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.*

2. halvår (fra 10/6): I alt 2973 fugledage (27 år) med op til 577 fugledage/halvår. Tidligste fugl på efterårstræk er 26. juni. Trækket kulminerer med to toppe primo juli - primo august (Fig. 158). Første kulmination primo juli er adulte fugle, mens kulminationen ultimo juli - primo august primært udgøres af 1K fugle (Meltofte 1993). Højeste antal 185 den 2. august 1969, 117 den 1. august 1969, 80 den 10. august 1983. Seneste iagttagelse 23. oktober 1969. Bortset fra 1969 er det årlige antal Hvidklirer ret stabilt (Fig. 159).

Svaleklire

Tringa ochrorus

Status: Meget fåtallig forårstrækgæst. Ret fåtallig - fåtallig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 23 ex. på 12 år i perioden 9. april - 11. maj (Fig. 160). Højeste antal er 3 den 18. april 1985.

En observation den 27. maj 1973 kan være det første nedtræk fra ynglepladserne.

2. halvår (fra 10/6): I alt 147 på 25 år i perioden 20. juni - 1. oktober. Højeste antal 9 den 29. juli 1969, 8 den 2. august 1967, 6 den 13. august 1972.

Allerede ultimo juni ses de første fugle på returtræk, men efterårstrækket kulminerer først ultimo juli - medio august (Fig. 160), som udgøres af ungfugletrækket (Meltofte 1993). Årsvariationen fremgår af fig. 161.

Tinksmed

Tringa glareola

Status: Sjælden forårstrækgæst. Ret fåtallig - fåtallig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 5 ex. på 5 år i perioden 12. maj - 3. juni (Fig. 162).

2. halvår (fra 10/6): I alt 107 ex. i perioden 1. juli - 17. september. Trækket kulminerer ultimo juli - primo august (Fig. 162), hvor ungfuglene passerer (Meltofte 1993). De

Fig. 160.

Fænologien hos Svaleklire ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 12.

Phenology of Green Sandpiper Tringa ochrorus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as Fig. 12.

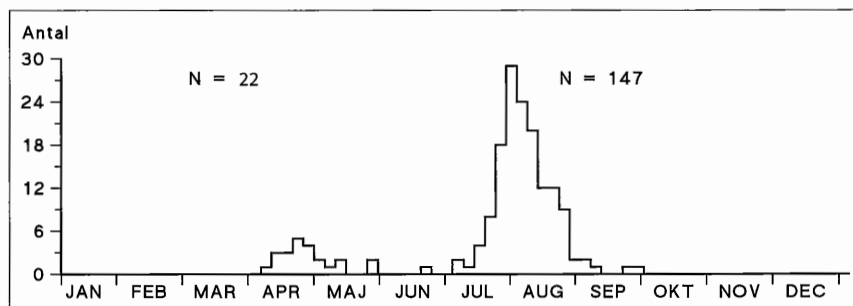

Fig. 161.

Antal fugledage i efteråret hos Svaleklire ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the autumn of Green Sandpiper Tringa ochrorus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

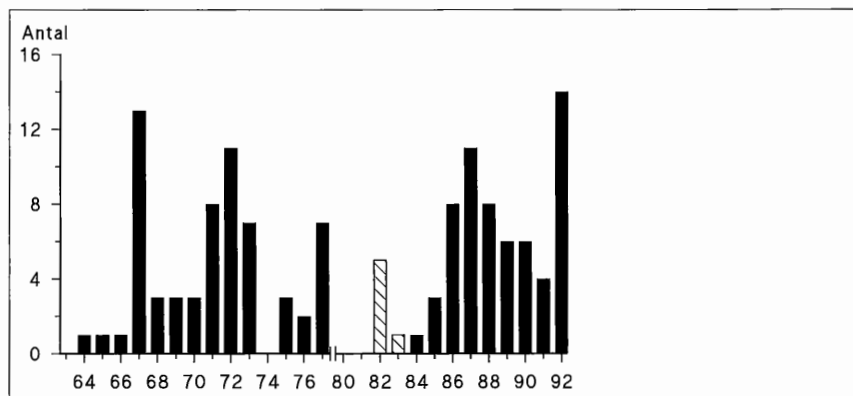
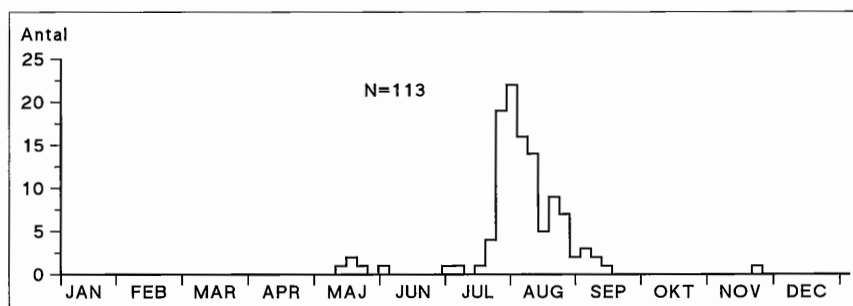

Fig. 162.

Fænologien hos Tinksmed ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 12.

Phenology of Wood Sandpiper Tringa glareola at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 12.

største dage var 8 den 2. august 1969, 8 den 28. juli 1973, 7 den 11. august 1964.
1 den 24. november 1970 er en meget sen iagttagelse, og kan bero på en fejlbestemmelse.
Årsvariationen fremgår af fig. 163.

Mudderklire

Actitis hypoleucos

Status: Ret fåtallig - fåtallig, uregelmæssig forårstrækgæst. Fåfållig - ret almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 53 fugledage (14 år) med op til 13 fugledage/halvår. Højeste antal 6 den 21. maj 1973. Tidligste iagttagelse den 26. april. Seneste forårstræk er den 6. juni.

2. halvår (fra 10/6): I alt 1082 fugledage (27 år) med op til 132 fugledage/halvår. Første fugle på efterårstræk er set den 18. juni. Kulminationen medio juli - primo september (Fig. 164), består først af adulte, som i stigende grad afløses af juvenile (Meltøfte 1993).

Der er meget stor årsvariation i antallet af Mudderklirer, men arten er dog set lidt mere talrigt i 1970'erne og 1980'erne end i 1960'erne (Fig. 165). De tre højeste dagsmaks var 43 den 2. august 1969, 32 den 24 august 1975, 27 den 28. juli 1972. Seneste iagttagelse 14. oktober.

Stenvender

Arenaria interpres

Status: Ret fåtallig - fåfållig, regelmæssig forårstrækgæst. Almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 168 fugledage (16 år) med op til 54 fugledage/halvår. Et meget svagt forårstræk registreres med kulmination medio maj (Fig. 166). Højeste antal 11 den 18. maj 1973. Seneste observation 30. maj.

2. halvår (fra 10/6): I alt 13.321 fugledage (28 år) med op til 1878 fugledage/halvår i 1971, hvilket skyldes en maksimumdag med 990 den 29. juli 1971. Ellers er bedste år 933 fugledage og højeste antal 178 den 27 juli 1969, 177

Fig. 163.

Antal fugledage i efteråret hos Tinksmæd ved Blåvandshuk 1963-92.
Øvrig forklaring som fig. 5.

*Number of bird-days in the autumn of Wood Sandpiper *Tringa glareola* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.*

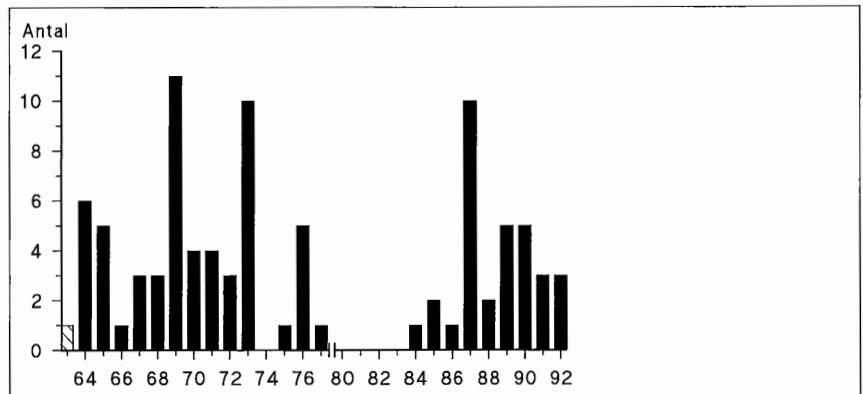

Fig. 164.

Fænologien hos Mudderklire ved Blåvandshuk 1963-92.
Øvrig forklaring som fig. 2.

*Phenology of Common Sandpiper *Actitis hypoleuca* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.*

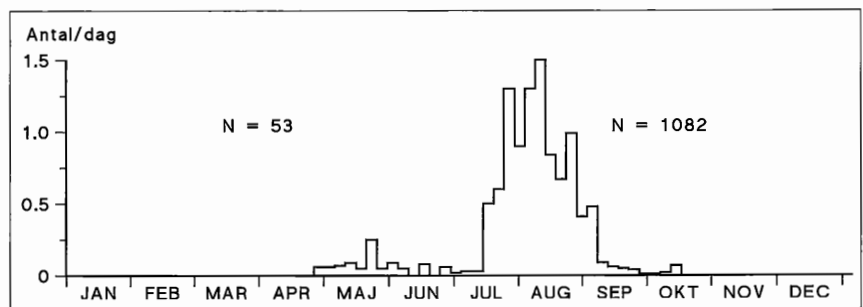
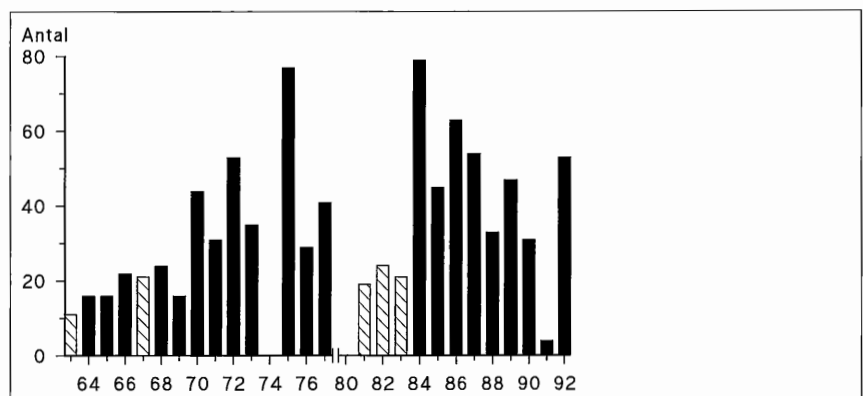

Fig. 165.

Antal fugledage i efteråret hos Mudderklire ved Blåvandshuk 1963-92.
Øvrig forklaring som fig. 5.

*Number of bird-days in the autumn of Common Sandpiper *Actitis hypoleuca* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.*

den 2. august 1969. Det store antal i 1971 skyldes delvis heldagsobservationer, samt maksimumdagen (Fig. 167). De første fugle på efterårstræk er set 14. juni. Trækket kulminerer ultimo juli - primo august (Fig. 166) og består på det tidspunkt næsten udelukkende af adulte fugle (Meltofte 1993). Årsvariationen fremgår af fig. 167.

Trækket ved Blåvandshuk er iflg. Meltofte 1977 bedst korreleret med sydvestlige vinde, men en mindre del ses også ved østlige til sydøstlige vinde. Trækket må antages at udgå fra Sydvestnorge. Arten viser aftagende træk i løbet af dagen, men kan tiltage igen om aftenen (Meltofte 1988).

Fig. 166.
Fænologien hos Stenvender ved Blåvandshuk 1963-92.
Øvrig forklaring som fig. 2.
*Phenology of Turnstone *Arenaria interpres* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.*

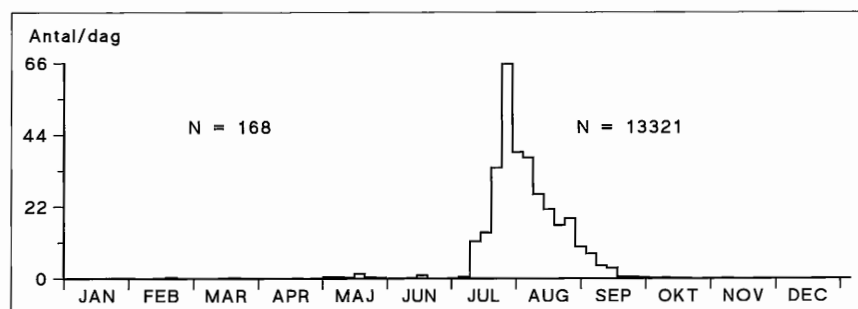
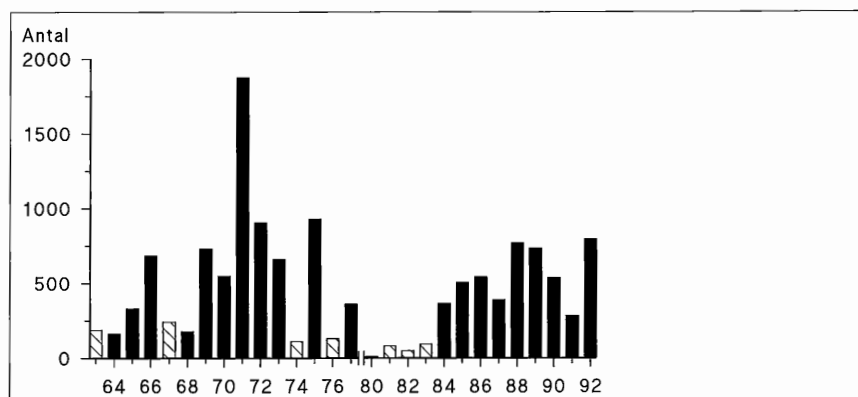

Fig. 167.
Antal fugledage i efteråret hos Stenvender ved Blåvandshuk 1963-92.
Øvrig forklaring som fig. 5.
*Number of bird-days in the autumn of Turnstone *Arenaria interpres* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.*

Odinshane

Phalaropus lobatus

Status: Ret fåtallig, uregelmæssig efterårstrækgæst.

2. halvår: I alt 32 ex. på 8 år i perioden 14. juli - 9. oktober (Fig. 168).

På 17 dage er der siden 1983 observeret 26 ex., hvilket gør, at arten nu nærmest ses regelmæssigt. Fra de første 20 år af observationsperioden foreligger kun 6 ex. på 4 dage i 1972 og 1973 (Fig. 169).

Fig. 168.

Fænologien hos Odinshane ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 12.

Phenology of Rednecked Phalarope Phalaropus lobatus at Blåvandshuk 1963-92.

Explanation as fig. 12.

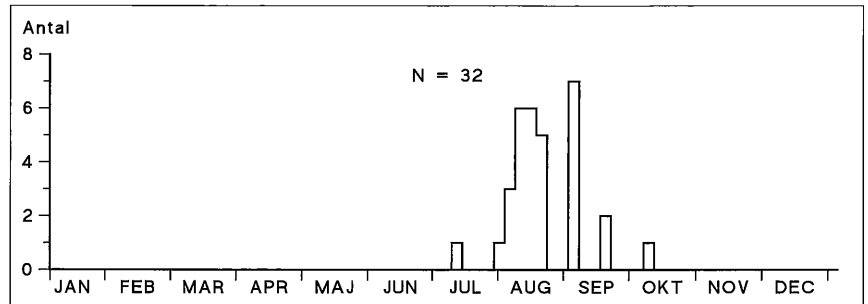

Fig. 169.

Antal fugledage i efteråret hos Odinshane ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the autumn of Rednecked Phalarope Phalaropus lobatus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

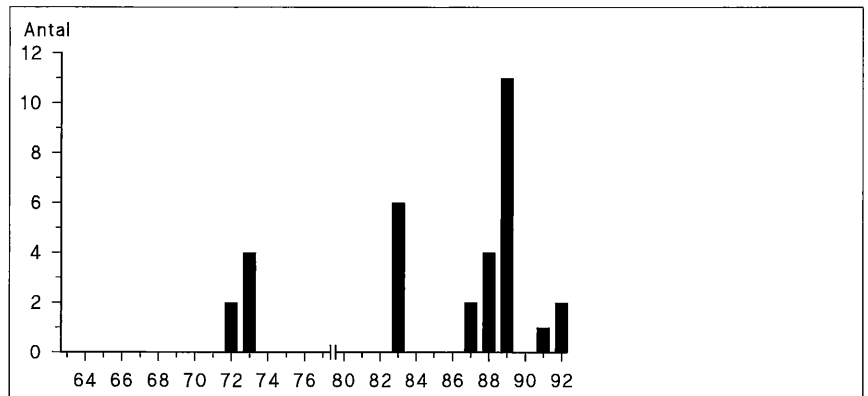

Fig. 170.

Fænologien hos Thorshane ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 12.

Phenology of Grey Phalarope Phalaropus fulicarius at Blåvandshuk 1963-92.

Explanation as fig. 12.

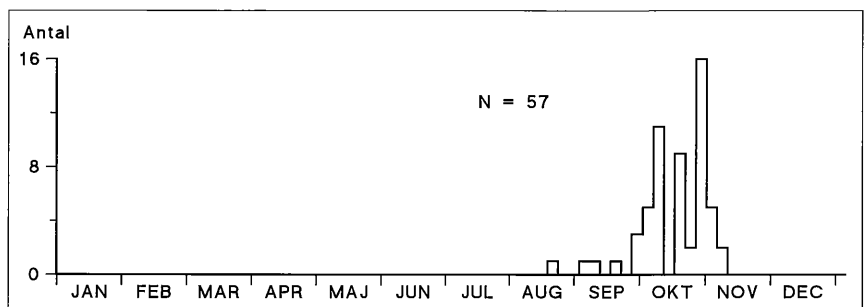
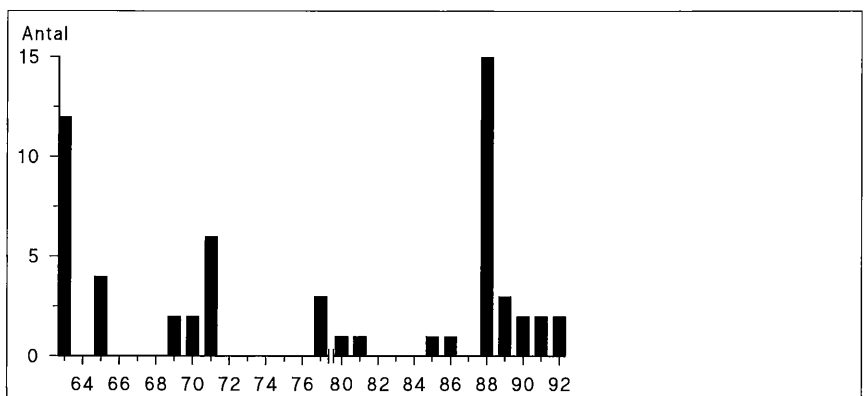

Fig. 171.

Antal fugledage i efteråret hos Thorshane ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the autumn of Grey Phalarope Phalaropus fulicarius at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

Kjover, Måger og Terner

Mellemkjove

Stercorarius pomarinus

Status: Meget sjælden forårstrækgæst. Ret fåtallig - ret almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst. Kan enkelte år optræde invasionsagtigt.

1. halvår: 1 den 16. maj 1991, 1 den 27. juni 1989.

2. halvår: I alt 987 fugledage (27 år) med op til 229 fugledage/halvår. De første Mellemkjove dukker op allerede i juli. Efterårsstrækket forløber august - medio november med flere kulminationer (Fig. 172). Dette træk mønster ligner trækket ved den hollandske kyst (Camphuysen 1983). De fleste Mellemkjove ses i vinde mellem sydvest og nordvest og forekomsten stiger markant ved vindstyrker over 8 m/s (Meltofte 1979).

Ligesom de øvrige kjovearter er Mellemkjovent også set oftere og talrigere efter 1969 med yderligere store forekomster siden 1980. Enkelte år har den optrådt inva-

sionsagtigt (Fig. 174). Rekordåret 1985 med i alt 229, var åbenbart et godt yngleår, da 82% af fuglene var 1K. Desuden sås kun 12 af fuglene inden den 1. oktober. Anderledes var 1987 og 1989. Begge disse år dominerede de adulte fugle og ungfugleandelen lå på henholdsvis 7,2% og 5,9%. Begge disse år kendetegnes endvidere ved, at arten dukkede talrigt op allerede i juli-august og en del rastede ved Hukket. Her fouragerede de ved at snylte på de rastende måger og terner. Tidligste 1K er set den 24. august. Højeste antal 69 den 11. oktober 1985, 30 den 28. oktober 1988, 24 den 7. november 1985.

I alt 814 er aldersbestemt og fordelingen er adult 44,9%, immature 14,8% og 1K 40,3%. Fænologien fremgår af fig. 173. I 1963-77 fandt Meltofte (1979) ud fra 55 aldersbestemte fugle, at 29% var 1K og 27% immature. De store forskelle skyldes uden tvivl bedre kendskab til kjovebestemmelser de senere år. Især kendskabet til 1K-fuglene er blevet meget bedre.

Fig. 172.

Fænologien hos Mellemkjove ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Pomarine Skua Stercorarius pomarinus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

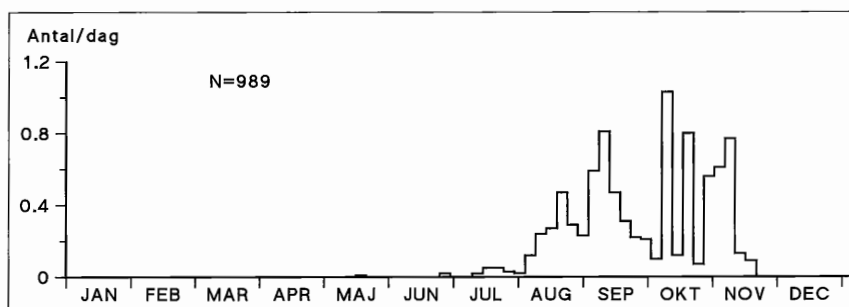

Fig. 173.

Fænologien hos Mellemkjove ved Blåvandshuk 1963-92 fordelt på alder. Hel linie = ad. Stiplet linie = immature. Prikker = 1K.

Phenology of Pomarine Skua Stercorarius pomarina at Blåvandshuk 1963-92.

Whole line = adult, line with spaces = immature, dots = 1. calendaryears.

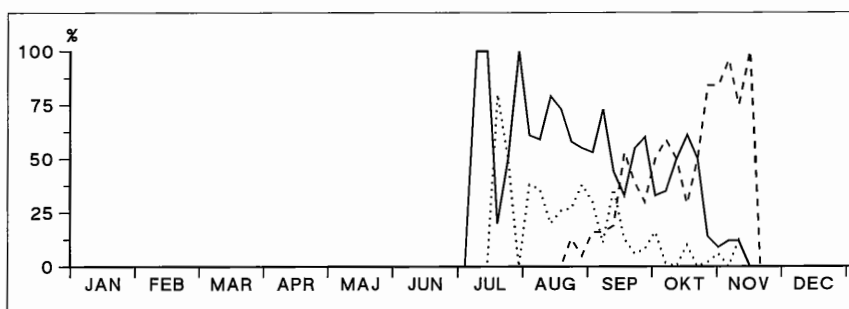
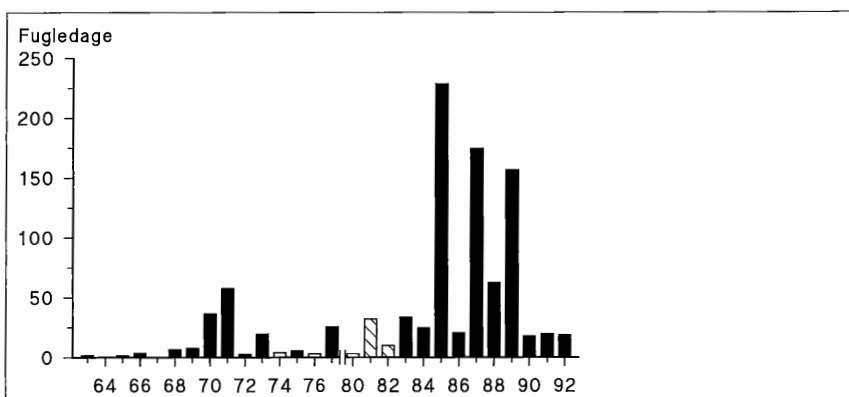

Fig. 174.

Antal fugledage i efteråret hos Mellemkjove ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the autumn of Pomarine Skua Stercorarius pomarinus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

Af 291 fasebestemte adulte fugle var 11% mørke og 89% lyse. Ved Hollands kyst var 2,4% mørk fase (Camphuysen 1983). Iflg. Furness (1987) er 5-20% af Mellemkjoverne mørk fase, jævnt fordelt over hele udbredelsesområdet.

Almindelig Kjove

Stercorarius parasiticus

Status: Ret fåtallig - fåtallig, regelmæssig forårstrækgæst. Tidligere ret almindelig, nu almindelig - meget almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst. Meget sjælden vintergæst.

1. halvår: I alt 287 fugledage (21 år) med op til 68 fugledage/halvår. Der foreligger en vinteragttagelse fra den 27. januar 1983. Tidligste fugl på forårstrækket er set den 29. marts 1973. Forårstrækket passerer i april - primo juni (Fig. 175). De tidligste fugle er overvejende mørke individer, som yngler sydligst, mens op til 60% af fuglene i maj er den lyse fase (Fig. 176). Højeste antal 26 den 19. maj 1976, 11 den 5. juni 1991, 10 den 4. maj 1973. I april - primo juni er der en klar overvægt af nordtrækkende fugle (Fig. 177).

2. halvår: Med 15.304 fugledage (29 år) og op til 1479 fugledage/halvår lever denne art op til sit navn som den almindeligste kjoveart ved Blåvand. Allerede i juli ses adskillige, sandsynligvis ikke ynglende fugle ved Blåvands-

huk, hvor de raster og fouragerer ved at snylte på de store mængder af terner og måger, som opholder sig her på dette tidspunkt. Andelen af mørk fase ligger lige over 50% og stiger i løbet af efteråret til omkring 70% (Fig. 176). Dette kan tyde på, at det primært er norske fugle der passerer (Meltofte 1979). Den stigende mørkprocent kan skyldes, at de nordligste bestande, som primært er lys fase, trækker tidligst, men også at andelen af 1K stiger, og disse kan ofte være vanskelige at bestemme fra mørk fase på lang afstand (Meltofte 1979).

Efterårstrækket kulminerer ultimo august - medio september (Fig. 175). Dette er en uge tidligere end ved den hollandske kyst (Camphuysen 1983). Kulminationen ved Ottenby indtræffer allerede ultimo juli - medio august (Edelstam 1972). Størstedelen af fuglene trækker mod syd (Fig. 177), men enkelte dage trækker samtlige fugle mod nord. Således også rekorddagen. De store antal ses primært i forbindelse med kraftige vestlige vinde (Meltofte 1979).

Den tidligste 1K er set den 26. juli, hvorefter andelen stiger til ca. 30% i september (Fig. 178). Medio oktober-november veksler andelen meget, hvilket skyldes, at beregningsgrundlaget er på mindre end 50 fugle pr. 5-dages periode.

Antallet af Almindelige Kjover er steget kraftigt efter 1969 og igen i 1980'erne (Fig. 179). Denne stigning skyldes sandsynligvis, at et større antal Rider nu raster på stranden

Fig. 175.

Fænologien hos Almindelig Kjove ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Arctic Skua Stercorarius arctica at Blåvandshuk 1963-92.

Explanation as fig. 2.

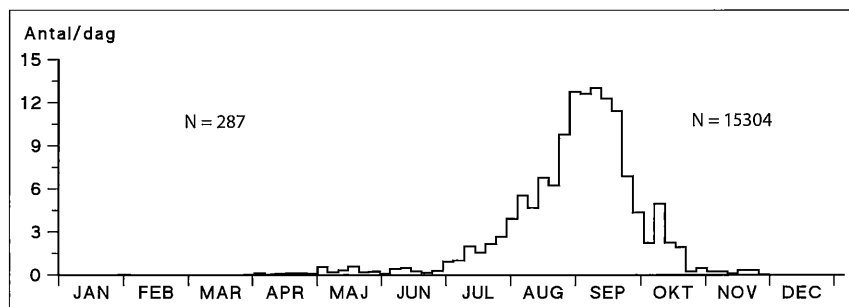

Fig. 176.

Fænologien hos Almindelig Kjove ved Blåvandshuk 1963-92 fordelt på lys og mørk fase.

Phenology of Arctic Skua Stercorarius arctica at Blåvandshuk 1963-92. The figure show the occurrence of light phase and dark phase.

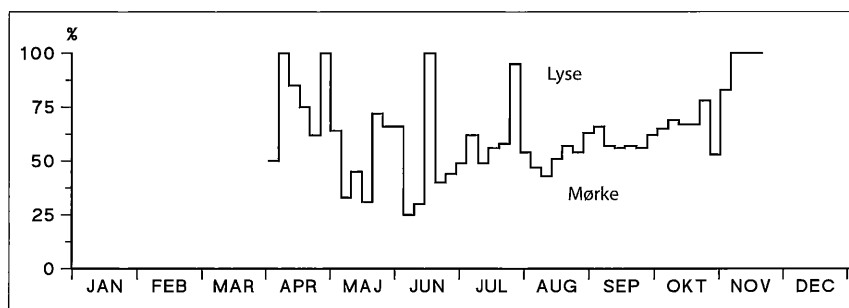
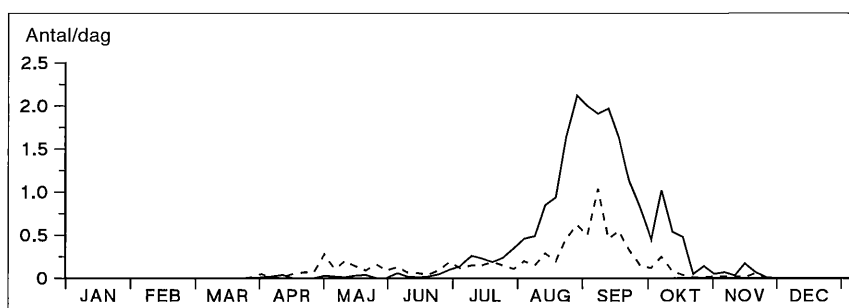

Fig. 177.

Fænologien hos Almindelig Kjove ved Blåvandshuk 1963-92 fordelt på trækretning. Øvrig forklaring som fig. 4.

Phenology of Arctic Skua Stercorarius arctica at Blåvandshuk 1963-92 showing flightdirection. Explanation as fig. 4.

(Meltofte & Faldborg 1987), hvorfor flere kjoever også raster, men også at optikken gennem årene er blevet meget bedre.

Højeste antal 206 den 11. september 1984, 142 den 30. august 1971, 135 den 13. september 1987. Seneste iagttagelse den 27. november 1982.

Lille Kjove

Stercorarius longicaudus

Status: Tidligere sjælden, nu ret fåtallig - fåtallig, regelmæssig efterårstrækgæst.

2. halvår: I alt 377 fugledage (20 år) med normalt 1-24 fugledage/halvår. I 1988 dog ikke mindre end 255 fugledage, hvilket udgør 67,8% af samtlige iagttagelser.

Fra juli foreligger kun to observationer, hvor den tidligste er den 7. juli. Efterårstrækket begynder ellers medio august for at kulminere ultimo september (Fig. 180). Den kraftige kulmination primo oktober skyldes de store antal i 1988. Seneste iagttagelse den 28. oktober. Der er aldersbestemt ialt 103 fugle (- 1988), hvoraf adulte udgjorde 29%, 1K 62% og immature 9%.

I 1988 optrådte arten, invasionsagtigt i hele Nordvesteuropa. Ved Blåvandshuk sås 255. Dette år var aldersfor-

delingen helt forskellig fra de øvrige år idet 58% var adulte og 42% 1K. Også langs de øvrige kyster omkring Nordsejen var andelen af adulte over 50% (Dunn & Hirschfeld 1993). Fuglene var tydeligt afkræftede, og denne masseoptræden langs med kysterne skyldtes sandsynligvis fødemangel (Dunn & Hirschfeld 1993). Ligesom på mange andre observationssteder indtraf flere kulminationer. Den

Fig. 178.

Fænologien for 1K Almindelig Kjove ved Blåvandshuk 1963-92.

Phenology of juvenile Arctic Skua Stercorarius arctica at Blåvandshuk 1963-92.

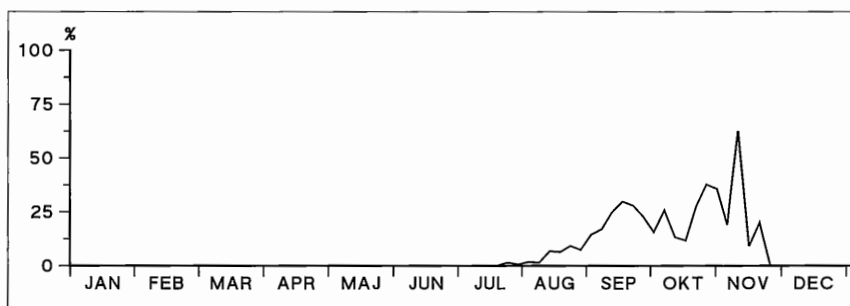

Fig. 179.

Antal fugledage i efteråret hos Almindelig Kjove ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the autumn of Arctic Skua Stercorarius parasiticus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

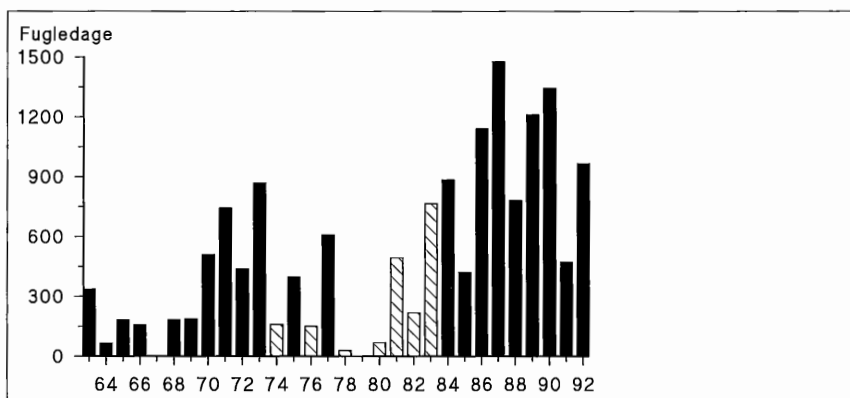
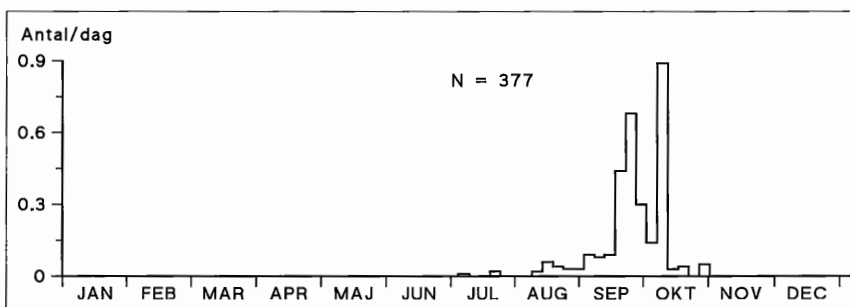

Fig. 180.

Fænologien hos Lille Kjove ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Longtailed Skua Stercorarius longicaudus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

første omkring den 24. september og den anden omkring 8.-9. oktober (Fig. 181).

Efter 1980 er antallet af Små Kjøver steget kraftigt. Indtil 1977 sås 17, mens der efter 1980 er set 359 (Fig. 182). Stigningen skyldes sandsynligvis meget bedre kendskab til kjøvernes kendetegn og bedre optik. Indtil 1986 skulle Lille Kjøve forelægges DOF's Sjældenhedsudvalg. En reel stigning i antallet kan dog ikke udelukkes, da også Almindelig Kjøve og Mellemkjøve er steget i antal.

Højeste antal 68 den 8. oktober 1988, 44 den 24. september 1988, 31 den 9. oktober 1988.

Storkjøve

Stercorarius skua

Status: Meget fåtallig forårstrækgæst. Ret fåtallig - ret almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: I alt 16 fugledage (8 år) med op til 5 fugledage/halvår i perioden 26. januar - 17. juni (Fig. 183).

2. halvår: I alt 684 fugledage (27 år) med op til 100 fugledage/halvår i perioden 3. juli - 24. november (Fig. 183).

Ses oftest i forbindelse med vindstyrker fra 10 sekundmeter og opefter og vinde mellem sydvest og nordvest (Mel-

tofte 1979). Det årlige antal observerede Storkjøver varierer meget (Fig. 184). Højeste antal 42 den 20. oktober 1971, 20 den 11. september 1984, 19 den 15. september 1987. På maksimumdagen var vinden vest 18-22 sekund-

Fig. 181.

Fænologien i rekordåret 1988 hos Lille Kjøve ved Blåvandshuk.

Phenology in 1988 of Longtailed Skua Stercorarius longicaudus at Blåvandshuk.

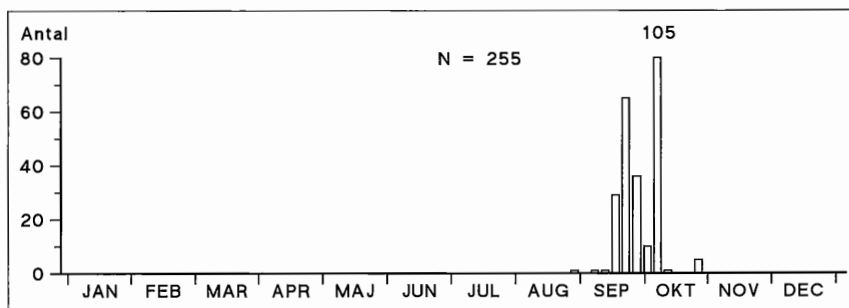

Fig. 182.

Antal fugledage i efteråret hos Lille Kjøve ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the autumn of Longtailed Skua Stercorarius longicaudus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

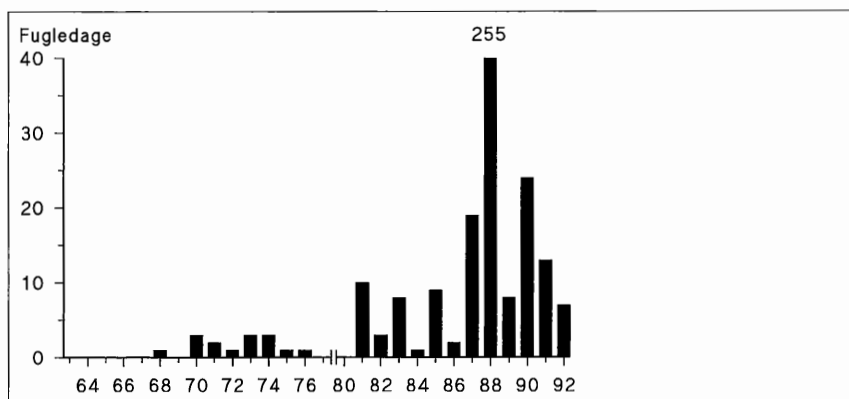
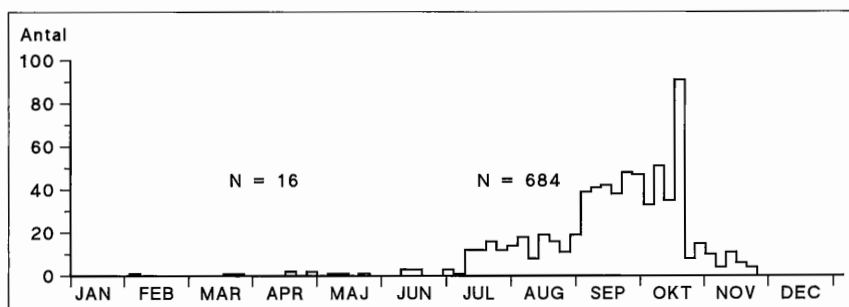

Fig. 183.

Fænologien hos Storkjøve ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Great Skua Stercorarius skua at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

meter, og mange af fuglene kom trækkende over yderste klitrække.

Sorthovedet Måge

Larus melanocephalus

Status: Meget fåtallig gæst.

I alt er set 26 fugle på 14 år i perioden 9. juni - 30. oktober. Månedsvis fordeling juni 2, juli 4, august 1, september 11, oktober 8. Aldersfordelingen er ad 4, 2-3K 8, 1K 14.

Fuglene ses ofte rastende på stranden sammen med de øvrige måger, med hvilke de dog ikke blander sig, men altid står lidt for sig selv. Derudover ses ofte aggressiv adfærd over for Stormmåger og Hættemåger.

Dværgmåge

Larus minutus

Status: Ret fåtallig - almindelig, regelmæssig forårstræk-

gæst. Ret fåtallig - meget almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: 1436 fugledage (19 år) med op til 253 fugledage/halvår. Højeste antal 214 den 20. marts 1991, 139 den 14. maj 1970, 119 den 15. maj 1970.

De to kulminationer ultimo januar og ultimo marts hang sammen med kraftige vestlige vinde, hvor fuglene blev blæst ind mod den jyske vestkyst. Medio maj ses det egentlige forårstræk (Fig. 185). Dette er ca 1 uge senere end ved den Hollandske kyst (Camphuysen & Dijk 1983).

2. halvår: 7458 fugledage (27 år) med op til 1326 fugledage/halvår. Højeste antal 603 den 17. oktober 1987, 554 den 4. november 1991, 347 den 22. oktober 1989.

Arten blev meget hyppigere inden for de seneste 12 år i perioden (Fig. 186). 1963-77 havde ialt 1523 med 4-432 fugledage/halvår, imod 1981-92 med i alt 5872 fugledage med 136-1326 fugledage/halvår.

I løbet af efteråret ses større antal Dværgmåger ofte i forbindelse med vestenstorme (Meltøfte & Faldborg 1987).

Fig. 184.

Antal fugledage i efteråret hos Storkjove ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the autumn of Great Skua Stercorarius skua at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as Fig. 5.

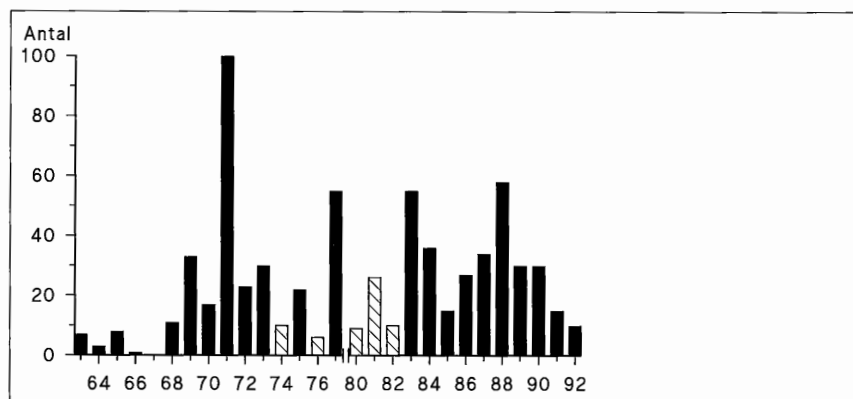

Fig. 185.

Fænologien hos Dværgmåge ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Little Gull Larus minutus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

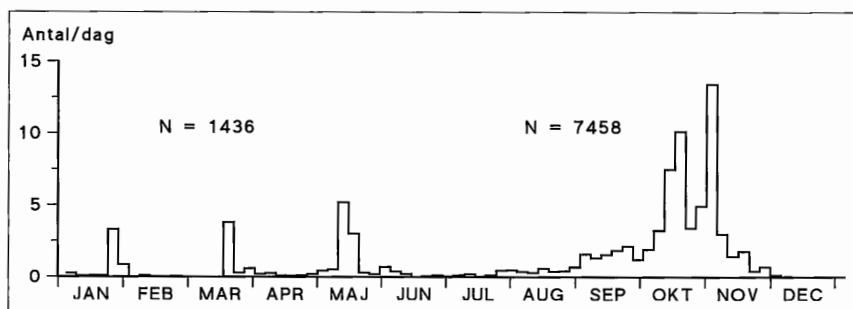
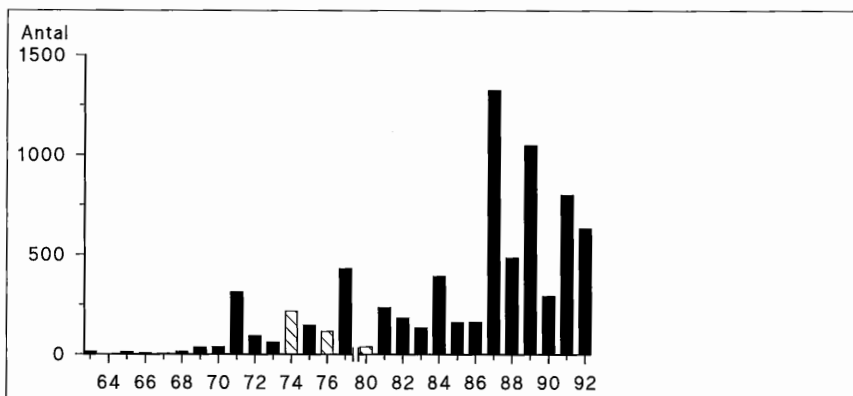

Fig. 186.

Antal fugledage i efteråret hos Dværgmåge ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the autumn of Little Gull Larus minutus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

Sabinemåge

Larus sabina

Status: Ret fåtallig - ret almindelig, regelmæssig efterårs-trækgæst.

2. halvår: 221 ex. (22 år) i perioden 29. juli - 5. november (Fig. 187) med op til 73 ex. pr. år.

Højeste antal 15 den 13. september 1987, 13 den 11. september 1987, 6 den 15. september 1987.

I alt er 217 aldersbestemt, hvoraf 23 var adulte. De adulte er primært set ultimo juli-august. Den tidligste 1K er fra den 28. august. I 1989 med 17 var ikke mindre end 7 adulte, hvoraf 6 sås 5.-24. august. En fugl iagttaget den 6. august 1990 var 2K, hvilket kun er 2. observation fra Danmark (H. Knudsen mundtligt).

I 1963 og 1987 optrådte arten invasionsagtigt med henholdsvis 32 og 73 (Fig. 188), hvoraf kun én fugl hvert af årene var adult.

I 1963-71 sås flest Sabinemåger hyppigst ved vestlige til nordvestlige vindretninger og vindstyrker på 5-8 Beaufort (Noer & Sørensen 1974).

Fig. 187.

Fænologien hos Sabinemåge ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 12.

*Phenology of Sabines Gull *Larus sabini* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.*

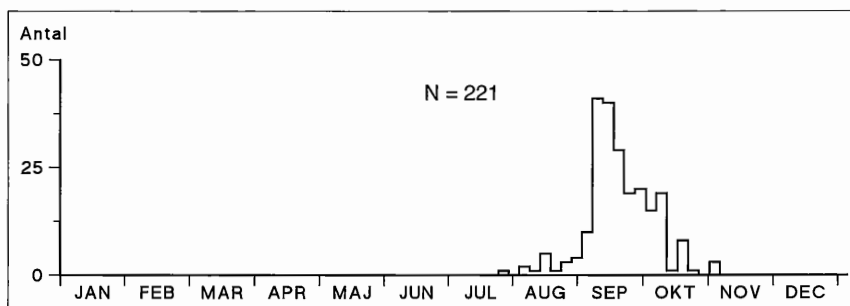

Fig. 188.

Antal fugledage i efteråret hos Sabinemåge ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

*Number of bird-days in the autumn of Sabines Gull *Larus sabini* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.*

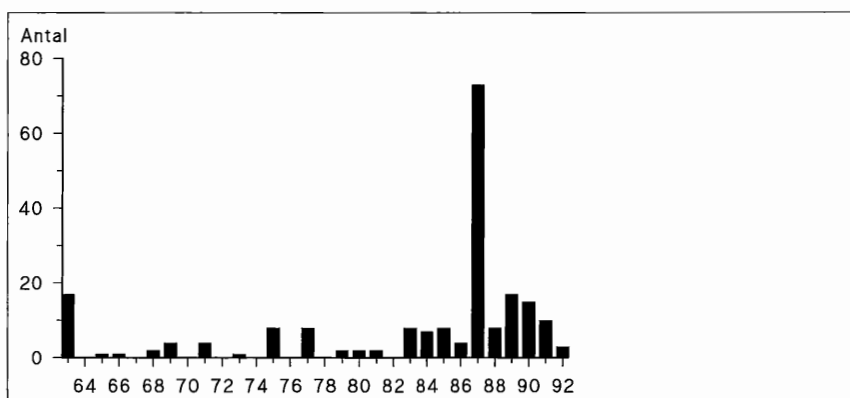
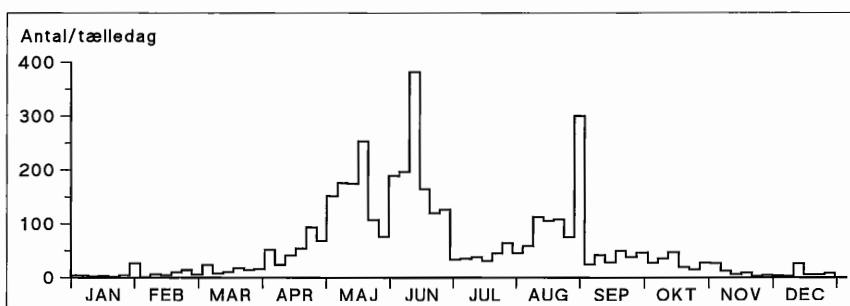

Fig. 189.

Fænologien hos Hættemåge ved Blåvandshuk 1963-92. Kurven viser det gennemsnitlige antal fugle pr. optællingsdag i 5-dages perioder.

*Phenology of Blackheaded Gull *Larus ridibundus* at Blåvandshuk 1963-92 expressed in birds per day with countings in 5-days periods.*

Hættemåge

Larus ridibundus

Status: Meget almindelig forårs- og efterårstrækgæst. Fåtalig vintergæst.

Hættemågen optræder ved Blåvandshuk hele året. Inden forårstrækket begynder, raster enkelte, hovedsageligt adulte fugle i januar-februar (Fig. 189). Under forårstrækket, der kulminerer i marts, observeres en del nordgående træk, men nogle dage ses også et kraftigt sydgående træk (Fig. 191). Således 6460 den 26. marts 1964, som også er det højeste antal registreret under forårstrækket.

Ultimo april-maj ankommer 2K fuglene, hvoraf mange raster og fouragerer på de lavvandede områder ud for kysten til ind i juni. Andelen af 2K fugle er på dette tidspunkt op til 90% (Fig. 190). Maksimum af 2K var 2000 den 10. juni 1973, 1100 den 18. maj 1974. Ultimo juni, da 2K fuglene forlader området, stiger andelen af adulte fugle og de første 1K dukker op. Tidligste ungfugl er set den 27. juni. I løbet af juli stiger andelen af 1K for at kulminere i august. Maksimum af 1K er 1500 den 1. september 1983, 800 den 29. august 1972. Trækket af især adulte fugle fortsætter i september-november, hvor der raster færre fugle. Samtidig med at antallet falder ved Blåvandshuk stiger det ved

den hollandske kyst (Camphuysen & Dijk 1983). I december raster enkelte. Højeste antal under efterårstrækket var 6660 den 20. august 1971 og 4500 den 1. september 1983. Hættemågerne ved Blåvandshuk er formentlig fugle fra ynglepladser i det meste af Skandinavien og Østersølandene (Meltøfte & Faldborg 1987).

Stormmåge

Larus canus

Status: Meget almindelig, regelmæssig forårs- og efterårstrækgæst. Almindelig vinter- og sommergæst.

Antallet af rastende Stormmåger i januar-april er ret stabilt (Fig. 192). Højeste antal var 1500 den 27. april 1986, 1400 den 26. januar 1973, 1285 den 12. marts 1973. I maj-juni ses langt større antal, som udgøres af 2K fugle (Meltøfte & Faldborg 1987). Den markante kulmination primo juni skyldes et kraftigt influks af 2K Stormmåger den 7.-11. juni 1973, hvor op til 5500 optaltes den 10. juni. I denne periode var vinden fra vest og nordvest, 3-6 Beaufort. Noget tilsvarende er ikke set hverken før eller siden. I november-december sker igen en mindre stigning. Højeste antal 1160 den 22. december 1975. Denne stigning skyldes fugle, som pga. frost og sne drives væk fra mar-

Fig. 190.

Fænologien hos Hættemåge ved Blåvandshuk fordelt på alder. Hel linie = adult, stiplet linie = 2K, prikker = 1K.

*Phenology of Blackheaded Gull *Larus ridibundus* at Blåvandshuk.*

Whole line = adult.

Line with spaces = 2. calendaryears, dots = 1. calendaryears.

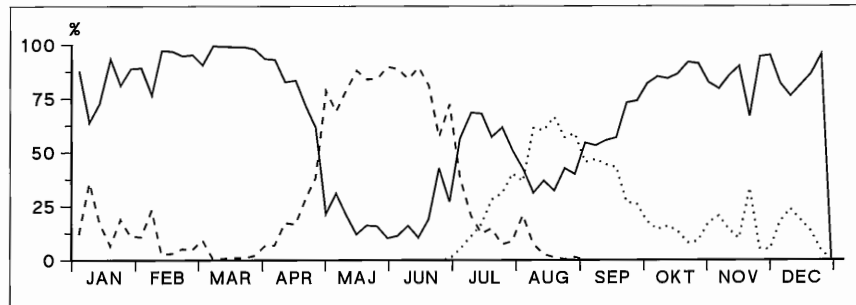

Fig. 191.

Hættemågens fænologi ved Blåvandshuk. Kurven viser trækretningen for antal observerede fugle pr. time i 5-dages perioder.

*Phenology of Blackheaded Gull *Larus ridibundus* at Blåvandshuk. The figure shows the flightdirection expressed as birds per observationhour in 5-days pentades.*

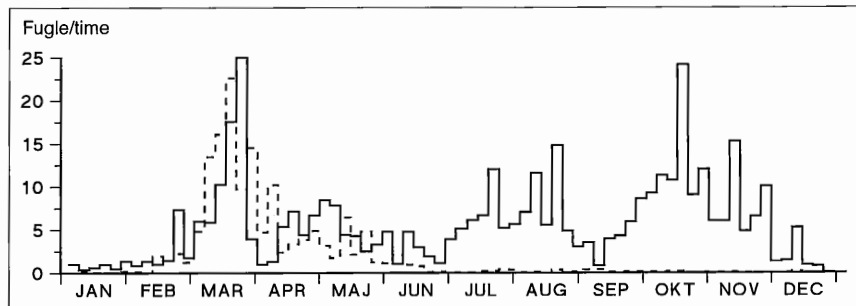
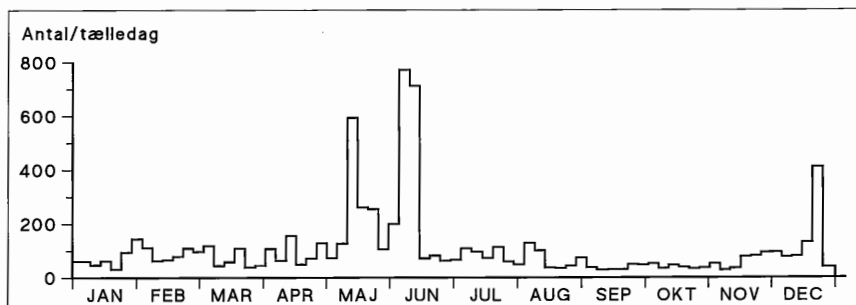

Fig. 192.

Fænologien hos Stormmåge ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 189.

*Phenology of Common Gull *Larus canus* at Blåvandshuk 1963-92*

Explanation as fig. 189.

kerne inde i landet og derfor søger mod kysten (Meltofte & Faldborg 1987).

Desværre er der ikke foretaget kontinuerlige optællinger af trækket, men alligevel ses trækets forløb udmærket af fig. 193.

Bevægelserne januar-februar må henføres til lokale trækbevægelser i form af træk til og fra overnatningsplads. I marts påbegyndes det egentlige forårstræk. Indtil maj ses da også en klar dominans af nordtrækkende fugle ved Blåvandshuk. I juli- august stiger antallet af trækkende fugle igen markant, da ynglefuglene spreder sig. Ved Ottenby og ved den Hollandske kyst ses på dette tidspunkt også et markant træk (Edelstam 1972, Camphuysen 1983). Hovedparten af de danske Stormmåger har forladt landet i august-september (Sørensen 1977), hvorfor det træk, der registreres i oktober-november, må være nordligere og østligere fugle, der passerer landet på dette tidspunkt (Meltofte & Faldborg 1987).

Den tidligste 1K er fra den 25. juni, hvilket er så tidligt, at fuglen uden tvivl kommer fra en nærliggende koloni, måske Langli. Andre år er tidligste 1K set fra den 7. juli.

Oprindelsen af fuglene ved Blåvandshuk er formentlig fugle fra ynglepladser i det meste af Skandinavien og Østersølandene (Meltofte & Faldborg 1987).

Sildemåge

Larus fuscus

Status: Almindelig, regelmæssig forårstrækgæst. Meget almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst. Meget sjælden vintergæst.

1 2K den 1. januar 1967 og 1 adult den 3. januar 1982 er de eneste vinterobservationer, der foreligger. Tidligste iagttagelse på forårstrækket er fra den 14. februar.

Antallet af Sildemåger i foråret er ret begrænset. Højeste antal er kun 119 den 22. april 1973, 110 den 13. april 1973. Hovedparten af disse fugle er adulte på vej mod ynglepladserne længere mod nord (Meltofte & Faldborg 1987).

I juni ses en kraftig stigning, idet mange 2K og 3K fugle ankommer til Hukket, hvor de raster, mens de foretager deres fældning (Meltofte & Faldborg 1987). Andelen af immature er på dette tidspunkt over 50% (Fig. 195). Højeste antal i denne periode er 975 den 10. juni 1973, hvor der kom et stort influks med bl.a. 400 2K og 250 3K. På Skallingen ses også større influks i juni, især i forbindelse med dårligt vejr (Jakobsen og Rasmussen 1986).

I løbet af juli-oktober forlader immaturefuglene igen området. Herefter ses et stigende antal adulte, som ankommer sammen med 1K fuglene. Tidligste 1K er fra den 8.

Fig. 193.

Stormmågens fænologi ved Blåvandshuk. Øvrig forklaring som fig. 191.

Phenology of Common Gull Larus canus at Blåvandshuk. Explanation as fig. 191.

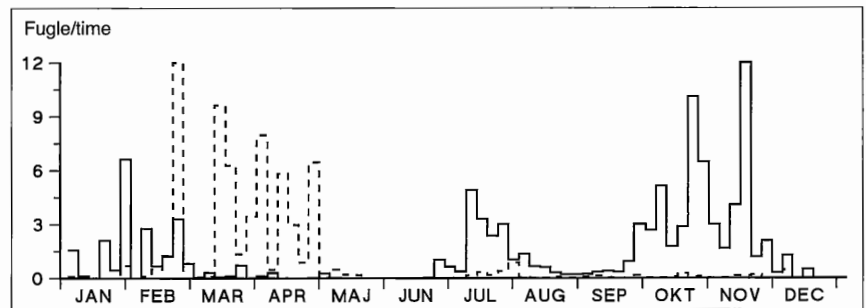

Fig. 194.

Fænologien hos Sildemåge ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 189.

Phenology of Lesser Blackbacked Gull Larus fuscus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as Fig. 189.

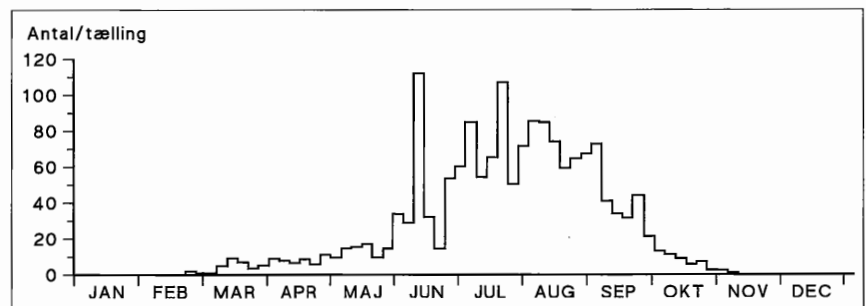
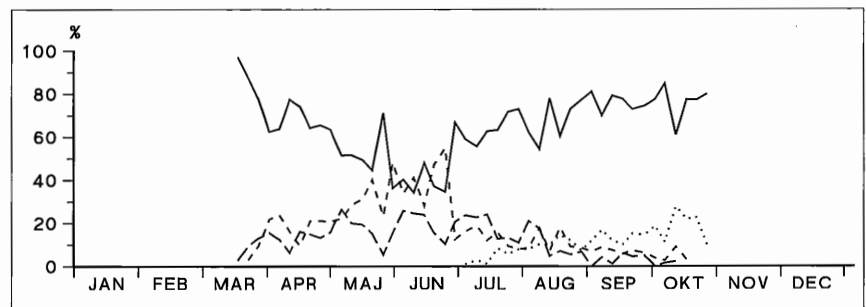

Fig. 195.

Fænologien hos Sildemåge ved Blåvandshuk fordelt på alder. Hel linie = adult, stiptet linie med lang streg = 3K, stiptet linie med kort streg = 2K, prikker = 1K.

Phenology of Lesser Blackbacked Gull Larus fuscus at Blåvandshuk in aged.

Whole line = adult, long line with spaces = 3. calendaryear, short line with spaces = 2. calendaryear, dots = 1. calendaryear.

juli. Procentandelen af 1K stiger august-oktober på bekostning af immature fuglene. Maksimum af 1K er 93 den 4. oktober 1975 og 55 den 16. september 1974.

I september-oktober falder antallet af rastende fugle hurtigt (Fig. 194). I forbindelse med lidt kraftigere vinde presses fuglene dog ind mod kysten, og mange kan ses forbi trækkende. Således 1000 den 12. oktober 1991, hvilket også er højeste antal i efteråret. Middeldato for seneste iagttagelse er 28. oktober (14/10-17/11).

Langt hovedparten af Sildemågerne ved Blåvand tilhører underarten *L.f.intermedius*, mens *L.f.graeelsii* må anses som ret fåtallig, regelmæssig trækgæst. Sildemågerne ved Blåvandshuk er sandsynligvis langt overvejende norske fugle.

Sølvmåge

Larus argentatus

Status: Meget almindelig hele året.

Om vinteren udgør Blåvandshuk et vigtigt fourageringsområde for Sølvmågerne. Ofte ses tusinder af fugle, og højeste antal er 20.000 den 27. januar 1983. Det er især adulte fugle, der udnytter de store føderessourcer i form af det opskyl, som kommer ind på stranden. Opskyllet indeholder bl.a. søstjerner og muslinger.

Allerede i løbet af februar mindskes andelen af adulte (Fig. 197), da de påbegynder trækket mod ynglepladserne (Mel-

tofte & Faldborg 1987). Trækket forbi Hukket januar-marts er lokale bevægelser (Fig. 198). Mønsteret synes meget rodet hvilket uden tvivl skyldes, at træktællinger kun er foretaget sporadisk. Om aftenen foregår et kraftigt overnatningstræk sydpå mod Skallingen.

I marts-april ankommer flere immature fugle og andelen af 2K og 3K udgør henholdsvis 60% og 25% (Fig. 197). Højeste antal 15.000 den 26. april 1986. Dette år var dog ikke normalt, idet Havbørsteormen *Nereis virens* på dette tidspunkt sværmede, og udgjorde et fantastisk fødegrundlag for Sølvmågerne. Selv Langli var ifølge observatørerne på øen i dette tidsrum tomt for ynglefugle. Højeste antal de øvrige år var 6800 den 1. april 1985. Højeste antal 2K optalt var 4245 den 6. april 1976. I maj forlader mange Sølvmåger igen Blåvandshuk, men andelen af immature falder først i juli måned, da de adulte fugle begynder at vende tilbage fra nærliggende ynglepladser sammen med 1K fuglene (Fig. 197). Tidligste 1K er fra den 2. juli. Et typisk billede fra juli og primo august er en til to adulte Sølvmåger trækkende forbi med en til to skrigende 1K flyvende lige bagefter.

Antallet af 2K fugle ændrer sig ikke meget resten af efteråret, men andelen af det totale antal falder dog kraftig (Fig. 197), idet flere adulte og 1K ankommer til området (Meltofte & Faldborg 1987). Samtidig "forsvinder" 3K-fuglene fuldstændig, idet de nu har fældet, og derfor er meget vanskelige at udskille fra de adulte.

I forbindelse med at antallet af Sølvmåger stiger i oktober

Fig. 196.

Fænologien hos Sølvmåge ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 189.

Phenology of Herring Gull Larus argentatus at Blåvandshuk 1963-92.

Explanation as fig. 189.

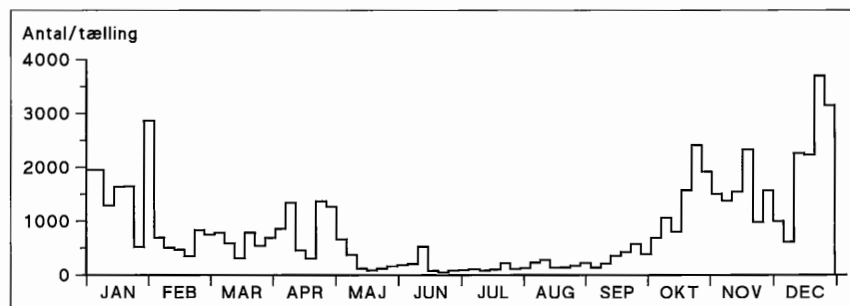

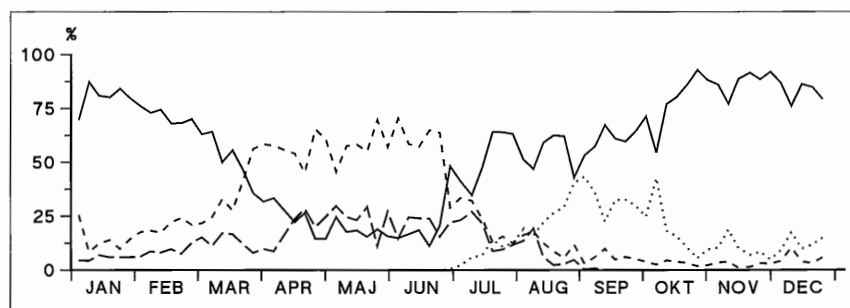
Fig. 197.

Sølvmågens fænologi ved Blåvandshuk fordelt på alder.

Øvrig forklaring som fig.195.

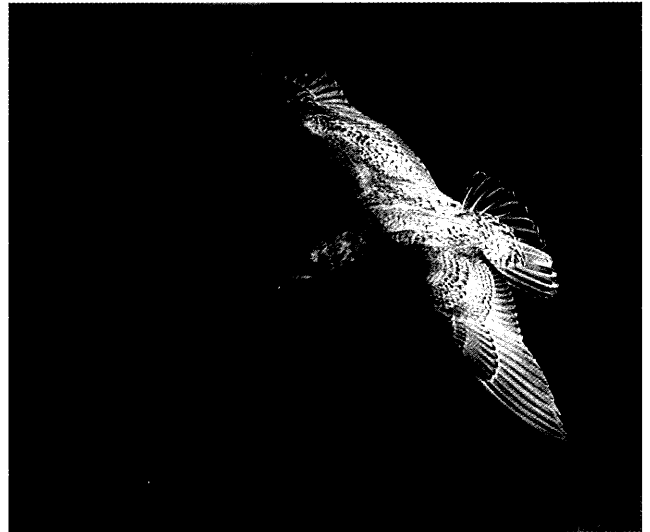
Phenology of Herring Gull Larus argentatus at Blåvandshuk expressed in aged.

Explanation as fig. 195.

(Fig. 196), falder andelen af 1K, men ikke selve antallet, da højeste antal 1K er 4000 den 9. oktober 1983. De fugle, som nu ankommer, domineres af adulte fugle og er formentlig trækgæster overvejende fra Norge formentlig inklusive fugle fra det nordligste Norge og nordkysten af Kolahalvøen i Rusland (Melftofte & Faldborg 1987). Maksimum i denne periode var 23.000 den 26. oktober 1981. Antallet af Sølvmåger forbliver højt resten af året og højeste antal er 15.396 den 28. december 1983.

Antallet af trækkende fugle i efteråret varierer meget, hvilket skyldes, at træktællinger ikke er foretaget kontinuerligt. De store influks af nordtrækkende fugle i oktober og december (Fig. 198) er enkelte morgener, hvor nordtrækket fra overnatningspladsen på Skallingen er noteret.

Hvidvinget Måge

Larus glaucooides

Status: Meget fåtallig trækgæst.

I alt 15 ex. på 9 år. Månedsvis fordeling: januar 2, marts 2, april 1, august 1, oktober 5, november 3, december 1. Aldersfordelingen er adult 1, 3K 1 og 1-2K 12. Kun en fugl

er ikke noteret med alder. Fuglene er fordelt med 1963 3, 1966 2, 1973 2, 1974 2, 1976 1, 1978 1, 1986 1, 1988 1, 1991 2. I 1963 samt 1973-76 var arten ikke på Sjældenhedsudvalgets liste. Alle de øvrige fugle er godkendt af udvalget.

Fig. 198.

Sølvmågens fænologi ved Blåvandshuk. Kurven viser trækretningen pr. time i 5-dages perioder.

Phenology of Herring Gull Larus argentatus. The figure shows the flightdirection in 5-days periods.

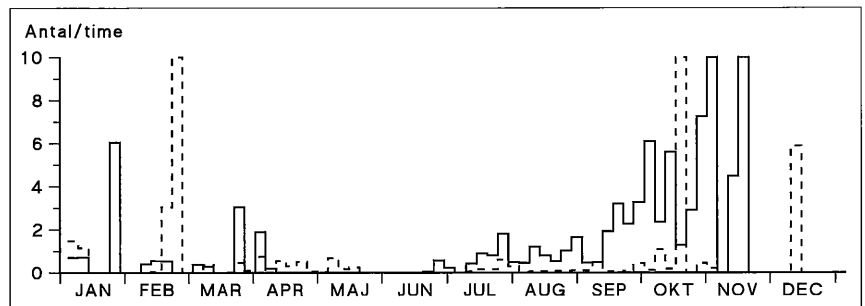

Fig. 199.

Fænologien hos Gråmåge ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Glaucous Gull Larus hyperboreus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

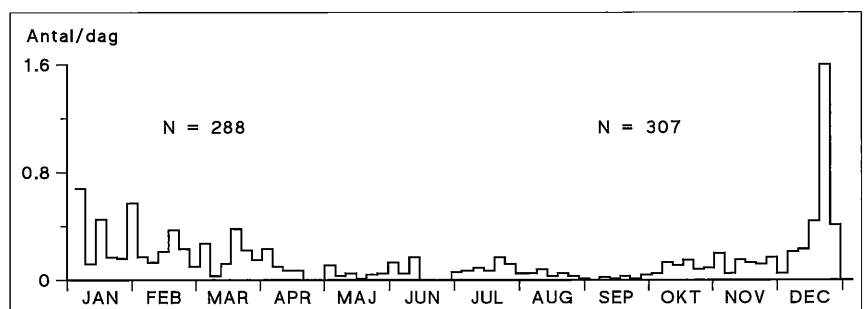
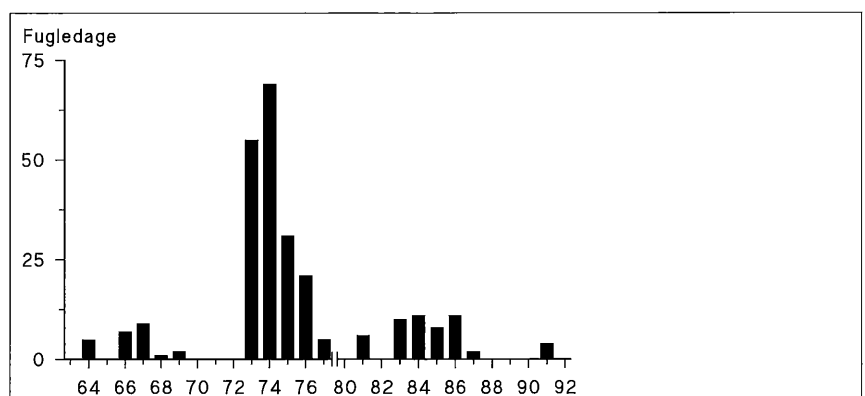

Fig. 200.

Antal fugledage i foråret hos Gråmåge ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the spring of Glaucous Gull Larus hyperboreus at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

Gråmåge

Larus hyperboreus

Status: Ret fåtallig - fåtallig, regelmæssig forårs- og efterårsgæst.

1. halvår: I alt 257 fugledage (17 år) med op til 69 fugledage/halvår. Højeste antal 5 den 10. juni 1973, 5 den 30. januar 1974.

2. halvår: I alt 277 fugledage (22 år) med op til 73 fugledage/halvår. Højeste antal 10 den 22. december 1973, 6 den 20. december 1973. Gråmågen er talrigest i vinterhalvåret primo oktober - primo april (Fig. 199).

I alt er 425 aldersbestemt med ad. 119 (28%), 3K 54 (12,7%), 2K 168 (39,5%), 1K 84 (19,8%). Adulte fugle ses i perioden ultimo september - primo april, mens immature og juvenile kan iagttages hele året (Meltofte & Faldborg 1987).

Gråmågerne raster ofte på stranden i længere tid, hvorfor det reelle antal er en del mindre end antallet af fugledage. I 1972-74 foretoges intensive mågetællinger, hvorfor der disse år er et større antal fugledage end andre år (Fig. 200 og 201)

Svartbag

Larus marinus

Status: Almindelig - meget almindelig hele året.

Svartbagen optræder hele året på stranden ved Blåvandshuk (Fig 202). Fuglene raster eller fouragerer i strandkanten eller på revlerne. I de første 3 måneder er arten dog ikke så talrig med under 30 fugle pr. dag og med et maksimum på kun 272 den 18. marts 1973. En direkte kulmination under forårstrækket er ikke registreret, og det må formodes, at hovedparten af de iagttagne Svartbage er stationære fugle, der fouragerer i området. 70-80% af fuglene er adulte (Fig. 203). Vinter og forår ses især om aftenen en del sydtrækkende, der flyver til Skallingen for at overnatte. I april ændres aldersfordelingen. De adulte fugle trækker væk mod ynglepladserne, samtidig med at der kommer flere immature fugle til Hukket. I juni ses en kulmination af 2K og 3K fugle (Fig. 203), idet de uden tvivl udnytter de store føderessourcer i de lavvandede områder ved Blåvandshuk. I efteråret 1974 var der tydeligvis langt flest rastende Svartbage under lavvande, dog blev kun en lille del noteret som fouragerende (Meltofte & Faldborg 1987).

Fig. 201.

Antal fugledage i efteråret hos Gråmåge ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 5.

*Number of bird-days in the autumn of Glaucous Gull *Larus hyperboreus* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.*

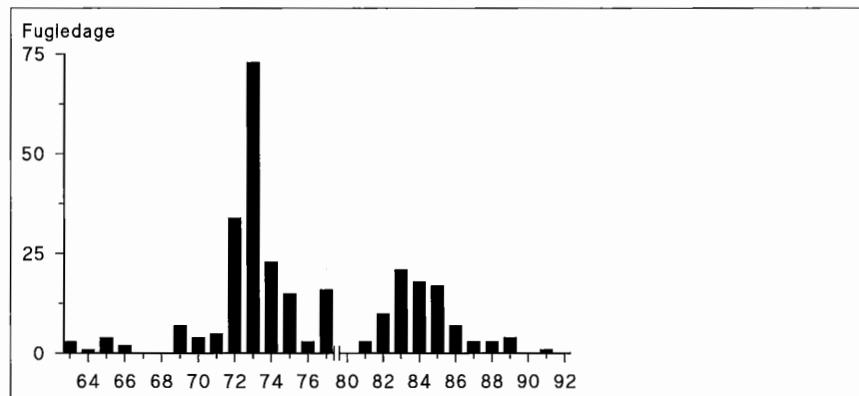

Fig. 202.

Fænologien hos Svartbag ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 189.

*Phenology of Great Blackbacked Gull *Larus marinus* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 189.*

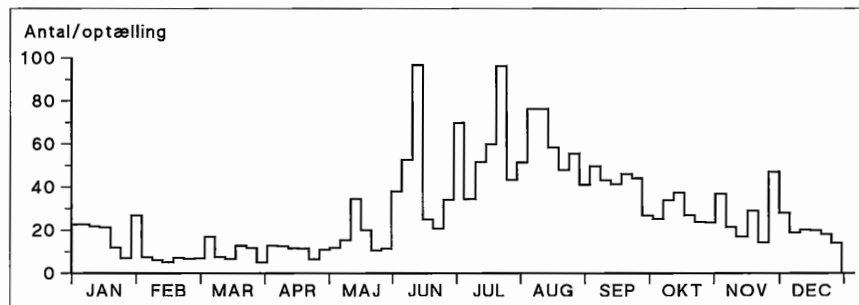
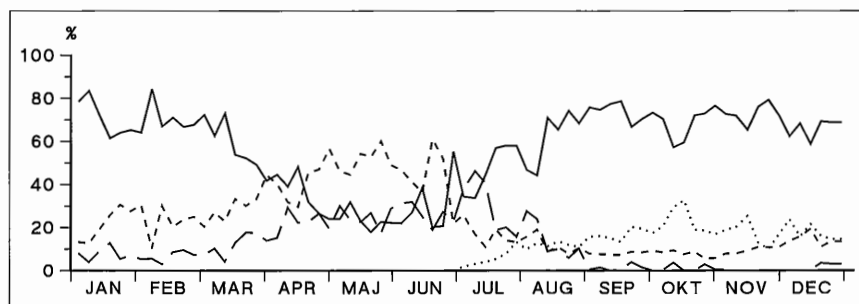

Fig. 203.

Svartbagens fænologi ved Blåvandshuk fordelt på alder. Øvrig forklaring som fig. 195.

*Phenology of Great Blackbacked Gull *Larus marinus* at Blåvandshuk expressed in aged. Explanation as fig. 195.*

Samtidig påbegynder de den komplette fældning (Grant 1982). Højeste antal i denne periode var 560 den 10. juni 1973, hvoraf 250 var 2K og 225 var 3K. Efter fældningen forlader de igen området. I juli ankommer de adulte fugle medbringende de første årsunger, som ses medio juli. Tidligste 1K var den 7. juli 1976. Andelen af adulte stiger til 80% i august for at forblive her resten af året. Højeste antal adulte var 520 den 24. juli 1972. Samtidig stiger andelen af 1K for at kulminere i oktober med 110 som højeste antal den 14. oktober 1972. September-oktober ses næsten ingen 3K, hvilket skyldes at de efter fældningen er vanskelige at skelne fra adulte. Fra september falder det totale antal Svartbage ved Blåvandshuk (Fig. 202). Fuglene trækker uden tvivl længere sydpå, hvor antallet f.eks. ved den Hollandske kyst stiger fra september (Camphuysen 1983).

Svartbagene ved Blåvandshuk er sandsynligvis langt overvejende norske fugle, formentlig inklusive fugle fra det nordligste Norge og nordkysten af Kolahalvøen i Rusland (Meltøfte & Faldborg 1987).

Højeste totalantal var 748 den 4. september 1972. Efterår og vinter er arten vidt udbredt i Nordsøen, mens den forår og sommer er mere kystnær (Skov et al. 1995).

Ride

Rissa tridactyla

Status: Fåtallig - ret almindelig forårstrækgæst. Almindelig sommergæst. Meget almindelig efterårstrækgæst.

Visse år kan Riden optræde med op til flere hundrede i januar-marts; i 1983 400 den 27. januar 1983. Disse forekomster hænger oftest sammen med kraftige vestlige vinde. I vinterhalvåret opholder mange Rider sig i den østlige del af Nordsøen (Skov et al. 1995). I 1984 var fuglene så afkræftede, at de fouragerede i opskyllet sammen med de øvrige måger. En stor del af Riderne klarede ikke denne situation og døde på stranden.

April-maj ses Riden kun fåtalligt med op til 83 d 1. april 1973 (Fig. 204).

I juni ankommer større mængder af immature fugle til Blåvandshuk, hvor de raster på stranden for at fælde (Meltøfte & Faldborg 1987). Højeste antal var 1725 den 26. juni 1971 og 1400 den 23. juni 1971.

I juli-august forlader de adulte fugle ynglepladserne, og spredes derefter til føderige områder bl.a. Blåvandshuk, hvor de raster for at fælde. Højeste antal 5000 den 5. september 1982, 4610 den 27. august 1988.

Fig. 204.

Fænologien hos Ride ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 189.

Phenology of Kittiwake Larus marinus at Blåvandshuk 1963-92.
Explanation as fig. 189.

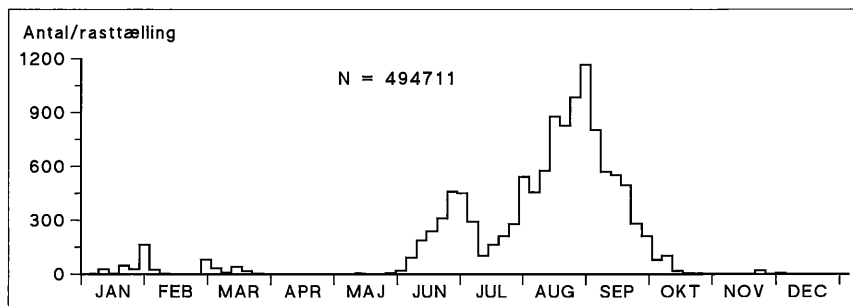

Fig. 205.

Fænologien hos Ride ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 3.

Phenology of Kittiwake Rissa tridactyla at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 3.

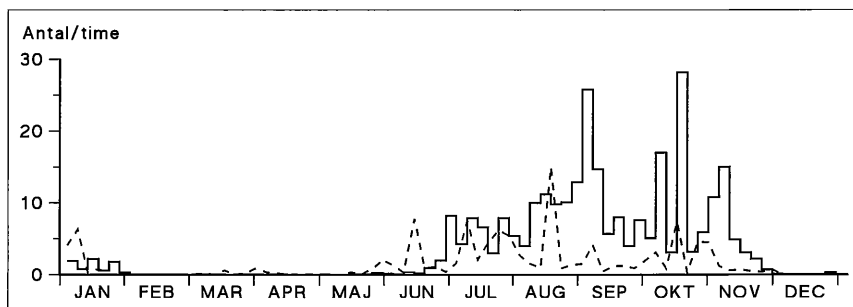
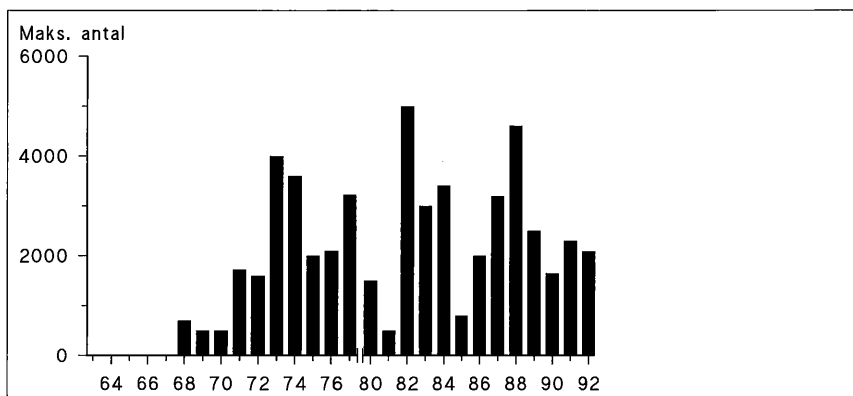

Fig. 206.

Det maksimale antal rastende Rider pr. dag på stranden ved Blåvandshuk i efteråret 1963-92.

Day maximum of roosting Kittiwakes Rissa tridactyla on the beach in the autumns at Blåvandshuk 1963-92.

På dette tidspunkt dukker også de første juvenile fugle op, tidligste iagttagelse 9. juli.

I oktober raster kun få Rider (Fig. 204), men indtil november kan stadig iagttages en del forbitrækkende, især i forbindelse med kraftige vestlige vinde (Fig. 205; Meltofte & Faldborg 1987). Højeste antal 5000 den 22. oktober 1971. Dette er også tilfældet ved den hollandske kyst, hvor adskillige tusinde kan passere ved især kraftige nordvestlige vinde (Camphuysen 1983). I december er kun set enkelte.

Riderne kan være af både norsk og britisk oprindelse (Meltofte & Faldborg 1987). Forekomsten ved Blåvandshuk har ændret sig en del i løbet af årene (Meltofte & Faldborg 1987). De 5 første år fuglestationen eksisterede sås i 1965 som maksimum 10 rastende Rider. Fra 1968 steg maksimum til 500-700, og efter 1972 har der i efteråret normalt været et dagsmaksimum på over 2000 (Fig. 206).

gået kraftigt tilbage, idet kun 3 af fuglene er set efter 1980. De iagttagne Rovterne ved Blåvandshuk trækker forbi og ses meget sjældent rastende.

Sandterne

Gelochelidon nilotica

Status: Sjælden forårs- og efterårstrækgæst.

1. halvår: 2 den 21.-22. maj 1966, 1 den 27. maj 1977.

2. halvår: 1 den 8. august 1964, 1 den 8. juli 1971, 1 den 13. august 1972, 2 den 6. august 1975. De to fugle i 1975 var en adult med en 1K.

Rovterne

Sterna caspia

Status: Meget sjælden forårstrækgæst. Meget fåtallig efterårstrækgæst.

1. halvår: 2 den 8. maj 1973, 1 den 16. maj 1973, 2 den 25. maj 1973, 1 den 22. maj 1977.

2. halvår: I alt 20 ex. i perioden 5. juli - 3. september. Månedsfordeling: juli 15, august 3, september 2. Arten er

Splitterne

Sterna sandvicensis

Status: Meget almindelig, regelmæssig forårs- og efterårstrækgæst. Meget sjælden vintergæst.

1. halvår: Der foreligger én vinterobservation fra den 13. januar 1975. Derudover er middeldatoen for tidligste observation den 24. marts (16/3-1/4). Antallet af fugle stiger i løbet af april for at kulminere ultimo april - primo maj (Fig. 207). Højeste antal 1755 den 28. april 1973, 1600 den 25. april 1974, 1538 den 6. maj 1966. Medio maj forlader fuglene Blåvandshuk til fordel for ynglepladserne, og medio maj-juni ses kun ikke ynglende fugle.

2. halvår: I forbindelse med at fuglene forlader ynglepladserne i juli stiger antallet af Splitterterner ved Blåvandshuk for at kulminere ultimo juli-august (Fig. 207). Kulminationen falder samtidig med trækket ved Ottenby i Sverige (Edelstam 1972) og langs Hollands kyst (Camphuysen &

Fig. 207.
Fænologien hos Splitterne ved Blåvandshuk 1963-92.
Øvrig forklaring som fig. 189.

*Phenology of Sandwich Tern *Sterna sandvicensis* at Blåvandshuk 1963-92.*
Explanation as fig. 189.

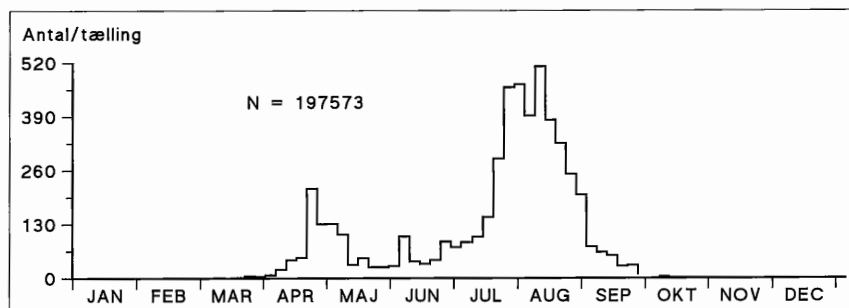
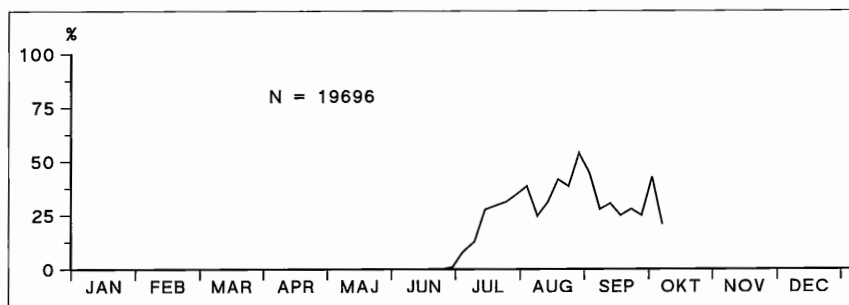

Fig. 208.
Fænologien hos 1K Splitterterner ved Blåvandshuk 1963-92.

*Phenology of juvenile Sandwich Tern *Sterna sandvicensis* at Blåvandshuk 1963-92.*

Dijk 1983). Når kolonierne forlades trækker fuglene sammen med deres unger ud til føderige områder, hvor fodringen af ungfuglene fortsætter og de adulte fugle foretager krops- og svingfjersfældning (Meltofte & Faldborg 1987). Den første 1K er set den 3. juli (Fig. 208). Ørestensundersøgelser fra 1996 viser at fuglene dette år primært fouragerede på brisling, men også tobis indgår i menuen.

Højeste antal 5895 den 2. august 1972, 5100 den 28. juli 1972, 5080 den 7. august 1989. Middeldato for seneste iagttagelse er 23. oktober (2/10-11/11).

Fjordterne

Sterna hirundo

Status: Meget almindelig, regelmæssig forårs- og efterårs-trækgæst.

1. halvår: Fuglen set den 15. april 1976 må være den tidligste ved Blåvand. I både 1973 og 1974 iagttoges flere Fjordterner før denne dato, men dette kan bero på forveksling med Havterne. Olsen 1992 angiver da også arten som meget sjælden før medio april. Forårstrækket er normalt ret beskedent (Fig. 209). Den meget kraftige kulmination primo maj skyldes rekorddagen med 12.000 nordtrækkende den 6. maj 1984. Det næsthøjeste er "kun" 1000 den 7. maj 1974. Efter medio maj optræder arten kun fåtalligt.

2. halvår: Ultimo juli overtager Fjordternen efterhånden Havternens plads og et stort antal ses fiske omkring revlerne ud for kysten. Primo - medio august trækker et stort antal Fjordterner mod nord i morgentimerne for at fiske på de lavvandede områder langs med kysten. Om aftenen passerer de så mod syd for at flyve til overnatning på Langli Flak i Ho Bugt (Meltofte & Faldborg 1987). Højeste antal 10.000 den 13. og 14. august 1984, 7500 den 5. august 1982. I 1984 blev der ved Langli Flak set 18.000 komme til overnatning (Jakobsen & Rasmussen 1986). Ultimo august falder antallet kraftigt, og i oktober ses kun enkelte (Fig. 209). Seneste observation den 27. oktober.

Den tidligste 1K er set den 7. juli. Andelen stiger langsomt for at nå 50% i september. Derefter har så godt som samtlige adulte fugle forladt stedet og ultimo september-oktober ses udelukkende 1K (Fig. 210). Højeste antal 1K var 350 den 10. august 1976, 340 den 2. august 1972.

Havterne

Sterna paradisaea

Status: Almindelig - meget almindelig, regelmæssig forårs- og efterårstrækgæst.

1. halvår: Middeldato for tidligste iagttagelse er den 9. april (31/3-18/4). I løbet af april stiger antallet for at kulminere primo maj (Fig. 211). Højeste antal 1465 den 28. april 1973,

Fig. 209.

Fænologien hos Fjordterne ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 189.

*Phenology of Common Tern *Sterna hirundo* at Blåvandshuk 1963-92.*
Explanation as fig. 189.

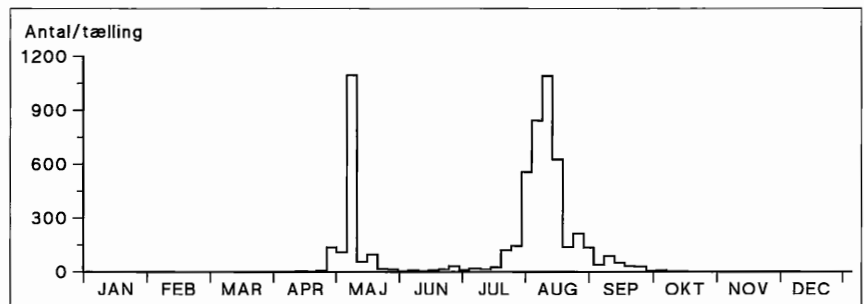

Fig. 210.

Fænologien hos 1K Fjordterner ved Blåvandshuk 1963-92.

*Phenology of juvenile Common Tern *Sterna hirundo* at Blåvandshuk 1963-92.*

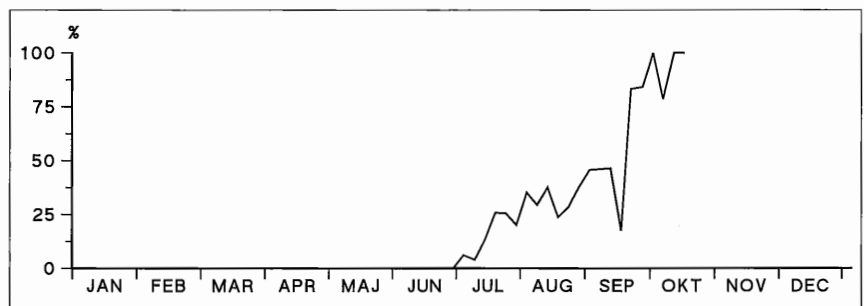
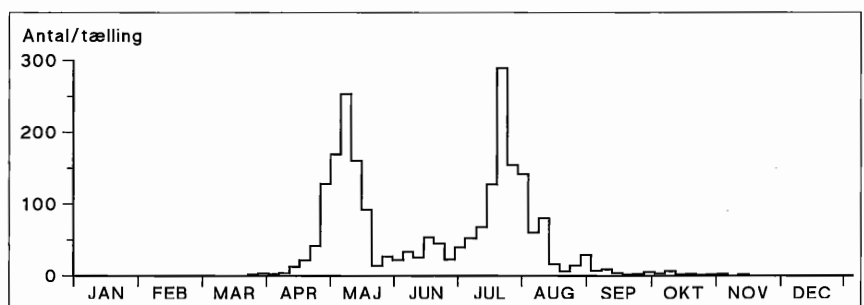

Fig. 211.

Fænologien hos Havterne ved Blåvandshuk 1963-92. Øvrig forklaring som fig. 189.

*Phenology of Arctic Tern *Sterna paradisaea* at Blåvandshuk 1963-92.*
Explanation as fig. 189.

1175 den 3. maj 1981. Fra ultimo maj ses kun få, sandsynligvis ikke ynglende fugle og enkelte ynglefugle fra Langli.

2. halvår: Efterårstrækket passerer forbi ret hurtigt med kulmination allerede ultimo juli (Fig. 211). Den tidlige kulmination kan tyde på, at der er dominans af relativt sydligt ynglende fugle (Meltofte & Faldborg 1987). Ifølge Alerstam (1982) foregår Havtetrækket da også langt til havs. Derfor ses de nordligere bestande åbenbart ikke ved Blåvandshuk. Fra medio august observeres kun få Havterner. Højeste antal 2225 den 22. juli 1987, 2000 den 19. juli 1973. Den tidligste 1K er set den 3. juli. Andelen stiger i løbet af juli og efter medio august er mere end 50% af de sete Havterner 1K (Fig. 212). Fugle observeret efter medio september er næsten alle 1K, og de ses oftest i forbindelse med kraftige vestlige vinde, uden tvivl fugle, der trækker langt ude over havet, og presses mod land af vinden. Seneste iagttagelse den 13. november 1974.

Fjord/Havterne

Sterna hirundo/paradisaea

Bestemmelsen af Fjord- og Havterner er ofte ret vanskelig. Især på dage med mange fugle tager det for lang tid at skulle bestemme alle disse "mindre" tern. Derfor er ikke mindre end 212.554, eller 50,6% af alle noterede Fjord- og Havterner i denne kategori. I Holland fik man kun

bestemt 27,4% af de passerende Fjord- og Havterner (Camphuysen 1983). Kendskabet til artsbestemmelsen er dog forbedret meget gennem tiderne, og det er da også inden for de senere år, at langt de fleste Fjord- og Havterner er blevet artsbestemt. I de tidligere år optaltes disse tern faktisk overhovedet ikke.

I fig. 213 er samtlige Fjord- og Havterner både ubestemte og bestemte repræsenteret. Her ses tydeligt, at en stor del af de iagttagne fugle om foråret er på direkte træk. Det er da også her, at den største forvirring i bestemmelsen foreligger. Den 28. april 1973 sås i alt 3052 H/F-terner, hvoraf 1465 bestemtes til Havterner og 1222 til Fjordterner. Det må dog formodes at langt den overvejende del af disse har været Havterner (Meltofte & Faldborg 1987). Den 7. maj 1974 trak om aftenen 5000 H/F-terner mod nord. Heraf bestemtes 4000 til Havterner og 1000 til Fjordterner. Her er det sandsynligt at det primært har drejet sig om Fjordterner (Meltofte & Faldborg 1987).

De senere års optællinger viser, at Havterne ankommer tidligst og kulminerer allerede ultimo april, hvorfor det kan tænkes, at de Havterner, der ses ved Blåvandshuk om foråret er fugle fra nærliggende ynglepladser. Fugle, der skal længere mod nord, passerer uden tvivl længere til havs.

Om foråret kendetegnes Fjordterner ved større rasttal (Olsen 1992), og ved Skagen er i maj talt op til 10.000 (Dissing 1983).

Fig. 212.

Fænologien hos 1K Havterner ved Blåvandshuk 1963-92.

*Phenology of juvenile Arctic Tern *Sterna paradisaea* at Blåvandshuk 1963-92.*

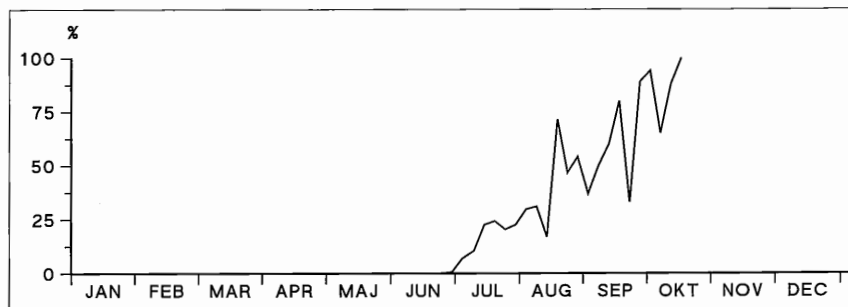

Fig. 213.

Fænologien hos Fjord/Havterne ved Blåvandshuk 1963-92. Figuren viser alle noterede Fjord/Havterner incl. de bestemte.

*Phenology of Arctic/Common Tern *Sterna hirundo/paradisaea* at Blåvandshuk 1963-92. The figure show all booked Fjord/Havterner incl. unidentified species.*

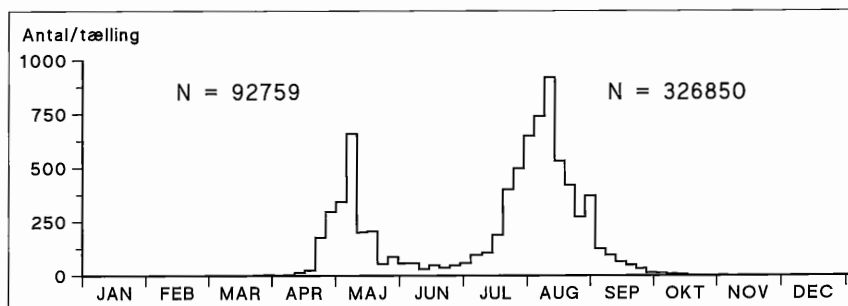
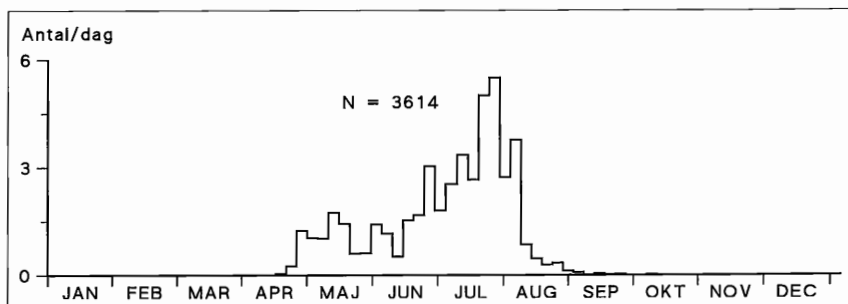

Fig. 214.

Fænologien hos Dværgterne ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 2.

*Phenology of Little Tern *Sterna albifrons* at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.*

Den 6. maj 1984 sås 12.000 H/F-terner. Heraf var ca. 2000 inde og raste på stranden og kunne derved positivt bestemmes til Fjordterner.

I løbet af efteråret sker overgangen fra Havterner i juli til Fjordterner i august flydende (Fig. 214). I Holland ses en tydelig kulmination ultimo juli og en endnu større kulmination ultimo august (Camphuysen 1983). Det må formodes at være henholdsvis Havterner og Fjordterner. Dette mønster ses da også, hvis man sammenligner de to kulminationer af de artsbestemte terner ved Blåvandshuk (Fig. 209 og 211).

Dværgterne

Sterna albifrons

Status: Ret almindelig gæst.

I alt 3614 fugledage i perioden 18. april - 11. oktober (Fig. 214). Middeldato for tidligste observation 28. april (18/4-10/5). Største antal om foråret var 40 den 28. april 1973, 27 den 14. maj 1973. Arten raster og fouragerer ved Hukket, og en stor del af fuglene kommer formentlig fra kolonierne på vadehavsøerne (Meltofte & Faldborg 1987). Efter at de første ungfugle er set primo juli stiger ungfugleprocenten til ind i august (Meltofte & Faldborg 1987). Højeste antal om efteråret var 100 den 29. juli 1971, 63 den 27. juli 1973 og 53 den 4. august 1973. Middeldato for seneste observation er 5. september (1/8-11/10).

Dværgterneren er gået tilbage som ynglefugl i Danmark (Grell 1998), og antalsmæssigt ses også en tilbagegang ved Blåvandshuk. Efter 1978 er således ikke konstateret en eneste dag med mere end 10 fugle. 1963-77 har i alt 3185 fugledage mod 429 fugledage i perioden 1981-92.

Sortterne

Chlidonias niger

Status: Ret fåtallig - fåtallig, regelmæssig forårstrækgæst. Ret fåtallig - almindelig, regelmæssig efterårstrækgæst.

1. halvår: 137 fugledage (16 år) med op til 45 fugledage/halvår i perioden 17. april - 30. juni. Middeldato for tidligste iagttagelse er 9. maj (17/4-6/6). 10 ud af 15 første-datoer er mellem 2. og 8. maj. Højeste antal var 18 den 20. maj 1970 og 12 den 18. maj 1973. Kulminationen ved Blåvandshuk (Fig. 215) falder sammen med trækket langs den hollandske kyst (Camphuysen & Dijk 1983).

2. halvår: 2861 fugledage (27 år) med op til 448 fugledage/halvår i perioden 4. juli - 28. oktober. Trækket kulminerer i august (Fig. 215). Højeste antal 216 den 9. august 1972, 197 den 4. august 1971, 145 den 31. august 1992, 129 den 5. juli 1990. Alle disse dage var vinden syd til sydvest 2-5 Beaufort. Det høje tal den 5. juli 1990 falder uden for den normale forekomst og kan skyldes fejlslagen yngel og dermed tidlig afrejse fra ynglepladserne. På to andre store trækdage 109 den 24. juli 1971 og 104 den 8. august 1972 var vinden S-SØ 2-4 Beaufort.

Trækket ved Ottenby i Sverige (Edelstam 1972) og langs Hollands kyst (Camphuysen & Dijk 1983) kulminerer en smule forskudt henholdsvis før og efter trækket ved Blåvandshuk. Andelen af 1K fugle stiger markant fra de første er noteret ultimo juli til over 50% medio august (Meltofte & Faldborg 1987).

Forekomsterne af Sortterne ved Blåvand er overvejende et resultat af vindafdrift af vesttrækkende fugle over Syd-danmark og Østersøområdet (jvf. Meltofte & Rabøl 1977). Årsvariationen fremgår af fig. 216.

Fig. 215.

Fænologien hos Sortterne ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 2.

Phenology of Black Tern Chlidonias niger at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 2.

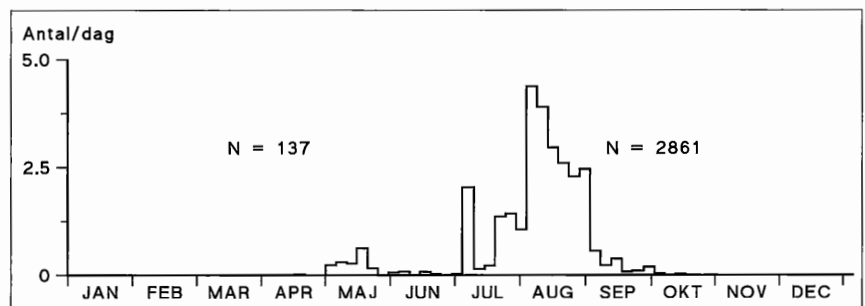

Fig. 216.

Antal fugledage i efteråret hos Sortterne ved Blåvandshuk 1963-92.

Øvrig forklaring som fig. 5.

Number of bird-days in the autumn of Black Tern Chlidonias niger at Blåvandshuk 1963-92. Explanation as fig. 5.

